

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. V. 42.

Socialstatistik.

VII.

Arbeids- og Lønningsforhold ved Sagbrug
og Høvlerier.

*(Statistique sociale. VII. Scieries et établissements de rabotage:
Organisation et procédés du travail. Salaires.)*

Udgivet af

DET STATISTISKE CENTRALBUREAU.

KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1907.

Pris: Kr. 0.50.

Norges officielle Statistik, Femte Række.
(Statistique officielle de la Norvège, Cinquième série.)

Trykt 1906:

- Nr. 1. Sindssygeasylernes Virksomhed 1904. (*Hospices d'aliénés.*)
- 2. Folkemængdens Bevægelse 1901 og 1902. (*Mouvement de la population.*)
- 3. Kriminel Retspleie 1901 og 1902. (*Statistique de la justice criminelle: Procédure.*)
- 4. Folketælling 3 December 1900. Hovedoversigt. (*Recensement. Aperçu général.*)
- 5. Skolevæsenets tilstand 1903. (*Instruction publique.*)
- 6. Fagskolestatistik 1902—1905. (*Écoles professionnelles.*)
- 7. Fængselsstyrelsens Aarbog 1902—1903. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons.*)
- 8. Socialstatistik. IV. Arbejds- og Lønningsforhold for Syersker i Kristiania tilligemed Oplysninger angaaende Lønninger i andre kvindelige Erhverv i Norge. (*Statistique sociale et du travail. IV. Situation économique et sociale des couturières à Kristiania, et salaires d'autres ouvrières en Norvège.*)
- 9. Norges Handel 1905 (*Commerce.*)
- 10. Rekrutering 1905. (*Recrutement.*)
- 11. Den almindelige Brandforsikrings-Indretning for Bygninger 1900—1904. (*L'institution générale des assurances des bâtiments contre l'incendie.*)
- 12. Norges kommunale Finanser 1903. (*Finances des communes.*)
- 13. Norges Skibsfart 1904. (*Navigation.*)
- 14. Private Aktiebanker 1905. (*Banques privées par actions.*)
- 15. Veterinærvæsenet og kjødkontrollen 1904. (*Service vétérinaire et inspection de la viande.*)
- 16. Ulykkesforsikringen 1895—1899. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 17. Norges postvæsen 1905. (*Statistique postale.*)
- 18. Norges Sparebanker 1905. (*Caisses d'épargne.*)
- 19. Norges Fiskerier 1905 (*Grandes pêches maritimes.*)
- 20. Fattigvæsenet 1903 og 1904. (*Assistance publique.*)
- 21. Norges Telegrafvæsen 1905/06. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 22. De offentlige Jernbaner 1905/06. (*Chemins de fer publics.*)
- 23. Sundhedstilstanden og Medicinalforholdene 1904. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 24. Civil Retspleie 1903 og 1904. (*Justice civile.*)
- 25. Folkemængdens Bevægelse 1886—1900. Hovedoversigt. (*Mouvement de la population. — Aperçu général.*)
- 26. Forsømte Børn 1900—1903. (*Traitement des enfants moralement abandonnés.*)

Trykt 1907:

- Nr. 27. Skolevæsenets tilstand 1904. (*Instruction publique.*)
- 28. Sindssygeasylernes Virksomhed 1905. (*Hospices d'aliénés.*)
- 29. Fængselsstyrelsens Aarbog 1903—1904. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons.*)
- 30. Skiftevæsenet samt Overformynderierne 1903 og 1904. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
- 31. Jordbrug og Fædrift 1901—1905. (*Agriculture et élevage du bétail.*)
- 32. De Spedalske i Norge 1901—1905. (*Les lépreux en Norvège.*)
- 33. Norges Bergværksdrift 1904 og 1905. (*Mines et usines.*)
- 34. Folkemængdens Bevægelse 1903 og 1904. (*Mouvement de la population.*)
- 35. Norges Handel 1906. (*Commerce.*)

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. V. 42.

Socialstatistik.

VII.

Arbeids- og Lønningsforhold ved Sagbrug
og Høvlerier.

*(Statistique sociale. VII. Scieries et établissements de rabotage:
Organisation et procédés du travail. Salaires.)*

Udgivet af

DET STATISTISKE CENTRALBUREAU.

KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1907.

For tidligere Publikationer se Norges officielle Statistik, Række III Nr. 228, 255 og 258 samt Række V. 8, 37 og 39:

Socialstatistik. I. Arbeids og Lønningsforhold ved Skogdrift og Tømmerflødning. Kristiania 1895.

Socialstatistik. II. Statistiske Oplysninger om Indtægts- og Formuesforhold. 1891. Kristiania 1897.

Socialstatistik. III. Arbeids- og Lønningsforhold ved Træsliberier og Cellulosefabriker. 1892 og 1893. Kristiania 1897.

Socialstatistik. IV. Arbeids- og Lønningsforhold for Syersker i Kristiania tilligemed Oplysninger angaaende Lønninger i andre kvindelige Erhverv i Norge. Kristiania 1906.

Socialstatistik. V. Om Børn, fødte udenfor Ægteskab. Kristiania 1907.

Socialstatistik. VI. Arbeidsledigheds-Tællinger i 1905 og 1906. Kristiania 1907.

Bureauet har herved den Ære at fremlægge en socialstatistisk Afhandling om Sagbrugs- og Høvleriarbejdere, særlig i Smaalenene og i Drammen med Omegn, udarbejdet af Sekretær A. Th. Kiær.

I Indledningen er meddelt Oplysninger om den norske Sagbrugs- og Høvleriindustri Omfang og historiske Udvikling, endvidere Beskrivelse af de vigtigste Slags Arbejder, Oversigt over Arbejdernes Inddeling, Opgaver over Arbejdsdagens Antal og de forskjellige Slags Arbejderes Fortjeneste m. v.

Nærmere Oplysninger om Undersøgelsens Omfang og den anvendte Undersøgelsesmaade findes i Begyndelsen af Indledningen.

Kristiania, 13 September 1907.

A. N. Kiær.

Indholdsfortegnelse.

	Side.
1. Indledende Bemærkninger. Undersøgelsens Omfang. Almindelige Oplysninger om Sagbrugs- og Høvleriindustrien i Norge	1*
2. Oversigt over Sagbrugs- og Høvleriindustriens Udvikling	7*
3. Beskrivelse af Arbejdets Gang ved Sagbrug og Høvlerier, samt Oplysninger om de vigtigste Slags Arbejdere ved disse	15*
4. Den aarlige Driftstid	22*
5. Daglig Arbejdstid. Natarbejde	31*
6. Lønningsforhold	32*
I. Lønningsmaade	32*
II. Fortjenestens Størrelse	36*
III. Lønningsforhold i de forskellige Aldersgrupper	41*
7. Ulykkestilfælde under Arbejdet m. m.	44*
8. Uddrag af Personschemaer	46*
Anhang I. Oversigt over Arbejdsdagens Antal og Arbejdsfortjenestens Størrelse for de forskellige Slags Arbejdere ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i 1905 eller 1906	54*
Anhang II. Exempel paa et udfyldt Personschema	60*
Anhang III. Arbejdsdagens Antal og Arbejdsfortjenestens Størrelse ved endel Arbejdsstillinger ved Brug Nr. 16 i hvert af Aarene 1896—1906	62*

Tabeller:

Tabel 1 A. Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbejdsfortjeneste og Lønningsmaade for Arbejdere ved 14 norske Sagbrug	2
Tabel 1 B. Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbejdsfortjeneste og Lønningsmaade for Arbejdere ved 10 norske Høvlerier	17
Tabel 1 C. Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbejdsfortjeneste og Lønningsmaade for Formænd, Maskinister, Fyrbødere, Haandværkere m. m. ved 15 norske Sagbrug og Høvlerier	25
Tabel 2 A. Oversigt over Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste for Arbejdere ved endel norske Sagbrug	32
Tabel 2 B. Oversigt over Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste for Arbejdere ved endel norske Høvlerier	37
Tabel 2 C. Oversigt over Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste for Formænd, Maskinister, Fyrbødere, Haandværkere m. m. ved endel norske Sagbrug og Høvlerier	41
Tabel 2 D. Sammendrag for 2 422 Arbejdere ved Sagbrug og Høvlerier	43
Tabel 3. Opgaver over Arbejdere og Formænd ved endel norske Sagbrug og Høvlerier, fordelt efter Arbejdsdagens Antal og Arbejdsfortjenestens Størrelse i Aarene 1892 og 1900	44
Tabel 4. Opgaver over Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste for endel Arbejdere og Formænd ved norske Sagbrug og Høvlerier særskilt for de forskellige Aldersgrupper	64

	Side.
Tabel 5. Opgaver over Aldersforhold i de forskellige Arbejdsstillinger ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i Aarene 1892 og 1900	68
Tabel 6 A. Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste ved endel norske Sagbrug i Aaret 1905 eller 1906	80
Tabel 6 B. Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste ved endel norske Høvlerier i Aaret 1905 eller 1906	86
Tabel 6 C. Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste for Formænd, Maskinister, Fyrbødere, Haandværkere m. m. ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i Aaret 1905 eller 1906 . . .	91
Tabel 7. Sammenlægning af Opgaver over Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i Aaret 1905 eller 1906	93
Tabel 8. Sammenligning mellem Arbejdsdagens Antal og Arbejdsfortjenestens Størrelse omkring 1892 og i 1905 eller 1906 for de vigtigste Arbejdsstillinger ved 6 Brug . .	96

Rettelser.

- I Tabel 6 A., S. 80, Rubr. 6 staar for 10 Sagmestre ved Brug Nr. 3 225 Arbejdsdage istedetfor 2255. I vedk. Summer bliver 30 Dage at tillægge. Antal Arbejdsdage pr. Mand bliver Summerne for 63 og 77 Sagmestre etc. 205, Fortjeneste pr. Dag i samme Summer 1 Ore mindre end anført. Ganske det samme gjælder 10 Sag gutter ved samme Brug.
- I Tabel 6 C., S. 91, Rubr. 3, L. 3 f. n. staar 200 istedetfor 290.
- I Tabel 8, Overskriften staar 5 Brug istedetfor 6.

Table des matières.

	Pages.
Traduction en Français de quelques expressions norvégiennes usitées dans le présent ouvrage	IX
1. Observations introductives. Étendue de l'investigation. Renseignements généraux sur l'industrie de scierie et de rabotage en Norvège	1*
2. Aperçu du développement de l'industrie de scierie et de rabotage	7*
3. Description de la marche et des procédés du travail dans les scieries et raboteries avec renseignements sur les principales espèces d'ouvriers y travaillant	15*
4. Journées du travail par an	22*
5. Heures du travail par jour. Travail de nuit	31*
6. Salaires	32*
I. Mode du paiement	32*
II. Montant des salaires	36*
III. Salaires dans les différents groupes d'âge	41*
7. Accidents du travail, etc	44*
8. Extrait des questionnaires personnels	46*
Supplément :	58*
I. Aperçu du nombre des journées de travail et du montant des salaires pour les différentes espèces d'ouvriers dans quelques scieries et raboteries norvégiennes en 1905 ou 1906	54*
II. Modèle d'un questionnaire personnel	60*
III. Nombre des journées de travail et montant des salaires pour quelques professions de la fabrique no 16 pour chacune des années 1896 à 1906	62*

Tableaux :

Tableau n° 1 A. Données détaillées sur les journées de travail, le montant des salaires et le mode du paiement pour les ouvriers dans 14 scieries norvégiennes	2
Tableau n° 1 B. Id., pour les ouvriers dans 10 raboteries norvégiennes	17
Tableau n° 1 C. Id., pour les contre-maitres, mécaniciens, chauffeurs, artisans, etc. dans 15 scieries et raboteries norvégiennes	25
Tableau n° 2 A. Aperçu des journées de travail et du montant des salaires pour les ouvriers dans quelques scieries norvégiennes	32
Tableau n° 2 B. Id., pour les ouvriers dans quelques raboteries norvégiennes	37
Tableau n° 2 C. Id., pour les contre-maitres, mécaniciens, chauffeurs, artisans, etc. dans quelques scieries et raboteries norvégiennes	41
Tableau n° 2 D. Résumé pour 2 422 ouvriers dans des scieries et des raboteries	43
Tableau n° 3. Données sur les ouvriers et contre-maitres dans quelques scieries et raboteries norvégiennes, répartis d'après le nombre des journées de travail et le montant des salaires pour les années 1892 et 1900	44

	Pages
Tableau n° 4. Données sur les journées du travail et le montant des salaires pour quelques ouvriers et contre-maitres dans des scieries et raboteries norvégiennes, séparément pour les différents groupes d'âge	64
Tableau n° 5. Données sur l'âge pour les différentes professions dans quelques scieries et raboteries norvégiennes pour les années 1892 et 1900	68
Tableau n° 6 A. Journées de travail et montant des salaires dans quelques scieries norvégiennes pour l'année 1905 ou 1906	80
Tableau n° 6 B. Id., dans quelques raboteries norvégiennes pour l'année 1905 ou 1906	86
Tableau n° 6 C. Id., pour les contre-maitres, mécaniciens, chauffeurs, artisans, etc. dans quelques scieries et raboteries norvégiennes pour l'année 1905 ou 1906	91
Tableau n° 7. Résumé des données sur les journées de travail et le montant des salaires dans quelques scieries et raboteries norvégiennes pour l'année 1905 ou 1906 .	93
Tableau n° 8. Comparaison entre le nombre des journées de travail et le montant des salaires environ 1892 et en 1905 ou 1906 pour les principales professions dans 6 scieries et raboteries	96

Traduction en Français de quelques expressions norvégiennes usitées dans le présent ouvrage.

Aar	an, année.	Dagarbeide	travail à la journée, travail de jour.
Aarsindtægt	salaire par an.	Dagarbeider	journalier, ouvrier à la journée.
Akkordarbeide	travail à la tâche.	Daglig	quotidien, par jour.
Akkordarbeider	ouvrier à la tâche.	Daglig Arbeidstid	heures du travail par jour.
Alder	âge.	Dagløn	salaire à la journée.
Almindelig	ordinaire.	Dampsag	scierie à vapeur.
Alt Slags Arbeide	travail de toute sorte.	Driftstid	saison du travail.
« Andenmand »	(espèce de scieur).	Drivrem	courroie sans fin.
Ansatt	employé.	Egentlig	proprement dit.
Anvendt	utilisé.	Eget Hus	propre maison.
Ansættelsestid	temps d'emploi.	Elv	fleuve, rivière.
Antal	nombre.	Enkemand	veuf.
Arbeide	travail.	Fabrikinspektør	inspecteur de fabrique.
Arbeider	ouvrier.	Filer	limeur.
Arbeiderkommissionen	commission parlementaire pour préparation d'un projet concernant l'assurance contre l'invalidité.	Flisetriller (Tabl. 1 C etc.)	qui apporte des retailles aux chauffeurs.
Arbeidsdag	journée de travail.	forenet med	combiné avec.
Arbeidsfortjeneste	salaire.	forhøiet	augmenté.
Arbeidsløn		Formand	contre-maitre.
Arbeidssted	lieu de travail.	Fortjeneste	salaire.
Arbeidsstilling	profession par spécialité de travail.	forædlet	façonné.
Arbeidsstyrke	ouvriers (nombre d')	Fredag	vendredi.
Beskjæftige	occuper.	fri (Bolig, Ved)	(logement, bois à brûler) gratuit.
Bifortjeneste, Biindtægt	revenu accessoire.	fuldvoksen	adulte.
Bolig	maison, logement.	Fyrbøder	chauffeur.
Bord	planche (mince).	Fødested	lieu de naissance.
Bordstabler	(voir: Stabler).	Fødselsaar	année de naissance.
Brug	fabrique, établissement.	Før gift	antérieurement marié.
Bærer	porteur.	« Førstemand »	(espèce de scieur.)
Børn	enfants.	Gaard	propriété, ferme.
Cellulosefabrik	fabrique de pâte de bois chimique.	Gaardsgut	garçon de ferme.
Cirkelsag	scie circulaire.	Gift	marié.
Dag	jour, journée.	Gjennemsnitlig	moyen.
		Gjennemsnittsløn	salaire moyen.

Gruppeakkord	travail à la tâche par groupes.	Lønningssatser	taux des salaires.
Gut	garçon.	Løsarbeider	journalier.
Haandværker	artisan.	Maaned	mois.
Havestykke	pièce de jardin.	Mand	homme.
Hestekræfter	chevaux.	Mangel paa Arbeide	défait de travail.
Honkapper	coupeur de dosse-flaches.	Maskinist	mécanicien, machiniste.
Hovedsum	total.	Mekanisk Værksted	atelier de construction mécanique.
Huggen	coupé, abattu.	middelaldrende	de moyen âge.
Hus	maison.	mindst	minimum.
Husdyr	animal domestique.	Motor	moteur.
Hustru	épouse.	Nat	nuit.
Hvil	repos.	Natarbeide	travail de nuit.
Høiest	maximum.	Omtrentlig	à peu près.
Høvl	rabot.	Opgangssag	scie à châssis.
Høvler	raboteur.	Overarbeide	travail extraordinaire.
Høvleri	raboterie.	Planke	planche (épaisse).
Høvlet	raboté.	Plankekjører	qui transporte des planches.
Høvemaskine	machine à raboter.	Plankestabler	(voir: Stabler).
Ialt	total.	Produktionsværdi	valeur de la production.
Ilægger	aide-ouvrier à la machine à raboter.	Rigsforsikringsanstalten	l'office des assurances ouvrières.
Indbringer	qui apporte les planches à la salle à raboter.	Sag	scie.
Indtægt	revenu.	Sagbrug	scierie.
Jernbaneskinne	rail.	Saggut	aide-scieur.
Jordarbeide	travail agricole.	Sagmester	scieur.
Kanter	qui coupe les côtés de la planche.	Sagramme	châssis d'une scie. monture de scie.
Kapper	qui coupe la planche en travers.	Samlet	total.
Kassebord	planches à caisses.	Sjømand	marin.
Kjerrat	chaîne sans fin qui apporte les troncs à la salle à scier.	Skaaren	scié.
Kjøn	sexe.	Skoftning	manquement à son travail.
Klyver	fendeur de planches.	Skog	forêt.
Kr(one)	couronne (= 1.39 fr.).	Skomager	cordonnier.
Kvinde	femme.	Skur	sciage.
Lagerhus	magasin.	Sliber	rémouleur.
Last	(voir: Trælast).	Smed	forgeron.
Ledig	sans travail.	Snedker	menuisier.
Leiefolk	ouvriers de louage (aide-ouvriers).	Sorterer (Planke-)	trieur (des planches).
Leiegut	garçon de louage (id.).	Stabler	qui trèsillonne les planches.
Logerende	locataire.	Stav	douve.
Lændsarbeider	ouvrier employé à une estacade flottante.	Stavskjærer	scieur de douves.
Længde	longueur.	Stilling	profession.
Løn	(voir: Arbeidsløn).	Sygdom	maladie.
Lønningsmaade	mode du paiement.	Sygedag	journée de maladie.
		Sysselsættelse	emploi, occupation.
		sædvanlig	ordinaire, usuel.
		Søndagsarbeide	travail de dimanche.

<p>Tidligere . . . . .</p> <p>Tilsammen . . . . .</p> <p>Tjenestegut (paa Landet) . . . . .</p> <p>Tomt . . . . .</p> <p>Tomtearbejder . . . . .</p> <p>Torsdag . . . . .</p> <p>Trediemand . . . . .</p> <p>Trælast . . . . .</p> <p>Tømmer . . . . .</p> <p>Tømmermand . . . . .</p> <p>Tømmerrende . . . . .</p> <p>Tømmerstok . . . . .</p> <p>Ubestemt . . . . .</p>	<p>antérieur, précédent.</p> <p>total.</p> <p>garçon de ferme.</p> <p>magasin de bois (en plein air).</p> <p>ouvrier de magasin de bois.</p> <p>jeudi.</p> <p>(= Saggut).</p> <p>bois.</p> <p>bois à construire, bois de charpente.</p> <p>ouvrier charpentier.</p> <p>canal (de bois) pour le flottage.</p> <p>tronc (d'arbre).</p> <p>insuffisamment désigné.</p>	<p>Uddannelse . . . . .</p> <p>Udførsel . . . . .</p> <p>Uge . . . . .</p> <p>Ugift . . . . .</p> <p>Ung . . . . .</p> <p>Uopgiven . . . . .</p> <p>Vinter . . . . .</p> <p>Vandsag . . . . .</p> <p>Vagtmand . . . . .</p> <p>Ved . . . . .</p> <p>Voksen . . . . .</p> <p>Yngst . . . . .</p> <p>Ældre . . . . .</p>	<p>éducation.</p> <p>exportation.</p> <p>semaine.</p> <p>non marié,</p> <p>jeune, mineur.</p> <p>sans désignation.</p> <p>hiver.</p> <p>scie mue par l'eau.</p> <p>gardien.</p> <p>bois à brûler.</p> <p>adulte.</p> <p>le plus jeune.</p> <p>plus âgé.</p>
--	---	---	---

Arbeids- og Lønningsforhold ved Sagbrug og Høvlerier.

(Ved Sekretær A. Th. Kiær.)

1. Indledende Bemærkninger. Undersøgelsens Omfang. Almindelige Oplysninger om Sagbrugs- og Høvleriindustrien i Norge.

I nærværende Statistik gives der en Fremstilling af Arbeids- og Lønningsforholdene ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i 1892, 1900, 1905 og 1906. Opgaverne fra 1892 (og deromkring) omfatter 14 Sagbrug og 9 Høvlerier (tildels forbundne med Sagbrug) og ialt ca. 2 700 Arbeidere, iberegnet Formænd; for 1900 gjælder Detailopgaverne kun 7 Sagbrug og 2 Høvlerier og tilsammen noget over 300 Mand, for den nyeste Tid 8 Sagbrug og 6 Høvlerier og ialt noget over 1 400 Mand. Opgaverne gjælder i saavidt stor Udstrækning de samme Brug, at de kan tjene til at belyse Udviklingen af Arbeids- og Lønningsforholdene i den heromhandlede Industrigren i Løbet af den sidste halve Menneskealder.

Nærværende Fremstilling er et Led i den Række af socialstatistiske Undersøgelser, hvis Udgivelse Bureauet paabegyndte i 1895 med Socialstatistik I (Arbeids- og Lønningsforhold ved Skogdrift og Tømmerflødning, Norges officielle Statistik, Tredie Række Nr. 228). I de indledende Bemærkninger til denne Statistik redegjøres i Korthed for Planen for disse Undersøgelser samt for disses Paabegyndelse ved personlige Besøg bl. a. i forskellige Sagbrug og Høvlerier i Fredrikstad og Omegn i Marts 1892. Samme Vaar besøgte ogsaa et Høvleri i Akershus Amt og Høsten samme Aar foretoges en ny Reise til Fredrikstad samt til Sarpsborg og Fredrikshald. I December 1892 og September 1893 besøgte forskellige Brug i Drammen og Omegn. De herunder erhvervede Oplysninger om Arbeidets Organisation og Arbeidernes Lønningsforhold m. m. skriver sig hovedsagelig fra velvillige Oplysninger, som man med Arbeidsherrernes Tilladelse har modtaget af forskellige af Brugenes Funktionærer. Ved adskillige Brug fik man udlaant eller overladt Lister over de forskellige Slags Arbeideres Aarsfortjeneste, tildels for en Række af Aar; tildels er saadanne Opgaver ogsaa tilveiebragte ved Uddrag af Lønningsbøger, som man fik udlaant. Om Beskaffenheden

af de forskjellige Slags Arbeide ved Brugene har man tilveiebragt Oplysninger, foruden hos de nævnte Funktionærer, ogsaa hos Arbeidere samt ved personlige Besøg paa Arbeidssteder. Der er desuden udfyldt Personschemaer for ca. 560¹⁾ Sag- og Høvleriarbeidere, for det meste gennem de ovennævnte Funktionærer, men tildels ogsaa af Arbeiderne selv eller ved direkte Henvendelse til disse.

I 1894 tilveiebragtes dels ved personlige Besøg, dels gennem en af Bureauet benyttet Mellemand, endel nye Oplysninger, bl. a. ved specielle Schemaer for Opgaver over Lønningsforhold ved Brugene. Tillige fik man endel Arbeiderschemaer udfyldt.

Man fik paa denne Maade til Belysning af Arbeids- og Lønningsforholdene et betydeligt Materiale, der senere er blevet suppleret med nyere Oplysninger, bl. a. ved Hjælp af Opgaver, som Arbeidsgiverne har indsendt til Rigsforsikringsanstalten, og som navnlig i de første Aar af dennes Virksomhed for flere Brugs Vedkommende var meget detaillerede.

Ved personlige Besøg i Fredrikstad i Oktober 1906 og i Drammen i Januar 1907 er der tilveiebragt Oplysninger om Arbeids- og Lønningsforholdene ved endel derværende Brug i 1905 og 1906, hvorhos man har erholdt udlaant endel Opgaver, indsamlede af Norsk Arbeidsgiverforenings Distriktsstyre. Ved et enkelt Brug blev ogsaa selve Arbeidsstedet besøgt, medens Arbeidet var igang. Desuden har man i Løbet af Vinteren gennem Formanden i Fredrikstad Sag- og Høvleriarbeiderforening faaet endel Personschemaer udfyldt for Arbeidere ved forskjellige Brug.

Hovedindtrykket af de nyeste Undersøgelser er, at Arbeidets Beskaffenhed og Arbeidstiden i det væsentlige er uforandret siden 1892, medens Arbeidslønnen er betydelig steget.

De nyeste trykte officielle Opgaver over Sagbrugs- og Høvleriindustrien i Norge findes i Fabrikinspektørernes Beretninger for 1904 og 1905, der udgjør et Hefte og er udgivet af Departementet for [Handel, Sjøfart og Industri. Ifølge disse Beretninger var der ved Udgangen af 1905 i Norge ialt 819 Sagbrug, Høvlerier og Vedsagerier (hvilke er slaaet sammen til én Gruppe)²⁾ med tilsammen 14 010 Arbeidere.

Det samlede Antal Sagbrugs- og Høvleriarbeidere er nu ikke meget større end i 1875, da det ifølge den af Det statistiske Centralbureau udgivne Fabrikstatistik udgjorde 12 036 (iberegnet 639 Betjente m. m.), medens det var gaaet meget stærkt frem i de første 15 Aar efter Sagbrugsprivilegiernes

¹⁾ For adskillige andre enkelte Personer foreligger derhos Oplysninger om Aarsfortjeneste, tildels ogsaa om Alder m. m.

²⁾ Af „Vedhuggerier med Motor“ fandtes der i 1899 ifølge Rigsforsikringsanstaltens Statistik 15 med tils. 55 Arbeidere.

Ophævelse i 1860. Om denne Udvikling henvises til næste Afsnit, hvor der ogsaa er omhandlet de betydelige Vanskeligheder, der stiller sig i Veien for en nøiagtig Sammenligning mellem de forskjellige Tider paa Grund af Opgavernes Uensartethed, særlig fordi et meget stort Antal Smaasage snart er medtagne, snart ikke medtagne. Medens saaledes den ovenanførte Opgave for 1905 omfatter 819 Virksomheder af nævnte Slags, omfatter Bureauets Fabrikstatistik for 1885, 1890 og 1895 kun mellem 300 og 340 Sagbrug og Høvlerier¹⁾, Statistiken for 1870, 1875 og 1879 mellem 700 og 800 og de officielle Opgaver for 1860 og 1865 endog henholdsvis 3 325²⁾ og 1 501. Arbeiderantallet gik derimod sterkt frem fra 1860 til 1870 og vekslede fra 1870 til 1895 kun mellem ca. 10 000 og ca. 12 000.

Naar man vil undersøge Sagbrugenes og Høvleriernes geografiske Fordeling i Norge og vil bortse fra Sage, der er saa ubetydelige, at der ikke ved dem udføres 300 Dagværk om Aaret, kommer man antagelig de nuværende Forhold nærmest ved at benytte Fabrikstatistiken for 1890, idet den Nædgang, som fandt Sted fra 1890 til 1895, mere end opveies ved den senere stedfundne Fremgang, medens paa den anden Side det nuværende Arbeiderantal ikke er meget større end i 1890.

---

¹⁾ Statistiken for 1885 har derhos en særskilt Tabel over mindre Anlæg, der bl. a. omfatter 1 263 smaa Sagbrug m. v., hvoraf 735 tils. havde 1 971 Arbeidere.

²⁾ Schweigaard antager (i Norges Statistik), at et lignende Tal for 1835 (3 398) betegner Vandsagbladenes Antal.

De norske Sagbrugs og Høvleriens geografiske Fordeling i 1890 vil sees af følgende Tabel:

Steder.	Vandsage.		Dampsage.		Sagbrug forenede med Høvlerier. *)		Høvlerier *)		Tilsammen.	
	Antal Anlæg.	Samlet Ar-beidsstyrke.	Antal Anlæg.	Samlet Ar-beidsstyrke.	Antal Anlæg.	Samlet Ar-beidsstyrke.	Antal Anlæg.	Samlet Ar-beidsstyrke.	Antal Anlæg.	Samlet Ar-beidsstyrke.
Fredrikstad Fabrikdistrikt ¹⁾	2	354	5	335	10	2 596	-	-	17	3 285
Fredrikshald Do. ²⁾	2	492	5	162	**) 1	31	1	306	9	991
Smaalenene forøvrigt	9	258	4	42	3	56	1	68	17	424
Skedsmo, Fet, Nitte-										
dalen	3	115	6	319	4	369	1	66	14	869
Akershus Amt forøvr.	12	118	12	170	5	62	1	238	30	588
Kristiania	-	-	-	-	1	5	5	176	6	181
Drammen Fabrik-										
distrikt ³⁾	3	45	19	712	3	326	5	328	30	1 411
Buskeruds og Jarlsberg										
& Larviks Amter										
forøvrigt	10	226	19	454	3	190	4	205	36	1 075
Hamar Stift	10	79	14	129	14	244	1	3	39	455
Skien, Porsgrund m.										
m. ⁴⁾	1	83	3	120	3	108	1	135	8	446
Bratsberg Amt forøvr.	2	41	3	93	1	36	1	9	7	179
Nedenes Amt	8	69	8	188	4	227	-	-	20	484
Lister og Mandals Amt	10	195	7	118	5	126	-	-	22	439
Stavanger, S. og N.										
Bergenhushus, Bergen	8	59	-	-	1	60	-	-	9	119
Romsdals Amt	9	126	1	4	2	122	-	-	12	252
S. Trondhjems Amt	7	91	2	47	3	476	-	-	12	614
N. Trondhjems	9	194	7	172	3	92	-	-	19	458
Nordlands	2	29	1	22	1	6	-	-	4	57
Riget	107	2 574	116	3 087	67	5 132	21	1 534	311	12 327

Det sees af denne Tabel, at Størstedelen af Norges Sagbrugs- og Høvleriindustri er samlet i Amterne omkring Kristianiafjorden, og særlig i Smaalenene, hvor 38 Procent af Rigets Sag- og Høvleriarbejdere findes (ved Glommenmundingen 27 Pct.); i Buskeruds og Jarlsberg & Larviks Amter tilsammen findes 20 Pct. (i Drammen med Omegn 11½ Pct.), i Akershus Amt 12 Pct. og i alle de øvrige Amter tilsammen kun 30 Pct.

1) Fredrikstad og Sarpsborg med Tune, Glemminge, Borge og Onsø.

2) Fr.hald med Id og Berg.

3) Drammen med Eker, Lier og Skoger.

4) Med Gjerpen og Solum.

*) Af Høvlerier og med saadanne forenede Sagbrug dreves 25 med Vandkraft, 60 med Damp og 3 med begge Dele.

**) Derhos tilhørte et af Vandsagbrugene (463 Arb.) samme Eier som det anførte Høvleri.

Det gennemsnitlige Antal Arbeidere pr. Brug var i Fredrikstad og Omegn 193, medens det i den øvrige Del af Riget kun var 31; i Fredrikshald med Omegn var det 110 (eller naar Saugbrugsforeningens Høvleri og Sagbrug regnes underet: 124), i Skedsmo-Distriktet 62, i Drammensdistriktet 47, ved Skienselven 56.

De største Anlæg af den heromhandlede Slags var ifølge Fabrikstatistiken for 1890: Saugbrugsforeningen med 789¹⁾ Arbeidere, And. H. Kiær & Co. med 469²⁾, Lisleby Fabrik med 441, Nilsen Mathiesen & Co. med 432 og Græsvig Brug med 369, alle i Smaalenene og alle Sagbrug forenede med Høvlerier. Ialt fandtes i 1890 6 saadanne Anlæg med over 300 Arbeidere og 2 med 201—300 Mand. En Arbeidsstyrke af 101—200 havde 18 Brug, 51—100: 33, 21—50: 79, 11—20: 59 og 1—10 Mand: 113.

Af den samlede Arbeidsstyrke ved Sagbrug og Høvlerier i 1890, 12 327 Personer, var 186 Indehavere, Forpagtere eller Bestyrere, 206 Kontorister, 402 Opsynsmænd og Formænd og 11 533 Arbeidere.

Arbejderne var saagodtsom udelukkende Mænd og Gutter, idet der ialt kun var 18 kvindelige Sag- og Høvleriarbeidere. 9 886 Mænd og 17 Kvinder var over 18 Aar, 1 322 Gutter og 1 Pige 14—18 Aar, 253 Gutter 12—14 Aar og 54 Gutter under 12 Aar.

Med Hensyn til Beskæftigelsen af Børn er der indtraadt en væsentlig Forandring efter den nyere Fabriklovgivning, idet Fabriktilsynsloven af 1892 forbød Anvendelse af Børn under 12 Aar til Fabrikarbejde og for ældre Børns Vedkommende indførte væsentlige Indskrænkninger. Ved Udgangen af 1905 fandtes der ifølge Fabrikinspektørernes Beretninger ved norske Sagbrug, Høvlerier m. v. ialt kun 41 Gutter fra 12—14 Aar; af 14—18-aarige fandtes 1 054, altsaa ogsaa færre end i 1890; deraf var 335 Gutter 14—16 Aar, 718 Gutter og 1 Pige 16—18 Aar. Af Arbeidere over 18 Aar: 12 910 Mænd og 5 Kvinder.

¹⁾ Antagelig inkl. Snedkeri.

²⁾ Antagelig inkl. Tøndefabrik.

Mandlige Sagbrugs- og Høvleriarbeidere over 15 Aar fordelte sig ifølge de to sidste Folketællinger paa følgende Maade efter Alder og ægteskabelig Stilling:

Alder.	Ifølge Folketællingen $\frac{1}{11}$ 1891.					Ifølge Folketællingen $\frac{3}{12}$ 1900.				
	Samlet Antal.	Pct.	Deraf			Samlet Antal.	Pct.	Deraf		
			Ugifte.	Gifte.	Før Gifte.			Ugifte.	Gifte.	Før Gifte.
15—20	1 620	17.6	1 609	11	-	2 190	19.1	2 170	20	-
20—25	1 157	12.6	873	281	1	1 780	15.5	1 394	379	5
25—30	1 118	12.2	411	695	11	1 479	12.9	598	860	21
30—35	1 012	11.0	158	831	20	1 177	10.3	220	935	22
35—40	958	10.4	90	835	30	943	8.2	112	802	29
40—45	848	9.2	47	765	36	884	7.7	66	785	32
45—50	739	8.0	33	664	41	806	7.0	55	699	51
50—55	541	5.9	23	478	39	768	6.7	51	660	57
55—65	826	9.0	21	704	101	958	8.3	37	824	97
65—75	329	3.6	7	255	67	409	3.6	8	316	85
75—85	33	0.4	1	19	13	70	0.6	4	38	28
85—95	3	-	-	2	1	1	-	-	-	1
Uopgivet Alder	6	0.1	3	2	-	9	0.1	4	2	1
Tils.	9 190	100.0	3 276	5 542	360	11 474	100.0	4 719	6 320	429
Ægtesk. Stilling uopg.			9 178					11 468		
			12					6		
			9 190					11 474		

Ifølge Fabrikstatistiken for 1890 var det samlede Antal mandlige Sag- og Høvleriarbeidere over 14 Aar (exkl. Formænd etc.) 11 208; selv naar Gutter mellem 14 og 15 Aar fraregnes, faar man efter Fabrikstatistiken antagelig henved 2 000 flere end efter Folketællingen for omtrent samme Tid. Forskjellen beror rimeligvis dels paa, at „Tomtearbeidere, Plankesorterere“ uden nærmere Betegnelse i Folketællingen er regnede som Handelsarbeidere,¹⁾ og dels paa, at der formentlig er endel Løsarbeidere, der i Fabrikstatistiken er regnede som Brugsarbeidere, men i Folketællingen som almindelige Dagarbeidere.

Den samlede Arbeidsstyrke ved Fabriker i Norge (inkl. Betjente etc.) udgjorde ved Udgangen af 1890 ifølge Fabrikstatistiken 60 956, hvoraf 12 327, altsaa 20.2 Pct. sysselsattes ved Sagbrug og Høvlerier. Ved Udgangen af 1905 udgjorde Arbeiderantallet ved Fabrikdrift m. v. ifølge Fabrikinspektørernes Beretninger (se Statistisk Aarbog 1906, S. 44): 86 524, hvoraf ca. 79 500

¹⁾ Tomtearb., der var oplyst at arbeide ved Sagbrug og Høvlerier, henførtes derimod, ialfald for 1900, til disse Brug.

ved den egentlige Fabrikdrift. Heraf falder ca. 14 000, altsaa 17.6 Pct. paa Sagbrug og Høvlerier.

De norske Fabrikers samlede Produktionsværdier af Direktør Kiær, i Statsøkonomisk Tidsskrift 1905, S. 85, anslaaet til et Bruttobeløb (Raa-stoffenes Værdi ikke fraregnet) af mindst 250 à 300 Mill. Kr. Heraf falder omkring 45 Millioner Kr., altsaa ca. 16 Pct., paa Sagbrug og Høvlerier, se nærmere l. c. S. 82—83.

Nærværende Undersøgelse omfatter for 1892 eller deromkring:

i Smaalenenes Amt: 7 Sagbrug, hvoraf de 6 var forenede med Høvlerier. Heraf havde, naar Høvleriarbejderne medregnes, 4 Brug over 300 Arbeidere, 1 mellem 200 og 300 og 2 mellem 100 og 200. 2 Sagbrug, hvoraf et er forbundet med et Damphøvleri, drives ved Vandkraft, forøvrigt er Drivkraften Damp;

i Drammen og Omegn: 6 Sagbrug, hvoraf 2 forenede med Høvlerier, alle drevne med Damp. Af disse Brug havde 1 ca. 100 Arbeidere, 3 mellem 50 og 75, 1 ca. 30 og 1 ca. 20 Mand;

i Akershus Amt: 1 Høvleri med noget over 200 Arbeidere.

Tilsammen havde disse Brug noget over 3 000 Arbeidere og Formænd; Opgaver over Lønningsforhold foreligger for ca. 2 700 af disse.

For 1905 eller 1906 omfatter Detailundersøgelsen følgende Anlæg, der vistnok alle drives med Damp:

i Smaalenene (Fredrikstad Distrikt): 5 Sagbrug forenede med Høvlerier, hvoraf 3 med over 300 Arbeidere, 1 med mellem 200 og 300, 1 med 100—200;

i Drammen med Omegn: 3 Sagbrug, hvoraf 1 forenet med Høvleri; det sidstnævnte Brug havde i 1905 ca. 125 Arbeidere (og Betjente), de to andre under 50.

Tilsammen havde disse Brug i 1905 en Arbeidsstyrke af omkring 1 900 Personer. Detailopgaverne i Tabel 6 og 7 omfatter 1 437 Arbeidere og Formænd.

2. Oversigt over Sagbrugs- og Høvleriindustriens Udvikling.

Norge har altid været et skogrigt Land — i ældre Tider i højere Grad end nu —, og Skogenes Produkter har, saalænge Landet har været beboet, spillet en vigtig Rolle for Økonomien. Skogen har skaffet Bygningsmateriale til Boliger, Skibe og Baade, Ved til Brændsel samt Produkter til Udførsel. Allerede i Middelalderen, ialfald omkring 1300, synes Trælastudførselen at have været af nogen Betydning.

De gamle Normænd var dygtige i at tilhugge og forarbejde Tømmerstokkene, jfr. L. J. Vogt: Om Norges Udførsel af Trællast i ældre Tider, i Historisk Tidsskrift 1885, S. 81 flg., og Alexander Bugge: Studier over de norske Byers Selvstyre og Handel før Hanseaternes Tid (Kristiania 1899), S. 160—165. Tilvirkningen foregik paa den Maade, at Tømmerstokken ved inddrevne Kiler kløvedes langsefter i saa mange Dele som fandtes hensigtsmæssigt, hvorpaa hver enkelt Del med Øksen blev videre tildannet og glattet til „borð“ eller „fjalir“; ogsaa det fremmede Ord „planka“ anvendtes i Middelalderen. „Borðviðr“ var i vort gamle Sprog den almindelige Betegnelse for det kløvede og tilvirkede Træprodukt som Handelsvare, medens „sperra“ anvendtes om den firhugne Tømmerstok. Anvendelsen af Paneling synes tidlig at have været udbredt i norske Husebygninger, og Panelingsbord skal i det 13de Aarhundrede i ikke ringe Udstrækning have været udført til England.

Høvler var i Brug her i Landet allerede i den graa Oldtid, og antagelig ikke blot almindelige Slethøvler, men ogsaa Liste- og Pløihøvler, ved hvilke sidste Indskjæring af Fals er blev udført. (Ogsaa Plankerne i de gamle Stavekirkers Vægge er faldede sammen.) Det er derfor meget muligt, at der i det 13de Aarhundrede udførtes Bord, som baade var høvlede og pløiede¹). — Derimod synes Sag at have været ukjendt som Værktøi for almindelig Tilvirkning af Trællast, men kun anvendt som en Slags Fil ved Træskjæring²).

Uagtet det anførte mener Vogt, at Trælastudskibning fra Norge omkring 1300 kun har været af ringe Omfang³), medens Bugge (S. 161) støttet til Undersøgelser af engelske Toldruller antager, at Trællast allerede dengang var en vigtig Udførsels-gjenstand for vort Land. — Trælastexporten tiltog vistnok i Løbet af det 14de og 15de Aarhundrede, ialfald efterat Hollænderne fra Midten af det sidstnævnte Aarhundrede i større Udstrækning begyndte at hente Trællast fra Norge. Allerede ved denne Tid var Drammen (Kopperviken) en vigtig Exportplads for Trællast.

Omkring 1500 begyndte vore Bønder at bygge Vandsage⁴), et vigtigt Fremskridt i Træforædlingens Historie, der til os antagelig er kommet fra Sverige, hvor de noget tidligere var i Brug. Det ældste kjendte Vandsagbrug er forøvrigt fra Augsburg 1337⁵). I det 16de Aarhundrede anlagde de norske Bønder et stort Antal Vandsage og solgte sin Trællast direkte, især i stor Udstrækning til Hollænderne. Trælasthanhandelen tog i anden Halvdel af det 16de og endnu mer i det 17de Aarhundrede et stærkt Opsving, hvortil den øgede Udførsel til England væsentlig bidrog, særlig efter den store Brand i London i 1666. Handelen blev nu ogsaa mere koncentreret til Byerne, hvor en norsk Handelsstand fik voksende Betydning. I dette Tidsrum indskrænkedes ogsaa Bøndernes tidligere Frihed til at drive Sagbrug, idet det bl. a. ved et

¹) Jfr. Vogt, S. 98.   ²) Ligesaa S. 104—105.   ³) S. 94—95.   ⁴) S. 105—108.   ⁵) Salmonsens Konversationslexikon XV Bd. S. 692.

Kongebrev af 1616 blev forbudt at drive saadant uden paa egen Odelsgrund og medmindre Eierne havde Adgang til Tømmer fra egen Skog¹). Samtidig optoges Fortegnelse over samtlige Sagbrug i det søndenfjeldske Norge, og disse registrerede Anlæg blev senere betragtede som de eneste lovlige, saa at Bevilling behøvedes til nye Anlæg. Ved kgl. Res. af 6 September 1688 bestemtes for samme Del af Landet „hvilke Sauger maae blive staaende og hvor-mange Bord enhver Saug aarlig maa skjære“. Eierne af disse privilegerede Sagbrug fik Eneret til at købe og forhandle Tømmer, dog kun i det for en jevn Drift af deres bestaaende Anlæg fornødne Omfang. Der forefandtes ved denne Tid i den omhandlede Del af Landet ca. 1 200 Sagbrug, der efter Eiernes egen, antagelig for lave, Opgave aarlig tilvirkede omtrent 6 400 000 Bord; ved Reduktionen blev der tilbage 664 med en aarlig Tilvirkningsevne af vel 5 Millioner Bord, men da en saadan Produktion fremdeles ansaaes betænkelig, blev den yderligere reduceret med en Trediedel.

I Løbet af det 18de Aarhundrede kom Trælasthandelen i Hænderne paa et stadig mindre Antal Handelshuse og blev som et Slags arveligt Monopol for disse. Deres Udnyttelse af dette Monopol vakte saa megen Misnøie, at en Reaktion mod deres Herredømme indledes ved forskellige offentlige Bestemmelser fra Aarene 1748—1779, og en Forordning af 22 April 1795 tager ifølge Motiverne direkte Sigte paa „at overgive Skovenes Brug til Eiernes fri Villie og Fordeel“. Dog krævedes fremdeles kgl. Bevilling til Anlæg af Sagbrug. Efter Loven af 8 Juni 1818 stod der af de gamle Sagbrugsprivilegier kun tilbage Forbudet mod at lade indkjøbt Tømmer skjære ved andre end de privilegerede Sage. Denne Rest ophævedes ved Lov af 26 August 1854 fra 1 Januar 1860.

Efter Loven af 1818 gik Vandsagene ifølge Schweigaard, Norges Statistik (Christiania 1840), betydelig frem. Fra 1827 til 1860 viste derimod de statistiske Opgaver over Sagbrugene ingen væsentlig Forandring med Hensyn til disses Antal²), hvorimod Arbejdsstyrken formentlig er steget adskillig; i Smaalenenes Amt steg Antallet af Sagbrugsarbejdere i Tidsrummet 1840 til 1860 fra omkring 800 til omkring 1 400. Det samlede Antal Sagbrugsarbejdere i Riget udgjorde i sidstnævnte Aar omkring 7 500³), hvoraf som nævnt 1 400, altsaa næsten en Femtedel, i Smaalenenes Amt. I Akershus Amt var der omtrent 8—900, i de to Drammen omgivende Fogderier Buskerud og Jarlsberg 6—700. I Drammens By fandtes i 1860 kun 1 Sagbrug, en da nylig anlagt Dampsag.

¹) Ifølge en Artikel af K. V. Hammer om Saugbrugsprivilegierne i Salmonsens Konversationslexikon Bd. XV, S. 691, hvorfra ogsaa de følgende Oplysninger vedkommende disse Privilegier er hentede.

²) i 1827: 3 404, i 1835: 3 398 (ifølge Schweigaard: udentvilt Vandsagbladenes Antal), i 1855: 3 528, i 1860: 3 325.

³) Heraf en stor Del ved ganske smaa Gaardsage o. l., der ikke er medtagne i senere Opgaver, se nedenfor.

I Femaarsberetningen om Rigets økonomiske Tilstand 1841—45 omtales, at der „med Hensyn til Saugbrugene er en væsentlig Forbedring indført ved Anvendelsen af de saakaldte Cirkelsauge“.

Efter Sagbrugsprivilegiernes Ophævelse gik den heromhandlede Industriegren stærkt frem.

Det heder herom i Femaarsberetningen for 1861—65: „Sagbrugsdriften — Landets vigtigste Industriegren — har taget et stort Opsving i heromhandlede Femaar.“ I Byerne steg Antallet af Sagbrugsarbejdere fra 517 til 869, for Landdistrikternes Vedkommende kan Udviklingen ikké angives med Tal, da de ældre Opgaver omfatter selv de ubetydeligste Smaasage, medens de nye kun gjælder Sagbrug med mindst 50 Tylvters aarlig Skur; af saadanne fandtes i Rigets Bygder i 1865 1 432 med 6 128 Arbejdere. — — „Siden Sagbrugsprivilegiernes Ophævelse fra 1 Januar 1860 ere flere store Dampsage blevne oprettede, navnlig i eller i Nærheden af Udskibningsstederne. I det hele taget viser der sig en stærk Tendents til Driftens Koncentrering i store Anlæg — — —. Af det samlede Antal Sagbrug havde 5 en Arbejdsstyrke af over 100 Mand, 15 over 50, 57 over 20 og 97 over 10 Mand.“

Endnu i 1865 findes ikke Høvlerier anført som noget eget Slags Fabriker, men Tilvirkning af høvlede Bord var da begyndt ved Saugbrugene. Det heder nemlig i nævnte Femaarsberetning for 1861—65:

„Maskinhøvling af Bord har i dette Femaar begyndt at blive af Betydning; ligeledes Tilvirkning af Stav, hvorved der tilgodegjøres Kubber, Splitved og anden Last, der tidligere tildels neppe lønnede Skibningsomkostningerne. Ifølge de modtagne — vistnok ufuldstændige — Opgaver skulde Saugbrugenes aarlige Produktion i Femaaret 1861—65 have udgjort 900,000 Tylter Bord, 320,000 Tylter Planker, 120,000 Tylter Battens, desuden Bord, Planker og Battens af 317,000 Tylter Tømmer, 4 Millioner Stkr. Stav. Maskinhøvlingen er opgivet til 84,000 Tylter Bord, hvoraf 83,000 Tylter falder paa Saugbrugene i Mosse Fogderi“ (hvortil hører de til Fredrikstad grænsende Herreder Onsø og Glemminge).

I Fredrikshald gav Saugbrugsprivilegiernes Ophævelse det ydre Stød til Dannelsen af Saugbrugsforeningen, der stiftedes ved Sammenslutning af alle Stedets betydeligere Trælastforretninger, med en indbetalt Grundkapital af 4 Mill. Kr. ¹⁾

Om Udviklingen af Saugbrugs- og Høvlerivirksomheden i Fredrikstad og Omegn meddeles følgende i Amtmandens Beretning for 1871—75:

„Indtil Aaret 1860 udskibedes fra Fredrikstad ingen forædlet Last, men udelukkende hollandske Bjælker, medens dog endel Tømmer for Fredrikstads Regning blev skaaret ved Saugbrugene ved Sarpsfos og udskibet fra Sarpsborg.

Efterat Saugbrugsprivilegierne ved Lov af 26 Juni 1854 vare ophævede, begyndte, strax Loven tillod det, nemlig i 1860, to Dampsage af D^rHrr. W. Gutzeit og J. N. Jakobsen at tages i Brug. Disses Antal er efterhaanden forøget, saa at der nu findes 13, hvis Skurevne opgives til mindst 200,000 Tylvter aarlig. Fire af disse Dampsage ligge paa Byens Grund, de øvrige 9

¹⁾ Art. „Saugbrugsforeningen“ i Salmønsens Konversationslexikon, af K. V. H.

i nærmeste Omegn, nemlig 2 i Onsø, 2 i Borge og 5 i Glemminge, men alle med Udskibning gennem Fredriksstad.

I Aaret 1863 opførte D'Hrr. S. Wiese og J. N. Jakobsen de første Damphøvlrier, og disse vare, saavidt vides, de første Damphøvlrier for Export baade her i Landet og i vore Nabolande.

Saadanne Høvlrier findes nu i Fredriksstad og nærmeste Omegn forenede med 8 af Dampsagene, og de have en Produktion af 13 til 15 Millioner Stykker Bord, hvilket Kvantum i de sidste Aar ogsaa antages at være høvlet.

For Tilgodegjørelse af Baghun og Kantflis, der tidligere kun benyttedes til Gjørdefang og Brændsel, begyndte man samtidigt med Høvlrierne ved Dampsagene at opføre Stavmaskiner og Lægtesage. Disse findes nu ved alle Dampsage, og antages de af Affaldet at tilveiebringe 12 à 15 Millioner Stykker Stav aarlig.“

Næst Fredrikstad-Distriktet er Drammen med Omegn vort Lands vigtigste Centrum for Trælindustrien. Ogsaa her har Sagbrugsprivilegiernes Ophævelse været af stor Betydning for Udviklingen. Ifølge Femaarsberetningen for Buskeruds Amt for 1856—60 indtog Sagbrugsvirksomheden den mest fremragende Plads inden Fabrikindustrien i Amtets Landdistrikt, „en naturlig Følge af Distriktets Tømmerproduktion og lette Adgang til Benyttelse af Vandkraft. De større Brug ere i Regelen forsynede med Nutidens bedste Skuurindretninger. Loven om Saugbrugsprivilegiernes Ophævelse har endnu virket for kort til at kunne have havt nogen mærkbar Indflydelse paa denne Bedrift. Det er imidlertid ikke tvivlsomt, at Loven efter de særegne Forholde ved de vigtigste Saugbrug her i Amtet, navnlig deres betydelige Opflødningsomkostninger, vil virke til forøget Konkurrence i denne Bedrift ved Anlæg af Dampsauge ved Udskibningsstedet. Flere Dampsauge ere saaledes i indeværende Aar satte i Drift i og ved Drammen. Adskillig Vandkraft vil saaledes antagelig i en nær Fremtid blive ledig for anden Fabrikvirksomhed og det var for Distriktet at ønske, at der ogsaa maatte findes Kapitaler til ved saadanne nye Anlæg at tage den ledig blivende Vandkraft i Brug.“

Sextiaarene synes i Drammen-Distriktet at have været en noksaa vanskelig Overgangstid. Ifølge Beretningen for Buskeruds Amt 1861—65 havde nemlig Sagbrugsvirksomheden „udviklet sig i en Retning, som dels har fremkaldt dels med Sikkerhed kan forudsees at ville fremkalde flere forhen særdeles værdifulde Brugs Undergang. Dels spredes Virksomheden mere, og dels have Dampsauge faaet afgjørende Overvægt. Det er neppe heller længer tvivlsomt, at Jernbaneanlægget i Distriktet ogsaa vil virke til at give Saugbrugsbedriften en forandret Retning.“

Ved Udgangen af 60-Aarene synes man at have fundet sig tilrette i de forandrede Forhold. Amtmanden i Buskerud skriver nemlig i Beretningen for 1866—70, at de Ulemper, som Forandringerne „med Nødvendighed maatte medføre for de Herreder, hvis Arbeidsbefolkning søgte deres væsentligste Underholdning ved denne Bedrift, tør nu for største Deel ansees overstaaede, og Erkjendelsen af Jernbaneanlæggets Nytte ogsaa for Trælstedbedriftens Vedkommende er vistnok nu almindelig.“ Beretningen for Drammens By for nævnte Femaar fremhæver bl. a., at der af nye Anlæg maa mærkes et Damphøvlri, der begyndte sin Virksomhed i 1868.

I 1871—75 gjorde den industrielle Virksomhed i Drammen „ikke liden Fremgang; navnlig gjælder dette Anlæg til Forædling af Trævarer“. Drammen havde i 1875 6 Dampsage og 3 Damphøvlrier med tilsammen 527 Arbeidere; desuden „findes der i Byens Nærhed mange Træforædlings-

fabriker, saasom Dampsage og Damphøvlerier, hvis Produkter alle udføres gjennem Byen.“

Til Norges vigtigste Sagbrugsdistrikter har ogsaa fra gammel Tid Akershus Amt hørt. Navnlig havde man her mange privilegerede Sagbrug. Af Landets 1157 privilegerede Sagbrug i 1855 laa nemlig 278 i Akershus Amt (deraf 81 i Aker og Follo, 103 i Nedre Romerike og 94 i Øvre Romerike), medens Smaalenenes Amt kun havde 130, Buskeruds Amt 86 og Jarlsberg og Larviks Amt 15 privilegerede Sage. Arbeiderantallet synes dog at have været meget større i Smaalenene end i Akershus. Efter Privilegiernes Ophævelse gik ogsaa i Akershus Sagbrugsdriften frem, om end vistnok adskillig langsommere end i Smaalenene og Drammensdistriktet. Som Nyanlæg i Akershus nævner Femaarsberetningerne for 1861—65 „en Del Dampsage“, for 1866—70 fremhæves „1 Damp-Høvleri paa Snarøen i Berum, som beskjæftiger 132 Mand“, for 1871—75 2 Dampsage i Kraakstad og 1 Høvleri i Eidsvold.

De statistiske Opgaver over Sagbrugs- og Høvleriarbeidernes Antal viser, at dette er gaaet stærkt frem fra 1860 til 1875. Medens der nemlig i 1860 var ca. 7 500 Arbeidere ved 3 325 Sagbrug, iberegnet ganske smaa Gaardsage, og der i 1865 var 6 997 Arbeidere ved 1 501 Brug — hvad der i Virkeligheden vil sige en betydelig Tilvekst (se ovenfor) — var der i 1870 10 000 Arbeidere ved 725¹⁾ Brug og i 1875 12 036 ved 694²⁾. Ogsaa i 1865 var en hel Del Smaasage medregnet, som ikke medtoges i 1870 og 1875.

I de trykkede økonomiske Tider i Slutningen af 1870-Aarene var der derimod Stilstand eller tildels endog ligefrem Tilbagegang i Sagbrugs- og Høvleriindustrien, ligesom i Industrien i det Hele i vort Land, ialfald hvad Arbeiderantallet angaar. Efter Fabrikstatistiken for 1879 skulde Antallet af Fabrikarbeidere (inkl. Betjente) overhovedet i Norge siden 1875 være gaaet ned fra 45 657 til 41 593, hvoraf ved Sagbrug og Høvlerier fra 12 036 til 10 209.

I Løbet af 1880-Aarene indtraadte atter Fremgang. Allerede i 1885 var der ved 340 Sagbrug og Høvlerier (med mindst 300 Dagværk) 10 300 Arbeidere eller omtrent ligesaa mange som der ifølge Statistiken for 1879 var ved 794 (iberegnet mange mindre Brug), og i 1890 var Sag- og Høvleriarbeidernes Antal steget til 12 327.

I Begyndelsen af 1890-Aarene gik Trælastindustrien atter tilbage, idet vi i 1895 kun havde 10 300 Sag- og Høvleriarbeidere eller det samme Antal som ti Aar tidligere.

I Slutningen af 1890-Aarene gik derimod saavel Trælastbedriften som Industrien overhovedet atter frem. Ifølge Rigsforsikringsanstaltens Industristatistik, som forøvrigt omfatter adskillige Smaasage, der ikke var medregnede i Fabrikstatistiken for 1885—1895 (jfr. ovenfor), steg Antallet af Arbeidere ved Sagbrug og Høvlerier (samt ved dermed forenede Snedkerier m. m.) i Riget fra 12 345 i 1896 til 14 013 i 1899. (Sammenligningen mellem de to Aar er

1) Desuden 45 Brug med uopgivet Arbeiderantal. 2) Ligesaa 10.

forøvrigt noget usikker, idet navnlig Opgaverne for 1896 kan være ufuldstændige med Hensyn til Løsarbejdere og Tomtearbejdere, jfr. den før citerede Afhandling af Direktør Kiær i Statsøkonomisk Tidsskrift 1905, S. 67—68.)

Fra 1899 til 1905 holdt Antallet af Sag- og Høvleriarbejdere sig nogenlunde uforandret. Fabrikinspektørernes Aarsberetninger viser i 1899 et Antal af 14 194 Arbejdere ved „Sagbrug, Høvlerier og Vedsagerier“, i 1900 noget færre, nemlig 13 359, men i 1905 paa det nærmeste det samme som sex Aar tidligere, nemlig 14 010. (Ved Træindustrien m. v. overhovedet: i 1900: 16 919, i 1903: 16 436, i 1905: 16 811 Arbejdere).

Medens Arbejdsstyrken i 1905 ikke var større end i 1899, var derimod Antallet af Motorernes Hestekræfter steget fra 27 400 til 34 100. Heraf faldt paa Vandkraft i 1899 14 400, i 1905 13 900 Hestekræfter, paa Dampkraft henholdsvis 12 900 og 19 600, paa andre Motorer 100 og 600. Der havdes altsaa i 1905 lidt mindre Vandkraft, men langt mere Damp og anden Kraft end sex Aar tidligere.

Med Hensyn til den forholdsvis store Forøgelse af motorisk Kraft i de sidste Aar (i den norske Industri i Almindelighed) oplyser imidlertid Fabrikinspektøren i det søndenfjeldske Distrikt, at denne delvis „har sin Grund i, at flere af de større Industrier dels paa Grund af den gennem flere Aar herskende Vandmangel og dels paa Grund af Udvidelse har maattet indlægge Dampreserver i sine Bedrifter. Af denne Grund vil heller ikke den virkelige anvendte Kraft være saa stor som den for Motorerne angivne. Idetheletaget er man paa langt nær ikke saaledes paa den sikre Side med Hensyn til de anførte Hestekræfter som med Bedrifts- og Arbejderantallet. En hel Del ældre Brug ved ikke, hvormange Hestekræfter deres Motorer repræsenterer — det maa jugeres — ligesom der ved Besvarelsen af de paa de udsendte Schemata opstillede Spørgsmaal vedrørende Dampkraften visselig ofte opføres nominelle Hestekræfter i Stedet for indikerede.“

Trods Usikkerheden i Sammenligningen mellem Motorernes Hestekræfter i de forskjellige Aar tjener disse Opgaver dog til at belyse, hvad der anføres i Indledningen af Fabrikstatistiken for 1895 og Direktør Kiærs førnævnte Afhandling i Statsøkonomisk Tidsskrift 1905 (S. 73): „Det Billede af Industriens Udvikling, som man danner sig efter Antallet af Arbejdere, giver kun et ufuldstændigt Udtryk for den virkelige Bevægelse, idet Maskinteknikens Fremskridt bidrager til at øge Produktionen, uden at nogen tilsvarende Forøgelse i Arbejdsstyrken har været nødvendig“.

Til Belysning af Trælastindustriens Udvikling i vort Land hid sættes en Tabel over Trælastudførselen siden 1830 (i Kubikmeter)¹⁾:

¹⁾ Fra 1830—35 til 1871—75 a efter Dr. O. J. Brochs Beregninger, der gjælder Aarene 1830—34, 1835—39 o. s. v. til 1870—74. 1871—75 b og senere efter den officielle Statistik (for 1871—75 efter Omregning fra Reg.-Ton til Kubikmeter særskilt for Høvlet Last, Skaaren Last etc., jfr. Note 1, Side 14*).

Aar (gjennem- snitlig).	Udført Trælast. m ³ .	Aar (gjennem- snitlig).	Udført Trælast. m ³ .	Aar (gjennem- snitlig).	Udført Trælast. m ³ .
1830—1835	757 290	1861—1865	1 831 030	1891—1895	1 780 700
1836—1840	945 740	1866—1870	2 131 360	1896—1900	1 974 459
1841—1845	1 042 880	1871—1875	a. 2 347 490	1901—1905	1 909 221
1846—1850	1 051 880	1876—1880	b. 2 032 651	1904	1 797 122
1851—1855	1 370 650	1881—1885	1 729 600	1905	1 849 717
1856—1860	1 541 630	1886—1890	1 907 800	1906	2 027 864
			1 855 500		

Den samlede Mængde udført Trælast steg altsaa meget betydelig fra 1830 til omkring 1870, men har senere i det hele taget holdt sig omtrent uforandret. Den har i de senere Aar gjennemsnitlig kvantitativt været noget mindre end i Femaaret 1871—75. Men Trælasten udføres nu gjennemgaaende i mere forædlet Tilstand end tidligere; dette fremgaar af følgende Oversigt over Udførselen af de forskjellige Slags Trælast i Tidsrummet 1871—1895¹⁾ samt i Aarene 1904—1906:

Aar (gj.snitl.)	Høvlet Last.	Skaarne Planker, Battens og Bord.	Kasse- bord.	Stav.	Anden Skurlast (Lægter m. v.)	Huggen og rund Last.	Til- sammen.
	m ³ .	m ³ .	m ³ .	m ³ .	m ³ .	m ³ .	m ³ .
1871—75	283 482	876 302	-	65 920	6 599	800 348	2 032 651
1876—80	378 626	590 281	-	64 966	6 067	689 616	1 729 556
1881—85	549 097	553 493	-	85 930	8 404	710 888	1 907 812
1886—90	549 622	455 505	24 944	97 092	9 102	719 276	1 855 541
1891—95	516 471	393 908	66 235	85 440	11 318	707 317	1 780 689
1904	572 287	401 682	84 352	90 096	14 237	634 468	1 797 122
1905	558 670	465 315	110 529	84 354	12 466	618 383	1 849 717
1906	640 782	473 760	115 596	100 814	17 039	679 873	2 027 864

De vigtigste Udskibningssteder for skaaren og høvlet Trælast er Fredrikstad, Kristiania, Drammen, Trondhjem og Fredrikshald Toldsteder. Fra disse Toldsteder og fra Rigets øvrige Toldsteder underét udskibedes der i Aarene 1890 og 1906:

Aar og Toldsteder.	Høvlet Last.	Skaarne Planker, Battens og Bord.	Kasse- bord.	Stav.	Anden Skurlast (jfr. oven- for.)	Ialt Høvlet- og Skurlast.	
	m ³ .	m ³ .	m ³ .	m ³ .	m ³ .	m ³ .	
1890	Fredrikstad . . .	239 099	38 113	20 515	31 112	7 821	336 660
	Kristiania . . .	49 581	26 007	18 417	1 354	22	95 381
	Drammen . . .	147 449	24 705	-	20 527	1 112	193 793
	Trondhjem . . .	1 034	79 699	5 390	12 812	85	99 020
	Fredrikshald . .	34 199	30 563	880	4 282	-	69 924
	Øvrige Toldsteder	52 423	208 349	5 246	22 515	3 190	291 723
Ialt	523 785	407 436	50 448	92 602	12 230	1 086 501	

¹⁾ Efter Handelsstatistiken for 1881 (Reg.-Ton omgjort til m³ efter de i Handelsst. for 1888 anførte specielle Forholdstal) og Statistisk Aarvog for 1893 og 1896.

Aar og Toldsteder.	Høvlet	Skaarne Planker, Battens og Bord.	Kasse- bord.	Stav.	Anden Skurlast (jfr. oven- for).	Ialt	
	Last. m ³ .	m ³ .	m ³ .		m ³ .	Høvel- og Skurlast. m ³ .	
1906	Fredrikstad . . .	329 474	85 471	60 573	27 805	7 997	511 320
	Kristiania . . .	109 668	46 544	36 506	3 387	2 300	198 405
	Drammen . . .	92 052	21 280	2 742	25 592	272	141 938
	Trondhjem . . .	5 594	53 691	9 964	29 567	658	99 474
	Fredrikshald . . .	60 402	23 586	2 959	3 446	231	90 624
	Øvrige Toldsteder	43 592	243 188	2 852	11 017	5 581	306 230
Ialt	640 782	473 760	115 596	100 814	17 039	1 347 991	

3. Beskrivelse af Arbeidets Gang ved Sagbrug og Høvlerier, samt Oplysninger om de vigtigste Slags Arbeidere ved disse.

A. Ved Sagbrug.

Ved den følgende korte Redegjørelse for Arbeidet ved Sagbrug og Høvlerier har man særlig for Øie et af de store med Dampkraft drevne Brug ved Fredrikstad, der blev beseet i 1892 og ligesaa delvis i 1906 (Tabellernes „Brug Nr. 1“). I Hovedtrækkene kan Beskrivelsen antagelig passe paa alle større Sagbrug og Høvlerier ved Glommens Munding. I Drammen foregaar Arbeidet tildels noget anderledes, hvorom der vil gives nærmere Forklaringer. Ligesaa vil der omhandles Forskjelligheder, der staar i Forbindelse med Anvendelsen af Vand som Drivkraft istedetfor Damp.

Af de i Tabellerne medtagne Brug er Nr. 1—7 beliggende i Smaalenene, Nr. 8—14 i eller i Nærheden af Drammen, Nr. 15 i Akershus Amt. Nr. 5, 14, samt — for Sagbrugets Vedkommende — Nr. 6 drives med Vandkraft, alle de øvrige med Damp.

Den store rummelige to-etages Bygning, hvori Tømmerskuren foregaar, ligger lige ved Elven, med hvilken den er forbundet ved en Kjerrat, som omstaaende Tegning viser.¹⁾

Forinden Tømmeret kommer ind til Kjerraten, behandles det i Elven af Lønsearbejderne, der deler det efter de forskellige Dimensioner og bringer det ned til Kjerraten; disse kaldes ved flere Brug Tømmerdelere (se Tabellerne S. 4). Saa kommer Kjerratkjørererne til og skyver Tømmerstokken ind mod Kjerratens nedre Ende, hvorefter dette Transport-

¹⁾ Billedet er ligesom Fig. 2, 4 og 5 hentet fra Norges Land og Folk. I. Smaalenenes Amt, udgivet efter offentlig Foranstaltning ved A. N. Kiær.

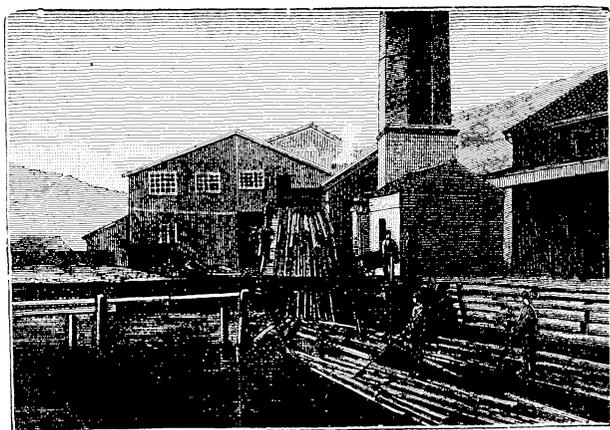

Fig. 1.

apparat automatisk fører dem op til Sagrummet (se Tegningen). Ved Kjerrattens øvre Ende tager en af Laget imod Stokkene, kapper dem ved et Cirkelsagblad, forsaavidt det behøves, og ruller dem hen til nogle smaa Sagvogne, hvoraf der er en for hver Sagramme.

Ved et stort Vandsagbrug (Tabellernes Nr. 6), der besaaes Høsten 1892, brugtes ikke Kjerrat, men Tømmeret førtes til Sagen ved en Tømmerrende. Naar Bruget behøver Tømmer, telefoneres til en Mand ved Rendens øvre Ende, hvorpaa Tømmer slippes i Renden (af Tømmerdrengene, se Tabellerne S. 4), indtil der telefoneres „Stop“. Stokkene kommer med stor Fart nedad Renden og vælter af sig selv ud paa et af Træ bygget stort Skraaplan, der fører ned til Sagrummet; Tømmervælterne vælter Stokkene nedover Skraaplanet, jfr. Tabellerne S. 5, Note 6.

De i Tabellerne S. 10—11 anførte „Rendemænd, Lossere og Vippere“ ved Br. 5 og 6 er derimod beskjæftigede med den skaarne Lasts Flødning nedad en Rende fra Sagbruget til Tomterne. (For Br. 5 er oplyst, at „Rendemænd“ slipper Lasten nedi Renden, for Br. 6, at „Lossere“ fløder Lasten i Renden og at „Vippere“ tager den ud).

Der er i Sagrummet opstillet en Række saadanne Sagrammer (Opgangssage), hvoraf hver har flere Sagblade. Ind mellem disse Blade trækkes nu Tømmerstokken automatisk, idet dens bagre Ende hviler paa den omtalte Sagvogn. Hver Sagramme passes af en Sagmester med Bistand af en Saggut, se Fig. 2.

Naar nu Tømmerstokken efter sin hele Længde er gaet igjennem Sagrammen, er den blevet til Planker og — saafremt nogle af Sagbladene er stillede tilstrækkelig nær hinanden — Bord; yderst paa begge Sider faar man Bagon. — Plankerne og Bordene lægges nu paa en Bænk, hvor begge Sidekanter paa én Gang afskjæres af en dobbelt Cirkelsag; dette besørger af Kantsagmestrene (Kantskjærerne) med Bistand af Kantsagutterne. Hver Kantsagmester har en „Baggut“, der hjælper til før Planken er kantet, og en „Fremgut“ („Udstikker“), der hjælper til med at

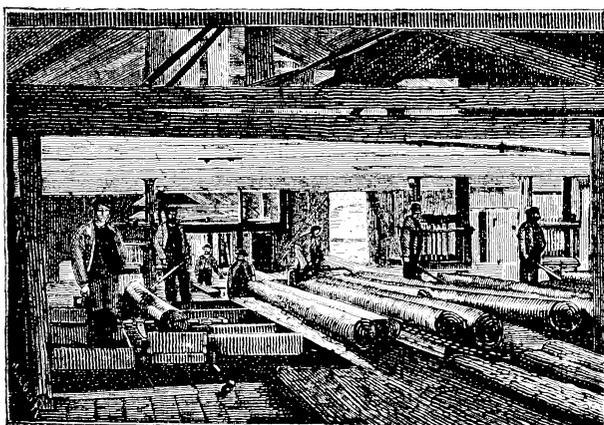
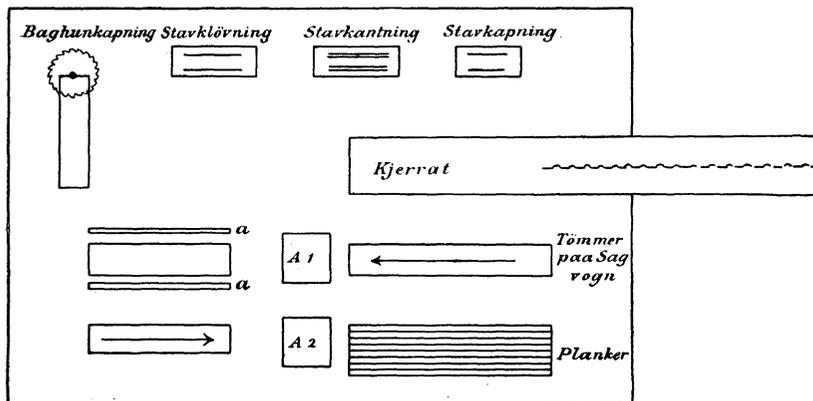

Fig. 2.

lade Plankerne efter Kantningen gaa videre frem over en Rul og falde ned udenfor Sagbrugets Væg.

I Drammen og Omegn bliver Tømmerstokkene, naar de ad Kjerraten er komne op i Sagrummet og af Kollerne ved Haandøks er befriede fra Jern, Hagestubber etc., først kantede og derefter kløvede i Planker etc. Baade Kantning og Kløvning foregaaer ved Opgangssage. De Arbeidere, som besørger Skjæringen, kaldes her ikke Sagmestre¹⁾ og Saggutter, men Første-, Anden- og Trediemænd. Førstemanden stiller Tømmerstokken ind til Kantskjæring, Trediemanden styrer den efter Førstemandens Kommando, Andenmanden besørger Kløvningen. Jfr. nedenstaaende Plan af et mindre Sagbrug ved Drammen.

A 1. Opgangssag, hvor Tømmeret kantes.

A 2. " " " kløves.

a. Affald efter Kantningen (Baghun).

Fig. 3.

¹⁾ Ved Sagmester forståes i Drammen en Formand, der forestaar Skjæringen, sørger for, at Sagbladene er i Orden, og flær dem.

Baghonene bliver — saavel i Drammen som i Fredrikstad — af Baghon-
dragerne (Hongutterne) bragt hen til Baghonkapperne, der ved
Cirkelsag kapper dem i mindre Stykker, hvorved det, som er tjenligt til Stav,
udsorteres fra det, som blot kan bruges til Brænde m. v. (Noget af Affaldet
anvendes dog ogsaa til Lægter, der skjæres paa egne Maskiner).

Det nævnte til Stav tjenlige Materiale hliver af Stavskjærerne
(Stavklyverne) med Kante- og Kappergutter kløvet, kantet og kappet — alt
ved Cirkelsagblade. Det kløves efter Længden, hvorved Tykkelsen faaes, saa
kantes det (begge Sider afskjæres samtidig), hvorved Bredden faaes, og
endelig kappes det i den ønskede Længde (ca $\frac{2}{3}$ Meter).

De heromhandlede Arbeidere udgjør i det Væsentlige, hvad der i Tabel-
lerne kaldes *Egentlige Sagarbeidere* (A 1—6, se S. 80—82 og S.
2—9). (Stavskjæring foregaar ogsaa ved Høvlerier, se B 15, S. 89 og
S. 21; Stavskjærere ved Sagbrug forenede med Høvlerier er som Regel opført
under Sagarbeidere, selv om Stavskjæringen udføres i Høvleribygningen.)

De øvrige Arbeidere ved Sagbrugene (A 7—18, se S. 83—85 og S.
9—16) er for Størstedelen *Tomtearbeidere*, bortset fra de ved
Dampmaskinerne sysselsatte Arbeidere samt Haandværkere m. m.,
som man har fundet det hensigtsmæssigst at behandle underét med de til-
svarende Arbeidere ved Høvlerierne (se Tabel 1 C og 6 C).

De vigtigste Slags Tomtearbeidere er, som det vil sees af Tabel 1 A
og 6 A:

Plankekjørere (og *Bordkjørere*) — Arbeidsstilling Nr. 7 —, der
læsser de fra Sagen kommende Planker paa Jernbanevogne og kører eller
skyver dem ud paa Tomten (Brug Nr. 1: opover langs Elven med Hest, ned-
over med Haandkraft).

Flisekjørere — Arbeidsstilling Nr. 8 —, der kører ud Kantflis
(Ved og simpelt Affald) fra Sagen og anbringer det paa Tomten til senere
Salg, forsaavidt det ikke straks lastes paa Pramme for at sælges.

Planke- og Fliskjørererne leier med sig endel *Hjælpearbeidere*
(Nr. 9).

Plankestablerne og *Bordstablerne* (se Nr. 13) — ogsaa
kaldt *Dragere* — stabler Skurlasten op i de store Stabler, der karakteriserer alle Trælasttomter, se Fig. 4. Plankestablingen kræver stærke Folk,
og Stablerne er ogsaa hovedsagelig Mænd i den kraftigste Alder, jfr. Tabel 5,
(S. 70—71); de hører til de bedst aflønnede Sagbrugsarbeidere. — Stablerne
har ogsaa *Leiefolk*, se Tab. 1 A, Nr. 13 c, Tab. 6 A, 13 b.

Sorterere og *Skibere* (Nr. 14) har Beskæftigelse med den op-
stablede skaarne Last, efterat denne er bleven tør. Ved Brug Nr. 2 har
„Sortererlaget“ (ifølge Oplysninger fra 1906) at sortere og kloslægge Plan-
kerne eller at lægge dem ud til at føres til Høvleriet. Ved Brug Nr. 1
sorterer „Skiberne“ (ifølge Opl. fra 1892) skaaren Last til Skibning („Sorte-

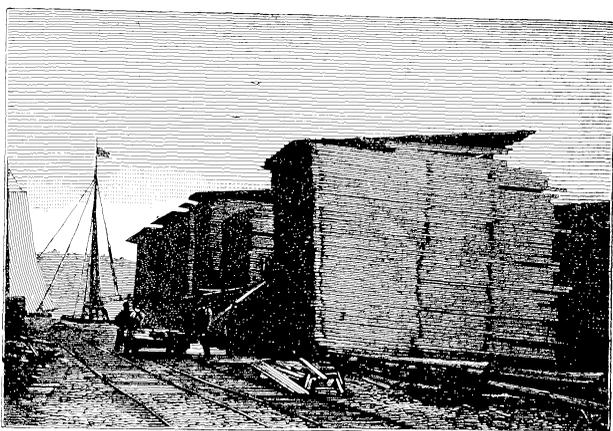

Fig. 4.

rere“ af Skurlast anføres ikke der). Ved Brug Nr. 6 havdes (i 1892) Bærere, der lagde Plankerne fladt og lastede dem ud til Skibene (se under 13 a), Ladningssortere (14 a) samt Ladningsbærere (14 c), hvilke sidste bar Lasten ned i Pramme. — (Selve Indlastningen i Skibene besørgeres af Stuerere med disses Leiefolk. Disse hører ikke til Brugsarbejderne.)

Ved Brug Nr. 8 (ved Drammen) er der i Tabellerne S. 25 under „Formænd“ anført en „Nedsætter“ m. m. Foruden forskellige andre Gjøremaal havde han at besørge Skurlast, der var skaaren for Andre, ved Pramme nedført til nedenfor Drammens Jernbanebro. Ogsaa ved Brug Nr. 10 var der (1892) en „Plankeudlosser og Nedsætter“ med en Indtægt i Driftstiden af Kr. 358 (ikke anført i Tabellerne).

Hertil kommer endel diverse Tomtearbejdere samt Dagarbejdere, der ialfald for de flestes Vedkommende er beskæftigede med forskjelligt Arbejde paa Tomterne, se Arbejdsstilling Nr. 16 og 17, samt Vagtmænd m. v. (Nr. 18).

Særskilt for Drammensbrugene er Stilling Nr. 10, Vælttere eller „Flaadere“, der modtager de skaarne Planker og Bord ved Elven, lægger dem paa en Pram, ved hvilken de bringes til det Sted paa Tomten, hvor de skal stables. Transporten foregaar tildels ogsaa paa Vogne paa Jernbaneskiner. De svarer altsaa til Plankekjørere ved Fredrikstad-Brugene.

B. Ved Høvlerier.

Den skaarne Last bliver af Indbringerne (Tab. 1 B, Nr. 10) læsset paa Vogn og skjøvet hen ad Jernbaneskiner til Høvleribygningen, til hvis Overrum der fører en Bro op. Her fastgjøres Vognen til en Kjetting og trækkes ved Maskinkraft op i Overrummet, hvor Høvelmaskinerne med tilhørende Cirkelsage er anbragt. Plankerne lægges her op i Bænke, hvor de

kappes, idet et roterende Cirkelsagblad ved Haandkraft løftes op og kutter Plankeenden af. Dette udføres ved Brug Nr. 1 af en Mand af Indbringerlaget (se Tabellerne S. 20), men i Almindelighed af et eget Arbeidslag, Kapperne (Tab. 1 B, Nr. 3) med Bistand af Kappergutterne¹⁾ (Nr. 7).

Efter Kapningen kløves Plankerne efter Længden i Bord ved Valsklyvsage (Cirkelblade). Ved hver Klyvsag arbejder en Klyver (Nr. 4) med Bistand af to Klyvergutter (Nr. 8), hvoraf den ene sætter Planken frem til Kløvningen²⁾ og den anden tager Bordene bort³⁾. — Endel Bord maa ogsaa kantes, hvortil tildels anvendes særskilte Arbeidslag (Nr. 11).

Saa kommer selve Høvlingen, idet de ved Kløvningen frembragte og til Høvling skikkede Bord af Ilæggerne eller Høvlgutterne (Tab. 1 B, Nr. 6) lægges tilrette i Høvelmaskinerne. Bordet trækkes af Maskinen selv gennem denne og kommer frem paa den anden Side i høvlet Tilstand. Høvelmaskinen passes af en Høvler eller Høvelmester (Tab. 1 B, Nr. 1).

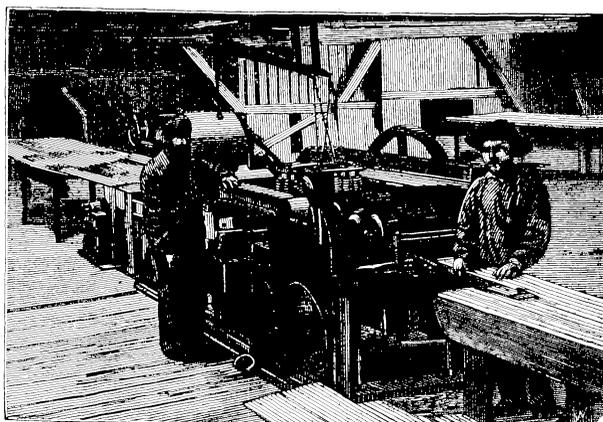

Fig 5. Høvelmaskine.

Høvelmaskinens Jern trænger stadig Slibning, og der er i Almindelighed ansat mindst Halvparten saa mange Slibere som Høvlere; tildels indgaar disse i samme Akkordlag som Høvlerne, jfr. Tabellerne S. 17 og 86.

Efterat Bordet er kommet helt igjennem Høvelmaskinen, skyver Maskinen det videre frem ad en Bænk, der fører hen til en Aabning i Høvlrummets indre Tværvæg. Her staar en Pudser (Tab. 1 B, Nr. 5), der (forsaavidt det fornødiges) med Haandhøvel afglatter Bordet og derefter (ialfald ved Brug

1) Ved Brug Nr. 6 lægger „Kappergutter Nr. 1“ Plankerne paa Kapsagen, medens „Nr. 2“ tager dem af.

2) Klyvergutter „Nr. 2“ (ved Br. 6 og 9).

3) Ligesaa „Nr. 1“.

Nr. 1) langer det gennem Aabningen ned ad et Skraaplan, der fører ned i Høvleribygningens Underrum.

Her tager Paalæggergutterne (Paalæsserne — Nr. 18 —, i Almindelighed 14—17 Aars Gutter, ved et enkelt Brug i 1892 gamle Mænd omkring 70 Aars Alderen) Bordene og læsser dem paa Vogne, der af Lagerhusfolkene (Sorterere og Stablere af høvlet Last, se Tab 1 B og 6 B Nr. 19 a) skyves til Lagerhuset, hvor Lasten kappes til de rigtige Dimensioner, sorteres og maganiseres. Bærere¹⁾ eller Skibere (se Tab. 6 B Nr. 20) besørger Bordene bragt ud til Skibene (hvor Stuerne med sine Leiefolk tager imod dem, jfr. ovenfor).

Ved flere Høvlerier tilvirkes ogsaa Kassebord, uhøvlede eller høvlede; ved Kassebordtilvirkningen haves gjerne særskilte Arbeidslag for Kapning, Kløvning m. m. (og i Tilfælde Høvling); i Tabellerne S. 17 er saaledes ved Br. Nr. 2 de 6 først anførte Kappere „Kassekappere“, ligesaa Side 18 de i Note 3 anførte Klyvere med 1 055 Kr. Aarsfortjeneste „Kassekløvere“. Fremdeles er endel af de S. 21 anførte Kantskjærere Kantere af Kassebord (ogsaa ved Brug Nr. 2). Jfr. ogsaa S. 86, Stilling Nr. 3 (Note 3) og S. 88, Nr. 11—12, om Kappere og Kantere af Kassebord.

Af Tomtearbeidere ved Høvlerier er „Kassebundtere“ og „Bundtekjørere“ (Stilling Nr. 22 og 23) samt Sorterere og Skibere af Kassebord (under Nr. 20, se S. 90) knyttede til den heromhandlede Gren af Virksomheden.

C. Formænd, Filere, Maskinfolk og Haandværkere ved Sagbrug og Høvlerier.

Formænd, Filere og Maskinister er anført i Tabel 1 C og 6 C, Nr. 1—3. Flere Filere og Maskinister er anført sammen med Formænd, dels fordi de staar paa omtrent samme Lønningstrin som disse, dels fordi de med Hensyn til Arbeidet kan regnes som saadanne. Saaledes har som før nævnt Sagmestre i Drammen foruden at forestaa Sagningen ogsaa at file Sagbladene, hvorfor ogsaa „Cirkelmesteren“ ved Brug Nr. 9, der filer Cirkelsagene og har en Aarsløn af 1 400 Kr., er regnet som Formand. Og Maskinister kan man betragte som Formænd ved Dampmaskinerne, hvor Fyrbøderne og Flisetrillerne (C, Nr. 4—5) er de underordnede Arbeidere. Ved Brug Nr. 1 anføres i 1905 ingen „Maskinister“, men de 14 „Fyrbødere“ (S. 91) svarer vistnok til de 4 Maskinister og 10 Fyrbødere ved samme Brug i 1890 (S. 26—27). Ved flere Brug er der ingen synderlig Forskjel paa Maskinisters og Fyrbøderes Løn; isaafald

¹⁾ I Tabellerne Side 24 findes Bærere ved Brug Nr. 1 opført under 19 d som Leiefolk hos Lagerhusfolkene, jfr. S. 90.

er ikke Maskinisterne henførte til Formænd. Ved Brug Nr. 16 kaldes de S. 91 anførte Maskinister i Kilderne dels „Maskinister“ og dels „Fyrbødere“.

Ved de større Brug er der gjerne et mekanisk Reparatjonsværksted med endel Mekanikere, samt forskjelligs Slags Haandværkere saasom Smede, Tømmermænd m. m. Ved mindre Brug kan Smed og Maskinist være samme Person.

4. Den aarlige Driftstid.

A. Ved Sagbrug.

Naturforholdene gjør det som Regel vanskeligt for de norske Sagbrug at holdes igang Aaret rundt, og i Regelen er der Stans, ialfald med det egentlige Sagarbeide, i mindst 3 à 4 Maaneder fra December eller Januar til April eller Mai. Ihvertfald er der ved Nytaarstider nogen Afbrydelse i det almindelige Arbeide paa Grund af Reparationer o. l.

Ifølge Fabrikstatistiken for 1890 var der af 222 Sagbrug med Opgaver over Driftstidens Længde kun 39, som var igang i 40 Uger eller derover; 65 var igang fra 27 til 39 Uger (mellem 6 og 9 Maaneder), 76 mellem 3 og 6 Maaneder og 42 under 3 Maaneder. Dampsagene var gjennemsnitlig noget længer igang end Vandsagene, idet der af 116 Dampsage var 61 igang over Halvparten af Aaret, medens dette kun var Tilfældet med 43 af 106 Vandsage.

Statistiken for 1895 viser omtrent samme Forhold: af 106 Dampsage var nøiagtig Halvparten, nemlig 53, igang over Halvparten af Aaret, og af 91 Vandsage: 30. I Industristatistiken for de senere Aar findes ikke tilsvarende Opgaver.

For de fleste af de i nærværende Statistik medtagne Sagbrug haves Opgaver over Driftstidens Længde saavel for hvert af Aarene 1890--92 som for 1905 (for fleres Vedkommende ogsaa for 1900, 1904 og 1906 m. m.). Det sees heraf, at den aarlige Driftstid i 1890--92 i Regelen var fra 28 til ca. 35 Uger ($6\frac{1}{2}$ —8 Maaneder), i 1904—06 noget længere, nemlig som Regel mellem 33 og 40 Uger ($7\frac{1}{2}$ — $9\frac{1}{4}$ Maaned).

For de fleste af de i Tabellerne anførte Sagbrug hidsættes Opgaver over Antallet af Driftsuger i følgende Aar:

Omtrentligt Antal Driftsuger ved de i Tabellerne med hosstaaende Nr. betegnede Sagbrug:

Aar.	Nr. 1.	Nr. 2.	Nr. 3.	Nr. 5.	Nr. 8.	Nr. 9.	Nr. 10.	Nr. 11.	Nr. 13.	Nr. 14.
1890	1) 30	32 ¹ / ₂	30	26	30	45	34	34 ?	?	4) 24 (38)
1891	1) 30	50 ?	2) 37	c. 16	24	28	24	c. 33	?	?
1892	1) 28 ¹ / ₂	29	30	22	34	34	24	38	3) 28	?
1900	?	?	?	?	33	35	32	35	c. 32	?
1904	48	?	41	20 ?	34	35	32 ¹ / ₂	37	33	18
1905	34	38	40	18 ?	14	38	?	38	?	?
1906	45	37	39	?	33	37	?	35	?	?

Af de anførte Brug ligger Nr. 1—5 i Fredrikstad-Distriktet (inkl. Sarpsborg), de øvrige i Drammen-Distriktet.

I en Skrivelse til Rigsforsikringsanstalten fra Brug Nr. 10 (ved Drammen) af 24 Mai 1895 oplyses, at „Sagbrugene paa disse Kanter er alene i Virksomhed paa Sommertiden (fra Foraar til Efteraar), dels med baade Dag- og Natskur, dels alene med Skur om Dagen. Ligesaasaa kan Virksomheden være noksaas forskjellig paa de forskjellige Brug, idet de Brug, der eies af Trælshandlere, gjerne er fuldt beskjæftigede i Sæsonen, medens andre, der alene har Leieskur, er afhængige af, hvilket Tømmerkvantum der kan faaes for Skur. — Nærværende Brug beskjæftiges alene med Skur for andre (Leieskur), og er Virksomheden begrænset til alene Arbeide om Dagen i Sæsonen“.

Antallet af Arbeidsdage i Driftstiden bliver noget mindre end Ugernes Antal multipliceret med 6, dels paa Grund af Helligdagene om Vaaren — forsaavidt Sagen sættes igang før Paaske eller Pintse —, dels paa Grund af smaa Reparationsstansninger, Kjedelsjau o. l.⁵⁾. For et Brug er f. Ex. oplyst (fra 1890-Aarene), at der hver 3die Uge er en Dags saadan Stans; for et andet Brug, at der er Feining hver 6te Uge, og at der i Aarets Løb bliver ca. 10 Dage at fratække pr. Mand. Gjennemsnitlig bliver der maaske, naar et Brug er igang Størstedelen af Aaret, af de anførte Aarsager at fraregne 10 à 15 Dage, og naar Driften først paabegyndes — hvad der i Regelen er Tilfældet — i Mai eller sidst i April, ca. 10 Dage.

For Tiden omkring 1892 er der i Tabellerne derhos fraregnet 1 Arbeidsdag pr. 2 Uger ved de Brug, hvor der arbeides afvexlende Dag og Nat (hvilket er Tilfældet ved de fleste større Brug⁶⁾), idet der som Regel hverken arbeides

1) Mulig noget mere. I 1892 opgivet: 30 à 35 Uger (i Alm.)

2) Deraf ca. 10 Uger i Januar—Marts (Skuren gik da traat og Arbeidsfortjenesten var meget mindre).

3) 1893.

4) Opgangssagen 24 Uger à 5 Dage, Cirkelsagen 38 Uger à 5¹/₂ Dage.

5) Reparationsstans ved Jul eller Nytaar er allerede ovenfor bragt i Fradrag ved Beregningen af Driftsugernes Antal.

6) Ikke ved Brug Nr. 8 og 10 i det i Tabellerne anførte Aar (disse Brug er forholdsvis smaa).

Nat til Søndag eller Nat til Mandag, saa at der pr. 2 Uger bliver 6 Dages og 5 Nætters Arbeide pr. Mand. Derved skulde f. Ex. 34 Ugers Drift blive at reducere til 177 Arbeidsdage, idet man foruden ovennævnte 10 Dage yderligere fratrækker 17 ($34 \times 6 = 204 \div (10 + 17) = 177$). For 1900 har man imidlertid benyttet det i Brugenes Opgaver til Rigsforsikringsanstalten opgivne Dagantal uden Reduktioner, og for 1905 og 1906 har man heller ikke gjort Fradrag i det opgivne Antal Arbeidsdage af Hensyn til Natarbeidet. Det synes ogsaa at være det naturligste at betragte saadanne Arbeidere som fuldt beskjæftigede, der f. Ex. den ene Uge arbeider om Dagen alle Hverdage og den næste hver Nat fra Mandag Efterm. Kl. 6 til Lørdag Morgen Kl. 6 (jfr. næste Afsnit).

Til Fravær fra Arbeidet paa Grund af Sygdom og andre personlige Forhold er i Tabellerne i Almindelighed ikke taget Hensyn.

Det gennemsnitlige Antal Arbeidsdage i Driftstiden var i 1892 (eller deromkring) ifølge Tabel 2 A (S. 32) for de ved selve Tømmerskjæringen (samt Plankernes Kantskjæring) sysselsatte Arbeidere (Stilling 1 og 2):

Ved 6 Smaalensbrug (Nr. 1—4, 6, 7)¹⁾ 182 Dage,
- 6 Drammensbrug (Nr. 8—13) 170 — .

Ved Brug Nr. 1 er forøvrigt i den fra Bruget modtagne Opgave over de forskellige Arbeideres Aarsfortjeneste ogsaa medregnet Dagarbeide uden for Skurtiden (jfr. nedenfor), og det samme er gjort for det i Tabellerne anførte Dagantal. Ifølge Oplysninger for 1894 kan man regne, at naar Sagen gaar i 8 Maaneder, arbeider Sagfolkene, forsaavidt de er friske, ved Bruget ca. 200 Dage iberegnet nævnte Dagarbeide, men fraregnet 1 Nat pr. 14 Dage og diverse Smaastans. I 1890, fra hvilken Tid Opgaverne over Fortjenesten skriver sig, skulde der imidlertid kun være 30 Driftsuger, hvilket med nævnte Fradrag vilde give ca. 155 Arbeidsdage og med nævnte Tillæg af Dagarbeide ca. 180. Imidlertid er det muligt, at Opgaven over Fortjenesten mere gjælder et Gennemsnitsaar, i hvilket Antallet af Arbeidsdage i Driftstiden (med Fradrag for Natarbeide) maaske kunde sættes til ca. 175²⁾, og Dagarbeidet altsaa til ca. 25 Dage.

Hvis man fraregner det i Tabel 1 medregnede Dagarbeide ved Brug Nr. 1, vilde det gennemsnitlige Dagantal i Driftstiden ved de 6 Smaalensbrug blive at reducere fra 182 til 179 (hvilket skulde svare til ca. 34 Driftsuger).

Naar man derimod for 1892, saaledes som der er gjort for de sidste Aar, ikke gjør noget Fradrag af Hensyn til Natarbeidet, var det omtrentlige gennemsnitlige Antal Arbeidsdage i Skurtiden (for Arbeidere ved selve Tømmerskjæringen):

¹⁾ Brug 5, der var særlig kort Tid i Drift som Sagbrug, er ikke medregnet.

²⁾ Ca. $33-34$ Uger $\times 6 =$ ca. $200 \div (ca. 10 + ca. 15)$. Jfr. S. 23 med Note 1.

ved	omkr. 1892		i 1900		i 1905		i 1906	
	Antal Brug.	gj.sn. Antal Dage.	Antal Brug.	gj.sn. Antal Dage.	Antal Brug.	gj.sn. Antal Dage.	Antal Brug.	gj.sn. Antal Dage.
Smaalensbrug .	6	196	-	-	5	205	-	-
Drammensbrug .	6	183	5	200	-	-	3	205

Opgaverne for 1900 omfatter 5 af de 6 Drammensbrug, for hvilke Opgaver haves for ca. 1892, og ved det sjette var dengang Arbeidsdagens Antal meget nær Gjennemsnittet for de øvrige Brug. Opgaverne kan derfor sammenlignes uden særlige Beregninger.

For 1905 (og 1906) bør man derimod indskrænke Sammenligningen med 1892 til 3 Smaalensbrug og 3 Drammensbrug, for hvilke Detailopgaver haves for begge Tider. Dette er gjort i Tabel 6 (S. 96),¹⁾ hvor imidlertid Dagantallet for 1892 er opført med det ovennævnte Fradrag for Natarbeidet. Efter denne Tabel skulde Dagantallet for Tømmerskjærerne ved Smaalensbrugene være steget fra 191 til 214 à 215, og ved Drammensbrugene fra 179 til 205. Naar det nævnte Fradrag ikke gjøres, bliver Forskjellen mindre, idet man da i 1892 i Skurtiden faar ca. 198 Dage ved Smaalensbrugene (Hensyn taget til det ovenomhandlede Forhold ved Brug Nr. 1) og ca. 193 ved Drammensbrugene. Stigningen fra 1892 til 1905 (for Drammen 1906) bliver altsaa ved Smaalensbrugene ca. 16 Dage (198 til 214), ved Drammensbrugene ca. 12 Dage (193 til 205).

Arbejdere ved særskilte Cirkelsage m. v., hvis Drift ikke er afhængig af den egentlige Tømmerskjæring, arbejder tildels noget længere, se Tabellerne. I Gjennemsnit havde de „egentlige Sagarbejdere“ (hvortil ogsaa er regnet Kjerratmænd og Lønsearbejdere) ved 5 Smaalensbrug i 1905 213 Arbeidsdage, medens de egentlige Tømmerskjærere havde 205 (ved 3 Drammensbrug i 1906 derimod henholdsvis 204 og 205).

Tomtearbejdere ved Sagbrug (Plankestablere m. v.) har i Almindelighed flere Arbeidsdage i Aaret end Tømmerskjærerne, idet Tomtearbeidet tildels ogsaa foregaar udenfor Skurtiden. Gjennemsnitlig havde Tomtearbejderne ved de i Tab. 7 medtagne Sagbrug i 1905 (1906) i Smaalene 246 og i Drammen 219 Arbeidsdage. (I Drammen er Tomterne dækkede af Sne i en større Del af Aaret end i Fredrikstad)

Ved Sammenligningen mellem Tomtearbejdernes og de egentlige Sagarbejders Dagantal i 1892 (Tabel 1 og 2) bør haves for Øie, at de førstnævnte som Regel ikke har Natarbejde; hvis man ikke vil fraregne en Nat

¹⁾ Ved en Feil staar der i Overskriften 5 Brug istedetfor 6.

pr. 2 Uger (saaledes som der er gjort i Tabellerne), vil man komme det rigtige nogenlunde nær ved at tillægge 10 à 15 Dage for de egentlige Sagarbeidere, men beholde Tallene uforandrede for Tomtearbejderne. Man vil da i „Hovedsum for 1892“ (S. 35) for de førstnævnte faa ca. 200 og for de sidstnævnte ca. 235 Dage.

I de ovenomhandlede Opgaver over Arbejdsdagens Antal er som Regel kun taget Hensyn til vedkommende Arbejderes Beskæftigelse i sin egentlige Arbejdsstilling (som Sagmestre, Saggutter o. s. v.). Hertil kan der ved flere Brug komme adskilligt Dagarbejde ved Reparationer, Rydning i Tomterne m. v. i den Tid, Sagen ikke er igang, (tildels ogsaa under Skurtiden).

Bestemte Opgaver over saadant Arbejde foreligger imidlertid kun undtagelsesvis, saasom ved Brug Nr. 2 for Sagmestre, Saggutter m. fl. i Aaret Novbr. 1889—Novbr. 1890 (i Tabel 1 anført som „1890“), se denne Tabel Rubr. 8 saml. med Rubr. 5, idet Dagarbejdet for disse er nøjagtig anført i Lønningsbogen for hver enkelt Mand; af 8 Sagmestre havde saaledes en 80, en 77, en 76, en 58, en 50, en 22 og to hver 9 Dages Arbejde ved saadant Dagarbejde, altsaa gennemsnitlig 48 Dage (jfr. Tabel 1, Rubr. 8 sammenholdt med Rubr. 5) af 7 Saggutter en 40 Dage, en 17, en 6, en 5, en 1 Dag og 2 intet, gennemsnitlig 10 Dage; det samlede Dagantal iberegnet ca. 192 Dages Akkordarbejde¹⁾ bliver for Sagmestrene 201—272 Dage, gennemsnitlig 240, og for Saggutterne 192—232, gennemsnitlig 202. Det er især de ældre gifte Folk, der faar saadant Dagarbejde. — Ved Brug Nr. 3 havde (omkring 1892) ca. 50 Mand ca. 30 Dage, ved Nr. 4 høist ca. $\frac{1}{4}$ af Arbejdsstyrken (formentlig Høvleriarbejderne medregnet) ca. 20 Dages Dagarbejde, jfr. Tabellerne S. 2, Note 2. — Ved Brug Nr. 5, hvor Skurtiden var meget kort, var der meget Dagarbejde. — Ved Brug Nr. 9 havde i 1892 de fire „Førstemænd“ Dagarbejde i henholdsvis 69, 54, 49 og ingen Dage, de fire „Andenmænd“ 120, 115, 0 og 0 Dage, de fire „Trediemænd“ 80, 22, 0 og 0 Dage — ved Siden af ca. 195 Dages Akkordarbejde.

I Tabel 2 A II (Side 36) er der efter de foreliggende mere eller mindre nøjagtige Opgaver tilnærmelsesvis beregnet det samlede Antal Arbejdsdage, iberegnet Dagarbejdet, ved Brug Nr. 1—4, 6—13 i Aaret 1892 (eller deromkring), og man har da for 1 327 Sagbrugsarbejdere beregnet et samlet Dagantal af 294 079 eller gennemsnitlig 222 Dage for hver, hvoraf ialt antagelig omkring 12 000²⁾ eller gennemsnitlig ca. 9 Dage vedkommer det omhandlede Dagarbejde udenfor Skurtiden.

Hvis der ikke gjøres noget Fradrag for Natarbejde, bliver det samlede Dagantal at forhøje fra 294 079 til omkring 303 000 eller gennemsnitlig 228 Dage pr. Mand.

¹⁾ Naar Fradrag ikke gjøres for Natarbejde.

²⁾ Ifølge Tab. 2: 294 079 (S. 36) ÷ 283 481 (S. 35) = 10 598, hvortil antagelig bør lægges omkring 1 000 Dage ved Brug Nr. 1 (indbefattede i de 283 481).

For 1900 og 1905 (1906) er Dagarbeidet ialfald delvis medregnet i den opgivne Aarsfortjeneste. Ved Brug Nr. 16 er det antagelig ogsaa medregnet i det opgivne Dagantal, men neppe ved de øvrige Brug. I Gjennemsnit for det Hele har dog dette ikke nogen stor Betydning; ved Brug Nr. 16 har omtrent 12 af de egentlige Sagarbeidere Dagarbeide i ca. 20—25 Dage, ved Brug Nr. 1 har blot nogle enkelte Nævedygtige Dagarbeide, „de øvrige gaar ledige“. I Drammen falder der paa Grund af Sneforholdene i det hele taget mindre Dagarbeide om Vinteren end ved Fredrikstadbrugene.

Som Hovedresultat af de foranstaaende Oplysninger og Tabellernes Opgaver faar man, at 1327 Arbeidere ved 12 Sagbrug i Smaalenene og Drammensdistriktet i 1892 gjennemsnitlig havde ca. 228 Arbeidsdage (iberegnet ca. 9 Dages Rydning m. v.), og at 651 Mand ved 8 Sagbrug i 1905 eller 1906 havde det samme Antal Arbeidsdage, væsentl. excl. Rydning etc. (Se Tabellerne, S. 93).

Til Sammenligning kan anføres, at der ifølge Fabrikstatistiken for 1890 ved 116 Dampsage ialt udførtes 547 200 Dagværk af 3 087 Arbeidere, altsaa 177 Arbeidsdage pr. Mand, og ved 107 Vandsage 434 300 Dagværk af 2 574 Arbeidere, altsaa 169 Arbeidsdage pr. Mand. Heri er imidlertid ikke medregnet en Række store Sagbrug, der er forenede med Høvlerier, hvilket sandsynligvis vilde bringe det gjennemsnitlige Dagantal pr. Mand til at stige endel. Ifølge Rigsforsikringsanstaltens Statistik udførtes der ved 1 061 Sagbrug (Sagbrug forenede med Høvlerier ikke medregnede) i 1899 ialt 1 147 271 Dagværk af 7 606 Arbeidere og 71 Betjente eller gjennemsnitlig 149 Arbeidsdage pr. Mand. Naar Rigsforsikrings-Statistiken viser en kortere Arbeidstid i Aaret end Fabrikstatistiken, maa erindres, at den førstnævnte omfatter et stort Antal ganske smaa Sage, som ikke er medregnede i Fabrikstatistiken.

Naar der i det foregaaende er talt om Antal Arbeidere, vil dette væsentlig sige Antal Pladse for Arbeidere ved Brugene, idet der som Regel ikke er taget Hensyn til, om en Mand i Aarets Løb fratræder sin Stilling og en ny kommer i hans Sted; i de Tilfælde, hvor man har Specialopgaver for de enkelte Arbeidere, har man i Sammendragstabellerne ikke medtaget Arbeidere med under 100 Arbeidsdage (saadanne forekommer, bortset fra Gruppen „Dagarbeidere og Diverse“ — se S. 15 — kun undtagelsesvis). Rigsforsikrings-Statistiken regner med „gjennemsnitligt Antal sysselsatte Arbeidere i Driftstiden“; hvis altsaa „10 Mand i alt har været sysselsatte i en Bedrift, der har været drevet i 200 Dage, men Dagværkenes Antal kun er 1 600, anføres $1\ 600 : 200 = 8$ Mand“. Fabrikstatistiken angiver Antallet af de ved Brugene sysselsatte Personer i vedkommende Aar, hvorved ikke kan menes Enkeltpersoner, men Pladse.

I den Tid af Aaret, da Sagfolkene intet Arbeide kan faa ved de Brug, hvor de har sit faste Arbeide, gaar imidlertid langt fra alle ganske ledige, om det end vistnok for manges Vedkommende bliver et stort Antal ledige Dage. Meget beror her paa vedkommende Arbeideres Energi og andre personlige Egenskaber. En Brugseier i Drammen oplyste i Januar 1907: Nogle har Skogsarbeide (Tømmerhugst, Tømmerkjøring), men dette bliver stadig sjeldnere, da Sagfolkene ikke er haardføre nok til slikt Arbeide. Ikke faa Sagbrugsarbeidere har sit Hjem i Eker, Modum eller endnu længere borte og er hjemme om Vinteren (mange har der smaa Gaarde, andre er Løsarbeidere). Nogle driver med Vedkjøring, Kassesnedkeri eller Istrafik, hvad der dog ikke giver stadigt Arbeide; vistnok de færreste gaar helt ledige. Hos Handelsmændene faar Arbeiderne megen Kredit, hvilket skulde virke uheldigt. — Fra et Fredrikstadbrug anføres i den til Rigsforsikringsanstalten for 1905 indsendte Opgave: „Som bekjendt kan Sagbruget ikke drives i de 3 Vintermaaneder, men har da Størsteparten af Sagbrugets Arbeidere Sysselsættelse ved andet Arbeide saavel hjemme som i Skogene, og Sjau og Lastning af Fartøier. — Denne Extrafortjeneste kan imidlertid ikke bestemt opgives, da den ikke falder af Arbeide hos os“. Et Sagbrug ved Sarpsborg anfører i sin Anmeldelse til Rigsforsikringsanstalten (af 18 Juni 1895): „De allerfleste af vore Arbeidere er kun beskjæftigede i Bedriften om Sommeren og Høsten. — Om Vinteren har nogle faa Arbeide i Møllen. Resten gaar dels ledige, dels arbejder de for andre Arbeidsgivere. Enkelte er Husmænd og arbejder saaledes for sig selv. Lidt Veiarbeide og forskellige Reparationsarbejder falder jo ogsaa om Vinteren for enkelte af vore Arbeidere“.

Af 37 Arbeidere i Fredrikstad og Omegn, for hvilke man har modtaget Personschemaer for Aaret 1 Novbr. 1905—31 Oktober 1906, er 14 oplyst at at have havt Arbeide udenfor Bruget i dette Aar, de fleste for Kommunen (deraf 8 fra 90 til 120 Dage), 4 udtrykkelig oplyst intet saadant Arbeide at have havt, for de øvrige er vedkommende Spørgsmaal ikke besvaret.

B. Ved Høvlerier.

I Regelen gaar Høvlerierne paa det nærmeste Aaret rundt. Ifølge Fabrikstatistiken for 1890 var af 88 „Høvlerier tildels forenede med Sagbrug“ over $\frac{2}{3}$, nemlig 60, igang fra 40—52 Uger, 19 fra 27—39 Uger og kun 9 under $\frac{1}{2}$ Aar; af de i Byerne beliggende 39 Høvlerier var de aller fleste, nemlig 33, igang i over 9 Maaneder. (I 1895 var af 111 Brug, der er henførte til nævnte Kategori, 60 i Drift i 40—52 Uger, 30 i 27—39 Uger og 21 i kortere Tid.)

Det aarlige Antal Arbeidsdage ved de i nærværende Statistik medtagne Høvlerier er for de egentlige Høvleriarbeideres Vedkommende i Tabel 2 B, S. 40, beregnet til 257 Dage i Gjennemsnit for 7 Brug i Smaa-

lenene og Akershus og til 231 Dage i Gjennemsnit for 2 Drammensbrug, alt for Aaret 1892 eller deromkring. Herved er ogsaa taget Hensyn til lidt Dagarbeide ved Reparationer m. m. i den Tid (i Regelen et Par Uger), Høvlerierne ikke er igang. Fraregnes dette Dagarbeide ved de Brug, for hvilke særskilt Opgave herover haves,¹⁾ faar man gjennemsnitlig nogle faa Dage mindre, se S. 39.

Ved den heromhandlede Beregning er der imidlertid paa samme Maade som for Sagbrugene fratrukket 1 Arbeidsdag pr. 2 Uger, forsaavidt Høvlerierne har gaaet baade Dag og Nat, hvad der i Regelen har været Tilfældet. Hvis man derimod, i Henhold til det ovenfor under Sagbrugene anførte, regner 12 Arbeidsdage pr. 2 Uger, vil man ved de 7 Brug i Smaalene og Akershus gjennemsnitlig faa ca. 280 Arbeidsdage og ved de 2 Drammensbrug ca. 250.

For Lagerhus- og Tomtearbeidere ved Høvlerier er Arbeidsdagens Antal S. 40 beregnet til 269 ved de førstnævnte og 236 ved de sidstnævnte Brug, eller naar Gutter, Leiefolk m. v. ikke medregnes, henholdsvis 276 og 253. Da ogsaa en væsentlig Del af disse ialfald i Smaalene har Natarbeide, bør man ogsaa her, paa samme Maade som ovenfor, for de førstnævnte Brug gjøre et Tillæg, antagelig af gjennemsnitlig 5 à 10 Dage. (For Drammensbrugene er der ved Beregningen af Dagantallet i Tabel 2 vistnok gaaet ud fra, at disse Arbeidere ikke har Natarbeide.)

I 1905 var det gjennemsnitlige Antal Arbeidsdage ifølge Tabel 7 for egentlige Høvleriarbeidere ved 5 Smaalensbrug: 285 og for Tomtearbeidere ved de samme Brug: 288, se for de enkelte Brug Tabel 6 B; ved et Drammensbrug var Arbeidsdagens Antal i 1905 ca. 273 og i 1906: 276.

Ifølge Tabel 8, der for Høvleriernes Vedkommende omfatter 3 Smaalensbrug og 1 Drammensbrug, skulde det gjennemsnitlige Antal aarlige Arbeidsdage ved de førstnævnte omkring 1892 have været 260 og i 1905: 290, men naar man ogsaa for 1892, som der er gjort for 1905, regner 12 Arbeidsdage pr. 2 Uger, bliver Stigningen kun ca. 10 Dage, fra ca. 280 til 290. Ved Drammensbruget var Stigningen større, idet Dagantallet (for egentlige Høvleriarbeidere) i 1892 var ca. 236²⁾ og i 1906 ca. 270³⁾.

Høvleriarbeiderne ved Smaalensbrugene skulde altsaa, naar ikke Sygdom eller lignende støder til, være beskjæftigede hele Aaret rundt paa gjennemsnitlig 10—20 Dage nær. Disse arbejdsledige Dage foraarsages væsentlig dels ved en lidt større Reparationsstans ved Nytaarstid, dels ved mindre Reparationer eller Rengjøringer i Aarets Løb.

¹⁾ Jfr. Tabel 1 B, Rubr. 8 sammenholdt med Rubr. 5. (Forskjellen mellem disse Rubriker beror paa dette Dagarbeide; hvor begge Rubriker har samme Tal, maa det antages, at Dagarbeidet er medregnet, dog ikke for Brug Nr. 4).

²⁾ $\frac{25}{2} - \frac{19}{12} = 42$ Uger (se nedenfor) $\times 6 = 252$ Dage $\div 6$ Helligdage og ca. 10 Rengjøringsdage m. v., Rest ca. 236. I Tabellerne regnet: 210.

³⁾ Se Texten strax nedenfor (S. 30*).

I Drammen synes Stansningen ved Nytaarstid at være af noget længere Varighed; ved det ovennævnte Brug (Tabellernes Nr. 9) var Høvleriet i Virksomhed: i 1890 fra 14 Februar til 16 December, i 1891 fra 26 Marts til 23 December, i 1892 fra 25 Februar til 16 December, i 1905 fra ca. 30 Januar til 22 December, i 1906 fra 26 Januar til 21 December. Antallet af Arbeidsuger skulde altsaa i sidstnævnte Aar have udgjort 47; Arbeidsdagens Antal er for samme Aar opgivet til 276 ($47 \times 6 = 282$, altsaa er kun de 6 Vaarhelligdage fraregnet), men rimeligvis bør mindst 6 Rengjøringsdage m. v. yderligere fraregnes.

C. Formænd, Filere, Maskinfolk og Haandværkere.

Af disse har adskillige Arbeide Aaret rundt, ogsaa ved Sagbrugene, og er da i Tabel 1 C og 6 C opførte med 300 Arbeidsdage eller tildels mere (iberegnet Søndags- eller andet Overarbeide). Ifølge Tabel 2 C havde Formænd, Filere og Maskinister ved Sagbrug og Høvlerier omkring 1892 gennemsnitlig 266 Arbeidsdage, Fyrbødere og Flisetrillere 253 og Haandværkere 300.

I 1905 (eller 1906) havde Formænd, Filere og Maskinister gennemsnitlig 274 Arbeidsdage, Fyrbødere og Flisetrillere: 292, og Haandværkere: 300 Arbeidsdage.

Fra de heromhandlede Arbeidsdage maa for adskillige Arbeidere yderligere fratrækkes et større eller mindre Antal Sygedage og (rent undtagelsesvis) andre Dage, paa hvilke de af personlige Grunde hindredes fra sit Arbeide. Herom haves der imidlertid, bortset fra Personschemaer, kun enkelte almindelige Oplysninger. Ved Brug Nr. 1 var der saaledes ifølge Sygekasseregnskabet i Aaret 1905 ialt 5 363 Sygedage blandt de forsikrede, d. v. s. alle konfirmerede Arbeidere; da Antallet af voksne Arbeidere udgjorde ca. 500, skulde der altsaa gennemsnitlig have været 10 à 11 Sygedage pr. Mand. For 1904 anføres imidlertid kun 4 001 Sygedage, for 1903 3 189 og for 1902: 2 609 Dage. Ved et andet Brug med 186 Sygekasse-medlemmer i 1889, og hvor Kassen udbetalte 1 Kr. pr. Arbeidsdag i indtil 8 Uger, skulde Kassens Udgifter hertil i 1889 været Kr. 877 (efter en anden Opgave 969) og i 1890: Kr. 740. — Af 40 Arbeidere ved Brug Nr. 1, for hvilke Personschemaer er udfyldte for 1891, var i dette Aar 24 syge i 2--72 Dage, tilsammen i 477 Dage; se nærmere nedenfor under Afsnittet „Uddrag af Personschemaer“.

5. Daglig Arbeidstid. Natarbeide.

Ved de mange og store Brug i Fredrikstad og Omegn er, ifølge Beretningen fra Fabrikinspektøren i det søndenfjeldske Distrikt for 1904 og 1905, afgivet 6 September 1906, som det synes ham, „Arbeidstiden ordnet paa en for Arbeiderne meget tilfredsstillende Maade. Den er med Dag- og Natskift fra Mandag Morgen Kl. 6 til Lørdag Eftermiddag Kl. 4 og inddelt saaledes, at Dagarbeiderne har 6 Skift à 12 Timer med 2 Timers Hvil, altsaa ialt 58 Timer pr. Uge og Natarbeiderne 5 Skift à 12 Timer med 2 Timers Hvil med tils. 50 Timer pr. Uge. Ombytning af Dag- og Natskift sker hver Uge. De, der har havt Natskifterne, slutter Lørdag Morgen Kl. 6 og har fri til Mandag Morgen Kl. 6, og Dagarbeiderne slutter Lørdag Eftermiddag Kl. 4 og har fri til Mandag Eftermiddag Kl. 6 “

Dette stemmer ogsaa i det væsentlige med de specielle Oplysninger, som indhentes ved forskellige Fredrikstadbrug i 1906, dog er der lidt Forskjel med Hensyn til Hviletidernes Længde; ved Dagarbeidet er der de 5 første Hverdage i Ugen 2 Timers Hvil ($\frac{1}{2}$ Times Frokost fra $8\frac{1}{2}$ —9 eller 9 — $9\frac{1}{2}$, 1 Times Middag fra 12 — 1 , $\frac{1}{2}$ Times Eftermiddagshvil fra $3\frac{1}{2}$ — 4), men om Lørdagen bortfalder Eftermiddagshvilen, idet Arbeidet slutter Kl. 4. Der bliver altsaa ialt $58\frac{1}{2}$ Arbeidstimer pr. Uge med Dagarbeide. Ved Natarbeidet hviles ved Brug Nr. 2: 3 Timer ($8\frac{1}{2}$ — 9 , 12 — 2 og $3\frac{1}{2}$ — 4), ved Nr. 3: $2\frac{1}{2}$ Time (9 — $9\frac{1}{2}$, 1 — 3), ved Nr. 16: 2 Timer (12 — 2). Der arbeides altsaa 9 à 10 Timer pr. Nat eller 45 à 50 Timer pr. Uge à 5 Nætter. I 2 Uger arbejder altsaa de Arbeidere, der den ene Uge beskæftiges om Dagen og den anden om Natten, $103\frac{1}{2}$ à $108\frac{1}{2}$ Timer eller gennemsnitlig ugentlig $51\frac{3}{4}$ à $54\frac{1}{4}$ Timer.

I Drammen arbeides ogsaa ofte Dag og Nat, men der veksles da paa en ganske anden Maade end i Fredrikstad. Hvert Døgn er nemlig inddelt i 3 Skift: fra $6\frac{1}{2}$ Morgen til 1 Middag (med $\frac{1}{2}$ Times Hvil), fra $1\frac{1}{2}$ — 9 Aften (med $\frac{1}{2}$ Times Hvil) og fra $9\frac{1}{2}$ Aften til 6 Morgen (med 1 Times Hvil). For et enkelt Brug (Nr. 9) er der den Forskjel, at Eftermiddagsarbeidet slutter Kl. $8\frac{1}{2}$ og Natarbeidet varer fra 9 — 6 , men med 3 Timers Hvil. Der haves 2 Sæt Arbeidere, som stadig afløser hverandre ved hvert Skifts Afslutning, dog saaledes, at Arbeidet hviler fra Lørdag Eftermiddag Kl. 5 til Mandag Morgen. De Arbeidere, som begynder Mandag Morgen, arbejder altsaa Mandag Formiddag, Nat til Tirsdag, Tirsdag Eftermiddag, Onsdag Formiddag, Nat til Torsdag, Torsdag Eftermiddag, Fredag Formiddag, Nat til Lørdag, Lørdag $1\frac{1}{2}$ — 5 Eftermiddag. De faar derved 58 Timers (Br. 9: $52\frac{1}{2}$ Timers) Arbeide fordelt paa 3 Nætter, 3 Formiddage og 2 hele og en halv Eftermiddag. Det andet Sæt arbejder i samme Uge 2 Nætter (Nat til Onsdag og Fredag), 3 Formiddage (Tirsdag, Torsdag og Lørdag) og 3 Eftermiddage (Mandag, Onsdag, Fredag), tilsammen i 54 (Br. 9: $49\frac{1}{2}$) Timer. Næste Uge bytter de om; pr. 14 Dage arbejder saaledes hver Mand, som ikke blot har

Dagarbeide, 112 Timer, altsaa gjennemsnitlig 56 Timer pr. Uge (ved Br. 9 tils. 102 og gj.sn. 51 Timer).

Saaavel i Fredrikstad som i Drammen var Arbeidstiden omkring 1892, naar der arbeidedes baade Dag og Nat, i det væsentlige ordnet som nu. Ved Brug Nr. 8 og 10 arbeidedes (i 1892) kun om Dagen, ved Brug Nr. 10 fra 6 Morgen til 8 Aften med $\frac{1}{2}$ Times Hvil til Frokost, $1\frac{1}{2}$ Time til Middag og $\frac{1}{2}$ Time om Eftermiddagen; ved Drammensbrug i Almindelighed arbeidedes der, naar der ikke var Natarbeide, fra 6 til 8 med ialt 3 Timers Hvil, hvoraf 2 Timer Middag. I 1906 arbeidedes ved Brug 8 i $17\frac{1}{2}$ Uger kun om Dagen ($6\frac{1}{2}$ Morgen—7 Aften med ialt $2\frac{1}{2}$ Times Hvil, hvoraf $1\frac{1}{2}$ Times Middag, Lørdag $6\frac{1}{2}-2 \div \frac{1}{2}$ Time), i $15\frac{1}{2}$ Uge Dag og Nat.

Forøvrigt havde saaavel i 1892 som i 1905 og 1906 de fleste af de i Tabellerne anførte „egentlige Sagarbeidere“ (A 1—6) og „egentlige Høvleriarbeidere“ (B 1—16 undt. 10) afvevlende Dag- og Natarbeide.

Lønsearbeidere (under Stilling A 3) har dog, ialfald ved Brug Nr. 2, ikke Natarbeide, hvad derimod dettes Kjerratkjørere har.

Plankestablere og lignende Arbeidere ude paa Tomterne har i Almindelighed kun Arbeide, naar det er lyst. Derimod har Stablere og Sorterere i Høvleriernes Lagerhuse delvis Natarbeide, om end vistnok i mindre Udstrækning end Høvlere, Pudserne o. l. Indbringerne (B 10) har derimod for det meste kun Dagarbeide.

For et større Fredrikstadbrug (Brug Nr. 2) er der (i 1892) oplyst, at af Brugets noget over 400 Arbeidere havde vel 300 Dag- og Natarbeide (skiftevis) og ca. 100 kun Dagarbeide (Tomten). I 1906 havde ved det samme Brug antagelig omkring 250 afvevlende Dag- og Natarbeide og omkring 150 kun Arbeide om Dagen.

Søndagsarbeide og andet Overarbeide forekommer vistnok kun i ringe Udstrækning, bortset fra enkelte Slags Arbeidere, som Vagter og Fyrbødere. Ved Brug Nr. 1 arbeidedes (ved Høvleriet) i 1891 af de Grupper, der havde afvevlende Nat- og Dagarbeide, i Vaartiden hver Lørdag til Kl. 12 Aften i 22 Uger (i 1892 i 11 Uger), medens der ellers sluttedes Kl. 6 Eftermiddag. Se nærmere Afsnittet „Uddrag af Personschemaer“.

6. Lønningsforhold.

I. Lønningsmaade.

De fleste voksne almindelige Sag- og Høvleriarbeidere har Akkordløn, for det meste som Gruppeakkord, idet flere Arbeidere er sammen om en Akkord og deler ligt; dette kan enten være Tilfældet med samtlige Arbeidere i samme Stilling ved samme Brug eller endel af disse,

saasom de, der arbejder ved samme Maskine. Ved Brug Nr. 3 havde saaledes (i 1905) de 10 Sagmestre alle samme Fortjeneste, medens de 12 Høvlerere falder i 5 Grupper, idet 4 hver tjente 1 250 Kr., 2: 1 219, 2: 1 218, 2: 1 194 og 2: 1 180 Kr. Ved Brug Nr. 1 havde ligeledes alle Sagmestre samme Fortjeneste, medens Høvlerne falder i 2 Grupper, idet Bruget har to forskellige Høvleribygninger. Paa en Maade kan ogsaa forskellige Slags Arbeidere siges at udgjøre én Akkordgruppe, forsaavidt deres Fortjeneste er sat i et bestemt Forhold til Brugets Produktion af vedkommende Slags Trælast, om end med forskellige Satses i de forskellige Stillinger. Ved Brug Nr. 8 havde saaledes i 1906 en Tid Førstemanden 15 Øre, Andenmanden 14 Øre, Trediemanden 12 Øre, Kjerratmanden 13 Øre, Hongutten 8 Øre o. s. v. pr. Tylvt skaaret Tømmer (senere forhøiedes Priserne med 1 Øre for hver af disse); disse Satses gjaldt den Tid, da der kun var Skur om Dagen; medens der var afvejlende Dag- og Natskur med dobbelt Mandskab, fik hver af de to Førstemænd 9 Øre, hver af de to Andenmænd 8 Øre o. s. v. af det samlede Tylvteantal.

Formænd o. l. har i Almindelighed Aarsløn, Haandværkere hovedsagelig Dagløn.

Unge Gutter har dels Dagløn, dels Akkordløn. — Hertil kommer, at mange Akkordlag leier med sig Hjælpearbejdere, som de selv lønner, vistnok i Regelen med Dagløn, men tildels ogsaa med Akkord. Disse Hjælpearbejdere er dels Gutter, dels voksne.

Væsentlig efter Tabel 1 og 6 kan der opstilles følgende Oversigt over de fleste af de i disse Tabeller opførte Arbeideres Fordeling efter Lønningsmaade omkr. 1892 og i 1905 eller 1906:

Fordeling efter Lønningsmaade.

Stilling.	Omkring 1892.			1905 (1906).		
	Direkte lønnede.		Leiefolk.	Direkte lønnede.		Leiefolk. *)
	Akkord.	Dagløn, Maanedsløn o. l.		Antagelig Akkord.	Antagelig Dagløn etc. *)	
A. Sagbrug.						
Sagmestre, Første- og Andenmænd	132	-	-	77	-	-
Sagutter og Trediemænd	125	10	-	c. 70	-	(mindst) 4
Lønsearb. og Kjerratm. . .	92	7	20	49	2	4
Forskj. Slags Kappere m. v.	54	30	8	c. 45	c. 4	-
Arb. ved Stavskjæring . . .	82	c. 4	c. 23	35	15	1
Lægteskjærere m. v.	10	8	6	12 ?	-	-
Tils. egentlige Sagarb.	495	59	57	288	21	9

*) Ufuldstændige Opgaver.

(Forts.)

Stilling.	Omkring 1892.			1905 (1906).		
	Direkte lønede.		Leiefolk.	Direkte lønede.		Leiefolk.**)
	Akkord.	Dagløn, Maanedsløn o. l.		Antagelig Akkord.	Antagelig Dagløn etc. **)	
Planke- og Flisekjørere...	43	4	8	47	-	-
Vælttere	10	-	-	8	-	-
Rendem., Lossere og Vippere	16	7	-	-	-	-
Stablere	278	-	43	92	-	7
Skibere og Sorterere af Skurlast	90	-	c. 42	56	-	25
Kappere (Tomt)	42	-	-	6	-	2
Arb. v. Transp., Stabling etc. af Stav o. s. v. ...	c. 55	1) 47	-	c. 25 ?	c. 20 ?	-
Dagarbejdere og Diverse..	11	c. 100	-	-	35	-
Tils. Tomtearb. m. m. ved Sagbrug	545	158	93	234	55	34
B. Ved Høvlerier.						
Høvlerer, Slibere, Kappere, Klyvere, Pudserer	263	-	-	184	-	-
Høvl-, Kapper- og Klyver- gutter	146	37	*) 43	c. 100 ?	c. 60 ?	-
Kantskjærere og Kant- skjærergutter	20	4	*) 13	11	4	2
Dealsagskjærere og Deal- sagskjærergutter	14	-	-	6	-	-
Stavskjærere	29	-	c. 9	10	2	-
Arb. ved Listehøvling ...	5	3	4	5	-	1
Tils. egentl. Høvleriarb.	477	44	69	316	66	3
Indbringere	90	1	12	67	-	6
Paalæssere	20	26	-	-	14	-
Sorterere og Skibere	168	2	36	126	c. 22	-
Plankebærere etc.	24	-	-	-	-	-
Kassebundtere etc.	15	-	-	12	-	-
Flisebundtere, Vedstablere etc.	7	34	-	12 ?	7	-
Tils. Tomtearb. v. Høvlerier	324	63	48	217	43	6
C. Formænd, Maskin- folk, Haandværkere m. m.						
Formænd	7	57	-	5	2) 24	-
Filere	c. 30	c. 5	-	13 ?	-	-
Maskinister	6	18	-	7 ?	8	-
Fyrbødere, Flisetrillere...	47	51	2	12 ?	30 ?	2
Haandværkere	-	77	-	-	18	-
Vagtmænd m. m.	-	14	-	-	11	-
Hovedsum	1 931	546	*) 269	1 092	**) 276	**) 54

*) Iberegnet endel, der ikke er medtaget i Tabel 1.

1) Deraf 2 delvis med Akkordløn.

2) Ligesaa: 1. **) Ufuldstændige Opgaver.

Det Side 26*—27* og 29* omhandlede Arbeide ved Reparationer, ved Rydning o. s. v., naar Bruget staaer, betales med Dagløn, i Regelen 2—2½ Kr. pr. Dag, ogsaa for Akkordarbeidere, der ellers tjener 4—5 Kr.

Med Hensyn til Lønnens Udbetaling bør mærkes, at saavel i Fredrikstad som i Drammen tilbageholdes ved hver Lønningstermin ca. 5 à 10 Pct. af Arbeidsfortjenesten for at udbetales samlet til Jul. Dette er ialfald Tilfældet ved enkelte Brug.

Den almindelige Lønningstermin er enten hver eller hver anden Uge. Lønningsdagen var i 1892 som Regel Fredag, nu er det i Fredrikstad tildels Torsdag.

Foruden den kontante Løn har Sagbrugs- og Høvleriarbejderne i større eller mindre Udstrækning fri Ved. Ifølge en Meddelelse fra Fredrikstad fra 1907 har ved samtlige Brug i Fredrikstad og Fredrikshald alle gifte Arbeidere og de ugifte, der er Forsørgere, fri Ved. „De faar da næsten overalt tage, hvad de trænger, og kan man sikkert anslaa Vedforbruget til Kr. 45“ (om Aaret). Ved et Fredrikstadbrug havde i Aaret 1905 ifølge Opgaver til Rigsforsikringsanstalten 173 voksne Arbeidere Brænde til en samlet Værdi af Kr. 4321, ved et andet 174 Mand Brænde for 4200 Kr., altsaa gennemsnitlig 25 og 24 Kroner pr. Mand. — Ved et Drammensbrug (Nr. 9) opgives for samme Aar Værdien af fri Ved for 26 Høvleriarbeidere til 604 Kr., altsaa gennemsnitlig 23 Kr. for hver, for 38 Sagbrugsarbeidere til 656 Kr. = 17 Kr. pr. Mand, for ca. 60 Tomtearbeidere til 510 Kr., inklusive frit Hus for en af dem. — Ved et Sarpsborgbrug havde i 1904 55 voksne Sagarbeidere fri Ved for 1428 Kr. = gennemsnitlig 26 Kr., 7 Gutter intet; ved samme Brug (i Tabellerne: Brug Nr. 5) opføres i Opgaverne for 1900 af 77 Arbeidere (væsentlig egentlige Sagarbeidere) 37 med 30 Kr., 12 med 8—25 Kr. som ansat Værdi for Naturalfordele, og 28 uden saadant Beløb. — For Brug Nr. 15 (Akershus) oplyses i 1892, at alle gifte Arbeidere havde fri Ved, medens det var forbudt de ugifte at tage Ved; for Brug Nr. 4 (1894), at alle voksne gifte Arbeidere havde 10 Favne Ved, Værdi 40 Kr., voksne ugifte 2—5 Favne; undtagelsesvis havde ogsaa Smaagutter (Enkers Børn) Ved. — Ved Brug Nr. 8 (ved Drammen) havde (1894) de gifte Ret til 6 Favne Ved (à 4 Kr.); ved Brug Nr. 9 (1893—94, for de faste Arbeidere) gifte 6 Favne, ugifte 3 Favne, Smaagutter 1—2 Favne, dog uden at disse Grænser strengt overholdtes. I 1904 synes ved samme Brug (exkl. Tomtearbeidere) ca. 39 Mand¹⁾ (inkl. 2 Sagmestre) at have havt Ved for 24 Kr. hver, ca. 11 Mand for 12 Kr. hver og 6 (Hongutter m. m.) intet. Formændene havde noget mere.

¹⁾ Samtlige Arbeidere i følgende Stillinger: Sagmestre, Første- og Andenmænd, Kjerratkjørere, Honkappere, Stavskjørere, Fyrbødere, Høvlere, Slibere, Kappere, Klyvere, Klyvsaggutter, Kappergutter, Bordkanter (tils. 37), samt et Par i andre Stillinger.

Adskillige af Formændene har ved Siden af sin kontante Løn og fri Ved tillige frit Hus. Saaledes havde (i 1905) ved Brug Nr. 1: 5 af de 8 Formænd frit Hus. Værdien af frit Hus og Ved regnedes for 4 af dem til 200 Kr. hver, for 1 til 150 Kr. Ved Brug Nr. 9 har Sagbrugsformanden frit Hus (Værdi, inkl. Ved 150 Kr.).

Ogsaa for almindelige Arbeidere kan fri Bolig forekomme; for de i Tabellerne medtagne Brug forekom dog dette kun ved ganske enkelte Stillinger, undtagen ved det i Tabellerne for 1905 ikke medtagne Brug Nr. 6, hvor (i 1892) et stort Antal Arbeidere enten havde frit Hus eller Husleiegodtgjørelse, se Tabellerne S. 30—31 samt Noter S. 2—8. For 1905 har man for dette Brugs faste Høvleriarbeidere den Oplysning, at de Gifte har frit Hus (Værdi Kr. 100 pr. Aar).

Angaaende billig Husleie se nedenfor, S. 52*.

II. Fortjenestens Størrelse.

I Anhanget til nærværende indledende Oversigt findes en Tabel (I) der viser Arbejdsdagens Antal og Arbejdsfortjenestens Størrelse for de forskjellige Slags Arbeidere ved 5 Smaalensbrug i Aaret 1905 og ved 3 Drammensbrug i Aaret 1906. Tabellen viser saavel Gjennemsnittsforhold som Arbeidernes Fordeling paa forskjellige Grupper efter Længden af deres aarlige Arbejdstid (ved vedkommende Brug) samt efter deres Arbejdsfortjeneste.

Man vil heraf se, at 29 Formænd for en Arbejdstid af 283 Dage gjennemsnitlig aflønnedes med 1 607 Kroner, altsaa Kr. 5.67 pr. Arbejdsdag. De fleste af disse, nemlig 25, havde en Aarsindtægt af over 1 200 Kr., deraf 17 over 1 400 Kr. 24 arbejdede hele (eller paa det nærmeste hele) Aaret rundt og tjente gjennemsnitlig 1 668 Kr.

Af de 1 408 almindelige Arbeidere, som Tabellen omfatter, var 1 143 voksne Akkordarbeidere og dermed ligestillede, medens 265 væsentlig var unge Gutter eller Leiefolk. De førstnævnte havde i Gjennemsnit 258 Arbejdsdage, 994 Kroners Arbejdsfortjeneste i Aaret og Kr. 3.86 pr. Dag, de sidstnævnte 268 Dage, 604 Kr. i Aaret og Kr. 2.26 pr. Dag.

Almindelige voksne og direkte lønnede Sag- og Høvleriarbeidere tjente altsaa ved sit Brugsarbejde gjennemsnitlig henved 4 Kroner pr. Arbejdsdag og paa det nærmeste 1 000 Kroner om Aaret.

Heraf tjente „Egentlige Sagarbeidere“, der gjennemsnitlig kun havde 209 Dages Brugsarbejde i Aaret, 834 Kr. pr. Aar og Kr. 3.99 pr. Dag,

Tomtearbeidere ved Sagbrug (med 240 Arbejdsdage) 956 Kr. pr. Aar og Kr. 3.97 pr. Dag,

Egentlige Høvleriarbeidere (med 287 Arbejdsdage) 1 082 Kr. pr. Aar og Kr. 3.79 pr. Dag,

Tomtearbeidere ved Høvlerier (med 288 Arbeidsdage)
1 154 Kr. pr. Aar og Kr. 4.01 pr. Dag.

Den større Aarsfortjeneste for Høvleriarbeiderne beror paa den længere Arbeidstid i Aaret, idet Fortjenesten pr. Dag for de egentlige Høvleriarbeidere er noget mindre end for Sagarbeiderne; for Tomte- (og Lagerhus-) arbeidere ved Høvlerier er den gennemsnitlige Løn pr. Dag saagodtsom nøiagtig den samme som paa Sagbrugstomterne (naar diverse Dagarbeidere etc. medregnes, hvorimod den er lavere end Plankestablenes Dagsfortjeneste). Naar Sagarbeidernes Løn er fastsat saaledes, at de pr. Arbeidsdag tjener mere end Høvleriarbeiderne, er der taget Hensyn til de førstes kortere Arbeidstid i Aaret, idet det er Mening, at de skal kunne lægge noget tilside for den arbejdsledige Tid (jfr. Socialstatistik VI, Arbejdsledigheds-Tællinger, Indl. S. 11*—12* og Tabel 4, S. 19). Denne Forskel er mere fremtrædende, naar man sammenligner de vigtigste enkelte Arbejdsstillinger ved Sagbrug og Høvlerier. Medens saaledes (i Smaalenene i 1905) Sagmestrene gennemsnitlig tjente Kr. 4.78 pr. Dag, tjente de nærmest tilsvarende Høvleriarbeidere, Høvelmestrene (Høvlerne), Kr. 4.25 (se S. 86). Aarsfortjenesten var for Sagmestrene (med gennemsnitlig 205 Arbejdsdage) Kr. 979 og bortset fra 14 Sagmestre med kun 158 Arbejdsdage: Kr. 1 074; for Høvlerne (med gennemsnitlig 286 Arbejdsdage) var den 1 213 Kroner. — Plankestablen — de bedst aflønnede Tomtearbeidere ved Sagbrug — tjente gennemsnitlig med 237 Arbejdsdage 1 099 Kroner, altsaa Kr. 4.65 pr. Dag, medens Sortererne og Stablen i Høvleriernes Lagerhuse¹⁾ med 287 Dages Arbejde tjente 1 221 Kr. eller Kr. 4.25 pr. Dag. For de øvrige Arbejdsstillinger henvises til Oversigtstabellen S. 54—59 samt til Tabel 6. Den gennemsnitlige Fortjeneste i Aaret i de forskellige Arbejdsstillinger for „Voksne Akkordarbeidere m. v.“ vil af Oversigtstabellen sees (i Smaalenene 1905 og i Drammen 1906) at variere mellem 550 Kr. og 1 345 Kr. Den laveste Aarsfortjeneste for nogen enkelt af disse Arbeidere var 470 Kr., den høieste 1 498 Kr., Fortjenesten pr. Arbejdsdag var fra Kr. 1.80 til Kr. 5.71 (se Tabellerne S. 95).

Af de 1 143 voksne Akkordarbeidere o. l. havde ialt noget over Halvparten, nemlig 601 — væsentlig Høvleriarbeidere — Arbejde Størstedelen af Aaret (over 275 Arbejdsdage); disse tjente gennemsnitlig 1 111 Kroner. Omtrent samme Gennemsnitsfortjeneste i Aaret havde 43 Mand med 251—275 Dage, medens 230 Mand med 226—250 Dage gennemsnitlig tjente 907 Kr., 177 Mand med 201—225 Dage: 851 Kr. og 92 Mand med 145—200 Dage: 669 Kr. Hvorledes disse Forhold stillede sig for de forskellige Slags Arbeidere, vil sees af Oversigtstabellen.

Af de samme 1 143 havde ligeledes lidt over Halvparten, nemlig 611, en Aarsfortjeneste af over 1 000 Kroner (deraf 211 over 1 200 Kr. og af disse igjen 17 over 1 400 Kr.), medens 276 tjente fra 801—1 000 Kr., 187 fra 601—800 Kr. og 69 fra 470—600 Kr.

¹⁾ „Gutter“ ikke medregnede, se Tabellerne S. 89 (Nr. 19 a).

Fortjenesten pr. Arbeidsdag var for 58 over 5 Kroner, for 453 mellem 4 og 5 Kroner, for 488 mellem 3 og 4 Kroner, for 129 mellem 2 og 3 Kroner, og kun for 15 Kr. 2.00 eller mindre.

I den heromhandlede Fortjeneste er for endel, men ikke for alle, medregnet Fortjenesten ved Dagarbeide (Rydning, Reparationer m. v.) udenfor Driftstiden; dette spiller dog i Gjennemsnit for det Hele ingen synderlig Rolle, jfr. ovenfor S. 27* og 26*.

Derimod er intet Hensyn taget til Bifortjeneste ved Arbeide andetsteds, jfr. herom S. 28*.

Heller ikke er medregnet den Fordel, som Familieforsørgere og delvis andre har ved at faa et større eller mindre Kvantum fri Ved, og som er nærmere omhandlet ovenfor S. 35*; for Familieforsørgere udgjør Pengeværdien heraf antagelig omkring 45 Kr. aarlig. Ligesaa er Værdien af fri Bolig, som endel Formænd m. fl. har, holdt udenfor Beregningerne, jfr. S. 36*.

Af de 265 unge Gutter samt Leiefolk, der ifølge Oversigtstabellen i 1905 (Drammen: 1906) gjennemsnitlig tjente 604 Kroner om Aaret og Kr. 2.26 pr. Arbeidsdag, var der 96 som tjente fra Kr. 1.00 til Kr. 2.00, 82 tjente Kr. 2.01 - 2.50, 54 Kr. 2.51—3.00 og 33 fra Kr. 3.01—3.50 pr. Dag. Deres Aarsfortjeneste var fra 228 til 999 Kr. Omtrent to Trediedele af dem havde Arbeide i over 275 Dage; disse tjente gjennemsnitlig 647 Kr. i Aaret. Se nærmere Oversigtstabellen samt Tabel 6 og 7¹⁾.

Dagarbeide ved vedkommende Brug udenfor Driftstiden forekom vistnok meget sjelden for disse, og der var antagelig kun et Faatal blandt dem, som havde fri Ved (jfr. ovenfor S. 35*).

For Aaret 1892 eller deromkring samt tildels for 1900 (eller 1898 eller 1901) findes detaillerede Opgaver over Arbeidsdage og Arbeidsfortjeneste for de forskellige Slags Sag- og Høvleriarbeidere i Tabel 1 og 3, medens Tabel 2 giver et Sammendrag af Tabel 1. Et Hovedsammendrag for 1892 (eller deromkring) er meddelt S. 43, ifølge hvilket 1 852 voksne Akkordarbeidere m. v. gjennemsnitlig med 246 Arbeidsdage tjente 745 Kroner og 570 Gutter og Leiefolk med 227 Arbeidsdage 410 Kroner. Efter hvad der ovenfor S. 23*—26* og 29* er oplyst, bør der til Arbeidsdagens Antal gjøres noget Tillæg, hvis Dagantallet skal beregnes paa samme Maade som for 1905 og 1906. Antagelig vil man da i 1892 kunne regne ca. 256 Arbeidsdage for fuldvoksne og ca. 234 for Gutter og Leiefolk. Den gjennemsnitlige Arbeidsløn pr. Dag bliver da for de førstnævnte Kr. 2.91 og for de sidstnævnte Kr. 1.75, medens den i 1905. (1906), som ovenfor anført, var henholdsvis Kr. 3.86 og Kr. 2.26. Aarsfortjenesten for fuldvoksne Akkordarbeidere er stegen fra 745 til 994 Kroner, for Gutter etc. fra 410 til 604 Kroner.

¹⁾ Daglønnere med 6 Dages og 5 Nætters Arbeide pr. 14 Dage aflønnes dels med 12, dels (f. Ex. ved Brug Nr. 2) med 11 Gange sin Dagløn. Ved nævnte Brug er i Tabel 6 Rubrik 3 for disse i Regelen beregnet ved at dividere Rubr. 4 med Daglønnen.

Da disse Opgaver imidlertid tildels gjælder forskjellige Brug, er der i Tabel 8 anstillet en Sammenligning mellem 1892 og 1905 (1906), der kun omfatter 6¹⁾ Brug, for hvilke man har Opgaver for begge Tidspunkter. Resultatet af denne Sammenligning er, at Aarsfortjenesten²⁾ for fuldvoksne Akkordarbeidere m. v. (inkl. Formænd) er steget fra 784 til 1028 Kroner og for Gutter, Leiefolk m. v. fra 456 til 616 Kroner. Antallet af Arbejdsdage bliver i 1892, naar der gjøres et Tillæg af den ovenfor omhandlede Grund, i Gjennemsnit antagelig ca. 250 for fuldvoksne og ca. 240 for Gutter etc.; i 1905 (1906) var det henholdsvis 260 og 266. Den gennemsnitlige Løn pr. Arbejdsdag skulde da for fuldvoksne Akkordarbeidere m. v. være steget fra Kr. 3.14 til Kr. 3.95 og for Gutter og Leiefolk fra Kr. 1.90 til Kr. 2.31.

De ovenomhandlede nyere Opgaver gjælder som nævnt for Smaalensbrugene Aaret 1905 og kun for Drammensbrugene 1906. Dersom man ogsaa for de førstnævnte Brug beregnede Gjennemsnitslønningerne for 1906 — noget man delvis har Materiale til, men som vilde kræve for lang Tid — vilde man faa noget højere Tal, navnlig for de lavere lønnede Arbeidere. Ved flere Brug er nemlig Arbejdslønnen blevet forhøjet fra Sommeren 1906, dog ikke for alle Arbeidere og i meget forskjellig Grad for de forskjellige Slags Arbeidere. — Ved Brug Nr. 2 fik saaledes Saggutter, Honkappere, Planke- og Flisekjørere 10 Pct. Forhøjelse, mange Daglønnere 25 Øres Tillæg i Daglønnen, f. Eks. Fyrbødere fra Kr. 2.75 til 3.00, Kappergutter (ved almindelig Høvellastkapning, se S. 87, Nr. 7, 1ste Linie) fra 2.50 til 2.75 o. s. v., medens de fleste Akkordarbeidere, saasom Sagmestre, Plankestablere og overhovedet de bedst aflønnede, ikke fik Lønsforhøjelse. Ved Brug Nr. 3 fik (i Løbet af 1906) alle Sagfolk lidt Paalæg, Plankestablerne, Høvelbordsorternerne og -skiberne, Kapperne og Kappergutterne ogsaa mere eller mindre Lønsforhøjelse, men de øvrige Arbeidere ikke. — Ved Brug Nr. 16 blev Lønningerne forhøiede med gennemsnitlig omtrent 10 Pct. (i forskjellig Grad for de forskjellige Arbeidere), men da Maskinhuset Høsten 1906 blev ombygget, blev den samlede Aarsfortjeneste for Sag og Høvleriarbejderne underét ikke meget højere end i 1905. — Ved Brug Nr. 17 opnaaede ogsaa Arbejderne en betydelig Lønsforhøjelse. — Forhøielserne er for Størstedelen opnaaede gennem Forhandlinger uden Arbejdsnedlæggelse.

Ved Brug Nr. 1 blev Lønningssatserne for de fleste Arbeidere ikke forhøiede, men da Sagbruget var igang betydelig længere end i 1905, nemlig ca. 45 Uger mod kun 34, blev Sagfolkenes Aarsfortjeneste i 1906 for de flestes Vedkommende 20—30 Pct. mere end i 1905; saaledes tjente ved dette Brug:

¹⁾ I Tabel 8's Overskrift staar feilagtig 5.

²⁾ Vistnok som Regel exkl. Dagarbeide udenfor

Driftstiden.

Sagmestrene	i 1905: 1 026 Kr.,	i 1906: 1 240 Kr.,
Saggutterne	- -- ' 661 -	- -- 810 -
Kjerratkjørerne	- -- 813 -	- -- 1 015 -
Plankækjørerne	- -- 763 -	- -- 947 -

o. s. v.

For Plankestablerne, Skiberne og dissers Leiefolk var Forholdet meget forskjelligt; nogle tjente 10 Pct., andre op til 30 Pct. mere, men enkelte noget mindre end i 1905. — Høvlerifolkene ved Brug Nr. 1 tjente i Almindelighed 6 à 8 Pct. mere i 1906 end i 1905. — De Aar, som Opgaverne for dette Brug gjælder, er forøvrigt ikke Kalenderaarene 1905 og 1906, men Aarene 1 Oktober 1904--30 September 1905 og 1 Oktober 1905--30 September 1906.

Ifølge de til Rigsforsikringsanstalten indsendte Opgaver var der ved Brug Nr. 1, 2 og 3 (i Smaalenene) i 1905 ialt 1 285 Arbeidere (exkl. Formænd) med en samlet Løn af 1 147 000 Kr., i 1906 1 341 Arbeidere med 1 228 000 Kroner, altsaa gennemsnitlig pr. Mand i 1905: 893 og i 1906: 916 Kroner. Det gennemsnitlige Antal Arbeidsdage pr. Mand var henholdsvis ca. 265 og ca. 268, den gennemsnitlige Løn pr. Dag altsaa Kr. 3.37 og Kr. 3.42.

Ved de 3 i Oversigtstabellen medtagne Drammensbrug var det samlede Arbeidertal i 1905: 171, i 1906: 183. Arbeidsdagens Antal var henholdsvis 241 og 243, Arbeidsfortjenesten i Aaret Kr. 746 og Kr. 847, pr. Dag Kr. 3.10 og Kr. 3.49.

I 1907 har der ogsaa været ført Forhandlinger om Lønspaalæg i Sag- og Høvleriindustrien. I Drammen har Arbeiderne ved særlige Overenskomster med forskellige Brug opnaaet ca. 10 Pct.s Lønforhøielse, dels fra 1 Mai, dels fra 1 Juni og dels fra 1 Juli. I Fredrikstad vil Underhandlingerne formentlig snart være endelig afsluttede, med nogen Forhøielse for endel Arbeidere, særlig for de lavere lønnede.

Det kan være af Interesse at sammenholde de ovenomhandlede, paa Grundlag af de detaillerede Opgaver fra endel Brug beregnede, Gjennemsnitslønninger for Sagbrugs- og Høvleriarbeidere med de Gjennemsnitslønninger, der af Det statistiske Centralbureau er udregnet paa Grundlag af de officielle Femaarsopgaver over den sædvanlige Arbeidsløn for forskjellige Slags Arbeidere i hvert Herred og hver By i Riget. Disse Gjennemsnitslønninger er offentliggjorte i Norges officielle Statistik, Tredie Række Nr. 61 og 321 samt Fjerde Række Nr. 60 (Tabeller vedkommende Arbeidslønninger i Aarene 1875, 1880, 1885; 1890 og 1895; 1900).

Disse Opgaver, der i Almindelighed gjælder den sædvanlige Dagløn, er imidlertid i det enkelte for usikre, til at nøiagtige Sammenligninger kan gjøres. Som Hovedresultat fremgaar, at Sagbrugsarbejdernes sædvanlige Dagløn — hvorved dog vistnok, ialfald delvis, er taget Hensyn ogsaa til Akkordarbejdernes gennemsnitlige Dagsfortjeneste — i Riget (gennemsnitlig for Byer og Bygder) fra 1875 skulde være gaaet ned fra Kr. 2.69 til Kr. 2.15 i 1880 og Kr. 2.11 i 1885, medens Lønnen senere er gaaet betydelig op, til Kr. 2.32 i 1890, Kr. 2.45 i 1895 og Kr. 2.67 i 1900. For Høvleriarbejderne gik Arbejdslønnen i Byerne ned fra Kr. 2.45 i 1875 til Kr. 2.48 i 1880 og Kr. 2.42 i 1885, hvorefter den steg til Kr. 2.61 i 1890, Kr. 2.86 i 1895 og Kr. 2.87 i 1900. (For Rigets Bygder haves kun Opgaver for 1895 (Kr. 2.33) og 1900 (Kr. 2.94). Ogsaa fra 1900 til 1905 synes Arbejdslønnen i Sag- og Høvleriindustrien i det hele at være steget noget, efter de foreliggende Schemaer for Smaalene, Akershus og Drammendistrikterne at dømme.

III. Lønningsforhold i de forskellige Aldersgrupper.

Der er i det foregaaende skjelnet mellem fuldvoksne og direkte lønede Arbejdere, der i Regelen lønnes ved Akkordbetaling og gennemsnitlig tjener ca. 4 Kroner pr. Arbejdsdag, og Gutter og Leiefolk, der gennemsnitlig tjener 2—2½ Kr. pr. Dag, alt i 1905 eller 1906.

Af de sidstnævnte er der mange Voksne, men det fremgaar dog af Tabel 5, II (S. 78—79), at de fleste af dem, for hvilke der foreligger Aldersopgaver — for Tiden omkring 1892 —, var under (eller i) 20-Aarsalderen og kun meget faa over 30 Aar. Af Tabel 5, I (S. 68—77) sees, at de fleste af den førstnævnte Gruppe — fuldvoksne og direkte lønede — var over 30 Aar og næsten alle over 20 Aar.

I Tabel 4 findes for 1 055 Arbejdere og Formænd (for hvilke der haves mere nøiagtige Aldersopgaver) omkring 1892 og ligesaa for 144 Personer omkring 1900 Opgaver over Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste særskilt for de forskellige Aldersgrupper. Opgaverne meddeles særskilt for Egentlige Sagarbejdere, Tomtearbejdere ved Sagbrug, Egentlige Høvleriarbejdere, Tomtearbejdere ved Høvlerier, Formænd m. v., Fyrbødere m. v. samt Haandværkere.

Det sees af denne Tabel, at Arbejdsfortjenesten er sterkt stigende indtil 30 Aarene, hvorefter den holder sig omtrent paa samme Høide til og med Aldersgruppen 45—50 Aar; efter 50 Aars Alderen er derimod Arbejdsfortjenesten som Regel synkende.

Den gennemsnitlige Aarsfortjeneste for almindelige Sag-, Høvleri- og Tomtearbejdere (bortset fra Gruppe C: Formænd, Haandværkere m. m.) beregnet underét var omkring 1892:

	Antal Personer.	Antal Arbejdsdage. ¹⁾	Gjennemsnitl. Fortjeneste	
			i Aaret. Kr.	pr. Dag. Kr.
Alderen 10—15 Aar . . .	102	218	258	1.18
- — 15 20 - . . .	128	225	371	1.65
- — 20—25 - . . .	65	219	544	2.48
- — 25—30 - . . .	91	228	693	3.04
- — 30—35 - . . .	87	234	770	3.29
- — 35—40 - . . .	106	227	789	3.48
- — 40—45 - . . .	90	225	767	3.41
- — 45—50 - . . .	86	223	803	3.60
- — 50—60 - . . .	90	228	727	3.19
- — over 60 - . . .	76	233	536	2.30

Arbejdsdagens Antal var gjennemsnitlig omtrent det samme i hver Aldersgruppe, mindst i den yngste Femaarsgruppe (218 Dage), størst for de 30—35-aarige (234 Dage).

Medregnes ogsaa Formænd, Filere, Maskinister, Fyrbødere, Flisetrillere og Haandværkere (Gruppe C), bliver Lønnen adskillig højere for Aldersgrupperne over 50 Aar, end naar Gruppe C ikke medtages, men dog fremdeles lavere end i 30—50 Aars Alderen Forholdet stiller sig da nemlig saaledes:

Alder.	Omkring 1892.				Omkring 1900. ²⁾			
	Antal Personer.	Antal Arbejds- dage.	Gj.sn. Fortjeneste.		Antal Personer.	Antal Arbejds- dage.	Gj.sn. Fortjeneste.	
			i Aaret.	pr. Dag.			i Aaret.	pr. Dag.
			Kr.	Kr.			Kr.	Kr.
10—20 Aar	238	222	326	1.47	17	203	486	2.39
20—30 -	169	227	612	2.63	31	215	719	3.34
30—40 -	218	237	800	3.38	32	235	861	3.66
40—50 -	214	232	792	3.41	13	224	811	3.62
50—60 -	117	235	766	3.26	27	221	781	3.53
over 60 -	99	238	609	2.56	24	236	640	2.71

Til Sammenligning hidsættes, efter Socialstatistik III, S. 70, den gennemsnitlige Løn i Aaret 1892 for endel Cellulosefabrikarbeidere i følgende Aldersgrupper:

¹⁾ For Arbejdere med afvekslende Dag- og Natarbejde for 1892 regnet 11 Dagværk pr. 2 Uger.
²⁾ Kun A og C (for Høveliarbejdere mangler Aldersopgaver).

	Antal Personer.	Gjennemsnitlig Aarsfortjeneste. Kr.
under 18 Aar	5	500
18—20 -	13	592
20—25 -	24	656
25—30 -	26	770
30—40 -	28	816
40—50 -	16	814
50—60 -	8	719
60—70 -	2	615
70—80 -	2	505

En tilsvarende Udvikling: Stigning indtil omkring 30 Aars Alderen, nogenlunde samme Niveau indtil 50 Aars Alderen og senere Synken gjenfindes i Socialstatistik II (Indtægts- og Formuesforhold 1891) for mandlige Arbeidere i Almindelighed, se Tabellerne for Bygderne S. 35 og for Byerne S. 69.

Gjennemsnitsindtægten for Arbeidere udgjorde nemlig:

	i Byerne. Kr.	i Bygderne. Kr.
for 17-aarige	283	187
- 22- —	546	265
- 27- —	678	317
- 32- —	682	386
- 37- —	681	378
- 42- —	653	407
- 47- —	688	378
- 52- —	652	354
- 57- og 62 aarige	619	323
- 67- - 72- —	462	235
- 77-aarige og ældre	256	107

Fuldstændigere Opgaver over Indtægtsforholdene i de forskjellige Aldere findes i den parlamentariske Arbejderkommissions Socialstatistik Bind I—III (Kristiania 1897—99). Af Bind II (S. 559) og Bind III (S. 1233) sees, at den beregnede gennemsnitlige Indtægt for Arbeidere (ekklusive Formænd, Tjenere og Husmænd) i Byerne tiltog med Alderen fra 198 Kr. for de 15-aarige til omkring 700 Kr. fra 27 til 50 Aars Alderen, hvorefter den synker til 600 Kroner ved seksti Aars Alderen og 4—500 Kr. omkring 70 Aars Alderen. I Bygderne stiger Gjennemsnitsindtægten fra 191 Kr. i 15 Aars Alderen til omkring 600 i 30—50 Aars Alderen og synker saa til omkring 500 Kr. i 60 Aars Alderen og 300 Kr. i 70 Aars Alderen.

Gjennemsnitsindtægten for Sag- og Høvleriarbejderne ved de i nærværende Undersøgelse omhandlede Brug var altsaa saavel for yngre som for ældre adskillig høiere end Gjennemsnitsindtægten for norske Arbeidere i Almindelighed. For de yngste Aldersgrupper var den ogsaa høiere end den gennemsnitlige Indtægt for samtlige Mænd i Riget, saaledes som denne er beregnet (for Aaret 1894) i den parlamentariske Arbejder-

kommissions Socialstatistik Bd. I, S. 92. For de middelaldrende og ældre Aldersgrupper var Sagbrugs og Høvleriarbejdernes Gjennemsnitsløn derimod i det hele taget noget lavere end for samtlige Mænd, navnlig naar ogsaa Formuesindtægten medregnes, saaledes som det vil sees af nedenstaaende Tabel:

Alder.	Gjennemsnitlig Arbejdsindtægt for Sag- og Høvleriarbejdere (inkl. Formænd) ifølge nærv. Undersøgelse ca. 1892.	Gjennemsnitsindtægt 1894 for samtlige Mænd ifølge Arbejderkommissionens Statistik:		
		Arbejdsindtægt.	Formuesindtægt. ³⁾	Tilsammen.
15—20 ¹⁾	376	244	2	246
20—30 ²⁾	642	524	16	540
30—40 ²⁾	800	763	50	813
40—50 ¹⁾	792	835	81	916
50—60 ²⁾	766	799	96	895
60—70 ²⁾	609	545	139	684
70—74		333	151	484
75 og over		128	206	334

7. Ulykkestilfælde under Arbejdet m. m.

Ifølge Rigsforsikringsanstaltens Ulykkesforsikringsstatistik for Tidsrummet 1 Juli 1895 til 31 December 1899 kom der i dette Tidsrum ialt 1 856 Sag- og Høvleriarbejdere tilskade ved Bedriftsulykker. Det samlede Antal Skadetilfælde for de i Rigsforsikringsanstalten forsikrede 130 000 Arbejdere⁴⁾ udgjorde 14 056, altsaa var der 108 Skadetilfælde pr. 1 000 Arbejdere. I Sagbrugs og Høvleriindustrien var Skadehyppigheden betydelig større end i Gjennemsnit for alle Arbejdere, idet der i Tidsrummet indtraf 141 Tilfælde pr. 1 000 Sag- og Høvleriarbejdere

Af de nævnte 1 856 Ulykkestilfælde i Sag- og Høvleriindustrien var 559 af saa let Beskaffenhed, at de ikke gav Anledning til Udbetaling af Skadebot (helbredede inden 4 Uger uden at efterlade væsentligt Men⁵⁾, 896 foranledigede forbigaaende Arbejdsudygtighed, 357 varig hel eller delvis Arbejdsudygtighed (deraf var 57 Tilfælde af saa alvorlig Art, at vedkommende Arbejder mistede mere end Halvparten af sin Arbejdsdygtighed) og 44 Tilfælde havde Døden tilfølge.

Ogsaa Fabrikinspektørernes Beretninger vidner om en betydelig Ulykkesrisiko for Sag- og Høvleriarbejdere. I Beretningerne for 1904 og 1905 omhandles ialt henved 2 000 Skader ved de tilsynspligtige Bedrifter. Af disse

¹⁾ Samtlige Mænd: „15—19“, „40—49“. ²⁾ Samtlige Mænd: Aritmetiske Middeltal af henholdsvis „20—24“ og „25—29“, „30—34“ og „35—39“ o. s. v. ³⁾ Exkl. Hustruens Andel i Fællesformuen. ⁴⁾ Middeltallet af Antallet i 1895/96 og 1899.

forvoldtes 115 ved Cirkelsage, 10 ved Opgangssage, 3 ved Baandsage, 85 ved andre Træforædlingsmaskiner (hvoraf mindst 51 ved Høvlmaskiner).

Enkelte af disse Ulykker voldte vedkommende Arbeideres Død. Heraf skal anføres følgende Tilfælde (efter Beretningen fra Fabrikinspektøren for det søndenfjeldske Distrikt):

1. En Arbeider ved et Sagbrug skulde lægge paa Drivremmen fra Hovedakselen til Kantsagen. Herunder tog han i den i Gang værende Hovedaksel, der fattede Tag i Arbeiderens Trøicærme, trak ham med og slyngede ham rundt Akselen flere Gange.
5. Ved et Sagbrug stødte en 80 aarig Arbeider Hovedet saa voldsomt mod Saghustaget, at han ravede tilbage og faldt med Hovedet foran gjennem en Luge i Gulvet.
10. Ved Tilbagekast fra en Stavsag blev Sagmesteren rammet i Hovedet af et Bordstykke, saa han faldt død om.
20. En Arbeider skar 5" Tømmer ved en Grindsag. Istedetfor at sætte Stokkens bagre Ende fast i Sagvognen, holdt han Stokken fast med Hænderne Under Skjæringen slyngedes Stokkens bagre Ende med voldsom Kraft i Veiret og traf Vedkommende i Hjertekulen. Døden indtraadte øieblikkelig.
26. Ved en Listehøvl sprang Overkutterremmen. Remlaasen gik itu; en Del af denne skiltes fra Remmen og traf en Arbeider, der stod i $6\frac{1}{2}$ Meters Afstand fra Maskinen, i Lysken, saa Pulsaaren blev overskaaret, og Manden forblødede sig.

„Af de i begge Aar anmeldte Dødsfald og Skader er der desværre ikke saa faa, der skriver sig dels fra Fjernelse og dels Undladelse af at benytte de paabudte Sikkerhedsforanstaltninger. Saaledes hidrører 3 Tilfælde fra, at vedkommende Arbeidere havde fjernet Skjærm og Spaltekniv paa Cirkelsage, og et Dødsfald fra Undladelse af at anbringe en paabudt Skjærm.“ — — — — Det under Nr. 1 nævnte Dødsfald „maa sikkerlig tilskrives en u hensigtsmæssig Klædedragt, nemlig Busserul med vide (og formentlig) utilknappede Ærmer“.

Til Slutning bør i denne Forbindelse fremhæves, at ifølge den heromhandlede Beretning for 1904 og 1905, S. 8, udtaler Formanden for det store Industri-centrum i Fredrikstad og Omegn, at de store Bedrifter fortjener Ros for den Omhyggelighed, hvormed de søger at indrette alt til bedste for Arbeiderne, ogsaa for at sikre dem mod Ulykker, og at Bestemmelserne om Børns og unge Menneskers Arbeide virker heldig.

8. Uddrag af Personschemaer.

Som ovenfor nævnt er der for 1892 eller deromkring udfyldt Personschemaer for omtrent 560 Sag- og Høvleriarbeidere og for 1906 (Aaret 1 November 1905—31 Oktober 1906) for 37. De anvendte Schemaer har været noget forskellige; for 1892 er de fleste indrettede som det i Anhang II gjengivne Schema, de øvrige er mere kortfattede, især de for 1906 anvendte.

De for 1906 udfyldte Schemaer gjælder 7 Sagmestre (iberegnet 2 „halve Sagmestre“), 3 Saggutter, 1 „Tømmeropkjører“ (formentlig ved Kjerraten), 1 Baghonbærer, 7 Plankekjører, 1 Flisekjører, 2 Stablere, 9 Skibere, 4 Dagarbeidere, 1 Bordmærker og 1 leiet Hjelpearbejder ved Stabling i Bordhuset.

Bortset fra de 4 Dagarbeidere og den leiede Hjelpearbejder var alle de øvrige direkte lønnede Akkordarbeidere, der paa tre Undtagelser nær saavel i August som i Oktober 1906 tjente 20—28 Kr. Ugen (i Regelen ca. 2 Kr. mere i den sidstnævnte end i den førstnævnte Maaned). De tre Undtagelser var Tømmeropkjøreren, Flisekjøreren og Baghonbæreren, der tjente 16—18 Kr. pr. Uge. Dagarbeiderne tjente 15 Kroner pr. Uge (bortset fra at en af dem i Oktober tjente 18 Kr.). Hjelpearbeideren tjente 18 Kr. i August og 14 Kr. i Oktober — alt pr. Uge.

14 af dem er oplyst at have haft Arbejde udenfor Bruget, jfr. S. 28*, deraf 8 for 2 Kr. pr. Dag, 1 for gennemsnitlig Kr. 2.41, 1 for gennemsnitlig Kr. 2.33, 2 for Kr. 2.50 og to for Kr. 5.00. Dette Arbejdes Varighed var ofte omkring 100 Dage (se l. c.), dog ikke for de med 5 Kr. aflønnede, der kun havde henholdsvis 12 og 14 Dage.

Af Akkordarbeiderne var de fleste, nemlig 22, gifte; 2 var Enkemænd og 8 ugifte. Af de øvrige var 2 gifte og 3 ugifte. — Af de gifte havde 3 ét Barn under 15 Aar at forsørge, 4 to saadanne, 3 tre, 7 fire, 3 fem, 1 sex, 1 syv og 2 ingen eller uopgivet Barneantal. Af Enkemændene havde den ene 1 Barn, for den anden er Barneantallet uopgivet.

Alderen er opgivet for 5 Sagmestre (49, 34, 32, 28 og 22 Aar, den sidste Halvmester), de 3 Saggutter (36, 22, 22 Aar), Tømmeropkjøreren (61 Aar), Baghonbæreren (64 Aar), de 7 Plankekjører (en 63, en 54, tre 29 og to 26 Aar), de to Stablere (32 og 28 Aar), 1 Skiber (35 Aar), Bordmærkeren (25 Aar), 3 Dagarbeidere (33, 29 og 27 Aar) og den leiede Hjelpearbejder (19 Aar).

De for 1892 eller deromkring udfyldte Personschemaer indeholder — foruden Opgaver over Alder og Familieforhold, Lønningsforhold ved Bruget og delvis vedkommende Bifortjeneste — tillige for manges Vedkommende om Ansettelsestid og tidligere Arbejde, om hvorvidt de havde Overarbejde eller

Søndagsarbeide, om Syge- og Skoftedage, om Beboelsesforhold, Have, Husdyr m. m. Heraf skal i det følgende meddeles endel Uddrag:

Ansættelsestid og tidligere Arbeide. Et stort Antal Sagbrugs- og Høvlerialarbeidere havde i Aarrækker været beskjæftigede ved samme Brug, ofte i mange Aar i samme Stilling. Adskillige havde lige siden Konfirmationsalderen eller tildels endnu tidligere arbeidet ved samme Brug og var efterhaanden rykket op til de bedste Arbeidsstillinger saasom Sagmestre, Høvlere o. s. v. (Længere end til omkring 50 Aars Alderen synes de dog som Regel ikke at kunne beholdes i andre af de bedst aflønnede Stillinger end som Formænd og Filere, jfr. nedenfor Nr. 48—50 samt Tabel 5, men adskillige maa da gaa over i mindre lønnende Arbeide, jfr. nedenfor Nr. 26, samt Tabellerne S. 13, Note 6.) Andre er komne over fra andre Brug eller har tidligere været Jordbrugsarbeidere, Tjenere paa Landet eller tildels i andre Stillinger, saasom Sjømænd eller Haandværksarbeidere, det sidste gjælder naturligvis især de ved Brugene ansatte Haandværkere.

Som Exempler paa, hvorledes disse Forhold stillede sig for de Arbeidere, for hvilke Personschemaer er udfyldte for 1892 eller deromkring, hid sættes:

A. Ved Sagbrug.

Sagmestre:

1. Født 1842, havde arbeidet ved Brug Nr. 3 siden 1860 (begyndte som Gut og var efterhaanden bleven forfremmet).
2. Født 1843, var i sin Ungdom Jordbrugsarbeider, fra 1868—74 Saggut ved Brug Nr. 7 og blev saa Sagmester der.
3. Født 1862. Først forskjelligt Brugsarbeide. Saa Kantsaggut ved Brug Nr. 7 1875—85, senere Kantsagmester.
4. Født 1844. Efter ogsaa tidligere at have været Sagbrugsarbeider ansattes han i 1869 ved Brug Nr. 9 som Trediemand og i 1878 som Førstemand.

Saggutter:

5. Født 1861. Efter før Konfirmationsalderen at have havt Jordarbeide arbeidede han fra 1875—1880 ved Brug Nr. 1 med diverse Dagarbeide og fra 1880 som Saggut.
6. Født 1853. Landarbeider. Saggut ved Brug Nr. 1 siden 1873.
7. Født 1868. Kantsaggut ved Brug Nr. 1 siden 1883.
8. Født 1851. Brugsarbeider. Tomtearbeider ved Brug Nr. 3 1874 og Saggut 1877.

Lændsearbeidere, Kjerratmænd m. v.:

9. Født 1845. Udlært som Skomager. Lændsearbeider ved Brug Nr. 1 siden 1860-Aarene.
10. Født 1839. Gaardsgut paa Landet. Lændsearbeider ved Brug Nr. 1 siden 1867.
11. Født 1834. Lændsearbeider fra 15 Aars Alderen. Kjerratmand ved Brug Nr. 1 siden 1875.
12. Født 1834. Tømmerhugst og Landarbeide. Koller ved Brug Nr. 8 siden 1886.

Honkapper, Stavskjærere m. v.:

13. Født 1847. Graastensmurer. Ansat 1870 ved Brug Nr. 3 som Hon-
drager, fortsatte som Kjerratkjører og siden 1874 som Honkapper.
14. Født 1852. Tjenestegut hos sin Far paa Landet. Ansat 1870 ved Brug
Nr. 3 som Lægtesaggut og 1872 som Lægtekapper.
15. Født 1853. Stavskjærer. Arbeidet ved Brug Nr. 1 siden før Konfir-
mationen, Stavkappergut, siden Kantegut og siden ca. 1872 Stavskjærer.
16. Født 1868. Ansat 1883 som Stavkanter ved samme Brug.

Plankekjørerere (Banekjørerere):

17. Født 1858. Stenhugning. Ansat ved Br. 1 som Plankekjører 1881.
18. Født 1854. Plankokjører. Ansat ved Br. 2 som Dagarbeider 1875,
som Plankekjører 1881.

Stablere, Sorterere m. v. af Skurlast:

19. Født 1845. Bryggeriarbeider. Ansat ved Br. 1 som Stabler 1875.
20. Født 1843. Tjenestegut. Skiber ved Br. 1 1865.
21. Født 1863. Saggut ved Br. 3 1880, Sorterer 1886.
22. Født 1847. Landarbeide. Ansat ved Br. 3 1868 (diverse Arbeide),
Planke- og Bordtækker 1876.
23. Født 1850. Sjømand. Planke og Bordtækker ved Br. 3 1875.

Lægtebundter, Dagarbeidere:

24. Født 1840. Sjømand. Ansat ved Br. 3 1869. Lægtebundter.
25. Født 1839. Lændsarbeider. Ansat ved Br. 2 1892 som Dagarbeider.
26. Født 1836. Kantsagmester etc. Ansat ved Br. 2 1891 som Dagarbeider.

Hjælpearbeider ved Stabling:

27. Født 1849. Reiste efter Konfirmationen tilsjøs. Blev 1885 Dagarbeider
med Stablerne ved Br. 1.

B. Ved Høvlerier.

Høvlerere, Slibere, Kappere, Klyvere, Pudserere:

28. Født 1856. Ansat ved Br. 1 ved Konfirmationsalderen som Ilægger
(Høvlgut) og fortsat opover; Høvler siden 1889.
29. Født 1860. Ansat ved Br. 3 i 1871 som Flisegut og fortsat som Kante-
gut, Kjældergut, Ilægger; Høvler 1891.
30. Født 1845. Militær Musiker i ca. 10 Aar, ansat ved Br. 15 ca. 1876
som Pudser; Høvler siden ca. 1880.
31. Født 1833. Snedker. Ansat 1864 ved Br. 3 som Sliber, senere Høvler.
32. Født 1840. Tjenestegut, fra han blev voksen. Sjømand om Sommeren
og Dagarbeider om Vinteren (6 Aar). Husmand (11 Aar). Træsliberi-
arbeider (1½ Aar) Ansat 1884 ved Br. 15, var Kappergut ca. 3 Aar,
Pudser 1½ Aar, Stavkapper ¾ Aar; ansat som Sliber 1891.
33. Født 1853. Tømmerfløter. Ansat 1877 ved Br. 3 som Tomtearbeider,
senere Ilægger, Klyvsaggut, Kapper fra 1888.
34. Født 1853. Gaardskar. Ansat 1888 ved Br. 9 som Kapper.
35. Født 1859. Begyndte ved Konfirmationsalderen som Ilægger ved Br. 1;
Pudser siden 1881.
36. Født 1843. Fisker og Tjenestekar. Begyndte i 1864 ved Br. 3 med at
bringe Flis fra Sagen til Tomten, derefter Ilægger. Pudser siden 1871.

Klyvergutter:

37. Født 1863. Begyndte ved Br. 1 i Konfirmationsalderen som Ilægger; Klyvergut siden 1882.
38. Født 1862. Sjømand. Ansat ved Br. 7 i 1881 som Klyvergut.
39. Født 1858. Bagersvend. Ansat ved Br. 12 i 1882 som Klyvergut.

Indbringere:

40. Født 1853. Gaardsdreng (15 til 18 Aar gl.), arbeidet ved Br. 1 fra ca. 1872, først som Flisetriller, derpaa som Fyrbøder, fra 1876 Hjelpearbejder (lønnet af faste Lag), Indbringer siden 1881.
41. Født 1856. Sjauer. Ansat ved Br. 2 i 1884 som Indbringer.

Bordsortere og Skibere:

42. Født 1859. Jordbrugsarbejder. Bordsortere ved Br. 7 siden 1883.
43. Født 1859. Stavkanter. Ansat ved Br. 3 i 1876 som Kjældergut, Gaskoger og siden paa Tomten. Skiber 1884.

*C. Formænd, Maskinfolk, Haandværkere m. m.
ved Sagbrug og Høvlerværk.*

Formænd, Filere, Maskinister:

44. Født 1834. Formand ved Br. 1 siden 1865. Tidligere Bordstaber.
45. Født 1851. Havde først almindelig Bondearbejde, begyndte i 1867 som Sagbrugs- og Tømmerdriftsarbejder, Tomteformand siden 1877.
46. Født 1851. Sjømand. Nedsætter ved Br. 8 siden ca. 1888.
47. Født 1844. Sagmand. Fra 1878 „Sagmester“ ved Br. 9 (v. Drammen).
48. Født 1848. Ansat ved Br. 5 i 1862 som Saggut. Blev Sagmester i 1872 og Filer i 1887.
49. Født 1836. Brugsarbejder. Ansat 1859 som Kantsagmester ved Br. 3. Filer siden 1876.
50. Født 1840. Smed. Ansattes ved Br. 3 i 1865 som Smed, senere Klyver; fra 1885 Filer.
51. Født 1841. Tjenestekarl paa Landet. Blev 1860 Fyrbøder og 1870 Maskinist ved Br. 3.
52. Født 1855. Blev 1869 Flisegut (stak ned Kantflis fra Høvlmaskinen), siden Kantegut, Kjældergut og i 1883 Maskinist, alt ved Br. 3.

Fyrbødere og Flisetrillere:

53. Født 1850. Bager. Ansat ved Br. 3 i 1872 som Kjældergut, senere Klyvergut, Fyrbøder fra 1875.
54. Født 1855. Tjenestegut paa Landet. Ansat ved Br. 1 i 1882 som Flistriller (ved Fyrovnen).

Haandværkere:

55. Født 1832. Maskinist. Ansat ved Br. 2 i 1882 som Maskinist, fra 1888 Smedmester.
56. Født 1822. Smedsvend. Ansat ved Br. 6 i 1866, antagelig strax som Smedmester.
57. Født 1868. Ansat ved Br. 6 i 1883 som Klyvergut, 1886 Smedgut.
58. Født 1844. Tømmermand. Ansat 1887 ved Br. 6 som Tømmermand.
59. Født 1828. Sjømand. Ansat 1860 ved Br. 6. Prambygger.

Plankekapper (uvist om ved Sag eller Høvleri):

60. Født 1838. Skogmand i Amerika. Tomtearbeider ved Br. 2, Plankekapper 1891.

Aarsfortjenesten (omkr. 1892) for de heromhandlede Arbeidere vil i Regelen fremgaa af Tabel 1.

Overarbeide synes i det hele taget ikke at have forekommet i synderlig Udstrækning, bortset fra Maskinfolk og Haandværkere, jfr. S. 32*. Hvad disse angaar, kan eksempelvis nævnes, at en Maskinist i 1891 havde ca. 90 Timers Overarbeide, en „Tekniker og Overmaskinist“ ligesaa 150 Timer, en Flisetriller ligesaa 65 Timer, to mekaniske Værkstedsarbeidere henholdsvis 500 og 870 Timer, en Smed 370 Timer. Den sidstnævnte havde 1 100 Kr. i Aarsløn og Kr. 3.50 pr. Dag Overarbeide; hans samlede Løn udgjorde 1 230 Kroner, altsaa er 370 Timer regnet = 37 Dage ($37 \times \text{Kr. } 3.50 = \text{Kr. } 129.50$). En anden Smed (og Maskinist) havde undertiden Overarbeide, men uden extra Betaling; paa den anden Side havde han sin Løn ubeskaaret, om han en enkelt Dag var syg e. l. De nævnte mekaniske Værkstedsarbeidere havde med en Dagløn af Kr. 1.80 og Kr. 2.25 en Aarsfortjeneste af henholdsvis 630 og 900 Kroner, hvoraf 90 og 225 Kr. for Overarbeide.

Forøvrigt kan mærkes, at en Losser havde 640 Timers Overarbeide; jfr. Tabellerne, Anmærkningerne S. 30 (ad S. 11). Endel Stablere, Indbringere, Høvlere m. fl. havde ogsaa mere eller mindre Overarbeide.

Jfr. ogsaa det nærmest følgende om Søndagsarbeide m. v., samt Tabellerne S. 26—29 med Noter. Sml. for 1905 S. 85, 91 (især Note 4), 92.

Søndagsarbeide forekommer overhovedet ikke eller saagodtsom ikke bortset fra Vagthold, dels almindeligt Vagthold, dels særlig ved Fyrovnene. En Fyrbøder sees saaledes hver anden Uge at have haft Brandvagt de to Nætter, der ikke arbeides (jfr. S. 31*), for en anden anføres en Søndag hver Maaned, en Flisetriller oplyses i Aarets Løb at have haft 288 Timers Vagttjeneste (2 Gange om Maaned), en Stavskjærer havde Søndagsarbeide som Vagtmand (uden Tidsangivelse), en Stabler 30 Dages Søndagsarbeide i Aaret (uden Angivelse af, hvorvidt det kun var Vagthold); to Maskinister havde Søndagsarbeide hver anden Søndag (antagelig Vagthold).

Sygdom. De Brug, for hvis Vedkommende Personschemæerne indeholder Opgaver vedkommende Sygdom, er væsentlig kun Nr. 1, 2 og 5. Eksempelvis kan heraf anføres, at af 5 Sagmestre havde 2 ingen Sygedage, en tabte ved Sygdom 2 Arbeidsdage, en 6 og en 14 Arbeidsdage. Af 6 Saggutter opgives 5 ikke at have tabt nogen Arbeidsdag ved Sygdom, medens en tabte 2 Dage. Af 9 Lændse- og Kjerratarbeidere tabte én 42, én 56 og én 60 Arbeidsdage, de øvrige ingen. Fire Stablere ved Brug Nr. 1 og 2 tabte henholdsvis 4, 5, 30 og 120 Dage. Af 16 Høvlere, Klyvere o. l. havde Halvparten ingen Sygedage, de øvrige tabte henholdsvis 2, 3, 8, 10, 14, 14,

21 og 50 Arbejdsdage. Af 5 Klyvergutter havde 3 ingen Sygedage, de to andre tabte 8 og 14 Dage.

Skiftning synes kun sjelden at have forekommet.

En stor Del af Arbejderne har eget Hus. Af 275 voksne Akkordarbejdere m. v. havde 141 eget Hus, 120 boede tilleie (hvoraf 5 ogsaa havde Kosten hos vedkommende Familie), 9 hjemme hos Forældre og 5 havde fri Bolig. Blandt disse er dog ikke medregnet Arbejderne ved Brug Nr. 6, hvor nemlig de fleste ældre Arbejdere havde fri Bolig eller Husleiegodtgjørelse, se herom Tabel 1, S. 30—31 samt Noter til samme Tabel S. 2—8. — Af 22 Gutter og Leiefolk havde 2 eget Hus, 4 leiede Bolig, 1 havde indlogeret sig og betalte for Kost og Logis, 15 boede hjemme. Ogsaa de, som boede hos sine Forældre, betalte antagelig for sig, ialfald er dette oplyst for et Par af dem.

De, som havde eget Hus, havde i Regelen ogsaa et Havestykke til, i Almindelighed ganske lidet, et eller nogle faa Ar til Poteter, tildels til Frugt og Grøntsager; enkelte havde dog smaa Jordbrug med en eller et Par Kjør. Adskillige holdt Gris eller Høns. Ogsaa enkelte af dem, som boede tilleie, havde Havestykker eller Husdyr. De mange egentlige Sagbrugsarbejdere ved Brug Nr. 6, der havde fri Bolig, havde som Regel ogsaa lidt Jord til Poteter, og endel af dem havde Gris eller Høns.

Endel bortleiede Husrum til andre eller havde Logerende i Kost og Logis.

Til Slutning hidsettes nogle Oplysninger om Beboelsesforhold for voksne Akkordarbejdere m. v., særskilt for de vigtigste Stillinger bortset fra Brug Nr. 6):

Af 25 Sagmestrene, Første- eller Andenmænd havde 14 eget Hus, medens 10 boede tilleie og 1 havde frit Hus. De fleste havde to Værelser (enkelte et, andre tre) samt eget Kjøkken. For dem, for hvem man har Opgaver over Husleien var denne i Almindelighed 80—100 Kr. pr. Aar.

Af 15 Saggutter havde 3 eget Hus, 10 boede tilleie og 2 hjemme. Af 11 med Opgaver over Værelseantal havde 7 et og 4 to Værelser; Største-parten havde eget Kjøkken, men enkelte Kjøkken sammen med andre. Husleie i Almindelighed 50—60 Kr. En af dem, som boede hjemme, betalte 7 Kr. Ugen for Kost og Logis.

Af 16 Lændse- og Kjerratarbejdere havde 8 eget Hus, 7 boede tilleie og 1 hjemme. Omtrent Halvparten havde 1, de øvrige 2 Værelser, i Regelen eget Kjøkken.

Af 20 Stablere og Skibere af Skurlast havde 14 eget Hus, 6 boede tilleie. 1—3 Værelser og næsten uden Undtagelse eget Kjøkken. Husleie 72—80 Kr.

Af 46 Høvlere, Slibere, Klyvere, Kappere og Pudserne havde 22 eget Hus, 21 boede tilleie (50—110 Kr.), og 3 havde indlogeret sig, to for 8 Kr., en for 7 Kr. Ugen for Kost og Logis. I Regelen 1—3 Værelser, samt — for saagodtsom alle — eget Kjøkken.

Af 13 Klyvergutter havde 1 eget Hus, 12 boede tilleie. De fleste havde 1 Værelse og eget Kjøkken. Kun 3 havde 2 Værelser (og eget Kjøkken). Husleie 30—92 Kr.

Af 31 Tomte og Lagerhusarbeidere ved Høvlerier havde 21 eget Hus, 9 boede tilleie (50—100 Kr.), og en betalte 7 Kr. Ugen for Kost og Logis. De fleste havde mindst 2 Værelser og eget Kjøkken.

Af 23 Formænd, Filere og Maskinister havde 16 eget Hus, 3 boede tilleie og 4 havde fri Bolig. 1—5 Værelser samt — for saagodtsom alle — eget Kjøkken.

Ved et enkelt Brug (Nr. 5) sees den anførte Husleie gennemgaaende at være meget lav. Saaledes betalte en Sagmester 20 Kr. (om Aaret) for 2 Værelser og eget Kjøkken (samt 3 Ar Have), en anden 26 Kr. for et Værelse, eget Kjøkken og 26 Ar Jord, en Saggut 16 Kr. for 1 Værelse, eget Kjøkken (og 4 Ar Have), en anden 10 Kr. for 1 Værelse og $\frac{1}{2}$ Kjøkken. En Bordrendemand betalte 80 Kr. om Aaret for Jord og Hus (1 Værelse og eget Kjøkken, 230 Ar til Korn og Poteter; han holdt 2 Kjør og 1 Kvice). Dette maa antagelig forstaaes saa, at vedkommende Arbeidere som Tillæg til sin kontante Arbejdsløn havde den Fordel, at de fik leie Bolig for en meget billig Pris hos Bruget, jfr. Socialstatistik III, Indledningen S. 36.

Med Heusyn til Personschemærne for Sagbrugsarbeidere ved Brug Nr. 6 (bortseet fra Stablere m. v., Kappere og Rendemænd), bør mærkes, at Schemærne er udfyldt paa den Maade, at hvert Schema gjælder flere Personer. Tildels gjælder dette Arbeidere i forskjellig Stilling, f. Ex. et Schema for 4 Cirkelskjerere og 2 Filere, der er født „1842, 1843, 1851, 1844, 1822“ og ansat i vedkommende Stilling „1861, 1883, 1862, 1889, 1891, 1862“ o. s. v. Man har da henført de forstanførte Opgaver til de forstanførte Arbeidere. I de S. 47*—50* anførte Uddrag er dog ingen saadanne Schemaer medtagne, derimod er de i Tabellerne anførte Data vedkommende dette Brug, forsaavidt de er hentede fra Personschemærne, byggede paa den anførte Forudsætning.

Anhang.

I. Oversigt over Arbejdsdagens Antal og Arbejdsfortjenestens Størrelse for d

Arbejdsstilling. Arbejdssted.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Samlet Antal.	Gennemsnitlig		Antal Per-								
		Antal Ar- bejds- dage.	Fortjeneste		Antal Arbejdsdage:					Fortjeneste		
			i Aaret.	pr. Dag.	151 til 200.	201 til 225.	226 til 250.	251 til 275.	276 til 300. ²⁾	400 eller min- dre.	401 til 600.	601 til 800.
A. Ved Sagbrug.												
<i>a. Fuldvoksne Akkordarbejdere m. v</i>												
Smaa- lenene (1905)	1. Sagmestre.....	63	205	979	4.78	14	29	20	-	-	-	14
	2. Saggutter	62	205	697	3.41	14	28	20	-	-	-	26
	3. Lændse- og Kjerratarb.	39	213	876	4.11	5	24	10	-	-	-	5
	4. Honkappere o. l.....	30	213	697	3.26	4	12	14	-	-	-	18
	5. Stavskjærere	30	221	907	4.11	1)	5	2	23	-	-	2
	6. Lægteskjærere	4	238	843	3.54	-	-	4	-	-	-	2
	7. Plankekjærere o. l. ...	47	203	729	3.58	8	29	10	-	-	-	29
	8. Stablere	89	237	1 099	4.65	12	15	29	19	14	-	-
	9. Skibere	56	283	1 216	4.30	-	-	8	-	48	-	-
	10. Kappere (Tomt).....	6	268	1 191	4.45	-	-	2	-	4	-	-
	11. Stavopsættere m. v. ...	31	227	766	3.37	2	11	15	2	1	-	4
	12. Dagarbejdere m. v....	30	250	c. 550	c. 2.20	-	-	30	-	-	-	c. 20
Dram- men og Omegn (1906)	1. Førstemænd	7	205	908	4.43	3	4	-	-	-	-	-
	2. Andenmænd	7	205	855	4.17	3	4	-	-	-	-	1
	3. Trediemænd	7	205	727	3.55	3	4	-	-	-	-	7
	4. Kjerratarb. etc.	10	203	721	3.55	6	4	-	-	-	-	8
	5. Honkappere	5	199	690	3.47	5	-	-	-	-	-	5
	6. Stavskjærere	5	208	1 159	5.57	1	4	-	-	-	-	-
	7. Vælttere	8	206	903	4.39	3	5	-	-	-	-	3
	8. Stablere	3	270	1 125	4.17	-	-	-	3	-	-	-
	9. Vedopsættere etc.	3	205	928	4.53	1	2	-	-	-	-	-
<i>b. Gutter og Leiefolk.</i>												
Smaa- lenene	1. v. Skur, Lændse, Kapn.	24	203	402	1.98	4	14	6	-	-	10	14
	2. v. Stavskjæring	15	264	477	1.81	-	-	7	2	6	6	7
	3. v. Lægteskjæring	8	227	713	3.15	-	-	8	-	-	-	2
	4. v. Stabling etc.	34	276	803	2.91	-	-	8	6	20	-	25
	5. v. Stavops., Dagarb. ..	19	253	430	1.70	-	c. 1	12	c. 5	c. 1	3	15
Dram- men	1. v. Kapn. og Stavskj.	9	203	540	2.66	5	4	-	-	-	4	5

1) 145 Dage. 2) Enkelte over 300 Dage.

forskjellige Slags Arbeidere ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i 1905 eller 1906.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	Nr.
soner med :												Gjennomsnittlig Aarsfortjeneste for Personer med Antal Arbeidsdage :					
i Aaret, Kr. :				Fortjeneste pr. Arbeidsdag, Kr. :													
801 til 1 000.	1 001 til 1 200.	1 201 til 1 400.	over 1 400.	2.00 eller mindre.	2.01 til 2.50.	2.51 til 3.00.	3.01 til 3.50.	3.51 til 4.00.	4.01 til 4.50.	4.51 til 5.00.	over 5.00.	151 til 200.	201 til 225.	226 til 250.	251 til 275.	276 til 300.	
												Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
-	49	-	-	-	-	-	-	4	16	10	33	645	1 066	1 086	-	-	1.
22	-	-	-	-	-	10	36	16	-	-	-	485	729	802	-	-	2.
27	7	-	-	-	-	-	-	27	-	12	-	726	920	845	-	-	3.
8	-	-	-	-	-	2	20	8	-	-	-	481	686	767	-	-	4.
17	6	-	-	-	-	-	4	8	12	6	-	529	1 020	979	-	-	5.
2	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	843	-	-	6.
10	-	-	-	-	-	-	16	31	-	-	-	588	753	771	-	-	7.
27	36	26	-	-	-	-	-	-	32	57	-	886	892	1 089	1 237	1 339	8.
-	41	15	-	-	-	-	-	16	17	23	-	-	-	1 173	-	1 223	9.
-	2	4	-	-	-	-	-	-	4	2	-	-	-	1 113	-	1 230	10.
12	3	-	-	-	4	6	8	8	3	2	-	537	618	862	931	1 087	11.
-	-	-	-	c. 10	c. 20	-	-	-	-	-	-	-	-	c. 550	-	-	12.
7	-	-	-	-	-	-	-	-	7	-	-	861	943	-	-	-	1.
6	-	-	-	-	-	-	-	1	6	-	-	837	869	-	-	-	2.
-	-	-	-	-	-	-	1	6	-	-	-	689	756	-	-	-	3.
2	-	-	-	-	-	-	3	7	-	-	-	673	793	-	-	-	4.
-	-	-	-	-	-	-	1	4	-	-	-	690	-	-	-	-	5.
1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4	1 000	1 198	-	-	-	6.
5	-	-	-	-	-	-	-	3	-	5	-	782	976	-	-	-	7.
-	3	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	1 125	-	8.
3	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	975	905	-	-	-	9.
-	-	-	-	10	10	4	-	-	-	-	-	439	401	378	-	-	1.
-	-	-	-	9	6	-	-	-	-	-	-	-	-	446	486	509	2.
-	-	-	-	-	-	2	6	-	-	-	-	-	-	713	-	-	3.
9	-	-	-	-	-	17	17	-	-	-	-	-	-	766	840	807	4.
-	-	-	-	18	1	-	-	-	-	-	-	-	354	404	463	649	5.
-	-	-	-	-	4	4	1	-	-	-	-	488	605	-	-	-	1.

I (Forts.). Oversigt over Arbejdsdagens Antal og Arbejdsfortjenestens Størrelse for de

Arbejdsstilling. Arbejdssted.	1	3	4	5	5	6	7	8	9	10	11	12
	Samlet Antal.	Gennemsnitlig		Antal Per-								
		Antal Ar- bejds- dage.	Fortjeneste		Antal Arbejdsdage:					Fortjeneste		
			i Aaret.	pr. Dag.	151 til 200.	201 til 225.	226 til 250.	251 til 275.	276 til 300.	400 eller min- dre.	401 til 600.	601 til 800.
B. Ved Høvlerier.												
<i>a. Fuldvoksne Akkordarbejdere m. v.</i>												
Smaa- lenene (1905)	1. Høvlere, Slibere.....	58	285	1 215	4.26	-	-	8	-	50	-	-
	2. Kappere.....	37	288	1 175	4.08	-	-	2	-	35	-	-
	3. Klyvere.....	40	286	1 207	4.22	-	-	4	-	36	-	-
	4. Pudserne.....	39	285	952	3.34	-	-	6	-	33	-	2
	5. Klyvsaggutter.....	76	286	909	3.18	-	-	8	-	68	-	12
	6. Kant-, Dealsag- og Stavskjærere.....	16	284	1 188	4.18	-	-	2	-	14	-	-
	7. Listehøvlere.....	2	280	1 048	3.74	-	-	-	-	2	-	-
	8. Indbringere.....	65	291	1 218	4.19	-	-	-	-	65	-	-
	9. Sortere og Skibere ..	126	286	1 138	3.98	-	-	6	10	110	-	-
	10. Kassebundtere og Bundtekjærere.....	12	288	1 213	4.21	-	-	-	-	12	-	-
	11. Diverse.....	13	288	904	3.14	-	-	-	1	12	-	8
Dram- men (1906)	1. Høvlere og Slibere ...	4	276	1 173	4.25	-	-	-	-	4	-	-
	2. Kappere.....	2	276	1 161	4.21	-	-	-	-	2	-	-
	3. Klyvere.....	2	276	1 296	4.70	-	-	-	-	2	-	-
	4. Pudserne.....	2	276	956	3.46	-	-	-	-	2	-	-
	5. Kapper- og Klyvergutter	6	276	1 083	3.92	-	-	-	-	6	-	-
	6. Kantskj., Listehøvlere.	3	276	964	3.49	-	-	-	-	3	-	1
	7. Indbringere.....	2	276	1 345	4.87	-	-	-	-	2	-	-
<i>b. Gutter og Leiefolk.</i>												
Smaa- lenene	1. Ilægere (Høvelgutter)	39	284	549	1.93	-	-	6	-	33	-	35
	2. Kappergutter.....	38	281	615	2.19	-	-	8	-	30	-	38
	3. Klyvsaggutter.....	4	294	439	1.50	-	-	-	-	4	-	4
	4. Kantskj., Dealsag- og Listehøvelgutter.....	9	287	661	2.30	-	-	-	-	9	-	4
	5. v. Stavskjæring.....	8	288	866	3.01	-	-	-	-	8	-	2
	6. Leiefolk hos Indbringere	4	290	870	3.00	-	-	-	-	4	-	-
	7. Paalæssere.....	14	292	498	1.70	-	-	-	-	14	-	10
	8. Dagl m. v. ved Sort. og Skibning.....	1)22	287	764	2.66	-	-	-	-	22	-	3
	9. Ved Tøndebundskj....	6	288	374	1.30	-	-	-	-	6	6	-
Dram- men	1. Egentl. Høvleriarb ...	5	276	713	2.58	-	-	-	-	5	1	4
	2. Hos Indbringere.....	2	276	960	3.48	-	-	-	-	2	-	-

1) 19 af disse er i Tabel 7 henførte til «Voksne Akkordarbejdere m. v.», jfr. Tabel 8, Note 1.

I. (Forts.). Oversigt over Arbejdsdagens Antal og Arbejdsfortjenestens Størrelse for de

Arbejdsstilling. Arbejdssted.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	Samlet Antal.	Gjennemsnitlig		Antal Per									
		Antal Ar- bejds- dage.	Fortjeneste		Antal Arbejdsdage:					Fortjeneste			
			i Aaret.	pr. Dag.	151 til 200.	201 til 225.	226 til 250.	251 til 275.	276 til 300.	400 eller min- dre.	401 til 600.	601 til 800.	
C. Formænd, Maskinfolk m. v. ved Sagbrug og Høvlerier.			Kr.	Kr.									
<i>a. Fuldvoksne.</i>													
Smaa- lenene (1905)	18	300	1 686	5.62	-	-	-	-	18	-	-	1	
1. Formænd	13	234	1 090	4.66	2	-	5	4	2	-	-	2	
2. Filere	15	291	942	3.23	-	-	2	-	13	-	-	2	
3. Maskinister	28	301	866	2.87	-	-	2	-	26	-	-	17	
4. Fyrbødere	9	303	713	2.35	-	-	-	-	9	-	-	9	
5. Flisetrellere	15	301	1 059	3.51	-	-	-	-	15	-	-	-	
6. Haandværkere	11	326	819	2.51	-	-	-	-	11	-	5	-	
7. Vagtmænd													
Dram- men (1906)	11	256	1 478	5.77	3	2	-	-	6	-	-	-	
1. Formænd m. v.	5	260	1 050	4.04	1	-	-	4	-	-	-	1	
2. Fyrbødere													
<i>b. Gutter etc.</i>													
Smaalenene, 1. Smedgutter	3	295	737	2.50	-	-	-	-	3	-	-	3	
Drammen, 1. Fyrbødere	2	200	386	1.94	2	-	-	-	-	2	-	-	
Sammendrag:													
(Smaalenene og Drammen.)													
I. Formænd o. l.	29	283	1 607	5.67	3	2	-	-	24	-	-	1	
II. Voksne Akkordarb. m. v.:													
1. Egentlige Sagarbejdere....	269	209	834	3.99	63	115	91	-	-	-	23	88	
2. Tomtearb. m. m. ved Sagbrug	273	240	956	3.97	26	62	94	24	67	-	40	46	
3. Egentlige Høvleriarbejdere.	287	285	1 082	3.79	-	-	30	-	257	-	1	14	
4. Tomtearb. m. v. ved Høvlerier	218	288	1 154	4.01	-	-	6	11	201	-	-	8	
5. Filere, Maskinfolk, Haand- værkere etc.	96	291	928	3.18	3	-	9	8	76	-	5	31	
Tilsammen	1 143	258	994	3.86	92	177	230	43	601	-	69	187	
III. Gutter, Leiefolk m. v.:													
1. Egentlige Sagarbejdere....	56	223	488	2.20	9	18	21	2	6	16	27	13	
2. Tomtearb. m. m. ved Sagbrug	53	268	669	2.50	-	1	20	11	21	3	15	26	
3. Egentlige Høvleriarbejdere.	103	283	611	2.16	-	-	14	-	89	1	45	50	
4. Tomtearb. m. v. ved Høvlerier	1) 48	289	655	2.27	-	-	-	-	48	6	13	23	
5. Fyrbødere, Haandv.gutter .	5	257	597	2.32	2	-	-	-	3	2	-	3	
Tilsammen	265	268	604	2.26	11	19	55	13	167	28	100	115	

1) 19 af disse er i Tabel 7 henførte til «Voksne Akkordarbejdere m. v.», jfr. Tabel 8, Note 1.

forskjellige Slags Arbeidere ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i 1905 eller 1906.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	Nr.	
soner med :												Gjennomsnitlig Aarsfortjeneste for Personer med Antal Arbeidsdage :						Nr.
i Aaret, Kr. :				Fortjeneste pr. Arbeidsdag, Kr. :								Nr.						
801 til 1 000.	1 001 til 1 200.	1 201 til 1 400.	over 1 400.	2.00 eller mindre.	2.00 til 2.50.	2.51 til 3.00.	3.01 til 3.50.	3.51 til 4.00.	4.01 til 4.50.	4.51 til 5.00.	over 5.00.		151 til 200.	201 til 225.	226 til 250.	251 til 275.	276 til 300.	
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
-	1	4	12	-	-	1	-	1	2	6	8	-	-	-	-	1 686	1.	
-	9	2	-	-	-	-	-	-	4	5	4	691	-	1 130	1 166	1 235	2.	
8	5	-	-	-	-	3	9	3	-	-	-	-	-	786	-	966	3.	
5	6	-	-	-	-	18	6	4	-	-	-	-	-	741	-	876	4.	
-	-	-	-	-	7	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	713	5.	
6	5	4	-	-	-	6	-	5	4	-	-	-	-	-	-	1 059	6.	
3	3	-	-	5	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	819	7.	
-	2	4	5	-	-	-	-	-	-	3	8	1 333	1 290	-	-	1 613	1.	
-	4	-	-	-	-	-	-	1	4	-	-	747	-	-	1 126	-	2.	
-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	737	1.	
-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	386	-	-	-	-	1.	
-	3	8	17	-	-	1	-	1	2	9	16	1 333	1 290	-	-	1 668	I.	
92	66	-	-	-	-	14	65	81	43	29	37	630	886	910	-	-	II.	
57	85	45	-	c. 10	c. 24	6	24	58	61	90	-	759	785	855	1 198	1 245	1.	
81	118	66	7	-	3	24	71	81	78	23	7	-	-	992	-	1 092	2.	
24	99	77	10	-	8	11	3	74	91	21	10	-	-	1 177	914	1 166	3.	
22	32	6	-	5	9	30	17	14	12	5	4	710	-	967	1 146	909	4.	
276	400	194	17	15	44	85	180	308	285	168	58	669	851	907	1 116	1 111	5.	
-	-	-	-	19	20	10	7	-	-	-	-	466	446	528	486	509	III.	
9	-	-	-	18	1	17	17	-	-	-	-	-	354	549	669	799	1.	
7	-	-	-	38	54	4	7	-	-	-	-	-	-	596	-	614	2.	
6	-	-	-	19	4	23	2	-	-	-	-	-	-	-	-	655	3.	
-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	386	-	-	-	737	4.	
22	-	-	-	96	82	54	33	-	-	-	-	452	442	553	641	647	5.	

II. Eksempel paa et udfyldt Personschema.

Schema B.

Arbejds- og Indtægtsforhold i Aaret 1892

-
1. Sted (Herred, By o. s. v.) *Glemminge pr. Fr.stad*
  2. Anlæggets (Virksomhedens eller Forretningens) Navn og Art
Dampsag & Høvleri
  3. Firmaets Navn *N. N. Brug*
  4. Personseddelens No. *28*
  5. Personens Køn ¹⁾: Mandkjøn, Kvindekjøn.
  6. Fødested *Tune*
  7. Fødselsaar *1852*
  8. Stilling, Arbejdsafdeling og Arbejde (saa specielt som muligt angivet og beskrevet) *Skjæremester*
-
9. Naar ansat i sin nuværende Stilling? (Aar og Dag) *1878*
  10. Har han (hun) allerede før arbejdet ved samme Anlæg (Virksomhed, Forretning)? I bekræftende Fald, i hvilket Aar og i hvilken Stilling begyndt? *Skjæregut. Fra 1871—78*
-
11. Tidligere Sysselsættelse? *Forskjelligt Brugsarbejde*
  12. Hvad Slags Uddannelse? *Almueskole*
  13. Regelmæssig daglig Arbejdstid? *6—6 a. Sommer. 6—6 b. Vinter.*
Hvormange Timer ialt: *10*
Hvilket Klokkeslet begynder Arbejdet? *6*
" " slutter " ? *6*
" " " " om Lørdagene? *6*
Mellem hvilke Klokkeslet falder Hviletiderne? *9—9¹/₂, 12—1, 3¹/₂—4*
Hvor indtages Maaltiderne: ved Fabriken? i Hjemmet?
-
14. Antal Arbejdsdage i Aaret *110*
Antal Timer Overarbejde? *0*
Natarbejde (hvormange Nætter?) *70*
Søndagsarbejde (hvorofte og hvormange Timer?) *0*
  15. Antal Arbejdsdage, der tabtes ved Sygdom? *0*
  16. " " " " " Skoftning? *0*
  17. " " " " " Mangel paa Arbejde? *120*
  18. Lønningsmaade ¹⁾: Dagløn, Ugeløn, Maanedsløn, Aarsløn, Akkordløn, Gruppeakkord osv.
-

19. Lønningssatser? 2 Gange maanedlig [Spørgsmaalet misforstaaet.]
20. Aarsindtægt ved ovennævnte Arbeide:
 a. Pengeløn Kr. 700 b. Varer Kr. 0
 c. andre Indtægter eller økonomiske Fordele som Gratifikationer,
 Forretningspræmier, fri Bolig, Lys, Ved m. m. .....
21. Haves Biindtægter ved andet Arbeide? (I bekræftende Fald nærmere
 Oplysninger) *nei* .....
22. Haves eget Hus eller boes tilleie? .....
- Hvormange Værelser? 2 & Kjøkken
 Eget Kjøkken? *ja*
 Hvor stor er Husleien? 0
 Hvormange Minuters Gang til Arbeidsstedet? 10 Minutter
23. Haves Løgerende ¹⁾? Ja, Nei. I bekræftende Fald, hvilke er Leie-
 vilkaarene? .....
- og hvor stor (Netto) Indtægt er derved opnaaet i Aarets Løb? 0
24. Haves noget Jord- eller Havestykke ¹⁾? Ja, Nei. I bekræftende Fald, hvor
 stort (Ar) og hvortil benyttet? 1 Ar. Frugt & Grøntsager
25. Holdes Husdyr og i Tilfælde hvilke og hvormange? 1 Gris, 9 Høner
26. Er vedkommende ugift, gift, Enkemand, Enke, separeret efter Bevilling,
 lovlig fraskilt ¹⁾? .....
27. Har Hustruen noget særskilt indtægtsbringende Erhverv? I Tilfælde
 hvilket og hvor stor Aarsindtægt? *nei* .....
28. Børnenes Antal, Kjønn og Alder? 3 Gutter 16, 9, 1; 3 Piger 12, 7, 5
29. Andre, der forsørges, med Oplysning om Kjønn og Alder? 0
30. Har nogen af Børnene eller af de andre Forsørgede bidraget til
 Familiens Underhold og, i Tilfælde, ved hvilket Erhverv og hvormeget
 i Aaret? 0 .....
31. Bemærkninger om specielle Forhold, der have Indflydelse paa Arbeids-
 og Indtægtsforholdene 0 .....

¹⁾ Besvares ved at understrege det Ord, som passer.

Arbejdsstillinger ved Brug Nr. 16 i hvert af Aarene 1896—1906.

1899.			1900.			1901.			Nr.
Arbejds- dage.	Arbejdsfortjeneste		Arbejds- dage.	Arbejdsfortjeneste		Arbejds- dage.	Arbejdsfortjeneste		
	i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.	
	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	
211	1 024	4.86	243	1 079	4.44	231	1 190	5.01	1
213	801	3.76	250	928	3.70	234	970	4.01	2
217	891	4.11	202	1 078	5.33	206	1 030	5.00	3
207	745	3.60	258	955	3.70	243	1 090	4.48	4
208	894	4.30	260	1 110	4.27	217	1 142	5.26	5
293	1 096	3.74	297	1 078	3.63	282	1 126	4.00	6
269	1 226	4.56	263	1 224	4.66	259	1 195	4.61	7
264	1 182	4.48	259	1 303	5.03	257	1 312	5.10	8
269	1 018	3.80	263	1 151	4.38	259	1 080	4.55	9
257	535	2.08	244	538	2.20	270	590	2.18	10
289	1 409	4.88	282	1 439	5.10	261	1 325	5.00	11
290	1 330	4.59	286	1 211	4.23	267	1 185	4.44	12
285	903	3.17	283	858	3.03	263	840	3.20	13
234	510	2.18	237	533	2.25	260	580	2.23	14
1905.			1906.						
226	1 058	4.68	169	847	5.01				1
226	820	3.63	219	782	3.57				2
216	1 011	4.68	189	878	4.12				3
245	1 138	4.65	212	1 020	4.82				4
271	1 190	4.39	275	1 232	4.40				5
285	1 169	4.10	295	1 298	4.40				6
277	1 218	4.40	271	1 254	4.62				7
276	1 230	4.46	269	1 341	5.00				8
277	946	3.42	268	1 010	3.80				9
274	609	2.22	250	634	2.50				10
298	1 306	4.38	295	1 341	4.60				11
301	1 145	3.80	293	1 271	4.35				12
301	864	2.87	290	975	3.35				13
274	617	2.25	252	626	2.50				14

Arbejde er i denne Tabel, ialfald i de sidste Aar, regnet 11 Dage pr. 2 Uger.

Tabeller.

Tabel 1 A. Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbejds-

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbei- dere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.		
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver	
						i Aaret.	pr. Dag		i Aaret	pr. Dag.
				Kr.	Kr.			Kr.	Kr.	
1. Sagmestre*) (og Kantsagmestre), «Førstemænd» og «Andenmænd».	1	1890	14	30—50	ca. 200	950	4.75	ca. 200	950	4.75
	2	1890	8	(1 : 39)	- 175	736	4.20	g.j.c. 223	g.j. 822	3.69
	3	1890	1) 4	38—61	- 190	1 010	5.32 ²⁾	- 190	2) 1 010	5.32
		»	10	32—55	- 190	930	4.89 ²⁾	- 190	2) 930	4.89
	4	1892	10	over 30	191	698	3.65 ²⁾	191	2) 698	3.65
„Cirkelskj.“ (Kantsgm.). „Ramskj.“ (Sagm.).	5	1891	12	9:28-51	g.j. c. 84	g.j. c. 379	4.50	g.j.c. 131	g.j. 453	3.46
		1900	8	37—60	- 175	- 750	4.29 ³⁾	g.j. 254	- 969	3.81
	6	1892	10	40—54	ca. 175	ca. 850	4.86	(ca. 175)	4(ca.850)	4(4.86)
		»	30	26—59	- 175	- 750	4.29	(- 175)	4(- 750)	4(4.29)
	7	1892	6	30 - 51	- 170	- 880	5.18	- 180	- 900	5.00
	8	1892	1	53	- 188	641	3.41	(- 188)	(641)	(3.41)
		1900	1	62	- 188	641	3.41	230	962	4.18
	9	1892	4	44—62	- 178	689	3.87	g.j.c. 221	g.j. 775	3.51
		1900	4		- 205	g.j. 908	4.43	ca. 205	- 908	4.43
	10	1892	1		- 195	- 829	4.25	- 195	- 829	4.25
1900		1	45	- 135	465	3.44	(- 135)	(465)	(3.44)	
11	1893	2	48, 60	ca. 178	634	3.56	ca. 186	650	3.49	
	1898	2		215	730	3.40	215	730	3.40	
12	1893	2	42, 49	(ca. 175)	(ca. 662)	(3.78)	ca. 227	766	3.37	
	13	1893	4	2:41, 49	- 160	700	4.38	- 160	700	4.38
1900		2	49, 57	180	913	5.07	180	913	5.07	
14	1892	1		ca. 188	595	3.17	(ca. 188)	(595)	(3.17)	
	1900	1	26	192	807	4.20	192	807	4.20	
15	1892	4	42—57	ca. 178	628	3.53	g.j.c. 237	g.j. 749	3.16	
	1900	4		- 205	g.j. 835	4.07	ca. 205	- 835	4.07	
16	1902	4		- 195	- 757	3.88	- 195	- 757	3.88	
	17	1892	1		- 135	429	3.18	(- 135)	(429)	(3.18)
1900		1	34	183	744	4.07	183	744	4.07	
18	1893	2	38, 40	ca. 178	634	3.56	ca. 186	650	3.49	
	1898	2		215	730	3.40	215	730	3.40	
19	1893	2	35, 37(41?)	(ca. 175)	(526)	(3.01)	ca. 227	628	2.77	
20	1893	4		g.j. c. 158	g.j. 663	4.21	g.j.c. 158	g.j. 663	4.21	
	1900	2	42, 54	180	816	4.53	180	816	4.53	

1) Kantsagmestre. 2) Heri ikke medregnet muligt Arbejde og Fortjeneste ved Dagarbejde i Reparationstider og ellers, naar Bruget ikke er i Drift; (ved Br. Nr. 3 ca. 30 Dage for ca. 50 Mand og ved Nr. 4 ca. 20 Dage for høist ca. 1/4 af Arbejdsstyrken). 3) Opgaver særskilt for Akkordarbejdet foreligger ikke. 4) Derhos fri Bøllig.
*) „Sagmestre“ i Drammen er regnet som Formænd, se Tabel 1 C.

fortjeneste og Lønningsmaade for Arbejdere ved 14 norske Sagbrug.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbejdere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.			
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.	
						Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	
«Halve Sagmestre».	2	1890	2		ca. 175	590	3.37	gj.c. 200	gj. 631	3.15	
«Skjæredrenge», med Løn som Halv- mestre i ca. 5 Mdr.		»	2		- 175	540	3.09	ca. 188	gj. 560	2.98	
Skjærere.	14	1900	5	}	?	?	?	gj. 67	gj. 185	2.74	
		»	2						37	96	2.58
		1901	7						- 131	- 382	2.90
2. Saggutter (samt Kantsaggutter) og «Trediemænd».	1	1890	14	18—37	ca. 200	500	2.50	ca. 200	500	2.50	
	2	1890	7		gj. c. 175	gj. 444	2.54	gj.c. 185	gj. 460	2.49	
Kantsaggutter.	3	1890	4	24—55	ca. 190	720	3.79	¹⁾ ca. 190	¹⁾ 720	3.79	
		»	10	25—56	- 190	690	3.63	¹⁾ - 190	¹⁾ 690	3.63	
Do. (Stikkere.)		»	4	14—18	- 190	320	1.68	¹⁾ - 190	¹⁾ 320	1.68	
	4	1892	10	²⁾ 20—30	191	417	2.18	¹⁾ 191	¹⁾ 417	2.18	
	5	1891	8	2:19,30	gj. c. 84	gj. c. 251	2.99	gj.c. 103	gj. 279	2.71	
Baggutter v. Kantskj. Fremgutter „ —		»	3	2:19,52	- - 89	- - 288	3.25	- - 92	- 293	3.18	
		»	3	ca. 15	- - 103	- - 154	1.50	- - 116	- 170	1.47	
		1900	6	22—50	?	?	?	gj. 256	- 770	3.01	
Kantsaggutter.		»	2	30, 61	?	?	?	- 216	- 773	3.58	
	6	1892	30	16—28	ca. 175	ca. 300	1.71	(ca. 175)	(ca. 300)	(1.71)	
Ved Kant- (Bagg. ³⁾ skjæring. (Fremg. ⁴⁾)		»	⁴⁾ 10	21—48	- 175	- 500	2.86	(- 175)*	(- 500)	(2.86)	
		»	10	12—15	-	-	-	(- 175)	(- 180)	(1.03)	
	7	1892	⁶⁾ 8	18—32	- 170	- 480	2.82	- 180	- 500	2.78	
	8	1892	1	ugift	- 188	412	2.19	(ca. 188)	(412)	(2.19)	
		1900	1	20		192	700	3.64	192	700	3.64
	9	1892	4	22—57	ca. 178	539	3.03	gj.c. 201	gj. 584	2.91	
		1900	4		- 205	gj. 725	3.54	c. 205	- 725	3.54	
		1902	4		- 195	- 649	3.33	- 195	- 649	3.33	
«Trediemænd».	10	1892	1		- 135	358	2.65	(- 135)	(358)	(2.65)	
		1900	1	28	183	642	3.51	183	642	3.51	
	11	1893	2	20, 27	ca. 178	453	2.54	ca. 186	469	2.52	
		1898	2		215	550	2.56	215	550	2.56	
	12	1893	2	21, 23	ca. 175	421	2.41	ca. 175	421	2.41	
	13	1893	4	(1: 30)	- 160	532	3.33	- 160	532	3.33	
		1900	2	28, 37	180	719	3.99	180	719	3.99	
	14	1900	2	}	?	?	?	gj. 74	gj. 160	2.18	
		»	2						37	72	1.93
		1901	3						gj. 82	gj. 198	2.41

¹⁾ Se Side 2, Note 2. ²⁾ Et Par ældre. ³⁾ „Cirkelskjærere Nr. 2“.⁴⁾ 1 uopg. Alder. ⁵⁾ „Valsegutter“⁶⁾ 4 af dem Kantsaggutter.⁷⁾ Derhos (ialfald for 9) Husleiegodtgjærelse Kr. 28,80 (pr. Aar).

Tabel I A (Forts.). Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbejds-

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbei- dere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.		
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver	
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.
				Kr.	Kr.			Kr.	Kr.	
3. Lændsearbejdere og Kjerrattmænd m. v.										
Lændsearbejdere.	1	1890	4	ca. 30-50	ca. 215	900	4.19	ca. 215	900	4.19
Kjerrattmænd.		»	2	30—56	- 200	650	3.25	- 200	650	3.25
Tømmerdelere.	2	1890	6	1)	- 180	gj. 800	4.44	gj. 223	gj. 867	3.89
Kjerratkjørere.		»	2		gj. c. 179	gj. c. 767	4.28	gj. c. 232	gj. c. 852	3.67
Tømmerdelere.	3	1890	8	27—64	ca. 190	740	3.89	ca. 190	2) 740	3.89
Tømmerdelere.	4	1892	6	Fuld- voksne	- 275	787	2.86	- 275	787	2.86
Kjerrattmænd.		»	6	Do.	191	603	3.16	2) 191	2) 603	3.16
„Tømmerpaastikkere“.	5	1891	2		ca. 92	ca. 229	2.50	gj. c. 154	gj. 316	2.05
„Tømmertællere“.		»	2		gj. - 97	gj. - 243	2.51	- 187	- 369	1.97
„Tømmerpaatagere“ (o: Kjerrattmænd).		»	5		- - 83	- - 316	3.81	- - 149	- 411	2.76
Tømmertællere.		1900	2	51, 60				gj. 236	- 704	2.98
„Tømmerpaatagere“.		»	2		?	?	?	- 276	- 1 225	4.44
Do. og Dagarbejder.			1	28				281	945	3.36
Tømmersortere.	6	1892	5	37—72	-	-	-	(ca. 190)	*) (800)	(4.21)
Tømmerdreng.		»	6		?	?	?	(- 190)	**) (c.700)	(3.68)
Lændsefolk.	7	1892	ca. 6	25—50	ca. 180	ca. 880	4.89	- 190	ca. 900	4.74
Kjerrattmænd.		»	4	Do.	- 170	- 780	4.59	- 180	- 800	4.44
	8	1892	1	43	- 188	595	3.16	(- 188)	(595)	(3.16)
		1900	1	55	?	?	?	240	879	3.66
	9	1892	1	36	ca. 178	4) 663	3.72	ca. 203	4) 712	3.51
Kjerrattmænd. 3)		»	1	29	- 178	4) 663	3.72	- 178	4) 663	3.72
		1900	2		- 205	gj. 885	4.32	- 205	gj. 885	4.32
		1902	2		- 195	- 740	3.80	- 195	- 740	3.80
	10	1892	1		- 135	322	2.38	(- 135)	(322)	(2.38)
		1900	1	53	183	613	3.35	183	613	3.35
Tømmerdelere. 5)	11	1893	1		ca. 180	ca. 1 100	6.11	ca. 180	c. 1 100	6.11
		»	2	24, 54	- 178	498	2.80	gj. c. 182	gj. 506	2.78
		1898	1		215	600	2.79	215	600	2.79
		»	1		215	550	2.56	215	550	2.56
Kjerrattmænd.	12	1893	6) 4		ca. 175	421	2.41	ca. 175	421	2.41
	13	1893	2	Voksne	- 160	ca. 478	2.99	- 160	ca. 478	2.99
		1900	1	36	180	913	5.07	180	913	5.07

1) Deraf en 43 og en 51 Aar gl. 2) Se Side 2, Note 2. 3) Ved Br. Nr. 8 og 9 og antagelig ogsaa ved Br. Nr. 10—13 har Kjerrattmændene ogsaa endel af Lændsefolkens Arbejde. 4) Heraf fragaar muligvis noget til en Leiegut. 5) Længere oppe i Elven: har ca. 5 Leiefolk; her er antørt hans antagelige Nettofortjeneste. 6) Deraf en 37 og en 57 Aar gl. — Antagelig inklusive Kollere. *) Derhos fri Bolig. **) Derhos antagelig fri Bolig eller Husleiegodtgjørelse (Kr. 28.80).

Tabel I A (Forts.). Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbeids-

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbejdere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Brugt.			
					Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver		Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver		
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.	
				Kr.		Kr.		Kr.		Kr.	
Honkappere.	3	1890	2	38, 43	ca. 190	760	4.00	¹⁾ c. 190	¹⁾ 760	4.00	
Lægtekappere.		»	2	38, 59	- 190	720	3.79	¹⁾ - 190	¹⁾ 720	3.79	
Kantfliskappere.		»	4	50-67	- 190	700	3.68	¹⁾ - 190	¹⁾ 700	3.68	
Fliskappere.	4	1890	2	20-30	-	-	-	¹⁾ 195	¹⁾ 334	1.71	
Honkappere.		»	2	16-18	-	-	-	195	273	1.40	
Sprigel- (Lægteaffalds-)Kapper.		»	1	14-16	-	-	-	209	251	1.20	
Fliskappergutter.		»	2	16-18	-	-	-	195	195	1.00	
Honkapper.	5	1891	8		gj. c. 100	gj. c. 249	2.50	gj. c. 152	gj. 324	2.13	
		»	1		-	-	-	ca. 234	426	1.82	
Fliskappere.		»	1		-	-	-	- 126	233	1.85	
		»	1		-	-	-	- 54	103	1.90	
Tømmerkappere.		1900	5	21-75				gj. 204	gj. 645	3.17	
Baghonkapper.		»	1	62	?	?	?	gj. 267	gj. 568	2.13	
Fliskappere.		»	2	17				gj. 252	gj. 544	2.16	
	6	1892	5	53-77	ca. 175	400	2.29	(ca. 175)	²⁾ (400)	(2.29)	
	8	1892	1	40	- 188	564	3.00	²⁾ (c. 188)	²⁾ (564)	(3.00)	
		1900	1	35	192	812	4.23	192	812	4.23	
	9	³⁾	2		³⁾	³⁾	³⁾	³⁾	³⁾	³⁾	
Honkappere.	10	1892	1		-	-	-	ca. 135	270	2.00	
		1900	1		-	-	-	183	548	2.99	
	11	1893	4	20-39	ca. 178	453	2.54	ca. 178	453	2.54	
		1898	4		215	550	2.56	215	550	2.56	
	12	1893	2	71, 72	-	-	-	(?) 243	486	2.00	
	13	1893	2		ca. 160	504	3.15	ca. 160	504	3.15	
Bordkappere.		»	2					(?) 168	336	2.00	
		1900	1	29				130	⁴⁾ 754	⁴⁾ 5.80	
		»	1	34	?	?	?	180	670	3.72	
Honkappere.	14	1900	1					66	167	2.52	
		1901	1					124	361	2.91	
	4	1890	⁵⁾ 2	ca. 20	-	-	-	195	312	1.60	
	5	1891	⁵⁾ 2		gj. c. 120	gj. 239	2.00	gj. c. 120	gj. 239	2.00	
		1900	⁵⁾ 3	22, 47, 67	?	?	?	gj. 149	- 367	2.46	
Hongutter, Kapgutter m. V.	8	1892	⁵⁾ 1		-	-	-	183	304	1.67	
		»	⁶⁾ 1		-	-	-	182	271	1.49	
		1900	⁶⁾ 1	17	?	?	?	192	579	3.02	
		»	⁶⁾ 1	17				192	484	2.52	

¹⁾ Se Side 2, Note 2. ²⁾ Hertil Tømmerkjøring (med egen Hest) i ca. 88 Arbejdsdage Kr. 198.78 (Tømmerkjører Nr. 3 i Socialstatistik I, S. 24-25) ³⁾ Bruttofortjeneste tilsammen: i 1892 Kr. 3300, i 1900 Kr. 3056, i 1902 Kr. 2910. Antal Arbejdsdage i 1892 ca. 180, i 1900 ca. 205, i 1902 ca. 195. Leiefolk ca. 1892: ca. 2 voksne og ca. 3 „Væglegutter“ (se nedenfor), 1900 og antagelig ogsaa i 1902: 2 Mand. ⁴⁾ Netto? ⁵⁾ Hongutter eller Baghonbærere (bærer Baghon fra Sagrammerne til Honkapperne). ⁶⁾ Kapgutter (Br. Nr. 9: Væglegutter), udsorterer efter Honkappingen de til Stavskjøring skikkede Materialier m. m.

⁷⁾ 2 (eller 3) derhos fri Bolig.

fortjeneste og Lønningsmaade for Arbejdere ved 14 norske Sagbrug.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbei- dere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.			
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.	
						Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	
Hongutter, Kapgutter m. V.	9	1892	¹⁾ 4	16-18, delvis ældre.	ca. 190	(?) ca. 350	(?) 1.84	ca. 190	(?) ca. 350	(?) 1.84	
		ca. 1892	²⁾ ca. 2	voksne	-	-	-	- 160	- 400	2.50	
		"	³⁾ - 3		-	-	-	- 160	- 285	1.78	
		1900	¹⁾ 4		ca. 205	581	2.83	- 205	581	2.83	
		1902	¹⁾ 4		- 195	505	2.59	- 195	505	2.59	
		10	1892	⁴⁾ 1		-	-	-	- 135	ca. 270	2.00
		"	"	¹⁾ 1		-	-	-	- 135	- 203	1.50
		"	1900	⁴⁾ 1	over 18	-	-	-	- 183	547	2.99
		"	"	¹⁾ 1	do.	-	-	-	- 183	457	2.50
		11	1893	¹⁾ 2	17-18	-	-	-	ca. 178	ca. 320	c. 1.80
		"	1898	¹⁾ 2		-	-	-	215	370	1.72
		12	1893	⁵⁾ 2	24, 25	-	-	-	? 234	? 428	1.83
		"	"	¹⁾ ⁶⁾ 2	17, 18	-	-	-	? 234	? 428	1.83
		13	1893	¹⁾ 4		ca. 160	392	2.45	ca. 160	392	2.45
	"	"	⁵⁾ 6		- 160	392	2.45	- 160	392	2.45	
	"	1900	⁷⁾ 5	27-44	180	582	3.23	180	582	3.23	
Hondrager (Hongut).	14	1901	¹⁾ 1		?	?	?	133	281	2.11	
Bordkantere.	9	c. 1892	1	58	ca. 190	ca. 800	4.21	ca. 190	ca. 800	4.21	
	11	1898	1		?	?	?	215	550	2.56	
	13	1893	4		ca. 168	ca. 448	2.67	ca. 168	ca. 448	2.67	
	"	1900	2	26, 31	130	608	4.68	130	608	4.68	
Leiegutter hos Bordkanterne.	9	c. 1892	ca. 3		-	-	-	ca. 150	ca. 225	c. 1.50	
5. Arbejdere ved Stavskjæring.											
a) Akkordarbejdere.											
	1	1890	3	⁸⁾ fuld- voksne	⁹⁾ ca. 250	700	2.80	⁹⁾ ca. 250	700	2.80	
	"	"	14	"	¹⁰⁾ gj. c. 215	600	2.80	¹⁰⁾ gc 215	600	2.80	
	2	1890	1		ca. 200	741	3.70	¹¹⁾ c. 238	¹¹⁾ 802	3.37	
	"	"	ca. 3		- 200	741	3.70	(- 200)	(741)	(3.70)	

¹⁾ Hongutter eller Baghonbærere (bærer Baghon fra Sagrammerne til Honkapperne. ⁵⁾ Leiefolk hos Honkapperne. ²⁾ Kapgutter (Br. Nr. 9: Vægugutter), udsorterer efter Honkappingen de til Stavskjæring skikkede Materialier m. m. ⁴⁾ Honsorterer (kfr. Note 3). ⁶⁾ „Vedsorterer“ (kfr. Note 3). ⁸⁾ En af dem vekslede med en Broder og delte Fortjenesten med denne. ⁷⁾ 2 Honbærere (27, 44 Aar) og 3 Vedsorterer (27, 30, 31 Aar), jfr. Note 1 og 5. ⁹⁾ En af dem 50 Aar gl. ¹⁰⁾ Muligvis ca. 275. ¹¹⁾ Arbejdstidens Længde i Aaret er forskjellig for de forskellige Stavskjærere; nogle arbejder, saalænge Høvleriet er i Gang, andre kun saalænge Sagen er i Gang. ¹²⁾ En Del af Dagarbejdet vedkommer muligvis de øvrige 3 Stavskjærere.

Tabel 1 A (Forts.). Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbejds-

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbej- dere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.		
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver	
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.
						Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
Stavklyvere.	3	1890	8	26 - 58	ca. 200	720	3.60	¹⁾ (c. 200)	¹⁾ (720)	¹⁾ (3.60)
Stavkantere.		»	2	21, 31	- 200	670	3.35	(- 200)	(670)	(3.35)
Stavkappere.		»	2	17, 18	- 200	560	2.80	- 200	560	2.80
Stavklyvere.	4	1890	4	fuld- voksne	195	551	2.83	(195)	(551)	(2.83)
Stavkantere.		»	2	20—30	209	467	2.23	(209)	(467)	(2.23)
Stavkantere.	6	1892	10	32—72	ca. 175	²⁾ ca. 600	3.43	(ca. 175)	²⁾ (c.600)	(3.43)
		»	8	16—35	- 175	- 450	2.57	(- 175)	(ca. 450)	(2.57)
	7	1892	3	25—40	- 180	- 675	c. 3.75	- 180	- 675	c. 3.75
	8	1892	1	46	- 180	- 500	2.78	(- 180)	(- 500)	(2.78)
		1900	1	53	(?) - 240	³⁾ (?)1 155	³⁾ 4.81	240	³⁾ 1 155	³⁾ 4.81
			⁴⁾ 1	18	⁴⁾ 192	⁴⁾ 586	⁴⁾ 3.05	192	586	3.05
	9	1892	4	24—36	ca. 182	700	3.85	gj.c. 222	gj. 783	3.53
		1900	4		- 205	⁵⁾ gj.1 054	⁵⁾ 5.14	ca. 205	⁵⁾ 1 054	⁵⁾ 5.14
		1902	4		- 195	⁵⁾ - 1 038	⁵⁾ 5.32	- 195	⁵⁾ - 1 038	⁵⁾ 5.32
	10	1892	1		ca. 135	ca. 460	3.41	(ca. 135)	(ca. 460)	(3.41)
			1		- 135	- 285	2.11	(- 135)	(- 285)	(2.11)
		1900	1	31	183	968	5.29	183	968	5.29
		»	1	over 18	183	601	3.28	183	601	3.28
Stavskj. og Filer.	11	1893	1	41	ca. 193	800	4.16	ca. 193	800	4.16
		»	1	48	- 193	650	3.37	- 193	650	3.37
Do.		1898	1		245	970	3.96	245	970	3.96
		»	1		215	710	3.30	215	710	3.30
	12	1893	5	26— ca. 40	(ca. 200)	(ca. 576)	c. 2.88	201	579	2.88
	13	1893	8	(1: 25)	ca. 160	⁵⁾ - 530	3.31	ca. 160	⁵⁾ c. 530	3.31
		1900	2	32, 51	180	⁶⁾ - 845	4.69	180	⁶⁾ - 845	4.69
	14	1900	2		?	?	?	gj. 81	gj. 188	2.32
		1901	1					167	416	2.49
b) Leiefolk m. m.										
Kante- og Kappegutter (Leiefolk).	1	1890	2	20-25?	-	-	-	ca. 250	500	2.00
		»	9	20—25	-	-	-	- 250	450	1.80
		»	4	c. 14— 17	-	-	-	- 250	400	1.60
„Fremleggere paa Staven“.	4	1890	2	14 - 15	-	-	-	180	144	0.80
Dreng hos Stavkanterne		»	1	16	-	-	-	ca. 180	144	c.0.80

¹⁾ Arbejde udenfor Driftstiden ikke medregnet; om to af dem (for 1891) oplyst, at de som Regel er beskjæftigede, naar Sagen staar; en af disse er ogsaa Søndags-Vagtmand. ²⁾ Derhos Husleiegodtgjærelse (Kr. 28.80).
³⁾ Netto? ⁴⁾ Akkordarbejder? ⁵⁾ Mulig et Gennemsnit af Akkordarbejderes og Leiefolks Fortjeneste.
⁶⁾ Fortjenesten opgivet underet for 1 Cirkelmester og 2 Stavskjærere; her fordelt efter Forholdet i 1898.

fortjeneste og Lønningsmaade for Arbeidere ved 14 norske Sagbrug.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbeid- dere.	Alder.	Akkordarbeide.			Alt Slags Arbeide ved Bruget.		
					Antal Arbeids- dage for hver.	Arbeids- fortjeneste for hver		Antal Arbeids- dage for hver.	Arbeids- fortjeneste for hver	
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.
					Kr.	Kr.			Kr.	Kr.
Stavkanter.	7	1892	1	18	-	-	-	ca. 180	ca. 270	1.50
Stavkapper.		»	1	18	-	-	-	180	270	1.50
Stavkantegut. ¹⁾	8	1892	1	ca. 20	-	-	-	180	ca. 285	1.58
Stavkapgut. ¹⁾		»	1	- 13	-	-	-	180	180	1.00
Stavkanter. ¹⁾	11	1893	1	15—16	-	-	-	190	280	1.47
Stavkapper. ¹⁾		»	1	14—15	-	-	-	190	225	1.18
Stavkanter.		1898	1		-	-	-	215	450	2.09
Stavkapper.		»	1		-	-	-	215	350	1.63
Leiegutter hos Stav- skjærerne.	12	1893	2		-	-	-	? ca. 200	? ca. 300	1.50
»		»	1		-	-	-	? - 100	? - 150	1.50
Leiegut.	13	1900	1	Gut	-	-	-	180	270	1.50
6. Lægteskjærere m. V.										
a) Direkte lønnede.										
Lægteskjærere.	1	1890	1	g. ell. e.	ca. 275	700	2.55	ca. 275	700	2.55
»		»	2		- 275	600	2.18	- 275	600	2.18
Splitvedskjærere.		»	1		41	- 275	550	2.00	- 275	550
Lægteskjærere.	3	1890	2	41, 63	- 200	930	4.65	-(200)	(930)	(4.65)
		»	2	15, 17	- 200	320	1.60	- 200	320	1.60
		»	4	17—25	-	-	-	- 200	427	2.13
		»	2	16	-	-	-	- 200	293	1.46
		»	2	15, 16	-	-	-	- 200	281	1.40
b) Leiefolk hos Lægteskjærerne.	4	1890	1	fuld- voksne	209	700	3.35	(209)	(700)	(2.35)
		»	1		209	500	2.39	(209)	(500)	(2.39)
1	1890	1	g. ell. e.	-	-	-	ca. 275	550	2.00	
		1	ug.	-	-	-	- 275	500	1.82	
4	1890	4	14—20	-	-	-	209	167— 251	0.80— 1.20	
7. Plankeskjærere.										
1	1890	8	30—60	ca. 240	750	3.13	ca. 240	750	3.13	
2	1890	²⁾ 6		gj. c. 176	gj. 539	3.07	gj. c. 208	gj. 590	2.84	
„Banekjærere“.	4	1892	5		191	499	2.61	(191)	(499)	(2.61)
7	1892	4	25—50	ca. 170	ca. 680	4.00	ca. 180	ca. 700	3.89	

¹⁾ Leiefolk.²⁾ Deraf 1: 43 og 1: 36 Aar gl.

Tabel 1 A (Forts.). Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbeids-

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbei- dere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.		
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver	
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.
						Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
8. Flise- og Baghønkjørerere.										
Flisekjørere.	1	1890	6	voxne ¹⁾ (c. 200)	¹⁾ (c. 570)	(2.85)	¹⁾ c. 250	650	2.60	
	2	1890	4	gj. c. 176	gj. 540	3.07	gj. c. 198	gj. 575	2.91	
	4	1892	4	fuld- voxne	191	451	2.36	(191)	(451)	(2.36)
2 Flise-, 1 Baghønkj. Baghønkjører.	5	1891	3	-	-	-	gj. c. 94	gj. 187	2.00	
			1	[16]	-	-	(?) ca. 46	92	(?)2.00	
Do.		1900	1	64	?	?	267	714	2.67	
	7	1892	6	25—40	ca. 170	ca. 650	3.82	ca. 180	ca. 670	3.72
9. Hjelpearbejdere hos Planke- og Flise- kjørere.										
	1	1890	6	²⁾	-	-	(?) 200	gj. 415	2.08	
	4	1892	2	14—16	-	-	190	152	0.80	
10. Vælttere. (Flaadere.)										
	8	1892	1	44	ca. 187	595	3.18	(ca. 187)	(595)	(3.18)
		1900	1	38	192	807	4.20	192	807	4.20
	9	1892	5	22—44	ca. 190	605	3.18	gj. c. 202	gj. 629	3.11
„Væltamand“.	10	1900	1	30	183	659	3.60	183	659	3.60
	11	1893	2	31, 38	ca. 178	630	3.54	ca. 178	630	3.54
		1898	2	³⁾ over 18	215	650	3.02	215	650	3.02
(Lægger Pl. paa Pram.)	13	1893	2	1: 39	ca. 160	ca. 700	4.38	ca. 160	ca. 700	4.38
(Lægger Bord p. Pram.)		1900	1	47	180	854	4.74	180	854	4.74
			1	53	130	576	4.43	130	576	4.43
11. Bordkastere.	6	1892	6	23—59	ca. 175	ca. 400	2.29	(ca. 175)	(ca. 400)	(2.29)
			2	uopg.	[- 190]	[? 400]	[2.10]	[- 190]	[? 400]	[2.10]
12. Rendemænd, Lossere og Vippere.	5	1891	8	⁴⁾	gj. c. 93	gj. c. 232	2.50	gj. c. 127	gj. 282	2.22
		1900	⁵⁾ 8	16—67	?	?	?	gj. 225	- 581	2.58

¹⁾ Opgaverne over Dagantal og det antagne Akkordarbejde gjælder egentlig en enkelt Flisekjører i 1891 ²⁾ Deraf 2: 18—2) Aar gl. ³⁾ Ialfald den ene. ⁴⁾ Deraf 1: 24, 1: 45, 4: 52—63 Aar gl. ⁵⁾ 3: 16—19, 1: 33, 4: 54—67 Aar gl.

fortjeneste og Lønningsmaade for Arbejdere ved 14 norske Sagbrug.

Arbejdsstilling. (og andre Stablere).	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbei- dere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.					
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver				
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.			
				Kr.	Kr.			Kr.	Kr.				
Lossere.	6	1891	1	30	-	-	-	*) 369	*) 635	1.72			
		> (92)	6		-	-	-	*)c.315	*)c.600	1.90			
Vippere.	1	1891	1	63	(281)	(662)	(2.36)	281	*) 662	2.36			
		> (92)	6	57	(101)	(210)	(2.08)	101	*) 210	2.08			
					ca. 300	ca. 700	2.33	ca. 300	*)c.700	2.33			
13a. Plankestablere (og andre Stablere).	1	1890	1 ¹⁾ 12		-	250	700	2.80	-	250	700	2.80	
	2	1890	2 ²⁾ 9		?	250	ca. 776	?3.10	?	250	776	?3.10	
	3	1890	19	29—55	-	225	1 000	4.44	-	225	1 000	4.44	
	4	1892	8		(-	270)	788	2.92	(-	300)	gj. 862	2.87	
	Dragere (udfører ogsaa Skibning)	5	1891	2 ³⁾ 20	4 ⁴⁾	}	?	?	?	}	gj.c. 218	gj. 609	2.79
			1891	1 ³⁾	48						?ca. 110	274	?2.49
			>	1 ³⁾	20						? - 110	256	?2.33
			1900	1 ³⁾ 12	5 ⁴⁾					gj. 270	gj. 933	3.46	
	Lavere lønnede Bærere. (Lægger Planker fladt, bringer ud til Skibe.)	6	1891	8	26—47	gj. 309	gj. 872	2.82	-	309	*)gj. 872	2.82	
			1891(92)	c. 52		250—300	700—	2.80—	250 -	*)700—	2.80—		
				>	c. 20		1 000	3.33	300	1 000	3.33		
				>		200—225	(ca. 560—	(2.80—	200 -	*) (c. 560	(2.80—		
				>			750)	3.33)	225	—750)	3.33)		
				>	70	gj. c. 275	? gj. 550	c. 2.00	gj.c. 275	*)?gj. 550	c. 2.00		
		>	10	- - 210	? - 420	- 2.00	- - 210	*)? - 420	- 2.00				
	7	1892	2	34, 40	180	600—700	3.33 -	ca. 260	750—	2.88 -			
		>	6	25—40	(180)	(600—	(3.33 -	(-	260)	(ca. 750	(2.88 -		
						700)	3.89)		-850)	3.27)			
	9	1892(94)	5		ca. 220	(800—	(3.64—	(245—	(850—	(c3.59)			
						900)	4.09)	270)	1 000)				
11	1893	4	27—61	ca. 230	ca. 800	3.48	ca. 230	ca. 800	3.48				
12	1893	6	(en 39 Aar)	ca. 260	ca. 780	3.00	ca. 260	ca. 780	3.00				
13	1893	1900	7 ⁶⁾	41—65	ca. 210	ca. 700	3.33	ca. 210	ca. 700	3.33			
		1900	5		200	gj. 1 419 ⁷⁾	?7.09	200	??gj. 1419	?7.09			
14	1900	1901	8		}	?	?	}	gj. 57	gj. 139	2.44		
			16										- 151

¹⁾ Alle dels gifte, dels Enkemænd. En af dem 45 Aar. ²⁾ Antallet den 4de Marts 1892. I 1890 var en 31, en 44 Aar. ³⁾ For 1891 og 1900 anført de (navngivne) Arbejdere, der iflg. Oplysninger fra 1894 var i vedk. Stilling 1891 (eller muligvis 1893).

⁴⁾ Deraf 1: 20, 1: 24, 6: 23—29, 4: 31—34, 2: 37 og 2: 49—ca. 50 Aar. gl. ⁵⁾ Alder: 1: 23, 1: 29, 1: 32, 5: 36—40, 1: 43, 1: 47, 1: 57, 1: „over 16“ Aar gl. ⁶⁾ Ialt 10 „Bordstablere“, hvoraf 7 her er antaget at være Plankestablere (i 1896 7 Plankestablere og 2 Bordstablere). ⁷⁾ Samlet Bruttoindtægt Kr. 10 093.56, hvoraf omtrent Kr. 3 000 skulde fragaa til Leiehjælp (jfr. 13 c).

^{*)} Se Anmærkningerne ved Tabellens Slutning (vedk. frit Hus eller Husleiegodtgjærelse m. m.).

Tabel I A (Forts.). Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbeids-

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbej- dere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.			
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.	
					Kr.	Kr.		Kr.	Kr.		
13 b. Bordstablere. (Heraf er antagelig endel opførte under 13 a.)	1	1890	3		? ca. 250	600	(2.40)	? ca. 250	600	(2.40)	
	4	1892	5		(270)	699	2.59	(300)	gj. 759	2.53	
	7	1892	3	23—50	¹⁾ 240	¹⁾ 600	2.50	¹⁾ 240	¹⁾ 600	2.50	
	13	1893	²⁾ 3		ca. 210	ca. 700	3.33	ca. 210	ca. 700	3.33	
13 c. Leiefolk hos Stablere.	1	1890	20		-	-	-	? ca. 208	500	³⁾ (2.40)	
	9 c.	1893	⁴⁾ 15		-	-	-	? gj. 150	? gj. 412	2.50— 3.00	
	11	1893	gj. c. 8		-	-	-	? - 200	(- 460)	2.20— 2.40	
	13	1900	gj. 5		-	-	-	200	600	3.00	
13 d. Tækning etc. Planke- og Bord- tækkere.	3	1890	4	36—58	ca. 230	1 020	4.43	ca. 230	1 020	4.43	
14 a. Skibere og Sorterere af Skurlast.	1	1890	10	⁵⁾	? - 270	750	(2.78)	? - 270	750	(2.78)	
(Sortererlauget.)	2	1890	⁶⁾ 6		(- 275)	(1 093)	(3.97)	- 275	1 093	3.97	
(Skiberlauget.)			⁶⁾ 12		(- 275)	(1 083)	(3.94)	- 275	1 083	3.94	
(„Sortering etc.“)	3	1890	4	27—54	?(- 250)	960	(3.84)	?(- 250)	960	(3.84)	
(Skibere.)	4	1892	6		300	1 095	3.65	300	1 095	3.65	
(Sorterere.)	5	1891	⁷⁾ 4	47—63	}	?	?	gj. c. 228	gj. 641	2.82	
(Do.)		1900	⁷⁾ 2	63, 64				- 270	- 775	2.87	
(Ladningssorterere af Skurlast.)	6	1892	6		ca. 275	ca. 850	3.09	⁸⁾ ca. 275	⁸⁾ ca. 850	3.09	
Skibere.	{	7	1892	2	27, 42	300	- 650	2.17	300	- 650	2.17
		6	25—55	(ca. 275)	(- 600)	(2.18)	(ca. 275)	(- 600)	(2.18)		
Bordskibere.	{	1	47	280	600	2.14	280	600	2.14		
		3	20—40	(ca. 280)	(ca. 600)	(2.14)	(ca. 280)	(ca. 600)	(2.14)		
14 b. Stavskibere m. v.	3	1890	4	25—47	?(- 250)	1 030	(4.12)	?(- 250)	1 030	(4.12)	

¹⁾ Fortjeneste og Dagantal kun oplyst for én af dem. ²⁾ Jfr. S. 11, Note 6. ³⁾ En i 1849 født „Dagarbejder med Stablerne“ (siden 1885) havde i 1891 denne Dagløn. ⁴⁾ Veksellende Antal (10 à 20). ⁵⁾ Alle Familieforsørgere. ⁶⁾ Antal pr. 4 Marts 1892. ⁷⁾ Se S. 11, Note 3. ⁸⁾ I 1891 havde en Sorterer (34 Aar gl.) 256 Arbejdsdage og 918 Kroners Fortjeneste, en anden (40 Aar gl.) 262 Dage og 963 Kr. Jfr. derhos Anm. ved Tabellens Slutning.

fortjeneste og Lønningsmaade for Arbeidere ved 14 norske Sagbrug.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbei- dere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.			
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.	
						Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	
<i>14 c. Sorterings- dragere og Ladnings- bærere.</i>											
Sorteringsdragere. ¹⁾	5	1891 1900	8 6	19—60 28—69	?	?	?	g.j.c. 226 g.j. 277	g.j. 564 - 842	2.49 3.04	
Ladningsbærere. ²⁾	6	1892	18		ca. 275	ca. 850	3.09 ³⁾	ca. 275 ³⁾	ca. 850 ³⁾	3.09	
<i>14 d. Leiefolk hos Skiberne.</i>											
	1	1890	2	(1 ug.)	-	-	-	ca. 200 —250	500	2.00— 2.50	
				30-40	-	-	-	ca. 200 —250	(400— 750)	2.00— 3.00	
	4	1890	alm. 5		-	-	-	ca. 100	ca. 250	2.50	
<i>15. Kappere.⁴⁾ (Tomtearbejdere.)</i>											
(Kapperlauget.)	2	1890	⁵⁾ 4		ca. 275	873	3.17	ca. 275	873	3.17	
Kappere. ¹⁾	5	1891 1900	⁶⁾ 8 4	35—62 51—72	?	?	?	g.j.c. 233 g.j. 230	g.j. 549 - 468	2.36 2.03	
(Kapper Planker med Handsag.)	6	1892	ca. 30		ca. 300	ca. 650	2.17 ⁷⁾	ca. 300 ⁷⁾	ca. 650 ⁷⁾	2.17	
<i>16. Arbejdere ved Transport, Stabling etc. af Stav, Ved, Baghon etc.</i>											
Favnevedsætter.	1	1890	⁸⁾ 4 1	(ug.)	?	?	?	?ca. 275 ?- 250	600 500	(2.20) (2.00)	
Ved- og Affaldslæssere.	2	1890	5 4		⁹⁾ -	⁹⁾ -	⁹⁾ -	g.j. 148 - 66	g.j. 320 - 106	2.16 1.60	
Lægtbundtere.	3	1890	2	45, 50	¹⁰⁾ ca. 225	1 000	¹¹⁾ 4.44	¹⁰⁾ c. 225	1 000	¹¹⁾ 4.44	
Lægtbærere.			2	25, 47	- 200	790	3.25	- 200	790	3.25	
Stavstablere.			4	34—60	- 225	720	3.20	- 225	720	3.20	
			1	44	-	-	-	300	715	2.38	
Splitvedstabling etc.			1	70	-	-	-	300	600	2.00	
Kantflisbærere.			2	27, 30	ca. 200	690	3.45	ca. 200	690	3.45	
Vedkjørere.			8	24—67	- 225	680	3.02	- 225	680	3.02	
Flistriller. ¹²⁾			1	37	- 225	650	2.89	- 225	650	2.89	
Bortbringere af Affald.			2	59	- 225	550	2.44	- 225	550	2.44	
			2	15, 17	- 225	330	1.47	- 225	330	1.47	
Stavsortering.			2	46, 53	-	-	-	?- 225	? 450	2.00	

¹⁾ Se S. 11, Note 3. ²⁾ Bærer Skurlast ned i Pramme til Udskibning. ³⁾ I 1891 havde en Ladningsbærer (55 Aar gl.) 275 Arbejdsdage og 706 Kroners Fortjeneste, en anden (25 Aar gl.) 298 Dage og 800 Kr. Jfr. ogsaa Anm. ved Tabellens Slutning. ⁴⁾ Jfr. ogsaa S. 5. ⁵⁾ Antal 1892. ⁶⁾ Mest gamle Folk, der sædvanligvis tidligere har været først Dragere (13 a) og saa Sorteringsdragere (14 c). ⁷⁾ I 1891 havde en saadan Kapper (64 Aar gl.) 291 Arbejdsdage og 655 Kr.s Fortjeneste, en anden (47 Aar gl.) 239 Dage og 665 Kr. Jfr. ogsaa Anm. ved Tabellens Slutning. ⁸⁾ 2 Sagfliskjørere, 1 Pramroer og 1 Vedroer. ⁹⁾ 3 har kun Dagløn, 2 Akkord og Dagløn. ¹⁰⁾ Derhos vistnok adskiltigt Overarbejde; Betalingen herfor er antagelig medregnet i de 1 000 Kr. ¹¹⁾ Jfr. Note 10. ¹²⁾ Triller Flis bort fra Bruget (ikke til Fyrvovnen).

Tabel 1 A (Forts.). Detallerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbeids-

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10										
											Br. Nr.	Aar.	Antal Arbejdere.	Alder.	Akkordarbejde.		Alt Slags Arbejde ved Bruget.			
															Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver		Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver	
																i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.																	
Stavstablere.	4	1890	2	16	-	-	-	209	209	1.00										
Sprigelbærere.	»	»	2	14—16	(? 209)	(? 251)	(? 1.20)	209	251	1.20										
Bordrettere.	5	1891	3	2,42,64	gj. c. 86	gj. c. 172	2.00	gj. c. 146	gj. 259	1.77										
Baghonrettere.	»	»	4	} 1) {	-	-	-	gj. 42	- 54	1.30										
Fliserettere.	»	»	3		-	-	-	- 94	- 123	1.30										
»	»	»	3		-	-	-	gj. c. 225	- 533	2.37										
Rettlere ²⁾ (Tomtearb.).	}	1900	1	76	?	?	?	25	46	1.84										
»		»	1	57				260	776	2.98										
»		1891	1	66	ca. 85	ca. 212	2.50	ca. 136	286	2.10										
Baghonstablere.	}	»	1		- 101	- 252	2.50	- 101	252	2.50										
»		»	1		- 12	- 30	2.50	- 12	30	2.50										
»		1900	1	60	?	?	?	263	805	3.06										
Flisestablere.	}	1891	6		gj. c. 103	gj. c. 257	c. 2.50	gj. c. 128	gj. 294	2.30										
(Stabler Flis etc.)		1900	5		-	-	-	gj. 247	- 910	3.69										
Stavstablere.	7	»	2	30—40	ca. 180	ca. 670	3.72	- 180	- 670	3.72										
Vedopsætter.	8	1892	1	63	ca. 180	313	1.74	- 180	313	1.74										
Honknubstabler.		»	»	1	ældre Mand	? - 180	293	? 1.63	? - 180	293	? 1.63									
Stavopsætter.	}	1900	1	60				200	670	3.35										
»		»	1	70				200	432	2.16										
»		»	1	81		?	?	192	279	1.45										
»		»	2	14				200	250	1.25										
»		»	1	14				192	174	0.90										
Stavopsætter.	10	1892	1		ca. 135	ca. 410	3.04	(ca. 135)	(ca. 410)	(3.04)										
Vedopsætter.		»	1		- 135	- 230	1.70	(- 135)	(- 230)	(1.70)										
Stavopsætter.		»	1		183	589	3.22	183	589	3.22										
Vedopsætter.		»	1		183	401	2.19	183	401	2.19										
Vedopsætter.	11	1893	1	38	ca. 180	5) 450	5) 2.50	ca. 180	5) 450	5) 2.50										
Knubopsætter.		»	1	gam mel	? - 200	? ca. 230	(1.15)	? - 200	? ca. 230	(1.15)										
Vedopsætterske.	12	1898	1		215	300	1.40	215	300	1.40										
»	12	1893	4		ca. 190	448	2.36	ca. 190	448	2.36										
Stavsorterer.	13	1893	1	53	? 160	600	? 3.75	? 160	600	? 3.75										
»		»	1	31	160	480	3.00	160	480	3.00										
»		»	1	45	160	420	2.63	160	420	2.63										
»		1900	1	23	180	584	3.24	180	584	3.24										

¹⁾ Konfirmerede Gutter. ²⁾ Jfr. S. 11, Note B. ³⁾ Deraf 1: 48 og 1: 67 Aar gl. ⁴⁾ „Tildels ved vekslede Personer“. ⁵⁾ Sammen med sin Kone. ⁶⁾ 2 Stavopsættere og 2 Vedopsættere.

fortjeneste og Lønningsmaadø for Arbeidere ved 14 norske Sagbrug.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbei- dere.	Alder.	Akkordarbeide.			Alt Slags Arbeide ved Bruget.		
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver	
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.
				Kr.	Kr.			Kr.	Kr.	
17 a. Dagarbejdere og Diverse (Tomtearbejdere, ialfald for den væsentligste Del), samt Tomtearbejdere uden nærmere Angivelse.	1	1890	32	1)30-60	-	-	-	gj.c. 262	gj. 455	1.74
	2	1890	4					gj. 187	gj. 437	2.34
			9					- 67	- 118	1.76
			16					- 23	- 38	1.65
	3	1890	4	17—24	ca. 225	420	1.87	ca. 225	420	1.87
			10	19—74	-	-	-	300	gj. 539	1.80
	4	1892	7	fuldv.	(300)	gj. 700	2.33	(300)	gj. 700	2.33
	5	1891	6	1 : 64	-	-	-	gj. 176	- 273	1.55
	Dagarb. v. Sagbruget.	1900	1	39	-	-	-	300	692	2.31
		»	1	23	-	-	-	214	569	2.66
		»	6	2)	-	-	-	gj. 21	gj. 49	2.35
1891		5	4 : 57— 67	-	-	-	g.c.243	- 401	1.65	
»		4					- 55	- 98	1.78	
Tomtearbejdere. 3)	»	5	4)				- 144	- 161	1.12	
	»	1	70				?ca. 20	24	? 1.20	
	1900	18					gj. 207	gj. 597	2.88	
	»	5	ov. 16				- 60	- 168	2.80	
»	6					- 14	- 40	2.85		
Dagarb. v. Sagbruget.	6	1892	5)c. 18		-	-	ca. 200	*) 400	2.00	
			6) 2		-	-	- 167	*) 400	2.40	
Dagarbejdere.	7	1892	7) 2	25—30	?	?	?	- 300	700	2.33
	»	8) 2	30—40		-	-	-	- 190	456	2.40
	»	9)c. 4			-	-	-	- 100	ca. 320	c. 3.20
Tomtearbejdere.	8	1892	1	20	-	-	-	180	450	2.50
	1900	1	70		-	-	-	166	414	2.50
Dagarb. v. Sagbruget.	9	1892	2	37, 67	-	-	-	ca. 269	638	2.37
	1900	10)10			-	-	-	300	gj. 769	gj. 2.56
»	»	4			-	-	-	gj. 253	- 669	2.65
11	1898	1			-	-	-	215	600	2.79
»	»	1	over 18		-	-	-	215	520	2.42

1) Ialfald de fleste. 2) 2; 15, 4 over 16 Aar. 3) Ved Tomter, beliggende i nogen Afstand fra Bruget.
4) 2 unge, 3: 52—76 Aar. 5) Deriblandt 1: 19, 1: 26, 1: 33, 1: 63 og 1: 75 Aar gl. 6) Arbejder om Natten
(5 Nætter betales som 6 Dage). 7) Delvis Akkordarbeide, hvorved de kan tjene indtil 5 Kr. pr. Dag;
tildels ogsaa med de faste Lag for ca. 3 Kr. pr. Dag. 8) Mulig Leiefolk hos Flise- og Baghonkjørerne
(jfr. S. 10). 9) Leiefolk, 4—5 Maaneders Arbeide for ca. 3 Kr. og indtil 350 pr. Dag. 10) Forskjelligt Dag-
arbeide paa Tomterne (Tækning af Trælast og Ved samt Oprydning).

*) Se Anm. ved Tabellens Slutning.

Tabel 1 A (Forts.). Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbejdsfortjeneste og Lønningsmaade for Arbejdere ved 14 norske Sagbrug.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbejdere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.			
					Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver		Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver.		
						i Aaret.	Pr. Dag.		i Aaret.	Pr. Dag.	
				Kr.		Kr.		Kr.			
	12	1893	2		-	-	-	ca. 270	540	2.00	
	13	1900	1	26	-	-	-	192	578	3.01	
		»	ca. 5		-	-	-	gj. 124	gj. 372	3.00	
<i>17 b. Gutter. (Dagarbejdere.)</i>	2	1890	5		-	-	-	52	52	1.00	
(Ialfald væsentlig i og under Konfirmationsalderen, enkelte gamle Mænd.)	3	1890	2	18	-	-	-	300	1) 375	1) 1.25	
	5	1891	1 ²⁾		-	-	-	? ca. 90	90	? 1.00	
		»	1 ²⁾		-	-	-	10	10	1.00	
			1		-	-	-	6.5	8	1.30	
<i>17 c. Dagarbejdere.</i>	6 c.	1892	5		-	-	-	170	ca. 300	1.76	
<i>18. Vagtmænd m. m.</i>											
Faste Vagter.	}	1890	1}	ældre {	}	}	}	365	550	1.51	
Pramvagt.			1}					30-60	365	500	1.37
Vagtmænd paa en Ø.			1}						365	500	1.37
Dagvagt paa Tomten.	2	1891	1	42	-	-	-	300	600	2.00	
Natvagt - - -		»	1		-	-	-	? 300	? 600	? 2.00	
Bud.	3	1891	1	31	-	-	-	? 300	? 600	2.00	
Portner.	4	1890	1}	fuld- voksne {	}	}	}	(365)	676	(1.85)	
Natvagt paa Tomten.		»	1}					360	676	1.88	
Vægter.	5	1891	1		-	-	-	ca. 300	540	1.80	
Natvagt (Tomt m. m.).		1900	1		-	-	-	300	556	1.85	
Dagvagt.	6 c.	1892	1}	gamle {	}	}	}	ca. 360	*) 438	*) 1.22	
Natvægtere.								2}	365	*) 438	1.20
Nattevagt.	10	1900	1	68	-	-	-	183	415	2.27	
Portner.	12	1893	1		-	-	-	(365)	730	(2.00)	
Vagtmænd.	13	1900	1	51	-	-	-	180	524	2.91	

1) Ialfald den ene. 2) Tomtearb. 3) Nætter. 4) Dagløn Kr. 1.20, men undertiden fri Søndag.
*) Se Anm. ved Tabellens Slutning.

Tabel 1 B. Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbejdsfortjeneste og Lønningsmaade for Arbejdere ved 10 norske Høvlерier.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Br. Nr. ¹⁾	Aar.	Antal Arbejdere. ²⁾	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.			
					Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver		Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver		
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.	
					Kr.	Kr.		Kr.	Kr.		
1. Høvlere. (Høvlermestre.)	1	1890	12	³⁾	ca. 250	1 000	4.00	ca. 250	1 000	4.00	
	2	1891	6	⁴⁾	- 250	⁵⁾ ca. 950	3.80	- 250	⁵⁾ ca. 950	3.80	
	3	1890	10	31—61	- 265	1 000	3.77	- 265	1 000	3.77	
	4	1892	⁶⁾ 12	⁷⁾ ca. 30—50	259	933	3.60	(259)	(933)	(3.60)	
	6	1892	14		ca. 250	ca. 900	3.60	ca. 250	*ca. 900	3.60	
	7	1892	4	30—50	- 260	- 950	3.65	- 260	- 950	3.65	
	9	1892	2	36, 42	- 210	825	3.93	g.- 244	g.j. 898	3.68	
		1900	2		- 250	g.j. 942	3.77	- 250	- 942	3.77	
		1902	2		- 265	- 978	3.69	- 265	- 978	3.69	
	12	1893	2	(1: 40)	(- 230)	(- 800)	(3.48)	- 250	⁸⁾ 836	3.34	
	14	1900	2		-	-	-	g.j. 94	g.j. 253	2.70	
		1901	2		-	-	-	- 298	- 805	2.70	
	15	1892	6	⁹⁾	ca. 250	ca. 800	3.20	ca. 260	ca. 824	3.17	
	2. a. Stibere. ¹⁰⁾	1	1890	6		- 250	1 000	4.00	- 250	1 000	4.00
		2	1891	2		- 250	1 191	4.76	- 250	1 191	4.76
3		1890	6	38—49	- 265	1 100	4.15	- 265	1 100	4.15	
6		1892	8		- 250	ca. 900	3.60	- 250	*ca. 900	3.60	
9		1892	2	53, 47	ca. 210	825	3.93	g.j.c. 233	g.j. 874	3.75	
		1900	2		- 250	g.j. 942	3.77	ca. 250	- 942	3.77	
		1902	2		- 265	- 978	3.69	- 265	- 978	3.69	
12		1893	2	(1: 35)	(- 230)	(ca. 800)	(3.48)	- 250	⁸⁾ 836	3.34	
15	1892	2	(1: 52)	- 250	- 900	c. 3.60	g.j.c. 258	g.j.c. 918	3.56		
3. Kappere.	2	1891	6		- 250	888	3.55	ca. 250	888	3.55	
			4		- 250	762	3.05	- 250	762	3.05	
	3	1890	13	33—56	- 265	900	3.40	- 265	900	3.40	
	4	1892	4	30—50	259	838	3.24	(259)	(838)	(3.24)	
	6	1892	6		ca. 250	ca. 800	3.20	ca. 250	*ca. 800	3.20	

¹⁾ Nr. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 12 og 14 er forenede med de S. 2—16 anførte Sagbrug med samme Numer. ²⁾ Ved Brug Nr. 2 er Antallet fra 1892 (undtagen for Arbejdsstilling Nr. 19 a og 26). ³⁾ Deraf 1: 34 og 1: 40 Aar gl. Samtlige 12 Familieforsørgere. ⁴⁾ Deraf 1: 32 og 1: 34 Aar gl. ⁵⁾ Aarsfortjeneste for „Høvlere“ Kr. 973, „Høvlere i Kjælderen“ Kr. 953. ⁶⁾ I beregnet Stibere og Klyvere. ⁷⁾ Delvis ældre. ⁸⁾ Ialfald den ene (med opgiven Alder). ⁹⁾ Deraf 1: 36 og 1: 47 Aar gl. ¹⁰⁾ For Brug Nr. 4 se Høvlere.

^{*)} Se Anm. ved Tabellens Slutning om frit Hus m. V.

Tabel 1 B (Forts.). Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbejds-

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbejdere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.			
					Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver		Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver.		
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.	
					Kr.	Kr.		Kr.	Kr.		
(Antagelig ved Høvleri.)	7	1892	¹⁾ 6	40—60	ca. 260	ca. 725	2.79	ca. 260	ca. 725	2.79	
	9	1892	2	31, 49	- 210	740	3.52	- 210	740	3.52	
		1900	2		- 250	gj. 925	3.70	- 250	gj. 925	3.70	
		1902	2		- 265	- 974	3.68	- 265	- 974	3.68	
	12	1893	4	(2 : 24, 31)	- 230	570	2.48	- 230	570	2.48	
	14	1900	1		?	?	?	83	224	2.70	
		1901	1		?	?	?	297	727	2.45	
	15	1892	ca. 8		ca. 250	ca. 800	3.20	ca. 260	ca. 824	3.17	
	<i>4. Klyvere.²⁾</i>										
	Halvmestre.	1	1890	9	(1 : 36)	- 250	1 000	4.00	- 250	1 000	4.00
				3		- 250	800	3.20	- 250	800	3.20
	2	1891	10		- 250 ³⁾	c. 1 050	4.20	- 250 ³⁾	c. 1 050	4.20	
	3	1890	10	28—46	- 265	950	3.59	- 265	950	3.59	
	6	1892	14		- 250	ca. 900	3.60	- 250	*ca. 900	3.60	
	7	1892	⁴⁾ 4	30—50	- 260	- 950	3.65	- 260	- 950	3.65	
9	1892	2	33, 36	- 210	876	4.17	gj.c. 230	gj. 921	4.00		
	1900	2		- 250	gj. 1 018	4.07	ca. 250	- 1 018	4.07		
	1902	2		- 265	- 1 076	4.06	- 265	- 1 076	4.06		
12	1893	2	(1 : 39)	(- 230)	(ca. 800)	(3.48)	- 250 ⁵⁾	836	3.34		
15	1892	6		- 250	- 800	3.20	- 260	ca. 824	3.17		
<i>5. Pudser.</i>											
1	1890	⁶⁾ 12	ca. 25—40	- 250	700	2.80	- 250	700	2.80		
2	1891	6		- 250 ⁷⁾	ca. 700	2.80	- 250 ⁷⁾	c. 700	2.80		
3	1890	10	27—51	- 265	900	3.40	- 265	900	3.40		
4	1892	6	ca. 30—50	259	653	2.52	(259)	(653)	(2.52)		
6	1892	14		ca. 250	ca. 750	3.00	ca. 250	*ca. 750	3.00		
9	1892	2	28	- 210	664	3.16	- 210	664	3.16		
	1900	2		- 250	gj. 753	3.01	- 250	gj. 753	3.01		
	1902	2		- 265	- 815	3.08	- 265	- 815	3.08		

¹⁾ Deraf 1: 53 og 1: 57 Aar gl. Den første, som havde 60 Sygedage, opgivet at have arbejdet 220 (120 Dage, 100 Nætter), den anden 230 Dage (150 D., 130 N.) [med Fradrag for antagelig tabte Arbejdsdage: ca. 205 og ca. 260 Dage]. Den førstnævnte havde antagelig ca. 570 Kr. i Aarsfortjeneste. ²⁾ For Brug Nr. 4 se Høvlere.
³⁾ 3 Slags Klyvere, der tjente henholdsvis 1061, 1055 og 1112 Kr. ⁴⁾ Deraf 1: 35 og 1: 50 Aar. Arbejdstid for begge 160 Dage og 120 Nætter. ⁵⁾ Ialfald den ene (med opgiven Alder). ⁶⁾ Deraf 1: 29 og 1: 31 Aar gl.
⁷⁾ 2 Slags, der tjente henholdsvis 748 og 717 Kr.
⁸⁾ Se derhos Anm. ved Tabellens Slutning.

fortjeneste og Lønningsmaade for Arbeidere ved 10 norske Høvlerier.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5			6			7			8			9			10		
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbei- dere.	Alder.	Akkordarbejde.						Alt Slags Arbejde ved Bruget.											
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver													
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.												
						Kr.	Kr.		Kr.	Kr.		Kr.	Kr.									
	12	1893	2	20, 50	ca. 230	624	2.71	¹⁾ 230	¹⁾ 624	2.71												
	14	1901	1		?	?	?		150	264	1.76											
	15	1892	2		ca. 250	ca. 650	2.60	ca. 260	ca. 670	2.58												
6. Ilæggere i Høvel- maskiner. (Lægger Bord tilrette i Høvelmaskinen.)	1	1890	12	15—20	-	-	-	-	257	450	1.75											
	3	1890	10	15—20	-	-	-	-	265	377	1.42											
	4	1892	²⁾ 6	(14-16)	259	242	0.93	(259)	(242)	(0.93)												
„Høvlgutter“.	6	1892	14	Smaa- gutter	ca.250?	ca. 250	c. 1.00	ca.250?	ca. 250	c. 1.00												
	9	1892	2	14—16	- 210	404	1.93	- 210	404	1.93												
		1900	2		- 250	gj. 603	2.41	- 250	gj. 603	2.41												
		1902	2		- 265	- 652	2.46	- 265	- 652	2.46												
	12	1893	3	(1: 15)	-	-	-	-	230	ca. 300	1.30											
	14	1900	2		?	?	?	gj. 96	gj. 162	1.69												
		1901	3		?	?	?	- 214	- 352	1.64												
„Høvlgutter“ (ved alm. Høvellast).	15	1892	³⁾ 2		-	-	-	ca. 260	ca. 680	2.62												
7. Kappergutter.	4	1892	⁴⁾ 2	18-20?	-	-	-	259	363	1.40												
(„Nr. 1“)	6	1892	6	[ca. 20]	ca. 250	ca. 608	2.43	ca. 250	ca. 608	2.43												
(„Nr. 2“)			6	[- 16]	- 250	- 495	1.98	- 250	- 495	1.98												
	9	1892	2	23, 27	- 210	628	2.99	- 210	628	2.99												
		1900	2		- 250	gj. 833	3.33	- 250	gj. 833	3.33												
		1902	2		- 265	- 875	3.30	- 265	- 875	3.30												
	15	1892	⁵⁾ 4		-	-	-	- 250	ca. 550	2.20												
8. Klyvergutter. (Klyvsaggutter.)	1	1890	24	⁵⁾ 25— 40	ca. 250	650	2.60	ca. 250	650	2.60												
	2	1891	20		- 250 ⁶⁾	ca. 700	2.80	- 250 ⁶⁾	ca. 700	2.80												
	3	1890	12	22—35	- 265	630	2.38	- 265	630	2.38												
			2	19, 20	- 265	ca. 619	2.34	- 265	ca. 619	2.34												

¹⁾ For den 20-aarige skulde Arbejdsdagens Antal ifølge et Personschema have udgjort 280 (hvoraf 90 Nætter) og Fortjenesten Kr. 600. ²⁾ I 1893 udførtes disse Arbejde af 4 14—16 Aars og 2 16—18 Aars Gutter. ³⁾ Jfr. nedenfor ved Arbejdsstilling Nr. 9. ⁴⁾ I 1893 var Kappergutterne 16—18 Aar. ⁵⁾ Nogle ældre. ⁶⁾ 3 Slags, der tjente henholdsvis 726, 677 og 721 Kr. 33, i 5 Aar gl.

Tabel 1 B (Forts.). Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbejds-

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbei- dere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ve i Bruget.		
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver	
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.
Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.						
	4	1892	8	1) 20-30	259	629	2.43	(259)	(629)	(2.43)
(„Nr. 1 ^a)	6	1892	14	[ca. 20]	ca. 250	ca. 608	2.43	ca. 250	ca. 608	2.43
(„Nr. 2 ^a)	6	1892	14	[- 15]	- 250	- 495	1.98	- 250	- 495	1.98
	7	1892	2 ²⁾ 8	20—40	- 260	- 600	2.31	- 260	- 600	2.31
(„Nr. 1 ^a)	9	1892	2	19, 40	- 210	740	3.52	- 210	740	3.52
		1900	2		- 250	gj. 925	3.70	- 250	gj. 925	3.70
		1902	2		- 265	- 974	3.68	- 265	- 974	3.68
(„Nr. 2 ^a)	9	1892	2	(1 : 28)	- 210	628	2.99	- 210	628	2.99
		1900	2		- 250	gj. 833	3.33	- 250	gj. 833	3.33
		1902	2		- 265	- 875	3.30	- 265	- 875	3.30
	12	1893	4	(3 : 22, 35, 40)	- 280	570	2.48	- 280	570	2.48
(ved alm. Høvellast, jfr. Nr. 9)	15	1892	4		-	-	-	- 250	450	1.80
9. Leiegutter hos Kassebordhøvlere.										
Kløver- og Høvlgutter	15	1892	3 ³⁾ 12		-	-	-	- 250	350	1.40
Kappergutter			3 ³⁾ 7		-	-	-	- 250	250	1.00
10 a. Indbringere (af skaaren Last til Høvling.)										
(Læsser af og kapper.)	1	1890	12	4 ⁴⁾ {	ca. 270	900	3.33	- 270	900	3.33
			4		- 250	900	3.60	- 250	900	3.60
	2	1891	5 ⁵⁾ 13		- 275	1 087	3.95	- 275	1 087	3.95
	3	1890	17	26—59 ⁶⁾	- 265	1 000	3.77 ⁶⁾	- 265	1 000	3.77
	4	1892	9	30—50	284	943	3.32	284	943	3.32
	6	1892	20		ca. 250	ca. 950	3.80	ca. 250	*ca. 950	3.80
	7	1892	7 ⁷⁾ 6	25—50	- 260	- 800	3.08	- 260	- 800	3.08
	9	1892	2		? - 240	- 950	3.96 [?]	? - 240	- 950	3.96
(Læsser Planker paa Vogne.)	15	1892	7		- 280	-1 097	3.92	- 290	-1 117	3.85
(Kjører, med Hest.)			1		-	-	-	- 290	- 638	2.20
10 b. Leiefolk hos Indbringere.										
	1	1890	4	4 ⁴⁾	(?) -	(?) -	-	- 250	700	2.80
			6	(1 : 30)	(?) -	(?) -	-	- 250	500	2.00
	9	1892	2		-	-	-	?gj. 180	?gj. 450	2.50

1) I 1893 var 7 Klyvergutter over 13, 1: 16—18 Aar. 2) Deraf 1: 30, 1: 32, 1: Aar 40 gl. 3) Nogle af dem arbejdede vistnok en Del af Aaret ved almindelig Høvellast med Lønning som for Arbejdsstilling henholdsvis Nr. 8, 6 og 7. 4) Familieforsørgere. 5) Deraf 1: 27, 1: 29, 1: 35 og 1: 47 Aar gl. 6) Mulig ca. 290 Dage. Isaaftald Kr. 3.45 pr. Dag. 7) Deraf 1: 32, 1: 35 og 1: 37 Aar med Aarsindtægt henholdsvis ca. 725, ca. 850 og 825 Kr.

* Se derhos Anm. ved Tabellens Slutning.

fortjeneste og Lønningsmaade for Arbejdere ved 10 norske Høvlerier.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbei- dere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.		
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver	
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.
					Kr.	Kr.			Kr.	Kr.
11. Kantskjærere.										
(Plankekantere eller Bordkantere.)										
Bordkantere.	2	1891	6		ca. 250	ca. 800	3.20	ca. 250	ca. 800	3.20
Indk. af ubøvlede Bord.	3	1890	2	35, 44	- 265	800	3.02	- 265	800	3.02
Kantskjærermester.	4	1892	1	(over 30)	284	890	3.13	284	890	3.13
Kanter Planker for Kassebordtilvirkning.	15	1892	2		ca. 250	ca. 874	3.50	ca. 260	894	3.44
12. Kantskjærergutter.										
	3	1891	²⁾ 4	15—21	-	-	-	- 265	ca. 298	1.12
	4	1892	³⁾ 1	(ca. 20)	284	445	1.57	284	445	1.57
(Ilæggergut hos Kantskj.)			⁴⁾ 1	(14-18)		(leies)		?284	250	?0.88
	15	1892	8		ca. 250	ca. 608	2.43	ca. 250	ca. 608	2.43
13. Dealsagskjærere.										
	2	1891	4		- 250	979	3.92	- 250	979	3.92
	15	1892	6		- 250	ca. 667	2.67	- 260	ca. 687	2.64
14. Dealsagskjærergutter.										
	2	1891	4		- 250	464	1.86	- 250	464	1.86
15. Stavskjærere.										
a) Akkordarbejdere.	2	1891	8	⁵⁾	- 250	958 ⁵⁾	3.83 ⁵⁾	- 250	958 ⁵⁾	3.83
Stavkløvere.	15	1892	12	(2: 29, 47)	- 250	ca. 875	3.50	- 260	ca. 895	3.44
Stavkappere.			6	(1: 43)	- 250	- 875	3.50	- 260	- 895	3.44
Stavkantere.			3		- 275	- 875	3.18	- 285	- 895	3.14
b) Leiegutter.	15	1892	ca. 9	⁶⁾	-	-	-	g.j.c. 240	?g.c. 300	?c. 1.25
16. Arbejdere ved Listehøvling.										
a) Akkordarbejdere m. m.	1	1890	1	43	ca. 270	600	2.22	ca. 270	600	2.22
			2		- 270	500	1.85	- 270	500	1.85
Listehøvelmester og Klyvsagmester.	4	1892	2	(over 30)	284	1 160	4.08	284	1 160	4.08

¹⁾ 2 Slags, Kassebord-Kantere og Kantere af Bord, som skal høvles, med en Aarsfortjeneste af henholdsvis 872 og 753 Kr. ²⁾ 15, 17, 19, 21 Aar gl. ³⁾ 18, 33 (tilsvarende Arbejder) 16—15 Aar. ⁴⁾ Ligesaa 14—16 Aar. ⁵⁾ Muligvis hellere: ca. 260 Dage og Kr. 3.63 pr. Dag. ⁶⁾ ukonfirmerede eller ca. 15 Aar.

Tabel 1 B (Forts.). Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbejds-

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbei- dere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.			
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.	
					Kr.	Kr.		Kr.	Kr.		
Listehøvler.	9	1892	1	29	-	-	-	280	840	3.00	
		1900	1		-	-	-	ca. 250	847	3.39	
		1902	1		-	-	-	- 265	875	3.30	
	Pudser.	1	1892	1	42	-	-	-	275	550	2.00
			1900	1		-	-	-	ca. 250	719	2.88
			1902	1		-	-	-	- 265	722	2.72
b) Hjelpearbejdere.	1	1890	1		(?)	(?)	-	270	450	1.67	
Listehøvlerdreng.	4	1892	1 ¹⁾	2 (ca. 20, - 30)	(leies med Tillæg af Bruget)			284	699	2.46	
		1902	2 ²⁾	16—20	(leies)			284	316	1.11	
Hægger ved Listehøvling	9	1892	1	16	-	-	-	279	335	1.20	
		1900	1		-	-	-	ca. 250	472	1.89	
		1902	1		-	-	-	- 265	523	1.97	
<i>17. Filere.</i> (Se ogsaa S. 26.)											
Sagretter.	1	1890	1		(fast Løn af Bruget)			ca. 270	1 400	5.19	
		1902	1		(do.)			- 270	1 000	3.70	
	3	1890	2	50, 62 ³⁾	ca. 265	1 000	3.77 ⁴⁾	ca. 265	1 000	3.77	
	6	1891	1	40	-	-	-	305	* 1 040	3.41	
		1902	1	35	-	-	-	305	* 915	3.00	
15	1892	2		ca. 270	ca. 1 000	3.70	ca. 285	?c. 1 036	3.64		
<i>18. Paalæssere.</i> (Læsser den høvlede Last paa Vogne, der føres til Lagrene o. l.)											
„Briskegutter“.	1	1890	12	14—17	-	-	-	⁴⁾ ?c. 250	⁴⁾ ?c. 380	⁵⁾ 1.52	
	3	1890	⁶⁾ 10	14—16	-	-	-	- 265	319	1.20	
	4	1892	⁷⁾ 6	16—18	259	290	1.12	(259)	(290)	(1.12)	
	6	1892	14	ca. 70	ca. 275	ca. 500	1.82	ca. 275	*c. 500	1.82	
	15	1892	ca. 4	Smaa- gutter	-	-	-	- 250	385	⁵⁾ 1.54	

¹⁾ I 1893: 1 over 18, 1: 16—18 Aar. ²⁾ I 1893: 1: 14—16, 1: 16—18 Aar. ³⁾ Mulig ca. 290 Dage. Isaaftald Kr. 3.45 pr. Dag. ⁴⁾ Mulig ialt ca. 250 Dage og ca. 350 Kr. ⁵⁾ Dagløn Kr. 1.40, men 5 Nætter regnes for 6 Dage.
⁶⁾ 1: 14, 6: 15 og 3: 16 Aar gl. ⁷⁾ 1893: 1: 14—16, 5: 16—18 Aar gl.
*) Se derhos Anm. ved Tabellens Slutning.

fortjeneste og Lønningsmaade for Arbejdere ved 10 norske Høvlerier.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	B. Nr.	Aar.	Antal Arbei- dere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.		
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver	
							i Aaret.		pr. Dag.	
						Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
<i>19. a. Sorterere og Stablere af høvlet Last m. v.</i>										
	1	1890	2 6 6 16		? ca. 255 - 255 - 255 - 255	1 300 1 000 800 700	5.10 3.92 3.14 2.75	?ca. 255 - 255 - 255 - 255	1 300 1 000 800 700	5.10 3.92 3.14 2.75
	2	1891	¹⁾ 1 ¹⁾ 1 ¹⁾ 1		? - 275 ? - 260 - 250	1 042 884 801	3.79 3.40 3.20	? - 275 ? - 260 - 250	1 042 884 801	3.79 3.40 3.20
	3	1890	20	28—60 ²⁾	- 265	900 ²⁾	3.40 ³⁾	- 265	900 ²⁾	3.40
	4	1892	6 , 1	ov. 30 ca. 40	- 300 259	1 045 950	3.48 3.67	- 300 (259)	1 045 (950)	3.48 (3.67)
	6	1892	8		ca. 300	ca. 1 000	3.33	ca. 300	*ca. 1 000	3.33
	7	1892	1 , , 1	47 30—40 ⁴⁾ 33	? ca. 244 ? ca. 275 - 230	- 1 100 ? - 1 000 - 850	4.51 3.64 3.70	?ca. 244 ?ca. 275 - 850	- 1 100 ? - 1 000 - 850	4.51 3.64 3.70
	9	1892	3		ca. 250	- 850	3.40	ca. 250	- 850	3.40
	12	1893	4		- 260	- 800	3.08	- 260	- 800	3.08
	15	1892	⁴⁾ 5 ⁴⁾ 3 ⁵⁾ 3	1: 35	- 275 - 275 - 275	? - 850 ? - 950 ? - 700	3.09 3.45 2.55	- 275 - 275 - 275	? - 850 ? - 950 ? - 700	3.09 3.45 2.55
<i>19. b. Tællere, Mærkere (endel saadanne mulig medtagne under 19. a.).</i>										
	1	1890	2		?ca. 275	1 300	4.73	?ca. 275	1 300	4.73
	2	1891	2		- 260	963	3.70	- 260	963	3.70
	3	1890	1 , 1	26 16	- -	- -	- -	? - 290 ? - 290	619 329	2.13 1.13
<i>19. c. «Bærere» med direkte Løn.</i>										
	4	1892	6	ov. 30	ca. 300	949	3.16	ca. 300	949	3.16
Gruppe-Akkord sammen med 19. a.	6	1892	⁶⁾ 40		- 300	ca. 900	c. 3.00	- 300	*ca. 900	c. 3.00

¹⁾ Mulig 2. I 1892 ialt 4 Bordhussorterere. ²⁾ Mulig ca. 200 Dage og Kr. 3.20 pr. Dag. ³⁾ Sorterere, Stablere og Skibere af Høvellast. ⁴⁾ Sorterere og Bundtere af Kassebord. ⁵⁾ Sorterere og Bundtere af Kassebord fra Dealsagene. (Tjener muligvis ca. 850 Kr.) ⁶⁾ I 1891 havde en saadan Bærer (33 Aar gl.) 291 Dage og 947 Kr. = Kr. 3.25 pr. Dag, tre andre (34, 27 og 25 Aar) alle 305 Dage og henholdsvis 920, 877 og 785 Kr. = Kr. 3.02, 2.83 og 2.57 pr. Dag.

^{*}) Se derhos Anm. ved Tabellens Slutning.

Tabel 1 B (Forts.). Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbejdsfortjeneste og Lønningsmaade for Arbejdere ved 10 norske Høvlerier.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Br. Nr.	Aar.	Antal Arbejdere.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.		
					Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver		Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver	
				i Aaret.		Pr. Dag.			i Aaret.	Pr. Dag.
						Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
19 d. Bærere og andre Leiefolk hos 19 a og 19 c, o. l.	1	1890	1	(ug.)	Heraf antagelig 8 faste Bærere med Akkordbetaling af Nr. 19 a.	}	}	ca. 250	650	2.60
	»	»	2	(ug.)				- 250	600	2.40
	»	»	6	(5 ug.)				- 250	500	2.00
	»	»	1	(ug.)				? - 250	400	1.60
	4	1890	1	18—20	leies af Nr. 19a (den enkelte)	? - 240	424	1.77		
»	9	1892	ca. 4	Mænd	}	}	}	? - 220	?ca. 550	2.50
	»	»	2	Gutter				? - 240	? - 480	2.00
20. Skibere (af høvlet Last).	15	1892	1 ¹⁾ [19]		ligesaa			1 ²⁾ gj. 200	? gj. 440	?c. 2.20
	2	1891	3		ca. 260	799	3.07	ca. 260	799	3.07
	3	1890	23	25—65	- 290	900	3.10	- 290	900	3.10
21. Plankbærere (Lossere), Landsættere (bærer iland og stabler).	4	1892	6		ca. 300	895	2.98	- 300	895	2.98
	15	1891	18		- 250	ca. 750 c. 3.00 ³⁾	- 275	ca. 800	2.91	
22. Kassebundtere.	2	1891	9		- 250	739	2.96	- 250	739	2.96
23. Bundte- (Kasse-) Kjørere.	»	»	6		? - 260	879	3.38	? - 260	879	3.38
24. Flisebundtere.	1	1892	4	14—15	-	-	- ⁴⁾	? - 250	?ca. 380 ⁴⁾	1.52
25. Vedstablere m. v. Vedlæssere.	3	1890	2	57, 64	-	-	-	? - 300	?500	1.67
	»	»	4	73—83	-	-	-	?g.c. 240	?g.c. 400	1.67
	6	1892	3		-	-	-	ca. 270	ca. 540	2.00
»	12	1893	1		ca. 260	ca. 520	2.00	- 260	- 520	2.00
	26. Vedkjørere.	2	1891	2	42, 55	300	750	2.50	300	750
»	6	1892	3		-	-	-	ca. 270	gj.c. 630	2.33
27. Kappere p. Tomten.	3	1890	4	28—55	ca. 265	800	3.02	- 265	800	3.02
28. Divers. Tømmerm. og Div.	3	1890	7	24—69	-	-	-	? - 275	?ca. 550	2.00
	6	1892	4		-	-	-	- 270	gj. 594	2.20
Dagarb. paa Tomten.	15	1892	5 ⁵⁾ 7		-	-	-	- 275	ca. 550	2.00

¹⁾ Pr. 8de Juni 1892. Antallet er stærkt varierende, hos de tre Grupper af 19 a henholdsvis ca. 2 à 25, ca. 6 à 18 og 0 à ca. 3. Ea Leiegut hos Kasseordbunderne, 19 Aar gl. oplyste (i April 1892) at tjene Kr. 240 pr. Dag og at have Arbejde hele Aaret undtagen ca. 4 Uger (Reparationsstansinger). ²⁾ Kr. 200 à Kr. 240 (2.50). ³⁾ Tildels færre Dage. ⁴⁾ Se S. 22, Note 4—5. ⁵⁾ Faste. — Desuden er der indtil 10 løse.

Tabel 1 C. Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Arbejdsfortjeneste og Lønningsmaade for Formænd, Maskinister, Fyrbødere, Haandværkere m. m. ved 15 norske Sagbrug og Høvlerier.¹⁾

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
	Br. Nr.	Aar.	Antal Per-soner.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.				
					Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver		Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver			
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag		
				Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		
1. Formænd.	1	1890	9		-	-	-	(300)*g.	1 582	5.27		
		1900	8		-	-	-	(300)*-	1 575	5.25		
	3	1891	6		-	-	-	(300)*-	1 647	5.49		
	4	1892	4		-	-	-	300)*-	1 550	5.17		
	5	1891	4	34—67	-	-	-	gj.c. 282)*-	950	3.37		
(Ved Sagbrug.)	6	1892	5	27—59	-	-	-	- 230)*-	1 360	5.91		
(Ved Høvleri.)		»	3	(1: 55)	-	-	-	300)*-	1 975	6.58		
(Ved Tomter.)		»	9		-	-	-	(300)*-	1 456	4.85		
(Ved Tomter.)		1901	8		-	-	-	(300)*-	1 285	4.28		
Smed og Maskinist.	8	1892	1	55	-	-	-	300	1 000	3.33		
Sagmester.		»	1		ca. 188	870	4.63	(ca. 188)	(870)	(4.63)		
Nedsætter m. m.		»	1	41	- 180	ca. 800	4.44	- 180)*c.	800	4.44		
Sagmester.		1900	1	32	?	?	?	220	1 165	5.30		
Formand.		»	1	49	-	-	-	300	1 000	3.33		
Maskinist.	9	1892	1	36	-	-	-	(300)*	1 500	5.00		
Cirkelmester (Filer).		»	1	39	-	-	-	(300)	1 200	4.00		
Sagmestre.		»	2	48	(ca. 180)	(1 233)	(6.85)	?ca.250	gj. 1 411	5.64		
Formænd.		»	1	ca. 36	-	-	-	(300)	1 400	4.67		
Formand (Høvleriet).		»	1	55	-	-	-	(300)*	1 200	4.00		
Maskinist (—)		1900	1		-	-	-	ca. 300	2 000	6.67		
Formand (Sagbruget).		1902	1		-	-	-	- 300	1 700	5.67		
Cirkelmester (—)		1902	1		-	-	-	- 300)*	1 400	4.67		
Sagmestre.		1900	2		ca. 205	gj. 1 455	7.10	- 300	1 400	4.67		
		1902	2		- 195	- 1 298	6.65	- 205	gj. 1 455	7.10		
					- 195	- 1 298	6.65	- 195	- 1 298	6.65		
Sagmester.	10	1892	1		?)	?)	?)	- 140	ca. 638	4.56		
Maskinist.		»	1		-	-	-	(? - 200)	800	(4.00)		
Sagmester.		1900	1	54	?)	?)	?)	183	1 204	6.58		
Maskinist.		»	1	61	-	-	-	ca. 220	1 000	4.55		
Sagmester.	11	1893	1	64	ca. 200	1 448	7.24	- 215	c. 1 485	6.91		
Maskinister.		»	1	39	? - 270	1 005	3.73	? - 270	1 005	3.72		
		»	1	24	? - 220	950	4.32	? - 220	950	4.32		
Sagmester.		1898	1		300	1 350	4.50	300	1 350	4.50		
Maskinister.		»	1		250	1 080	4.32	250	1 080	4.32		
		»	1		250	880	3.52	250	880	3.52		
Formand.	12	1893	1		-	-	-	300	1 800	6.00		
Høvlerimester.		»	1	46	-	-	-	300	1 300	4.33		
Sagmester.		»	1		-	-	-	300	1 000	3.33		
Maskinist.		»	1		-	-	-	300	900	3.00		

¹⁾ Brug Nr. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 9, 12 og 14: Sagbrug og Høvlerier. Nr. 5, 8, 10, 11 og 13: kun Sagbrug; Nr. 15 kun Høvleri. ²⁾ Dels Akkord, dels Dagløn. ^{*)} Se Anmærkningerne ved Tabellens Slutning.

Tabel 1 C (Forts.). Detaljerede Opgaver over Arbejdsdage, Maskinister, Fyrbødere, Haandværkere m. m.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Br. Nr.	Aar.	Antal		Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.		
			Per-soner.	Alder.	Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver		Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver	
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.
					Kr.	Kr.			Kr.	Kr.
Formand.	13	1893	1	66	-	-	-	(300)*	1 800	6.00
Sagmestre.		»	2		-	-	-	2300	1 200	4.00
Smed og Maskinist.		»	1	49	-	-	-	(300)	1 200	4.00
Formand (Tomt).	14	1900	1					297*	1 040	3.51
Høvelmester		»	1					125*	500	4.00
Sagmester		»	1		75	213	2.85	75*	213	2.85
Tomteform. (Bordskriver).	15	1891	1		-	-	-	300*	1 200	4.00
Brugsform. (Ingeniør).		»	1		-	-	-	300*	3 000	10.00
Brugsfuldmægtig.		1900	1		-	-	-	(300)*	3 500	11.67
Formand paa Tomten.		»	1		-	-	-	(300)*	1 800	6.00
2. Filere. **)										
Filer og Bladretter.	1	1890	1		?	?	?	ca. 275	1 200	4.36
(Ved Sagbrug.)		»	2	30—50	ca. 200	950	4.75	- 200	950	4.75
	2	1890	1		- 220	794	3.61	- 252	858	3.41
(Ved Sagbrug.)	3	1890	5	49—56	- 200	990	4.95	- 200	990	4.95
	4	1892	2	ca. 40	284	1 048	3.69	284	1 048	3.69
	5	1891	3	43—61	gj. 112	gj. 447	4.00	gj. 197	gj. 583	2.96
Filere og Snedkere.		1900	3	52—70	?	?	?	- 278	- 908	3.27
(Ved Sagbrug.)	6	1892	9	48—76	ca. 200	gj. 911	4.56	ca. 200*	- 911	4.56
	7	1892	1	30—50	-	-	-	300	1 000	3.33
		»	2	30—50	ca. 200	ca. 950	4.75	ca. 200	ca. 950	4.75
	13	1893	1	48	- 160	700	4.38	- 160	700	4.38
3. Maskinister. **)										
	1	1890	4	(1: 44)	-	-	-	- 260	650	2.50
(Ved Sagbrug.)	3	1890	2	49, 60	ca. 190	700	3.68	(?210)	(?748)	(3.56)
(Ved Høvleri.)		»	4	33—63	- 290	1 100	3.79	ca. 290	1 100	3.79
Maskinister.	4	1890	4		-	-	-	286	ca. 725	2.53
Elektrikere.		»	2		-	-	-	300	715	2.38
(Ved Høvleri.)	6	1892	4		-	-	-	ca. 270*	ca. 782	2.90
	7	1892	1	30—40	-	-	-	300	850	2.83
		»	1	30—40	-	-	-	300	720	2.40
	15	1892	1		-	-	-	¹⁾ ca. 295	¹⁾ c.1 016	3.44
		»	1		-	-	-	- 270	- 929	3.44

¹⁾ Inkl. Overarbejde (ca. 250_a Timer).

²⁾ Se Anm. ved Tabellens Slutning.

^{**)} Jfr. ogsaa under Formænd (Sagmestre ved Brug Nr. 8—14 er ogsaa Filere; se ogsaa „Cirkelmester“ (Br. Nr. 9)). Se derhos Side 22.

Arbejdsfortjeneste og Lønningsmaade for Formænd,
ved 15 norske Sagbrug og Høvlerier.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Br. Nr.	Aar.	Antal Per- soner.	Alder.	Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.			
					Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.	
				Kr.	Kr.			Kr.	Kr.		
<i>4. a. Fyrbødere.</i>	1	1890	10	vældre (1: 47)	-	-	-	?ca. 250	550	2.20	
(Ved Sagbrug.)	}	2	1890	1		-	-	-	¹⁾ 267	601	2.25
				²⁾ 1		-	-	-	¹⁾ 162	365	2.25
				³⁾ 1		-	-	-	¹⁾ 104	234	2.25
(Ved Sagbrug.) (Ved Høvleri.)	}	3	1890	4	20—53	ca. 200	650	3.25	(?220)	(?690)	3.14
				4	25—49 ⁴⁾	- 315	⁴⁾ 780	2.48 ⁴⁾	ca. 315 ⁴⁾	⁴⁾ 780	2.48
(Ved Høvleri.)	}	4	1890	4	fuld- voksne	-	-	-	¹⁾ 318	676	2.13
		6	1892	6		-	-	-	?ca. 312	(764)	2.45
		7	1892	4	40—60	?ca. 260	?610	(2.35)	- 275	⁵⁾ 650	2.36
		8	1892	1		- 200	640	3.20	(- 200)	(640)	(3.20)
			1900	1	28	?	?	?	250	999	4.00
		9	1892	4	23—30	ca. 225	804	3.57	gj.c. 268	gj. 899	3.36
	1900	4		- 250	gj. 990	3.96	ca. 250	- 990	3.96		
	1902	4		- 265	- 958	3.62	- 265	- 958	3.62		
1ste Fyrbøder. 2den Fyrbøder.	}	10	1892	1		-	-	-	- 138	414	3.00
			1900	1	53	-	-	-	- 183	632	3.45
		12	1893	2	35, 42	307	819	2.67	307	819	2.67
		13	1893	1	43	ca. 160	ca. 660	4.13	250	830	3.32
				1	47	- 160	- 660	4.13	223	780	3.50
			1900	1	55				180	816	4.53
				1	32				180	582	3.23
		14	1901	1					⁶⁾ 387	806	2.08
				1					⁶⁾ 343	782	2.28
				1					92	193	2.10
15	1892	2					ca. 295	ca. 870	2.95		
<i>4. b. Unge Fyrbødere.</i>	11	1893	2	ca. 16 —17	-	-	-	- 180	- 300	1.67	
		1898	2		?	?	?	180	300	1.67	
12	1893	⁷⁾ 2	Gutter		-	-	-	(c. 192)	352	1.83	
13	1893	2	ca. 25	ca. 168	392	2.33	- 168	392	2.33		

¹⁾ Antal Vagter. ²⁾ November 1889—Februar 1890. ³⁾ Juni—November 1890. ⁴⁾ Iberegnet Brandvagt (2 Nætter hveranden Uge); dette havde ialfald 2 af dem. Herfor havdes muligvis Dagløn. ⁵⁾ Op-givet for 2 af dem (51 og 58 Aar gl.). ⁶⁾ Antagelig Vagter. ⁷⁾ 1: 19 Aar.

Tabel I C (Forts.). Detaillerede Opgaver over Arbejdsdage, Maskinister, Fyrbødere, Haandværkere m. m.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5			6			7		8		9		10	
	Br. Nr.	Aar.	Antal Per-soner.	Alder.	Akkordarbejde.						Alt Slags Arbejde ved Bruget.							
					Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver		Antal Arbejdsdage for hver.	Arbejdsfortjeneste for hver									
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.								
						Kr.	Kr.			Kr.	Kr.			Kr.	Kr.			
5. Flisetrillere o. l. (Ved Sagbrug.) (Ved Høvleri.) Sagflistriller (Tomtearb.) Høvlflisbærere.	1	1890	1	ældre	-	-	-	ca. 270	550	2.04	}	-	-	-	? ca. 270	550	2.04	
			7		-	-	-	? - 250	500	2.00								
	{	2	1890	5	}	-	-	-	pj. 175	gj. 312	1.78	}	-	-	-	pj. 175	gj. 312	1.78
				1 ¹⁾		-	-	-	67	132	1.97							
				1 ²⁾		-	-	-	38	68	1.80							
		3	1890	2	17	-	-	-	180	ca. 300	1.67							
		4	1890	4	fuld-voksne	-	-	-	³⁾ 318	598	1.88							
	{	6	1892	2	}	ca. 250	ca. 600	2.40	ca. 250	ca. 600	2.40	}	- 250	- 500	2.00	- 250	- 500	2.00
				14 ⁴⁾		-	-	-	-	-	-							
		7	1892	4	25 35	? - 260	⁶⁾ 572	2.20	? - 260	⁶⁾ 572	2.20				? - 260	⁶⁾ 572	2.20	
		9	1892	2	28, 53	- 210	628	2.99	gj. c. 211	gj. 630	2.99				ca. 250	- 833	3.33	
			1900	2		- 250	pj. 833	3.33	ca. 250	- 833	3.33				- 265	- 875	3.30	
		1902	2		- 265	- 875	3.30	- 265	- 875	3.30				- 265	- 875	3.30		
		1900	1		?	?	?	300	956	3.19				300	956	3.19		
	12	1893	2	59, 77	-	-	-	? ca. 218	486	2.23				ca. 218	486	2.23		
			2	(1: 57)	250	520	2.08	250	520	2.08				250	520	2.08		
	15	1892	2		-	-	-	ca. 280	ca. 560	2.00				ca. 280	ca. 560	2.00		
6. Smede.	1	1890	1	42	-	-	-	ca. 300	700	2.33								
	2	1891	1	59	-	-	-	⁷⁾ 337	⁷⁾ 1 230	3.65								
	3	1890	1	41	-	-	-	300	900	3.00								
				2	47	-	-	-	300	840	2.80							
				1	63	-	-	-	300	780	2.60							
	4	1890	1		-	-	-	300	750	2.50								
	5	1891	1	46	-	-	-	290	651	2.25								
			1900	1	55	-	-	-	298	775	2.60							
	(Ved Sagbrug)	6	1892	1	50	-	-	-	ca. 300	c. *750	2.50				ca. 300	c. *750	2.50	
		(Ved Høvleri.)		1891	1	69	-	-	-	305	*832	2.73				305	*832	2.73
	7	1892	1	60	-	-	-	300	754	2.51								
	9	1894	1	42	-	-	-	300	936	3.12								
		1900	1		-	-	-	300	1 000	3.33								
12	1893	1		-	-	-	300	600	2.00									
15	1892	1		-	-	-	ca. 300	*800	2.67									

For Br. Nr. 8 og 13 se Form.

¹⁾ November 1890—Februar 1890. ²⁾ September—November 1890. ³⁾ Vagter. ⁴⁾ „Hovedtrillere“. ⁵⁾ Flisetrillergutter (voksne) og Flisebundtere. ⁶⁾ Ialfald en af dem. ⁷⁾ Iberegnet 370 Timers Overarbejde (regnet for 37 Dage).
*) Se Anm. ved Tabellens Slutning.

Arbejdsfortjeneste og Lønningsmaade for Formænd,
ved 15 norske Sagbrug og Høvlerier.

Arbejdsstilling.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Br. Nr.	Aar.	Antal		Akkordarbejde.			Alt Slags Arbejde ved Bruget.		
			Per- soner.	Alder.	Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver	
						i Aaret.	pr. Dag.		i Aaret.	pr. Dag.
						Kr.	Kr.		Kr.	Kr.
<i>7. Smedgutter.</i>	1	1890	1	ugift	-	-	-	?ca. 250	250	?1.00
	2	1891	1	44	-	-	-	260	520	2.00
	3	1890	3	44, 44, 73	-	-	-	300	640	2.13
	4	1890	1	fuld- voksen	-	-	-	300	540	1.80
	5	1891	1	over 16	-	-	-	299	359	1.20
		1900	1		-	-	-	175	313	1.79
(Ved Høvleri)	6	1891	1	23	-	-	-	305	610	2.00
	7	1892	1	25	-	-	-	300	600	2.00
	9	1894	1	15—16	-	-	-	300	450	1.50
	15	1892	1	ny ansat	-	-	-	ca. 290	522	1.80
<i>8. Tømmermænd.</i>	2	1891	2	35, 51	-	-	-	¹⁾ 300	¹⁾ 900	3.00
	3	1890	9	45—67	-	-	-	ca. 300	ca. 780	2.60
			1		-	-	-	- 300	- 660	2.20
	4	1890	1		-	-	-	300	750	2.50
	7	1892	1	ca. 75	-	-	-	²⁾ 300	²⁾ 600	2.00
	9	1894	1		-	-	-	ca. 275	ca. 740	2.69
<i>9. Snekere.</i>	3	1890	1	47	-	-	-	290	812	2.80
	15	1892	2		-	-	-	290	?638	(2.20)
<i>10. Mekaniske Værk- stedsarbejdere m. V.</i>	1	1890	2	(1: 37)	-	-	-	300	1 000	3.33
			2	gifte	-	-	-	300	gj. 650	2.17
	2	1891	1	27	-	-	-	³⁾ 372	900	2.42
			1	39	-	-	-	³⁾ 350	630	1.80
	4	1890	1		-	-	-	300	754	2.51
Reparatør.	5	1900	1	61	-	-	-	257	776	3.02
Bordreparatør.			1	72	-	-	-	291	621	2.13
(Ved Sagbrug.)	6	1892	3	42—48	-	-	-	300	*800	2.67
			6	17—72	-	-	-	300	gj. *450	1.50
(Ved Høvleri.)			1		-	-	-	ca. 300	ca. 750	2.50
			⁴⁾ 2		-	-	-	300	690	2.30
	15	1892	1		-	-	-	300	900	3.00
			1		-	-	-	300	660	2.20
			1	48	-	-	-	260	624	2.40
<i>11. Smørere etc.</i> Se S. 42.										

¹⁾ For den ene (35 Aar) er 8 Sygedage ikke fraregnet. Den anden havde Biindtægt ved Snekerearbejde (50 Kr.). ²⁾ Antagelig fragaar endel ved Sygedage. ³⁾ Iberegnet Overarbejde (10 Timer regnet = 1 Dag). ⁴⁾ Iberegnet den ovennævnte Smedgut?

⁵⁾ Se Anm. ved Tabellens Slutning.

Anmærkninger til Tabel 1 A—C.

Side 2—3. For Brug Nr. 10's Vedkommende er Arbejdsfortjenesten i Aaret 1900 for Første-, Anden- og Trediemanden opgivet under ét og i Tabellen fordelt efter samme Forhold som i Tidsrummet $\frac{1}{7}$ 1895— $\frac{81}{12}$ 1896, for hvilket man har Opgave særskilt for hver af disse Stillinger.

S. 4—5. Paa lignende Maade er man for samme Brugs Vedkommende gaaet ud fra, at Kjerratmanden og Kollereren i Aaret 1900 havde samme Aarsfortjeneste, idet dette var Tilfældet i 1892.

S. 8. Ligesaa er Stavskjærernes Fortjeneste i 1900 ved samme Brug fordelt paa samme Maade som i 1892.

S. 11—13. Ved Brug Nr. 6 havde som Regel alle Tomtearbejdere efter stadigt Arbejde i 2 Aar enten fri Bolig eller Husleiegodtgjørelse (Kr. 4.00 pr. Maaned); af ca. 300 Tomtearbejdere — iberegnet dem, som er anført i Tabel 1 B, S. 20 og 22—24 — havde ca. 106 fri Bolig og omtrent ligesaa mange Husleiegodtgjørelse.

S. 11 Brug Nr. 6: Lossere. I Arbejdsdagens Antal og Arbejdsfortjenesten er Overarbejde medregnet. Den særskilt anførte Losser havde Husleiegodtgjørelse, de 2 særskilt anførte Vipper fri Bolig, de 8 først anførte Plankestablere havde alle fri Bolig.

S. 12. De i Note 8 anførte Sorterere havde begge fri Bolig.

S. 13. Ligesaa den ældste (gifte) af de to i Note 3 omhandlede Ladningsbærere, men ikke den yngste (ugifte). De i Note 7 nævnte Kappere havde begge fri Bolig.

S. 15. Brug Nr. 6. Af Dagarbejderne ved Sagbruget havde antagelig adskillige fri Bolig eller Kr. 28.80 i Husleiegodtgjørelse; jfr. Noterne ved dette Brug S. 2—8.

S. 16. Brug Nr. 6. Dagvagten havde fri Bolig, af Natvægterne havde den ene fri Bolig, den anden Husleiegodtgjørelse (Kr. 28.80).

S. 17—18, 22. Brug Nr. 6. Af Høvlerne, Sliberne, Kapperne, Kløverne, Pudserne og Filerne havde 30 frit Hus og 22 Husleiegodtgjørelse.

S. 20. Vedkommende Indbringerne ved Brug Nr. 6 se ovenfor ved S. 11—13 angaaende frit Hus etc.

S. 22—23. Ligesaa vedkommende Paalæsserne, Sortererne og Bærerne.

S. 22. Brug Nr. 6. Den ene Filer (med 915 Kr.) havde derhos som Kirketjener fri Bolig og 36 Kr.s Fortjeneste. Den anden havde fri Bolig.

S. 25. Af de 9 Formænd m. v. ved Brug Nr. 1 i 1890 havde 2 en Aarsfortjeneste af Kr. 2 400 (samt fri Bolig), 1: Kr. 1 800, 2: Kr. 1 600, 1: Kr. 1 320, 2: Kr. 1 200 og 1: Kr. 720. I Aaret 1900 udgjorde Aarsfortjenesten: for 2: 2 400, for 1: 1 800, for 2: 1 500, for 1: 1 200, for 1: 1 000 og for 1: 800 Kr. — Ved Brug Nr. 3 udgjorde de sex Formænds Aarsfortjeneste henholdsvis Kr. 2 400, 2 000, 1 900, 1 500, 1 200 og 884; muligvis var 2 af dem Formænd ved en til Bruget knyttet særlig Fabrik. — Ved Brug Nr. 4 tjente de fire Formænd m. v. henholdsvis 2 000, 2 000, 1 200 og 1 000 Kr.; de 3 første havde derhos fri Bolig. — Ved Brug Nr. 5: 1 752 (samt fri Bolig), 800 (do.), 727

og 520 Kr. (sidstanførte: Opsynsmand). — Ved Brug Nr. 6 tjente i 1892 de fem Formænd m. v. ved Sagbruget: 2 800 (Bestyrer), 1 300 (Værksmester), 1 200 (Opsynsmand) 900 og 600 Kr. (Tilsynsmænd); derhos havde vistnok samtlige fri Bolig. De tre ved Høvleri: 3 300 (Fuldmægtig), 1 400 og 1 224 Kr.; alle fri Bolig. De 9 ved Tomterne 2 300, 2 000 (2), 1 400, 1 200 (2) og 1 000 (3); derhos havde 8 fri Bolig og 1 Kr. 300 i Husleiegodtgjørelse. I 1901 tjente de anførte 8 Tomteformænd: Kr. 1 600 (2), 1 500, 1 200 (3), 1 080 og 900, hvorhos alle havde Naturalfordele til en Værdi af 100 Kr. — Nedsætteren ved Brug Nr. 8 havde foruden de 800 Kr. fri Bolig og 100 Kr.'s Biindtægt. — Brug Nr. 9, 1892: I Maskinistens Aarsfortjeneste er medregnet Husleiegodtgjørelse (Kr. 100). En Formand med 1 200 Kr. kontant Løn havde derhos fri Bolig. 1900 og 1902: Ligesaa en Formand med 1 400 Kr.'s Løn.

S. 26. De med Stjerne i Rubrik 9 betegnede har alle derhos fri Bolig; dog muligvis med Undtagelse af 1 af de 9 Filere (Br. Nr. 6), 3 af de 4 Maskinister (ligesaa) samt Høvelmesteren og Sagmesteren ved Br. Nr. 14.

S. 28. Stjerne i Rubrik 9 c: derhos fri Bolig.

S. 29. Brug Nr. 6. Mekaniske Værkstedarbeidere: de 3 med 800 Kr. havde derhos fri Bolig; af de 6 med gennemsnitlig 450 Kr. havde 2 fri Bolig.

R e t t e l s e .

S. 15. Br. Nr. 5, femte Linie, staar i Rubrik 4: 57—67, skal være: 55—67.

Tabel 2 A. Oversigt over Arbejdsdage og Arbejds-
I. Arbejdsfortjeneste i ved-

Arbejdsstilling og Arbejdssted (Jfr. S. 34, Note 8—10).	1	2	3	4	5 6 7			8 9		
	Aar.	Samlet Antal Per- soner. ^{*)}	Samlet Antal Ar- bejds- dage.	Samlet Ar- bejds- fortje- neste i Aaret.	Gjennemsnitlig pr. Mand.			Mindste og høieste Fortjeneste		
					Antal Ar- bejds- dage i Aaret.	Arbejds- fortjeneste		i Aaret.	pr. Dag.	
						i Aaret.	pr. Dag.			
			Kr.	Kr.	Kr.		Kr.	Kr.		
1. Sagmestre, Første- og Andenmænd.¹⁾										
Ved Br. Nr. 1—4, 6—7: Sagm	1890—92	92	16 790	75 788	183	824	4.51	698—1 010	3.65—5.32	
— 8—13 {	Førstemænd {	1892—93	14	2 381	9 254	170	661	3.89	465—700	3.41—4.38
		²⁾ 1900	10	2 023	8 701	202	870	4.30	730—962	3.40—5.07
	Andenmænd {	1892—93	14	2 373	8 503	170	608	3.59	429—670	3.01—4.27
		²⁾ 1900	10	1 985	7 983	199	798	4.02	730—835	3.40—4.53
2. Saggutter og Tredie- mænd.¹⁾										
Sagg. (Br. Nr. 1—4, 6—7) {	1890—92	93	16 955	41 898	182	450	2.47	300—720	1.71—3.79	
	,	14	2 510	3 080	179	220	1.23	180—320	1.03—1.68	
	Trediemænd. (Br. Nr. 8—13) {	1892—93	14	2 381	6 802	170	486	2.86	358—539	2.19—3.33
	²⁾ 1900	10	1 985	6 780	199	678	3.42	550—725	2.56—3.99	
3. Løndsearbejdere og Kjerratmænd m. v.¹⁾										
Løndsearb. og { (Br. Nr. 1—4, 7)	1890—92	44	8 774	33 894	199	770	3.86	603—900	2.86—4.89	
	Kjerratm. { (— 8—13) {	1892—93	13	2 235	6 979	172	537	3.12	322—1 100	2.38—6.11
²⁾ 1900		7	1 443	5 325	206	761	3.69	550—913	2.56—5.07	
Kollere ved Br. Nr. 8—13 {	1892—93	8	1 355	3 551	169	444	2.62	322—481	2.38—2.98	
	²⁾ 1900	7	1 395	4 447	199	635	3.19	550—726	2.56—3.64	
Leiefolk (Br. Nr. 1—13)	1890—93	20	3 520	7 540	176	377	2.14	152—500	0.80—2.50	
Forskjellige (Br. Nr. 1, 4, 6)	1890—92	32	6 100	21 516	191	672	3.53	383—800	1.97—4.21	
4. Kappere m. v.¹⁾										
a) Væs. ældre Akkord- arbejdere. { (Br. Nr. 2, 3, 6)	1890—92	17	3 088	9 317	182	548	3.02	265—760	2.11—4.00	
	{ (— 8—13) {	1892—93	17	3 039	7 890	179	464	2.60	270—800	2.00—4.21
		²⁾ 1900	10	1 890	5 996	189	600	3.17	548—812	2.56—4.68
b) Gutter m. v. { (Br. Nr. 2, 4)	1890	11	2 002	2 850	182	259	1.42	184—334	1.00—1.71	
	{ (— 8—13) {	1892—93	32	5 537	11 050	173	345	2.00	203—428	1.49—2.50
		²⁾ 1900	15	2 900	8 041	193	536	2.77	370—582	1.72—3.23

^{*)} 0: Fortjeneste i den Tid, Brugene er i Gang. Tildels er dog ogsaa medregnet Fortjeneste udenfor denne Tid, hvad der dog i det hele taget neppe har synderlig Betydning for Tallene i denne Tabel.

¹⁾ Brug Nr. 5 og 14 ikke medregnet. Heiler ikke de 4 „Halve Sagmestre“ o. l. øverst S. 3 eller den S. 6 ved Note 4 betegnede Bordkapper. ²⁾ For Br. Nr. 11: 1898. ³⁾ Arbejdere med under 100 Arbejdsdage ikke medregnede.

fortjeneste for Arbejdere ved endel norske Sagbrug.
kommende Arbejdsstilling. *)

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1 Aar.	2 Samlet Antal Per- soner.	3 Samlet Antal Ar- bejds- dage.	4 Samlet Ar- bejds- fortje- neste i Aaret.	5 Ojennemsnitlig pr. Mand.			8 Mindste og høieste Fortjeneste		
					Antal Ar- bejds- dage i Aaret.	Arbejds- fortjeneste		i Aaret.	pr. Dag.	
						i Aaret.	pr. Dag.			
<i>5. Arbejdere ved Stavskjæring.¹⁾</i>				Kr.		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
a) Akkord- arbejdere { ved Br. Nr. 1—4, 6, 7	1890—92	60	11 848	36 447	197	607	3.08	450—741	2.23—3.75	
{ — 8—13	1892—93	22	3 844	12 615	175	573	3.28	285—800	2.11—4.15	
	³⁾ 1900	7	1 378	5 525	197	789	4.01	586—970	3.05—5.29	
b) Leiefolk { ved Br. Nr. 1, 4, 7	1890—92	20	4 650	7 622	233	381	1.64	144—500	0.80—2.00	
{ m. v. — 8, 11—13	1892—93	7	1 240	1 720	177	246	1.39	150—300	1.00—1.58	
	³⁾ 1900	3	610	1 070	203	357	1.75	270—450	1.50—2.09	
<i>6. Lægteskjærere m. v.</i> (Br. Nr. 1, 3, 4) { Voksne, direkte lønn. Leiefolk og Gutter	1890	12	2 718	7 218	227	602	2.66	427—930	2.00—4.65	
		12	2 586	3 674	216	306	1.42	167—550	0.80—2.00	
<i>7—8. Planke-, Flise- og Baghonkjærere.²⁾</i> Ved Br. Nr. 1, 2, 4, 7	1890—92	43	8 299	25 733	193	598	3.10	451—750	2.36—4.00	
<i>9. Hjelpearbejdere hos Planke-, Flise- og Baghonkjærere.</i> (Br. Nr. 1, 4)	1890—92	8	1 580	2 794	198	349	1.77	152—500	0.80—2.50	
<i>10. Vælttere.</i> (Br. Nr. 8—13)	{ 1892—93	10	1 813	6 280	181	628	3.46	595—700	3.18—4.38	
	{ ³⁾ 1900	6	1 115	4 196	186	699	3.76	576—854	3.02—4.74	
<i>13**). Planke- og Bord- staber: m. v.</i>	{ ved Br. Nr. 1—4, 6—7	151	37 887	121 339	251	804	3.20	560—1 068	2.40—4.44	
a) Akkord- arbejdere ⁴⁾	{ — 5	1891	⁵⁾ 22	4 580	12 710	208	578	2.78	256—750	1.84—3.20
	{ 1900	⁵⁾ 12	3 240	11 196	270	933	3.46	774—1 057	2.95—3.83	
	{ — 9, 11—13	1892—93	25	5 680	19 130	227	765	3.37	700—900	3.00—4.09
b) Lav. lønn. Bæ- rere (m. Akkord) samt Leiefolk { v. Br. Nr. 1, 6 — 9, 11 — 13	1890—92	100	25 510	52 700	255	527	2.07	420—550	2.00—2.40	
	1893	23	3 850	9 860	167	429	2.56	412—460	2.20—3.00	
	1900	ca. 5	1 000	3 000	200	600	3.00	600	3.00	
<i>14. Skibere og Sorterere.</i>	{ ved Br. Nr. 1—4, 6—7	78	21 420	69 284	275	888	3.23	600—1 095	2.14—4.12	
a) Akkord- arbejdere	{ — 5	1891	⁵⁾ 12	2 720	7 076	227	590	2.60	283—880	1.67—3.38
	{ 1900	⁵⁾ 8	2 202	6 602	275	825	3.00	638—1 040	2.46—3.59	
	{ — 5	1890	ca. 42	8 825	22 375	210	533	2.54	250—750	2.00—3.00
b) Leiefolk (Br. Nr. 1—4)	1890	ca. 42	8 825	22 375	210	533	2.54	250—750	2.00—3.00	
<i>15. Kappere (Tomtearb.)</i> ved Br. Nr. 2, 6	1890—92	ca. 34	10 100	22 992	297	676	2.28	650—873	2.17—3.17	
{ — 5 ⁶⁾	1891	⁵⁾ 8	1 864	4 392	233	549	2.36	300—853	1.54—3.28	
	1900	⁵⁾ 4	920	1 872	230	468	2.03	302—634	1.51—2.53	

¹⁾ Br. Nr. 14 ikke medregnet. Heller ikke de S. 8 med Note 3 betegnede ved Br. Nr. 8 og 9. ²⁾ Br. Nr. 5 ikke medregnet. ³⁾ For Br. Nr. 11: 1896. ⁴⁾ Undtagen lavere lønnede Bærere ved Br. Nr. 6 (se S. 11), der er henførte til b. — Br. Nr. 14 ikke medtaget, heller ikke 5 Stabere i 1900 ved Br. Nr. 13 (jfr. S. 11, Note 7). ⁵⁾ Se S. 11, Note 3. ⁶⁾ Jfr. S. 13 med Note 6. ^{*)} Se S. 32. ^{**)} De specielle Stillinger Nr. 11 og 12 (S. 10—11) er ikke medtagne i denne Tabel.

Tabel 2 A (Forts.). Oversigt over Arbejdsdage og Arbejds-
I. Arbejdsfortjeneste i ved-

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1 Aar**).	2 Samlet Antal Per- soner.	3 Samlet Antal Ar- bejds- dage.	4 Samlet Ar- bejds- fortje- neste i Aaret.	5 Gjennemsnitlig pr. Mand.			8 Mindste og høieste Fortjeneste		
					6 Antal Ar- bejds- dage i Aaret.	7 Arbejds- fortjeneste		i Aaret.	pr. Dag.	
						i Aaret.	pr. Dag.			
					Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
16. Arbejdere ved Trans- port m. v. af Stav, Ved etc.¹⁾										
a) Voksne Arbejdere.	{ ved Br. Nr. 1—3, 7 — 5 *)	{ 1890—92 1891 1900	{ 35 9 7	{ 7 675 1 350 1 758	{ 21 085 3 284 6 131	{ 219 150 251	{ 602 365 876	{ 2.75 2.43 3.49	{ 161—790 252—599 705—990	{ 1.57—3.72 1.85—2.66 2.98—4.34
	{ — 8—13 *) 1900	{ 1892—93 1900	{ 12 5	{ 2 050 946	{ 4 988 2 676	{ 171 189	{ 416 535	{ 2.43 2.83	{ 230—600 401—670	{ 1.63—3.75 2.16—3.35
b) Gutter m. v.	{ ved Br. Nr. 3, 4, 6 — 5 — 11 — 8, 11	{ 1890—92 1891 1893 *) 1900	{ 31 2 4) 5)	{ 5 786 221 (?) 200 999	{ 5 855 287 230 1 253	{ 187 111 (?) 200 200	{ 189 144 (?) 230 251	{ 1.01 1.30 1.15 1.25	{ 171—330 143—144 230 174—300	{ 0.90—1.47 1.30 1.15 0.90—1.45
17. Dagarbejdere, Tomte- arbejdere m. v.										
a) Væsntl. voksne Ar- bejdere.	{ v. Br. Nr. 1—4, 6—7 — 5	{ 1890—92 1891 1900	{ 85 13 20	{ 20 446 2 621 4 240	{ 39 870 4 065 12 007	{ 241 202 212	{ 469 313 600	{ 1.95 1.55 2.83	{ 320—900 188—563 359—1 030	{ 1.50—3.27 1.17—2.05 2.03—3.88
	{ — 8-9, 11-13 *) 1900	{ 1892—93 1900	{ 5 26	{ 1 258 5 959	{ 2 806 16 319	{ 252 229	{ 561 628	{ 2.23 2.74	{ 450—640 372—769	{ 2.00—2.50 2.42—3.69
b) Gutter m. v.	{ ved Br. Nr. 3, 6 — 5	{ 1890—92 1891	{ 6) 7)	{ 1 450 370	{ 2 250 385	{ 207 123	{ 321 128	{ 1.55 1.04	{ 300—375 102—174	{ 1.25—1.76 0.93—1.16
Sammendrag:										
I. Egentlige Sagarbejdere.		Omk.								
a) Voksne Akkordarb. m. v.	{ Smaalenene *) Drammen og Omegn *)	{ 1892 1892 1900	{ 350 102 61	{ 66 273 17 608 12 099	{ 226 078 55 599 44 757	{ 189 173 198	{ 646 545 734	{ 3.41 3.16 3.70	{ 265—1 010 270—1 100 548—970	{ 1.71—5.32 2.00—6.11 2.56—5.29
b) Leiefolk, Gutter m. v.	{ Smaalenene *) Drammen og Omegn *)	{ 1892 1892 1900	{ 70 46 18	{ 14 198 7 847 3 510	{ 22 335 15 201 9 111	{ 203 171 195	{ 319 330 506	{ 1.57 1.94 2.60	{ 152—550 150—428 270—582	{ 0.80—2.50 1.00—2.50 1.50—3.23
c) Til- sammen.	{ Smaalenene Drammen og Omegn	{ 1892 1892 1900	{ 420 148 79	{ 80 471 25 455 15 609	{ 248 413 70 800 53 868	{ 192 172 198	{ 591 478 682	{ 3.09 2.78 3.45	{ 152—1 010 150—1 100 270—970	{ 0.80—5.32 1.00—6.11 1.50—5.29
II. Tomtearbejdere m. v.										
a) Voksne Akkordarb. m. v.	{ Smaalenene *) Do. (et enkelt Brug) ¹⁰⁾ Drammen og Omegn *)	{ 1892 1892 1900 1892 1900	{ 426 64 51 52 37	{ 105 827 13 135 12 360 10 801 8 020	{ 300 303 31 527 37 808 33 204 23 191	{ 248 205 242 208 217 ¹¹⁾	{ 705 493 741 639 627 ¹²⁾	{ 2.84 2.40 3.06 3.06 2.89	{ 161—1 095 188—880 302—1 057 230—900 372—854	{ 1.50—4.44 1.17—3.38 1.51—4.34 1.63—4.38 2.16—4.74

¹⁾ Lægtbundtøre ved Brug Nr. 3 ikke medregnet, jfr. S. 13. ²⁾ Jfr. S. 14. ³⁾ For Br. Nr. 11: 1898. ⁴⁾ En gammel Mand. ⁵⁾ En 81-aarig Mand, en Kvinde og 3 fjortenaars Gutter. ⁶⁾ Deraf 5 Kvinder (17 c, se S. 16). ⁷⁾ Disse er i Tabel 1 A anført under Gruppe 17 a, jfr. S. 16, Note 4 (2 unge, 1 76-aarig). ⁸⁾ Br. Nr 1—4, 6, 7. ⁹⁾ Br. Nr. 8—13. ¹⁰⁾ Br. Nr 5. ¹¹⁾ Da man for 1900 mangler tilstrækkelige opgaver for nogle af de bedst aflønnede Tomtearbejdere (Stabiere), som derfor ikke er medtagne, maa man ikke af den anførte Gjennemsnitsfortjeneste slutte sig til nogen Nedgang i samme siden 1892. ¹²⁾ Se S. 32. ^{**)} Jfr. Tabel 1 A.

fortjeneste for Arbeidere ved endel norske Sagbrug.
kommende Arbeidsstilling. *)

Arbeidsstilling og Arbeidssted.	Aar. **)	1	2	3	4	5 6 7			8 9	
		Samlet Antal Per- soner.	Samlet Antal Ar- beids- dage.	Samlet Ar- beids- fortje- neste i Aaret.	Samlet kontant Ar- beids- fortje- neste i Aaret.	Gjennemsnitlig pr. Mand.			Mindste og høieste Fortjeneste	
						Arbeids- fortjeneste i Aaret.	pr. Dag.	i Aaret.	pr Dag.	
Omkr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.					
b) Leiefolk, Gutter m. v.	{ Smaalenene ¹⁾	1892	188 43 151	85 974	230	457	1.99	152—750	0.80—3.00	
	{ Do. ²⁾	1892	5 591	672	118	134	1.14	102—174	0.93—1.30	
	{ Drammen og	1892	24 4 050	10 090	169	420	2.49	230—460	1.15—3.00	
	{ Omegn ³⁾	1900	10 1 999	4 253	200 ⁴⁾	425 ⁴⁾	2.13	174—600	0.90—3.00	
c) Til- sammen	{ Smaalenene	1892	614 148978	386277	243	629	2.59	152—1 095	0.80—4.44	
	{ Do. (et enkelt	1892	69 13 726	32 199	199	467	2.35	102—880	0.93—3.38	
	{ Brug).	1900	51 12 360	37 808	242	741	3.06	302—1 057	1.51—4.34	
	{ Drammen og	1892	76 14 851	43 294	195	570	2.92	230—900	1.15—4.38	
{ Omegn	1900	47 10 019	27 444	213 ⁵⁾	584 ⁵⁾	2.74	174—854	0.90—4.74		
III. Ialt.										
a) Voksne Akkordarb. m. v.	{ Smaalenene ¹⁾	1892	776 172100	526381	222	678	3.06	161—1 095	1.50—5.32	
	{ Drammen og	1892	154 28 409	88 803	184	577	3.13	230—1 100	1.63—6.11	
	{ Omegn	1900	98 20 119	67 948	205	693	3.38	372—970	2.16—5.32	
b) Leiefolk, Gutter m. v.	{ Smaalenene ¹⁾	1892	258 57 349	108309	222	420	1.89	152—750	0.80—3.00	
	{ Drammen og	1892	70 11 897	25 291	170	361	2.13	150—460	1.00—3.00	
	{ Omegn	1900	28 5 509	13 364	197	477	2.43	174—600	0.90—3.23	
c) Til- sammen.	{ Smaalenene	1892	1 034 229449	634690	222	614	2.77	152—1 095	0.80—5.32	
	{ Drammen og	1892	224 40 306	114094	180	509	2.83	150—1 100	1.00—6.11	
	{ Omegn	1900	126 25 628	81 312	203	645	3.17	174—970	0.90—5.22	
Hovedsum for 1892.										
I. Egentl. Sagarb.	{ Voksne Akk.arb.	1892	452 83 881	281677	186	623	3.36	265—1 100	1.71—6.11	
	{ Leief., Gutter etc.	"	116 22 045	37 536	190	324	1.70	150—550	0.80—2.50	
II. Tomte- arbeidere.	{ Voksne Akk.arb.	"	542 129763	365034	239	673	2.81	161—1 095	1.17—4.44	
	{ Leief., Gutter etc.	"	217 47 792	96 736	220	446	2.02	102—750	0.80—3.00	
			1 327	283481	780983	214	589	2.75	102—1 100	0.80—6.11

¹⁾ Br. Nr. 1—4, 6, 7. ²⁾ Br. Nr. 8—13. ³⁾ Br. Nr. 5. ⁴⁾ Heller ikke disse Tal kan sammenlignes med de for 1892 anførte. ⁵⁾ Jfr. forr. Note og S. 34, Note 11. ⁶⁾ Se S. 32. ⁷⁾ Jfr. Tabel 1 A.

Anm. Hvis man for bedre at kunne sammenligne Arbeids- og Lønningsforholdene i 1892 og 1900 overalt fratrækker Brug Nr. 12, for hvilket Opgaver for 1900 mangler, samt desuden ved andre Brug endel specielle Stillinger, saasom Stablere, som heller ikke er medtagne for sidstnævnte Aar, faar man for 1892 i Drammen med Omegn:

I a.	Egentlige Sagarbeidere,	voksne Akkordarbeidere	m. v.:	78	med gj.sn.	168	Dage og	542	Kr.
I b.	Do.	Gutter m. v.:	22	—	170	—	—	341	-
II a.	Tomtearbeidere m. v.,	voksne Akkordarbeidere	m. v.:	17	—	180	—	517	-
II b.	Do.	Gutter m. v.:	9	—	200	—	—	434	-

Tabel 2 A (Forts.). Oversigt over Arbeidsdage og Arbeidsfortjeneste for Arbejdere ved endel norske Sagbrug.

II. Samlet Arbeidsfortjeneste ved vedkommende Brug.*)

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4	5	6	7
	Aar	Samlet Antal Personer.	Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- fortjeneste i Aaret.	Gjennemsnitlig pr. Mand.		
					Antal Arbejds- dage i Aaret.	Arbejdsfortjeneste	
						i Aaret.	pr. Dag.
	Omkr.			Kr.	Kr.	Kr.	
<i>I. Egentlige Sagarbejdere.</i>							
a) Voksne	1892	350	72 060	235 007	206	671	3.26
Akkordarb. m. v.	»	102	19 371	59 135	190	580	3.05
c) Til-	1892	420	86 258	257 342	205	613	2.98
sammen.	»	148	27 218	74 336	184	502	2.73
<i>II. Tomtearbejdere m. v.</i>							
a) Voksne	1892	426	108 237	304 781	254	715	2.82
Akkordarb. m. v.	»	64	13 225	31 657	207	495	2.39
c) Til-	1892	614	151 388	390 755	247	636	2.58
sammen.	»	69	13 816	32 329	200	469	2.34
	»	76	15 399	44 389	203	584	2.88
<i>III. Ialt.</i>							
a) Voksne	1892	776	180 297	539 788	232	696	2.99
Akkordarb. m. v.	»	154	30 720	93 434	199	607	3.04
c) Til-	1892	1 034	237 646	648 097	230	627	2.73
sammen.	»	224	42 617	118 725	190	530	2.79
<i>Hovedsum for 1892.</i>							
I. Egentl. Sagarb.	1892	452	91 431	294 142	202	651	3.22
	»	116	22 045	37 536	190	324	1.70
II. Tomte-	»	542	132 811	370 737	245	684	2.79
arbejdere.	»	217	47 792	96 736	220	446	2.02
		1 327	294 079	799 151	222	602	2.72

*) I (S. 34—35) med Tillæg af Dagarbejde ved vedkommende Brug; tildels skjønsmæssig beregnet, se nærmere den indledende Oversigt. For 1900 haves ikke særskilte Opgaver over Akkordarbejdernes Bifortjeneste ved Dagarbejde, men dette er muligvis medregnet i Opgaverne (ialfald vistnok tildels).
1—3) Se S. 35.

Tabel 2 B. Oversigt over Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste for Arbejdere ved endel norske Høvlerier.

I. Arbejdsfortjeneste i vedkommende Arbejdsstilling. *)

Arbejdsstilling og Arbejdssted. **)	1	2	3	4	5 6 7			8 9	
	Aar.	Samlet Antal Per- soner.	Samlet Antal Ar- bejds- dage.	Samlet kontant Ar- bejds- fortje- neste i Aaret.	Gjennemsnitlig pr. Mand.			Mindste og høieste Fortjeneste	
					Antal Ar- bejds- dage i Aaret.	Arbejds- fortjeneste		i Aaret.	pr. Dag.
						i	pr.		
Omkr.			Kr.		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	
1. 2. 4. Høvlere, Sløbere, Klyvere.									
Smaalene m. m. Drammen og Omegn.	1892	144	36 578	136 678	254	949	3.74	800—1 191	3.20—4.76
»	»	12	2 640	9 852	220	821	3.73	800—876	3.48—4.17
3. Kappere.									
Smaalene m. m. Drammen og Omegn.	1892	47	12 041	38 978	256	829	3.24	725—900	2.79—3.55
»	»	6	1 340	3 760	223	627	2.81	570—740	2.48—3.52
5. Pudser.									
Smaalene m. m. Drammen og Omegn.	1892	50	12 704	37 318	254	746	2.94	650—900	2.52—3.40
»	»	4	880	2 576	220	644	2.93	624—664	2.71—3.16
6—9. Kapper-, Klyver- og Høvlgutter.									
a) (væs.) { Smaalene etc.	1892	104	26 382	65 750	254	632	2.49	450—700	1.80—2.80
voksne { Drammen etc.	»	10	2 180	6 272	218	627	2.88	570—740	2.48—3.52
b) (væs.) { Smaalene etc.	»	83	21 056	30 698	254	370	1.46	242—495	0.93—1.98
Gutter { Drammen etc.	»	5	1 110	1 708	222	342	1.54	300—404	1.30—1.93
10. Indbringere.									
a) Akkord- { Smaalene etc.	1892	89	23 686	86 135	266	968	3.64	800—1 087	3.08—3.95
arb. m. v. { ved Drammen	»	2	480	1 900	240	950	3.96	950	3.96
b) Leiefolk { Smaalene	»	10	2 500	5 800	250	580	2.32	500—700	2.00—2.80
{ ved Drammen	»	2	360	900	180	450	2.50	300—600	2.50
11. 13. Kantstjærere og Dealsagstjærere. (Smaalene etc.)	1892	21	5 314	16 956	253	807	3.19	667—979	2.67—3.92
12. 14. Kantstjærere og Dealsagstjærergutter. (Ligesaa)	1892	18	4 628	8 607	257	478	1.86	250—608	0.88?—2.43
15. Stavstjærere.									
Smaalene { a) Akkordarb.	1892	29	7 325	26 039	253	898	3.55	875—958	3.18—3.83
{ b) Leiegutter	»	ca. 9	c. 2 160	c. 2 700	c. 240	(?) 300	(?) 1.25	(?) 300	(?) 1.25

*) Jfr. S. 32.

**) „Smaalene m. m.“ o: Br. Nr. 1—4, 6, 7 og 15. „Drammen og Omegn“ o: Br. Nr. 9 og 12, Br. Nr. 14 er ikke medregnet.

fortjeneste for Arbeidere ved endel norske Høvlerier.
kommende Arbeidsstilling.

Arbeidsstilling og Arbeidssted.	1	2	3	4	5 6 7			8 9		
	Aar.	Samlet Antal Per- soner.	Samlet Antal Ar- beids- dage.	Samlet kontant Ar- beids- fortje- neste i Aaret.	Gjennemsnitlig pr. Mand.			Mindste og høieste Fortjeneste		
					Antal Ar- beids- dage i Aaret.	Arbeids- fortjeneste		i Aaret.	pr. Dag.	
						i	pr. Dag.			
Omrk.			Kr.		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		
Sammendrag:										
<i>I. Egentlige Høvleri- arbeidere.</i>										
a) Voksne } Akkordarb. } m. v. }	Smaalenene m. m. Drammen etc.	1892 ,	400 34	101 722 7 595	325 639 23 850	254 223	814 701	3.20 3.14	450—1 191 550—876	1.80—4.76 2.00—4.17
b) Leiefolk, } Gutter m. v. }	Smaalenene m. m. Drammen etc.	1892 ,	115 6	29 250 1 389	44 485 2 043	254 232	387 341	1.52 1.47	242—699 300—404	0.88—2.46 1.20—1.93
c) Til- } sammen. }	Smaalenene m. m. Drammen etc.	1892 ,	515 40	130 972 8 984	370 124 25 893	254 225	719 647	2.83 2.88	242—1 191 300—876	0.88—4.76 1.20—4.17
<i>II. Tomtearbeidere m. v.</i>										
a) Voksne } Akkordarb. } m. v. }	Smaalenene m. m. Drammen etc.	1892 ,	320 10	87 409 2 530	280 849 8 170	273 253	878 817	3.21 3.23	520—1 300 520—950	2.00—5.10 2.00—3.96
b) Leiefolk, } Gutter m. v. }	Smaalenene m. m. Drammen etc.	1892 ,	97 8	23 944 1 720	42 313 4 060	247 215	436 508	1.77 2.36	290—700 300—600	1.12—2.80 2.00—2.50
c) Til- } sammen. }	Smaalenene m. m. Drammen etc.	1892 ,	417 18	111 353 4 250	323 162 12 230	267 236	775 679	2.90 2.88	290—1 300 300—950	1.12—5.10 2.00—3.96
<i>III. Ialt.</i>										
a) Voksne } Akkordarb. } m. v. }	Smaalenene m. m. Drammen etc.	1892 ,	720 44	189 131 10 125	606 488 32 020	263 230	842 728	3.21 3.16	450—1 300 520—950	1.80—5.10 2.00—4.17
b) Leiefolk, } Gutter m. v. }	Smaalenene m. m. Drammen etc.	1892 ,	212 14	53 194 3 109	86 798 6 103	251 222	409 436	1.63 1.96	242—700 300—600	0.88—2.80 1.20—2.50
c) Til- } sammen. }	Smaalenene m. m. Drammen etc.	1892 ,	932 58	242 325 13 234	693 286 38 123	260 228	744 657	2.86 2.88	242—1 300 300—950	0.88—5.10 1.20—4.17
<i>Hovedsum.</i>										
I. Egentl. } Høvleriarb. }	Voksne Akk. arb. Leief., Gutter m. v.	1892 ,	434 121	109 317 30 639	349 489 46 528	252 253	805 385	3.20 1.52	450—1 191 242—699	1.80—4.76 0.88—2.46
II. Tomte- } arbeidere. }	Voksne Akk. arb. Leief., Gutter m. v.	», ,	330 105	89 939 25 664	289 019 46 373	273 244	876 442	3.21 1.81	520—1 300 290—700	2.00—5.10 1.12—2.80
			990	255 559	731 409	258	739	2.86	242—1 300	0.88—5.10

Tabel 2 B (Forts.). Oversigt over Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste for Arbejdere ved endel norske Høvlerier.

II. Samlet Arbejdsfortjeneste ved vedkommende Brug.*)

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4	5	6	7
	Aar.	Samlet Antal Personer.	Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- fortjeneste i Aaret.	Gjennemsnitlig pr. Mand.		
		Arbejds- dage i Aaret.	Arbejdsfortjeneste		i Aaret.	pr. Dag.	
	Omkr.			Kr.	Kr.	Kr.	
<i>I. Egentlige Høvleriarb.</i>							
a) Voksne } Smaalenene m. m.	1892	400	103 048	327 975	258	820	3.18
Akkordarb. } Drammen etc.	»	34	7 869	24 396	231	718	3.10
m. v. }							
c) Til- } Smaalenene m. m.	1892	515	132 298	372 460	257	723	2.82
sammen. } Drammen etc.	»	40	9 258	26 439	231	661	2.86
<i>II. Tomtearbejdere m. v.</i>							
a) Voksne } Smaalenene m. m.	1892	320	88 229	282 489	276	883	3.20
Akkordarb. } Drammen etc.	»	10	2 530	8 170	253	817	3.23
m. v. }							
c) Til- } Smaalenene m. m.	1892	417	112 173	324 802	269	779	2.90
sammen. } Drammen etc.	»	18	4 250	12 230	236	679	2.88
<i>III. Ialt.</i>							
a) Voksne } Smaalenene m. m.	1892	720	191 277	610 464	266	848	3.19
Akkordarb. } Drammen etc.	»	44	10 399	32 566	236	740	3.13
m. v. }							
c) Til- } Smaalenene m. m.	1892	932	244 471	697 262	262	748	2.85
sammen. } Drammen etc.	»	58	13 508	38 669	233	667	2.86
<i>Hovedsum for 1892.</i>							
I. Egentl. } Voksne Akk.arb.	1892	434	110 917	352 371	256	812	3.18
Høvleriarb. } Leief, Gutter m. v.	»	121	30 639	46 528	253	385	1.52
II. Tomte- } Voksne Akk.arb.	»	330	90 759	290 659	275	881	3.20
arbejdere. } Leief, Gutter m. v.	»	105	25 664	46 373	244	442	1.81
		990	257 979	735 931	261	743	2.85
<i>Sammenligning mellem 1892 og 1900 (kun Br. Nr. 9, ved Drammen):</i>							
<i>Egentl. Høvleriarbejdere:</i>							
a) Voksne Akkordarb. m. v. }	1892	18	4 069	13 576	226	754	3.34
(Stilling Nr. 1—5, 7, 8, 16 a.) }	1900	18	4 500	15 908	250	884	3.53
b) Gutter (ialfald i 1892). }	1892	3	699	1 143	233	381	1.64
(Stilling Nr. 6 og 16 b.) }	1900	3	750	1 678	250	559	2.24

*) Jfr. Note * Side 36.

Tabel 2 C. Oversigt over Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste for Formænd, Maskinister, Fyrbødere, Haandværkere m. m. ved endel norske Sagbrug og Høvlerier.

Alt Arbejde ved vedkommende Brug, saavidt Opgaver haves.

Arbejdsstilling og Arbejdssted.*)	1		2		3		4		5			6		7		8		9	
	Aar.	Samlet Antal Per- soner.	Samlet Antal Ar- bejds- dage.	Samlet Ar- bejds- fortje- neste i Aaret.	Samlet Ar- bejds- fortje- neste i Aaret.	Gjennemsnitlig pr. Mand.			Mindste og højeste Fortjeneste.		i Aaret.	pr. Dag.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
						Antal Ar- bejds- dage i Aaret.	Arbejds- fortjeneste i Aaret.	Arbejds- fortjeneste pr. Dag.											
1. Formænd m. v.																			
Smaalenene m. m.	1892	38	11 050	60 349	291	1 588	5.46	600—3 300	2.40—11.00										
	1900	18	5 400	28 180	300	1 566	5.22	800—3 500	2.67—11.67										
Drammen og Omegn.	1892	22	5 798	26 033	264	1 183	4.49	638—1 800	3.00—6.91										
	1900	13	3 333	17 089	256	1 315	5.13	880—2 000	3.33—7.10										
2. Filere. (B 17 og C 2.)																			
Smaalenene m. m.	1892	31	7 245	30 530	234	985	4.21	858—1 400	3.00—5.19										
Ved Drammen.	1892	1	160	700	160	700	4.38	700	4.38										
3. Maskinister.																			
Smaalenene m. m.	1892	24	6 609	19 469	275	811	2.95	650—1 100	2.38—3.79										
4. Fyrbødere.																			
a) Voksne.																			
Smaalenene m. m.	1892	1) 36	10 007	24 208	278	672	2.42	550—870	2.13—3.14										
Drammen og Omegn.	1892	2) 12	2 833	8 682	236	724	3.06	392—972	2.33—3.57										
	1900	8	1 793	6 989	224	874	3.90	582—999	3.23—4.53										
b) Gutter.																			
Drammen og Omegn.	1892	4	744	1 304	186	326	1.75	300—352	1.67—1.83										
	1900	(2)	(360)	(600)	(180)	(300)	(1.67)	(300)	(1.67)										
5. Flisetrillere o. lign.																			
Smaalenene m. m.	1892	3) 39	9 767	19 610	250	503	2.00	236—600	1.71—2.40										
	»	2	360	600	180	300	1.67	300	1.67										
Drammen og Omegn.	»	6	1 358	3 272	226	545	2.41	486—631	2.08—2.99										
	1900	(3)	(800)	(2 622)	(267)	(874)	(3.28)	(833—956)	(3.19—3.33)										
6. Smede.																			
Smaalenene m. m.	1892	11	3 342	9 176	304	834	2.75	700—1 230	2.33—3.65										
Drammen og Omegn.	1892	2	600	1 536	300	768	2.56	600—936	2.00—3.12										
	1900	(1)	(300)	(1 000)	(300)	(1 000)	(3.33)	(1 000)	(3.33)										
7. Smedgutter.																			
Smaalenene m. m.	1892	9	2 605	4 962	289	551	1.90	250?—640	1.00?—2.13										
Ved Drammen.	»	1	300	450	300	450	1.50	450	1.50										
8. 9. Tømmermænd og Snekere.																			
Smaalenene m. m.	»	17	5 070	12 918	298	760	2.55	600—900	2.00—3.00										
Ved Drammen.	»	1	275	740	275	740	2.69	740	2.69										
10. Mekaniske Værkstedsarbejdere.																			
Smaalenene m. m.	»	22	6 682	14 998	304	682	2.24	400—1 000	1.50—3.33										

*) „Smaalenene m. m.“ : Brug Nr. 1—4, 6, 7 og 15. „Drammen og Omegn“ : Brug Nr. 8—13. (1900: ikke alle.)

1) 2 Fyrbødere, der S. 27 er betegne ved Note 2 og 3, er regnet som 1. 2) Heraf er 2 paa S. 27 opført under 4 b.

3) 2 Flisetrillere med under 100 Arbejdsdage ikke medregnet.

1890-1900.

Tabel 2 C (Forts.). Oversigt over Arbeidsdage og Arbeidsfortjeneste for Formænd, Maskinister, Fyrbødere, Haandværkere m. m. ved endel norske Sagbrug og Høvlerier

Alt Arbejde ved vedkommende Brug, saavidt Opgaver gives.

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4	5 6 7			8 9		
	Aar.	Samlet Antal Per- soner.	Samlet Antal Ar- bejds- dage.	Samlet kontant Ar- bejds- fortje- neste i Aaret	Gjennemsnitlig pr. Mand.			Mindste og højeste Fortjeneste		
					Antal Ar- bejds- dage i Aaret.	Arbejds- fortjeneste		i Aaret.	pr. Dag.	
						i	pr. Dag.			
Omkr.			Kr.		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		
11. Smørere, Remyere og Remreparatører, Dreiere, Prambyggere.										
Smaalenene.	1892	11	3 293	7 522	299	684	2.28	450—1 014	1.64 ² -3.00	
Drammen (Prambygger).	»	1	300	750	300	750	2.50	750	2.50	
Sammendrag:										
I. Formænd, Filere, Maskinister.										
Smaalenene m. m.	1892	93	24 904	110 348	268	1 187	4.43	600—3 300	2.38-11.00	
Drammen og Omegn.	1892	23	5 958	26 733	259	1 162	4.49	638—1 800	3.00—6.91	
	1900	13	3 333	17 089	256	1 315	5.13	880—2 000	3.33—7.10	
II. Fyrbødere, Flisetrillere o. lign.										
a) Voksne.	Smaalenene m. m.	1892	75	19 774	43 818	264	584	2.22	236—870	1.71—3.14
	Drammen og Omegn.	1892	18	4 191	11 954	233	664	2.85	392—972	2.08—3.57
	1900	11	2 593	9 611	236	874	3.71	582—999	3.19—4.53	
b) Gutter.	Smaalenene m. m.	1892	2	360	600	180	300	1.67	300	1.67
	Drammen og Omegn.	1892	4	744	1 304	186	326	1.75	300—352	1.67—1.83
	1900	2	360	600	180	300	1.67	300	1.67	
c) Til- sammen.	Smaalenene m. m.	1892	77	20 134	44 418	261	577	2.21	236—870	1.67—3.14
	Drammen og Omegn.	1892	22	4 935	13 258	224	603	2.69	300—972	1.67—3.57
	1900	13	2 953	10 211	227	785	3.46	300—999	1.67—4.53	
III. Haandværkere.										
a) Væs. Voksne.	Smaalenene m. m.	1892	61	18 387	44 614	301	731	2.43	400—1 230	1.50—3.65
	Drammen og Omegn.	1892	4	1 175	3 026	294	757	2.58	600—936	2.00—3.12
b) Smed- gutter (væs. unge).	Smaalenene m. m.	1892	9	2 605	4 962	289	551	1.90	250 ² —640	1.00 ² -2.13
	Drammen og Omegn.	1892	1	300	450	300	450	1.50	450	1.50
c) Til- sammen.	Smaalenene m. m.	1892	70	20 992	49 576	300	708	2.36	250 ² —1 230	1.00 ² -3.65
	Drammen og Omegn.	1892	5	1 475	3 476	295	695	2.36	450—936	1.50—3.12
Hovedsum for 1892.										
I. Form., Filere, Maskinister	1892	116	30 862	137 081	266	1 182	4.44	600—3 300	2.38-11.00	
II. Fyrbødere, Flisetrillere	»	99	25 069	57 676	253	583	2.30	236—972	1.67—3.57	
III. Haandværkere.	»	75	22 467	53 052	300	707	2.36	250 ² —1 230	1.00 ² -3.65	
Ialt		290	78 398	247 809	270	855	3.16	236—3 300	1.00²-11.00	

Tabel 2 D. Sammendrag for 2422 Arbeidere
ved Sagbrug og Høvlerier. *)

(Formænd, Filere og Maskinister ikke medregnet.)

Alt Arbeide ved vedkommende Brug, saavidt Opgaver haves.

Arbeidsstilling og Arbeidssted.	1	2	3	4	5	6	7
	Aar.	Samlet Antal Personer.	Samlet Antal Arbeids- dage.	Samlet kontant Arbeids- fortjeneste i Aaret.	Gjennemsnitlig pr. Mand.		
					Antal Arbeids- dage i Aaret.	Arbeidsfortjeneste	
				i Aaret.		pr. Dag.	
	Omkr.			Kr.		Kr.	Kr.
<i>A. Voksne Akkordarbeidere m. v.</i>							
Smaalenene m. m.	1892	1 632	409 735	1 238 684	251	759	3.02
Drammen og Omegn.	»	220	46 485	140 980	211	641	3.03
Tilsammen		1 852	456 220	1 379 664	246	745	3.02
<i>B. Gutter og Leiefolk.</i>							
Smaalenene m. m.	1892	481	113 508	200 669	236	417	1.77
Drammen og Omegn.	»	89	16 050	33 148	180	372	2.07
Tilsammen		570	129 558	233 817	227	410	1.80
<i>C. Ialt.</i>							
Smaalenene m. m.	1892	2 113	523 243	1 439 353	248	681	2.75
Drammen og Omegn.	»	309	62 535	174 128	202	564	2.78
Tilsammen		2 422	585 778	1 613 481	242	666	2.75

*) Ved Brug Nr. 1, 2, 3, 4, 6, 7, 15 („Smaalenene m. m.“) samt Nr. 8—13 („Drammen og Omegn“).

Tabel 3. Opgaver over Arbejdere og Formænd ved endel og Arbejdsfortjenestens Størrelse
(De anførte Personers samlede Fortjeneste)

Arbejdsstilling og Antal Arbejdsdage.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Antal Personer											
													i Aaret (eller Driftstiden), Kr.											
													Samlet Antal Per- soner.	300 og der- under.	301 til 400.	401 til 500.	501 til 600.	601 til 700.	701 til 800.	801 til 900.	901 til 1 000.	1 001 til 1 100.	1 101 til 1 200.	over 1 200.
A. Sagbrugsarbejdere.																								
<i>a. Voksne, direkte lønnede.</i>																								
1. Sagmestre, 1ste og 2den Mænd.																								
1892	101—125.....	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-											
	126—150.....	4	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-											
	151—175.....	49	-	-	1	1	7	30	10	-	-	-	-											
	176—200.....	61	-	-	-	5	19	3	6	24	4	-	-											
	201—225.....	3	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-											
	226—250.....	8	-	-	-	-	2	4	2	-	-	-	-											
	251—275.....	3	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-											
276—300.....	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-												
Tilsammen	131	-	-	5	7	30	37	24	24	4	-	-												
1900	101—125.....	³⁾ 1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-												
	126—150.....	³⁾ 6	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-												
	176—200.....	8	-	-	-	-	1	5	2	-	-	-												
	201—225.....	13	-	-	-	-	4	5	4	-	-	-												
	226—250.....	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-												
	251—275.....	4	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-												
	276—300.....	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-												
Tilsammen	35	-	4	3	-	-	5	10	9	4	-	-												
2. Saggutter, 3dis Mænd.																								
1892	101—125.....	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-												
	126—150.....	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-												
	151—175.....	48	30	-	14	4	-	-	-	-	-	-												
	176—200.....	56	-	-	39	3	10	4	-	-	-	-												
	201—225.....	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-												
	251—275.....	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-												
Tilsammen	112	31	5	53	8	11	4	-	-	-	-													
1900	101—125.....	³⁾ 1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-												
	151—175.....	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-												
	176—200.....	5	-	-	-	1	2	2	-	-	-	-												
	201—225.....	6	-	-	-	2	-	4	-	-	-	-												
	226—250.....	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-												
	251—275.....	3	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-												
276—300.....	2	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-													
Tilsammen	19	-	1	-	4	2	9	1	2	-	-													

¹⁾ Tildels 1890, 91 eller 93.

²⁾ Tildels 1898 eller 1901. Brugene er delvis ikke de samme som for 1892.

³⁾ Fri Bolig ikke medregnet, se Side 80.

Danske Sagbrug og Høvlerier, fordelte efter Arbejdsdagens Antal
Aarene 1892¹⁾ og 1900²⁾.

(Med vedkommende Brug, forsaavidt Opgaver foreligger.)

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	Antal Arbejdsdage.
Med Arbejdsfortjeneste: *)															
pr. Arbejdsdag, Kr.															
.00 og der- under.	1.01 til 1.50.	1.51 til 1.75.	1.76 til 2.00.	2.01 til 2.25.	2.26 til 2.50.	2.51 til 2.75.	2.76 til 3.00.	3.01 til 3.25.	3.26 til 3.50.	3.51 til 3.75.	3.76 til 4.00.	4.01 til 4.50.	4.51 til 5.00.	over 5.00.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	101-125.
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	1	-	-	126-150.
-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	37	10	-	151-175.
-	-	-	-	-	-	-	4	2	5	12	2	2	30	4	176-200.
-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	201-225.
-	-	-	-	-	-	-	2	-	5	1	-	-	-	-	226-250.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	251-275.
-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	276-300.
-	-	-	-	-	-	1	8	6	14	15	3	40	40	4	Tilsammen.
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	101-125.
-	-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	-	-	-	-	126-150.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	2	2	176-200.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	1	8	-	-	201-225.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	226-250.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	251-275.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	276-300.
-	-	-	-	-	-	2	3	2	4	4	3	13	2	2	Tilsammen.
-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	101-125.
-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	126-150.
-	-	30	-	-	2	2	10	-	4	-	-	-	-	-	151-175.
-	-	-	-	11	16	4	9	2	-	10	4	-	-	-	176-200.
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	201-225.
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	251-275.
-	-	30	-	11	21	10	19	3	4	10	4	-	-	-	Tilsammen.
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101-125.
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	151-175.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	-	176-200.
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	4	-	-	-	-	201-225.
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	226-250.
-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	251-275.
-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	276-300.
-	-	-	-	-	1	2	4	2	-	8	2	-	-	-	Tilsammen.

*) Ved Brug Nr. 14 (ikke medtaget i 1892).

Tabel 3 (Forts.). Opgaver over Arbejdere og Formænd ved enden af Aaret og Arbejdsfortjenestens Størrelse

Arbejdsstilling og Antal Arbejdsdage.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Antal Personer											
													Samlet Antal Per- soner.	i Aaret (eller Driftstiden), Kr.										
														300 og der- under.	301 til 400.	401 til 500.	501 til 600.	601 til 700.	701 til 800.	801 til 900.	901 til 1 000.	1 001 til 1 100.	1 101 til 1 200.	1 201 til 1 300.
3. Lændsarbejdere m. v.																								
1892	101—125.....	3	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-											
	126—150.....	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-											
	151—175.....	9	-	1	8	-	-	-	-	-	-	-	-											
	176—200.....	72	-	5	8	2	33	17	6	-	1	-	-											
	201—225.....	12	-	-	-	-	-	1	11	-	-	-	-											
	226—250.....	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-											
	251—275.....	6	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-											
Tilsammen	106	1	11	16	2	33	24	18	-	1	-	-												
1900	176—200.....	5	-	-	-	1	3	-	-	1	-	-												
	201—225.....	8	-	-	-	4	3	2	2	-	-	-												
	226—250.....	3	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-												
	251—275.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-												
	276—300.....	2	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-												
Tilsammen	19	-	-	-	5	4	3	3	2	-	-													
4—6. Kappere m. v., Stav- og Lægteskjærere.																								
1892	101—125.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-												
	126—150.....	5	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-												
	151—175.....	41	-	9	12	20	-	-	-	-	-	-												
	176—200.....	49	-	3	9	7	10	18	-	2	-	-												
	201—225.....	26	-	1	4	19	1	1	-	-	-	-												
	226—250.....	10	-	-	4	1	3	1	1	-	-	-												
	251—275.....	5	-	-	-	3	1	-	1	-	-	-												
Tilsammen	137	5	13	30	50	15	20	2	2	-	-													
1900	101—125.....	¹⁾ 1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-												
	126—150.....	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-												
	151—175.....	3	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-												
	176—200.....	9	-	-	-	3	2	-	3	1	-	-												
	201—225.....	7	-	-	-	5	1	1	-	-	-	-												
	226—250.....	2	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-												
	251—275.....	3	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-												
Tilsammen	27	-	1	1	12	6	2	3	2	-	-													

¹⁾ Ved Br. Nr. 14

orske Sagbrug og Høvlerier, fordelte efter Arbejdsdagens Antal
Aarene 1892 og 1900.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	Antal Arbejdsdage.
led Arbejdsfortjeneste :															
pr. Arbejdsdag, Kr.															
.00 og der- under.	1.01 til 1.50.	1.51 til 1.75.	1.76 til 2.00.	2.01 til 2.25.	2.26 til 2.50.	2.51 til 2.75.	2.76 til 3.00.	3.01 til 3.25.	3.26 til 3.50.	3.51 til 3.75.	3.76 til 4.00.	4.01 til 4.50.	4.51 til 5.00.	over 5.00.	
-	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	101-125.
-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	126-150.
-	-	-	-	1	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	151-175.
-	-	-	5	-	2	5	2	9	-	25	8	9	6	1	176-200.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	7	4	-	-	201-225.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	226-250.
-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	251-275.
-	-	-	5	2	9	5	12	10	1	27	15	13	6	1	Tilsammen.
-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	1	176-200.
-	-	-	-	-	-	3	1	-	2	-	-	2	-	-	201-225.
-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-	226-250.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	251-275.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	276-300.
-	-	-	-	-	-	3	2	3	2	4	-	3	1	1	Tilsammen.
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101-125.
-	-	-	2	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	126-150.
-	-	-	2	2	5	12	-	2	18	-	-	-	-	-	151-175.
-	-	-	1	6	-	4	8	-	3	19	4	2	2	-	176-200.
-	-	-	1	3	1	-	19	-	1	1	-	-	-	-	201-225.
-	-	-	3	1	1	-	3	-	2	-	-	-	-	-	226-250.
-	-	-	1	2	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	251-275.
-	-	-	10	16	8	17	30	2	26	20	4	2	2	-	Tilsammen.
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	101-125.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	126-150.
-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	151-175.
-	-	-	-	-	-	2	1	1	1	1	-	1	2	1	176-200.
-	-	-	-	-	-	5	-	1	1	-	-	-	-	-	201-225.
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	226-250.
-	-	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	251-275.
-	-	-	-	3	1	5	4	2	4	1	1	1	4	1	Tilsammen.

Tabel 3 (Forts.). Opgaver over Arbejdere og Formænd ved endel og Arbejdsfortjenestens Størrelse

Arbejdsstilling og Antal Arbejdsdage.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Antal Personer												
													i Aaret (eller Driftstiden), Kr.												over 1 200
													300 og der- under.	301 til 400.	401 til 500.	501 til 600.	601 til 700.	701 til 800.	801 til 900.	901 til 1 000.	1 001 til 1 100.	1 101 til 1 200.			
7—12. Planke- og Flise- kjørere, Veltere m. v.																									
1892 { 101—125.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
151—175.....	9	-	7	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
176—200.....	36	-	4	9	7	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
201—225.....	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
226—250.....	17	-	-	-	-	9	8	-	-	-	-	-	-	-	-										
251—275.....	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
276—300 ¹⁾	14	-	-	-	6	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
Tilsammen	79	1	11	9	14	36	8	-	-	-	-	-	-	-	-										
1900 { 126—150.....	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
151—175.....	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
176—200.....	3	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-										
201—225.....	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
226—250.....	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
251—275.....	5	-	-	-	-	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-										
Tilsammen	14	-	-	1	2	6	3	2	-	-	-	-	-	-	-										
13—14. Stablere og Skibere.																									
1892 { 101—125.....	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
126—150.....	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
151—175.....	5	1	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
176—200.....	3	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
201—225.....	54	-	-	-	2	33	-	-	19	-	-	-	-	-	-										
226—250.....	59	-	-	-	9	18	20	-	4	8	-	-	-	-	-										
251—275.....	131	-	-	-	6	1	24	77	5	18	-	-	-	-	-										
276—300 ¹⁾	33	-	-	-	4	2	7	12	1	7	-	-	-	-	-										
Tilsammen	288	3	2	4	22	55	51	89	29	33	-	-	-	-	-										
1900 { 101—125.....	²⁾ 4	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
126—150.....	²⁾ 6	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
151—175.....	²⁾ 1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
201—225.....	2	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-										
226—250.....	6	-	-	-	-	2	4	-	-	-	-	-	-	-	-										
251—275.....	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
276—300.....	14	-	-	-	-	1	1	2	2	8	-	-	-	-	-										
Tilsammen	34	4	7	1	-	4	5	3	2	8	-	-	-	-	-										

¹⁾ Iberegnet endel med over 300 Dage (se S. 11).

²⁾ Ved Br. Nr. 14.

Danske Sagbrug og Høvlerier, fordelte efter Arbejdsdagens Antal
Aarene 1892 og 1900.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	Antal Arbejdsdage.
Med Arbejdsfortjeneste:															
pr. Arbejdsdag, Kr.															
1.00 og der- under.	1.01 til 1.50.	1.51 til 1.75.	1.76 til 2.00.	2.01 til 2.25.	2.26 til 2.50.	2.51 til 2.75.	2.76 til 3.00.	3.01 til 3.25.	3.26 til 3.50.	3.51 til 3.75.	3.76 til 4.00.	4.01 til 4.50.	4.51 til 5.00.	over 5.00.	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101-125.
-	-	-	-	1	6	-	-	-	-	-	-	-	2	-	151-175.
-	-	-	2	2	4	5	6	5	-	8	4	-	-	-	176-200.
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	201-225.
-	-	-	-	-	-	8	1	8	-	-	-	-	-	-	226-250.
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	251-275.
-	-	1	6	-	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	276-300.
-	-	1	8	4	17	14	8	13	-	8	4	2	-	-	Tilsammen.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	126-150.
-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	151-175.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	176-200.
-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	201-225.
-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	226-250.
-	-	-	-	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	251-275.
-	-	-	-	-	1	5	1	3	-	1	-	2	1	-	Tilsammen.
-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101-125.
-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	126-150.
-	-	1	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	151-175.
-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	176-200.
-	-	-	-	-	2	3	20	10	-	-	-	19	-	-	201-225.
-	-	-	-	-	9	4	19	11	4	-	4	8	-	-	226-250.
-	-	-	-	6	1	16	84	1	5	18	-	-	-	-	251-275.
-	-	-	-	6	-	9	10	2	-	6	-	-	-	-	276-300.
-	-	1	1	12	12	20	49	118	15	11	22	27	-	-	Tilsammen.
-	-	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	101-125.
-	-	-	-	1	1	3	1	-	-	-	-	-	-	-	126-150.
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	151-175.
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	201-225.
-	-	-	-	-	1	2	2	1	-	-	-	-	-	-	226-250.
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	251-275.
-	-	-	-	-	2	-	2	1	-	9	-	-	-	-	276-300.
-	-	-	1	1	7	6	5	3	1	9	1	-	-	-	Tilsammen.

Tabel 3 (Forts.). Opgaver over Arbejdere og Formænd ved ende
og Arbejdsfortjenestens Størrelse

Arbejdsstilling og Antal Arbejdsdage.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Antal Personer											
													Samlet Antal Per- soner.	i Aaret (eller Driftstiden), Kr.										
														300 til og der- under.	301 til 400.	401 til 500.	501 til 600.	601 til 700.	701 til 800.	801 til 900.	901 til 1 000.	1 001 til 1 100.	1 101 til 1 200.	1 201 til 1 300.
15—18. Diverse og Dag- arbejdere. *)																								
1892	100—125.....	14	10	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
	126—150.....	6	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
	151—175.....	9	2	3	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
	176—200.....	40	4	19	11	-	4	2	-	-	-	-	-	-	-									
	201—225.....	30	-	2	11	4	9	4	-	-	-	-	-	-	-									
	226—250.....	25	-	21	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-									
	251—275.....	30	-	-	13	9	2	-	6	-	-	-	-	-	-									
	276—300 ¹⁾	66	-	-	10	12	40	4	-	-	-	-	-	-	-									
Tilsammen	220	21	49	51	27	55	11	6	-	-	-	-	-	-										
1900	101—125.....	5	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
	126—150.....	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
	151—175.....	5	-	1	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-									
	176—200.....	19	-	2	6	5	4	2	-	-	-	-	-	-	-									
	201—225.....	6	-	1	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
	226—250.....	7	-	-	-	2	1	3	-	1	-	-	-	-	-									
	251—275.....	5	-	-	-	-	1	2	1	1	-	-	-	-	-									
	276—300.....	17	-	-	-	1	2	11	-	2	1	-	-	-	-									
Tilsammen	65	-	10	9	13	8	19	1	4	1	-	-	-	-										
Sammen drag:																								
1—6. Egentlige Sagarbejdere.																								
1892	101—125.....	7	3	3	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
	126—150.....	16	4	7	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-									
	151—175.....	147	30	10	35	25	7	30	10	-	-	-	-	-	-									
	176—200.....	238	-	8	56	17	72	42	12	26	5	-	-	-	-									
	201—225.....	42	-	1	4	21	2	2	12	-	-	-	-	-	-									
	226—250.....	19	-	-	4	1	5	5	4	-	-	-	-	-	-									
	251—275.....	15	-	-	-	3	2	6	4	-	-	-	-	-	-									
	276—300.....	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-									
Tilsammen	²⁾ 486	37	29	104	67	89	85	44	26	5	-	-	-	-										
1900	101—125.....	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-									
	126—150.....	8	-	3	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-									
	151—175.....	4	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-									
	176—200.....	27	-	-	-	5	7	3	8	4	-	-	-	-	-									
	201—225.....	34	-	-	-	11	1	11	7	4	-	-	-	-	-									
	226—250.....	7	-	-	-	1	1	2	1	2	-	-	-	-	-									
	251—275.....	11	-	-	-	2	-	3	-	3	2	-	-	-	-									
	276—300.....	6	-	-	-	-	-	-	1	2	2	-	-	-	-									
Tilsammen	²⁾ 100	-	6	4	21	12	19	17	15	4	-	-	-	-										

¹⁾ Iberegnet endel Vagter m. v. med over 300 Arbejdsdage, se S. 16.

²⁾ Se S. 52 (Note 1).

*) Herunder enkelte Leiefolk, jfr. S. 15, Note 8 og 9.

norske Sagbrug og Høvlerier, fordelte efter Arbejdsdagens Antal
i Aarene 1892 og 1900.

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	Antal Arbejdsdage.
ned Arbejdsfortjeneste :																
pr. Arbejdsdag, Kr.																
1.00 og der- under.	1.01 til 1.50.	1.51 til 1.75.	1.76 til 2.00.	2.01 til 2.25.	2.26 til 2.50.	2.51 til 2.75.	2.76 til 3.00.	3.01 til 3.25.	3.26 til 3.50.	3.51 til 3.75.	3.76 til 4.00.	4.01 til 4.50.	4.51 til 5.00.	over 5.00.		
-	-	3	2	-	5	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	100—125.
-	2	2	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	126—150.
-	-	1	1	-	3	1	2	-	-	1	-	-	-	-	-	151—175.
-	1	4	18	-	10	-	1	2	2	2	-	-	-	-	-	176—200.
-	-	2	7	3	4	1	1	12	-	-	-	-	-	-	-	201—225.
-	2	19	1	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	226—250.
-	-	8	7	7	2	-	-	4	2	-	-	-	-	-	-	251—275.
-	8	3	14	31	9	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	276—300.
-	13	42	50	43	33	4	5	23	4	3	-	-	-	-	-	Tilsammen.
-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	101—125.
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	126—150.
-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	151—175.
-	-	1	-	3	3	1	2	3	1	2	3	-	-	-	-	176—200.
-	-	1	-	2	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	201—225.
-	-	-	-	2	-	1	-	2	1	1	-	-	-	-	-	226—250.
-	-	-	-	-	-	2	1	1	-	1	-	-	-	-	-	251—275.
-	-	-	1	-	2	11	-	-	1	2	-	-	-	-	-	276—300.
-	-	2	1	6	8	18	10	6	3	7	3	1	-	-	-	Tilsammen.
-	-	-	-	1	2	-	-	2	1	-	1	-	-	-	-	101—125.
-	-	-	2	2	4	3	-	1	2	1	-	1	-	-	-	126—150.
-	-	30	2	3	11	14	14	4	22	-	-	37	10	-	-	151—175.
-	-	-	6	17	18	13	23	13	8	66	18	13	38	5	-	176—200.
-	-	-	1	3	2	1	19	1	1	3	7	4	-	-	-	201—225.
-	-	-	3	1	1	-	5	-	7	2	-	-	-	-	-	226—250.
-	-	-	1	2	-	2	6	-	4	-	-	-	-	-	-	251—275.
-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	276—300.
-	-	30	15	29	38	33	69	21	45	72	26	55	48	5	-	Tilsammen.
-	-	-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	101—125.
-	-	-	-	-	-	2	2	2	-	-	-	-	2	-	-	126—150.
-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	151—175.
-	-	-	-	-	-	2	4	2	4	2	5	4	4	4	-	176—200.
-	-	-	-	-	-	10	1	1	5	6	1	10	-	-	-	201—225.
-	-	-	-	1	-	-	2	1	-	1	1	1	-	-	-	226—250.
-	-	-	-	2	-	-	3	-	-	3	2	-	1	-	-	251—275.
-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	2	-	1	-	-	-	276—300.
-	-	-	-	3	2	12	13	9	10	17	6	17	7	4	-	Tilsammen.

Tabel 3 (Forts.). Opgaver over Arbejdere og Formænd ved endel og Arbejdsfortjenestens Størrelse

Arbejdsstilling og Antal Arbejdsdage.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Samlet Antal Per- soner.	Antal Personer										
		i Aaret (eller Driftstilen), Kr.										
	300 og der- under.	301 til 400.	401 til 500.	501 til 600.	601 til 700.	701 til 800.	801 til 900.	901 til 1 000.	1 001 til 1 100.	1 101 til 1 200.	over 1 200.	
7—18. Tomtearbejdere m. v.												
1892	101—125.....	17	13	4	-	-	-	-	-	-	-	-
	126—150.....	7	5	-	2	-	-	-	-	-	-	-
	151—175.....	23	3	12	5	1	2	-	-	-	-	-
	176—200.....	79	4	23	21	8	21	2	-	-	-	-
	201—225.....	85	-	2	11	7	42	4	-	19	-	-
	226—250.....	101	-	21	2	10	27	29	-	4	8	-
	251—275.....	162	-	-	13	15	4	24	83	5	18	-
276—300.....	113	-	-	10	22	50	11	12	1	7	-	
Tilsammen	¹⁾ 587	25	62	64	63	146	70	95	29	33	-	
1900	101—125.....	9	2	7	-	-	-	-	-	-	-	-
	126—150.....	8	2	5	-	1	-	-	-	-	-	-
	151—175.....	8	-	2	3	2	-	1	-	-	-	-
	176—200.....	22	-	2	6	5	5	2	2	-	-	-
	201—225.....	10	-	1	2	4	2	-	1	-	-	-
	226—250.....	14	-	-	-	2	4	7	-	1	-	-
	251—275.....	11	-	-	-	-	4	5	1	1	-	-
276—300.....	31	-	-	-	1	3	12	2	4	9	-	
Tilsammen	¹⁾ 113	4	17	11	15	18	27	6	6	9	-	
<i>b. Gutter, Leiefolk.</i>												
I. Egentlige Sagarbejdere.												
1892	100—125.....	6	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	126—150.....	11	6	5	-	-	-	-	-	-	-	-
	151—175.....	29	15	14	-	-	-	-	-	-	-	-
	176—200.....	48	22	19	7	-	-	-	-	-	-	-
	201—225.....	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	226—250.....	19	-	4	15	-	-	-	-	-	-	-
251—275.....	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	
Tilsammen	¹⁾ 120	54	42	23	1	-	-	-	-	-	-	
1900	126—150.....	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	176—200.....	10	1	-	2	7	-	-	-	-	-	-
	201—225.....	8	-	3	1	4	-	-	-	-	-	-
	226—250.....	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
Tilsammen	¹⁾ 21	2	4	3	12	-	-	-	-	-	-	

¹⁾ I denne Tabel er medtaget endel flere Personer end i Tabel 2, idet bl.a. Arbejdere ved Brug Nr. 5 og 14 — ved ligesaa er her medtaget Arbejdsstilling Nr. 11 og 12 (der ikke er medtaget i Tabel 2).

norske Sagbrug og Høvlerier, fordelte efter Arbejdsdagens Antal
i Aarene 1892 og 1900.

	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	Antal Arbejdsdage.
med Arbejdsfortjeneste:																
pr. Arbejdsdag, Kr.																
1.00 og der- under.	1.01 til 1.50.	1.51 til 1.75.	1.76 til 2.00.	2.01 til 2.25.	2.26 til 2.50.	2.51 til 2.75.	2.76 til 3.00.	3.01 til 3.25.	3.26 til 3.50.	3.51 til 3.75.	3.76 til 4.00.	4.01 til 4.50.	4.51 til 5.00.	over 5.00.		
-	-	3	2	1	7	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	101—125.
-	2	2	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	126—150.
-	-	2	2	1	10	3	2	-	-	1	-	2	-	-	-	151—175.
-	1	4	20	2	14	7	7	8	2	10	4	-	-	-	-	176—200.
-	-	2	7	3	4	3	5	32	10	-	-	19	-	-	-	201—225.
-	2	19	1	1	9	13	21	19	4	-	4	8	-	-	-	226—250.
-	-	8	7	13	2	2	16	88	3	5	18	-	-	-	-	251—275.
-	8	4	20	37	16	10	10	2	-	6	-	-	-	-	-	276—300.
-	13	44	59	59	62	38	62	154	19	22	26	29	-	-	-	Tilsammen.
-	-	-	1	-	1	2	5	-	-	-	-	-	-	-	-	101—125.
-	-	-	-	1	1	3	2	-	-	-	-	1	-	-	-	126—150.
-	-	-	-	1	2	1	1	1	-	1	-	1	-	-	-	151—175.
-	-	1	-	3	3	1	2	3	1	3	3	1	1	-	-	176—200.
-	-	1	-	3	2	1	2	2	-	-	1	-	-	-	-	201—225.
-	-	-	-	2	-	3	2	4	2	1	-	-	-	-	-	226—250.
-	-	-	-	2	6	1	1	1	-	1	-	-	-	-	-	251—275.
-	-	-	1	-	4	11	2	1	1	11	-	-	-	-	-	276—300.
-	-	2	2	7	16	29	16	12	4	17	4	3	1	-	-	Tilsammen.
-	2	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100—125.
-	5	-	1	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	126—150.
-	10	2	5	-	12	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	151—175.
8	13	12	6	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	176—200.
4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	201—225.
-	-	4	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	226—250.
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	251—275.
12	31	20	31	4	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Tilsammen.
-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	126—150.
-	1	-	-	1	1	1	1	6	-	-	-	-	-	-	-	176—200.
-	-	3	-	1	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	201—225.
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	226—250.
-	1	3	-	2	2	2	5	6	-	-	-	-	-	-	-	Tilsammen.

det sidste i Aaret 1901 — overalt er medtagne, forsaavidt deres samlede Antal Arbejdsdage i Aaret mindst er 100;

1890—1900.

Tabel 3 (Forts.). Opgaver over Arbejdere og Formænd ved endel og Arbejdsfortjenestens Størrelse

Arbejdsstilling og Antal Arbejdsdage.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Antal Personer											
													i Aaret (eller Driftstiden), Kr.											
													300 og der- under.	301 til 400.	401 til 500.	501 til 600.	601 til 700.	701 til 800.	801 til 900.	901 til 1 000.	1 001 til 1 100.	1 101 til 1 200.	over 1 200.	
II. Tomtearbejdere m. v.																								
1892	100—125.....	9	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
	126—150.....	16	1	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
	151—175.....	5	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
	176—200.....	42	29	-	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
	201—225.....	ca. 73	4	2	32 c.	35	-	-	-	-	-	-	-	-										
	251—275.....	70	-	-	-	70	-	-	-	-	-	-	-	-										
	276—300.....	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
Tilsammen	217	48	4	60	105	-	-	-	-	-	-	-	-											
1900	151—175.....	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
	176—200.....	9	4	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-										
	201—225.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-										
	Tilsammen	12	7	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-										
B. Høvleriarbejdere.																								
<i>a. Voksne, direkte lønnede.</i>																								
1. Høvlere, Slibere, Klyvere.																								
1892	201—225.....	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-										
	226—250.....	93	-	-	-	-	3	43	35	10	2	-	-											
	251—275.....	61	-	-	-	-	-	12	43	6	-	-	-											
	Tilsammen	156	-	-	-	-	3	57	78	16	2	-	-											
1900	226—250.....	6	-	-	-	-	-	-	4	2	-	-	-											
	276—300.....	2	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-											
	Tilsammen	8	-	-	-	-	-	2	4	2	-	-	-											
1902	251—275.....	6	-	-	-	-	-	-	4	2	-	-	-											
2. Kappere, Pudsere, voksne Høvl-, Kapper- og Klyvergutter.																								
1892	201—225.....	10	-	-	-	6	4	-	-	-	-	-	-											
	226—250.....	130	-	-	4	12	84	24	6	-	-	-	-											
	251—275.....	81	-	-	-	8	32	6	35	-	-	-	-											
	Tilsammen	221	-	-	4	20	122	34	41	-	-	-	-											

norske Sagbrug og Høvlerier, fordelte efter Arbejdsdagens Antal
Aarene 1892 og 1900.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27		
ned Arbejdsfortjeneste:															Antal Arbejdsdage.	
pr. Arbejdsdag, Kr.																
.00 og der- under.	1.01 til 1.50.	1.51 til 1.75.	1.76 til 2.00.	2.01 til 2.25.	2.26 til 2.50.	2.51 til 2.75.	2.76 til 3.00.	3.01 til 3.25.	3.26 til 3.50.	3.51 til 3.75.	3.76 til 4.00.	4.01 til 4.50.	4.51 til 5.00.	over 5.00.		
2	2	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100—125.	
-	1	-	-	-	-	15	-	-	-	-	-	-	-	-	126—150.	
-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	151—175.	
27	2	-	1	3	9	-	-	-	-	-	-	-	-	-	176—200.	
2	4	-	10	2 c.	55	-	-	-	-	-	-	-	-	-	201—225.	
-	-	-	70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	251—275.	
-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	276—300.	
31	11	-	86	5	69	15	-	-	-	-	-	-	-	-	Tilsammen.	
-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	151—175.	
1	3	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	176—200.	
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	201—225.	
1	6	-	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	Tilsammen.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	201—225.	
-	-	-	-	-	-	-	-	3	6	38	34	10	2	-	226—250.	
-	-	-	-	-	-	-	-	12	-	33	10	6	-	-	251—275.	
-	-	-	-	-	-	-	-	15	6	71	45	17	2	-	Tilsammen.	
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	4	2	-	-	226—250.	
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	4	2	-	-	276—300.	
-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	4	2	-	-	Tilsammen.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	2	-	-	251—275.	
-	-	-	-	-	-	-	4	2	-	4	-	-	-	-	201—225.	
-	-	-	4	4	28	26	52	10	-	6	-	-	-	-	226—250.	
-	-	-	-	-	30	10	6	12	23	-	-	-	-	-	251—275.	
-	-	-	4	4	58	36	62	24	23	10	-	-	-	-	Tilsammen.	

1890—1900.

Tabel 3 (Forts.). Opgaver over Arbejdere og Formænd ved endel og Arbejdsfortjenestens Størrelse

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
		Antal Personer											
Arbejdsstilling og Antal Arbejdsdage.		i Aaret (eller Driftstiden), Kr.											
		Samlet Antal Personer.	300 og derunder.	301 til 400.	401 til 500.	501 til 600.	601 til 700.	701 til 800.	801 til 900.	901 til 1 000.	1 001 til 1 100.	1 101 til 1 200.	over 1 200.
1900	{ 126—150.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	{ 226—250.....	10	-	-	-	-	-	2	4	4	-	-	-
	{ 276—300.....	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	Tilsammen	12	1	-	-	-	-	3	4	4	-	-	-
1902	251—275.....	10	-	-	-	-	-	-	6	4	-	-	-
3. Stavskjærere m. v. (Tab. 2 B: 11, 13, 15 a, 16 a.)													
1892	{ 226—250.....	18	-	-	-	-	-	6	-	12	-	-	-
	{ 251—275.....	32	-	-	2	2	6	2	20	-	-	-	-
	{ 276—300.....	7	-	-	-	-	-	-	5	-	-	2	-
	Tilsammen	57	-	-	2	2	6	8	25	12	-	2	-
1900	226—250.....	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
1902	251—275.....	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
1—3. Sammendrag:													
Egentlige Høvleriarbejdere.													
1892	{ 201—225.....	12	-	-	-	-	6	4	2	-	-	-	-
	{ 226—250.....	241	-	-	4	12	84	33	49	47	10	2	-
	{ 251—275.....	174	-	-	2	10	38	8	67	43	6	-	-
	{ 276—300.....	7	-	-	-	-	-	-	5	-	-	2	-
Tilsammen	434	-	-	6	22	128	45	123	90	16	4	-	
1900	{ 126—150.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	{ 226—250.....	18	-	-	-	-	-	3	5	8	2	-	-
	{ 276—300.....	3	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-
	Tilsammen	22	1	-	-	-	-	4	7	8	2	-	-
1902	251—275.....	18	-	-	-	-	-	1	7	8	2	-	-

Norske Sagbrug og Høvlerier, fordelte efter Arbejdsdagens Antal
Aarene 1892 og 1900.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
led Arbejdsfortjeneste:															Antal Arbejdsdage.
pr. Arbejdsdag, Kr.															
.00 og der- under.	1.01 til 1.50.	1.51 til 1.75.	1.76 til 2.00.	2.01 til 2.25.	2.26 til 2.50.	2.51 til 2.75.	2.76 til 3.00.	3.01 til 3.25.	3.26 til 3.50.	3.51 til 3.75.	3.76 til 4.00.	4.01 til 4.50.	4.51 til 5.00.	over 5.00.	
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	126—150.
-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	4	-	-	-	-	226—250.
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	276—300.
-	-	-	1	-	1	-	-	2	4	4	-	-	-	-	Tilsammen.
-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	4	-	-	-	-	251—275.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	12	-	-	-	226—250.
-	-	-	3	1	-	6	-	2	20	-	-	-	-	-	251—275.
-	-	-	-	-	-	-	1	4	-	-	-	2	-	-	276—300.
-	-	-	3	1	-	6	1	12	20	-	12	2	-	-	Tilsammen.
-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	226—250.
-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	251—275.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
-	-	-	-	-	-	-	4	2	-	4	1	1	-	-	201—225.
-	-	-	4	4	28	26	52	19	6	44	46	10	2	-	226—250.
-	-	-	3	1	30	16	6	26	43	33	10	6	-	-	251—275.
-	-	-	-	-	-	-	1	4	-	-	-	2	-	-	276—300.
-	-	-	7	5	58	42	63	51	49	81	57	19	2	-	Tilsammen.
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	126—150.
-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	5	4	4	2	-	226—250.
-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	276—300.
-	-	-	1	-	1	2	1	2	5	4	4	2	-	-	Tilsammen.
-	-	-	-	-	-	1	-	2	5	8	-	2	-	-	251—275.

orske Sagbrug og Høvlerier, fordelte efter Arbejdsdagens Antal
Aarene 1892 og 1900.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27		
Arbejdsfortjeneste:															Antal Arbejdsdage.	
pr. Arbejdsdag, Kr.																
00 og der- under.	1.01 til 1.50.	1.51 til 1.75.	1.76 til 2.00.	2.01 til 2.25.	2.26 til 2.50.	2.51 til 2.75.	2.76 til 3.00.	3.01 til 3.25.	3.26 til 3.50.	3.51 til 3.75.	3.76 til 4.00.	4.01 til 4.50.	4.51 til 5.00.	over 5.00.		
-	-	-	-	-	-	-	9	1	3	5	22	-	1	-	226—250.	
-	-	-	18	6	1	19	18	28	42	7	37	-	2	2	251—275.	
-	-	-	-	2	2	-	46	29	23	-	7	-	-	-	276—300.	
-	-	-	18	8	3	19	73	58	68	12	66	-	3	2	Tilsammen.	
-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	201—225.	
21	24	24	-	-	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	226—250.	
6	16	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	251—275.	
1	3	1	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	276—300.	
28	43	38	2	-	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Tilsammen.	
-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	176—200.	
-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	226—250.	
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	251—275.	
-	-	3	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Tilsammen.	
-	-	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	251—275.	
-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101—125.	
-	-	-	-	19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	176—200.	
-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	201—225.	
-	-	25	15	-	3	-	5	-	-	-	-	-	-	-	226—250.	
-	16	-	14	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	251—275.	
-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	276—300.	
-	17	27	29	19	8	-	5	-	-	-	-	-	-	-	Tilsammen.	

Tabel 3 (Forts.). Opgaver over Arbejdere og Formænd ved ende
og Arbejdsfortjenestens Størrelse

Arbejdsstilling og Antal Arbejdsdage.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	Samlet Antal Per- soner.	An'tal Personer										
		i Aaret (eller Driftstiden), Kr.										
	300 og der- under.	301 til 400.	401 til 500.	501 til 600.	601 til 700.	701 til 800.	801 til 900.	901 til 1 000.	1 001 til 1 100.	1 101 til 1 200.	over 1 200	
C. Formænd, Maskinister, Fyrbødere, Haandværkere m. m.												
<i>a. Voksne.</i>												
1. Formænd, Filere, Maski- nister.												
1892 { 126—150.....	2	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-
151—175.....	3	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-
176—200.....	23	-	-	-	1	-	4	4	13	-	1	-
201—225.....	4	-	-	-	-	-	2	-	1	-	-	-
226—250.....	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
251—275.....	17	-	-	-	-	4	5	1	4	1	1	-
276—300.....	71	-	-	-	-	-	10	3	8	10	12	2
Tilsammen	¹⁾ 123	-	-	1	3	6	21	9	26	11	14	3
1900 { 101—125.....	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
176—200.....	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
201—225.....	4	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
226—250.....	2	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-
251—275.....	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
276—300.....	27	-	-	-	-	-	1	1	3	3	4	1
Tilsammen	¹⁾ 36	-	-	1	-	-	1	3	4	4	5	1
2. Fyrbødere, Flisetrillere o. l.												
1892 { 101—125.....	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
126—150.....	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
151—175.....	4	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
176—200.....	3	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-
201—225.....	11	-	1	2	-	6	1	1	-	-	-	-
226—250.....	36	-	-	21	14	-	-	1	-	-	-	-
251—275.....	11	-	-	-	5	5	-	-	1	-	-	-
276—300.....	26	-	-	-	6	4	10	4	2	-	-	-
Tilsammen	94	3	6	24	25	16	11	6	3	-	-	-
1900 { 176—200.....	3	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	-
226—250.....	7	-	-	-	-	-	-	2	5	-	-	-
276—300.....	3	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-
Tilsammen	¹⁾ 13	-	-	-	1	1	1	4	6	-	-	-

¹⁾ Jfr. S. 52, Note 1.

orske Sagbrug og Høvlerier, fordelte efter Arbejdsdagens Antal
Aarene 1892 og 1900.

13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	Antal Arbejdsdage.	
ed Arbejdsfortjeneste:																
pr. Arbejdsdag, Kr.																
00 og der- nder.	1.01 til 1.50.	1.51 til 1.75.	1.76 til 2.00.	2.01 til 2.25.	2.26 til 2.50.	2.51 til 2.75.	2.76 til 3.00.	3.01 til 3.25.	3.26 til 3.50.	3.51 til 3.75.	3.76 til 4.00.	4.01 til 4.50.	4.51 til 5.00.	over 5.00.		
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	126—150.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	1	151—175.	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	3	4	14	1	176—200.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	1	201—225.	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	226—250.	
-	-	-	-	-	4	5	-	2	2	2	1	-	-	1	251—275.	
-	-	-	-	-	4	6	4	-	9	4	16	4	5	19	276—300.	
-	-	-	-	1	8	6	9	2	12	8	21	11	20	25	Tilsammen.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	101—125.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	176—200.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	201—225.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	226—250.	
-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	3	4	1	5	9	251—275.	
-	-	-	-	-	-	1	1	2	2	4	5	2	6	13	276—300.	
-	-	-	-	-	-	1	1	2	2	4	5	2	6	13	Tilsammen.	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101—125.	
-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	126—150.	
-	-	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	151—175.	
-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	176—200.	
-	-	-	1	2	-	2	4	1	1	-	-	-	-	-	201—225.	
-	-	-	21	12	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	226—250.	
-	-	-	-	6	4	-	-	-	1	-	-	-	-	-	251—275.	
-	-	-	6	4	10	2	2	-	2	-	-	-	-	-	276—300.	
-	-	2	30	26	18	2	5	5	5	1	-	-	-	-	Tilsammen.	
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	-	176—200.	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	5	-	-	-	226—250.	
-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	276—300.	
-	-	-	-	1	1	-	-	2	3	-	5	-	1	-	Tilsammen.	

Tabel 4. Opgaver over Arbeidsdage og Arbeidsfortjeneste
særskilt for de før
(De anførte Personers samlede Fortjeneste ved

Arbejdsstilling. Alder.	1	2	3	4	5	6	7	8
	1892 (jfr. S. 44, Note 1).							
	Antal Personer.	Samlet Antal Arbejdsdage.	Samlet kontant Arbejdsfortjeneste i Aaret.	Gjennemsnitlig pr. Man l.		Mindste og høieste Fortjeneste		i Aaret.
Antal Arbejdsdage i Aaret.				Arbejdsfortjeneste i Aaret. pr. Dag.				
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
A. Sagbrugsarbejdere.								
1. Egentlige Sagarbejdere.								
10—15 Aar.....	22	4 096	4 972	186	226	1.21	144—400	0.80—1.68
15—20 -	49	9 178	16 158	187	330	1.76	144—560	0.80—2.80
20—25 -	40	8 257	20 443	206	511	2.48	300—868	1.71—3.79
25—30 -	35	6 362	21 251	182	607	3.34	336—900	2.25—5.00
30—35 -	22	3 997	14 187	182	645	3.55	435—930	2.57—4.89
35—40 -	39	7 295	26 405	187	677	3.62	421—1 010	2.41—5.32
40—45 -	39	7 380	28 752	189	737	3.90	347—930	2.00—4.89
45—50 -	36	6 770	27 239	188	757	4.02	369—1 010	2.78—5.32
50—60 -	30	5 726	19 972	191	666	3.49	343—930	1.94—5.00
Over 60 -	23	4 252	13 155	185	572	3.09	277—1 010	2.00—5.32
2. Tomtearbejdere.								
10—15 Aar.....	28	5 124	5 008	183	179	0.98	152—330	0.80—1.47
15—20 -	17	3 642	5 995	214	353	1.65	152—635	0.80—3.18
20—25 -	15	3 402	8 781	227	585	2.58	400—1 030	1.50—4.12
25—30 -	20	4 989	14 123	249	706	2.83	312—1 000	1.72 ¹⁾ —4.44
30—35 -	19	4 325	13 510	228	711	3.12	400—1 000	2.00—4.44
35—40 -	20	4 500	15 264	225	763	3.39	400—1 030	2.00—4.44
40—45 -	26	6 160	18 396	237	708	2.99	284—1 068	1.77—4.44
45—50 -	22	5 119	16 289	233	740	3.18	274—1 030	1.85—4.44
50—60 -	31	6 981	19 975	225	644	2.86	188—1 020	1.25 ²⁾ —4.44
Over 60 -	27	6 386	12 992	237	481	2.03	174—800	1.16 ²⁾ —3.48
B. Høvleriarbejdere.								
1. Egentl. Høvleriarbejdere.								
10—15 Aar.....	31	7 657	8 800	247	284	1.15	242—495	0.93—1.98
15—20 -	44	11 389	18 928	259	430	1.66	242—740	0.93—3.52
20—25 -	8	1 990	4 780	249	598	2.40	298—824	1.12—3.17
25—30 -	23	5 794	16 568	252	720	2.86	600—950	2.31—3.59
30—35 -	27	6 885	22 201	255	822	3.22	570—1 050	2.31—4.20
35—40 -	26	6 565	23 084	253	888	3.52	570—1 100	2.31—4.17
40—45 -	11	2 867	9 675	261	880	3.37	550—1 100	2.00—4.20
45—50 -	17	4 326	15 560	254	915	3.60	624—1 100	2.71—4.15
50—60 -	14	3 600	12 528	257	895	3.48	570—1 000	2.78—3.77
Over 60 -	1	265	1 000	265	1 000	3.77	1 000	3.77

¹⁾ For Vedkommende er regnet 369 Arbejdsdage (inkl. Overarbejde). Dernæst kommer en med Kr. 1.84 (usikker)

for endel Arbeidere og Formænd ved norske Sagbrug og Høvlerier,
(jællige Aldersgrupper. ³⁾)

(kommande Brug, forsaavidt Opgaver foreligger.)

9	10	11	12	13	14	15	16	Arbejdsstilling.	
1900.								Alder.	
Antal Arbejds- dage.	Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- fortjeneste i Aaret.	Gjennemsnitlig pr. Mand.			Mindste og høieste Fortjeneste		i Aaret.	pr. Dag.
			Antal Arbejds- dage i Aaret.	Arbejds- fortjeneste					
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.		
A. Sagbrugsarbejdere.									
1. Egentlige Sagarbejdere.									
-	-	-	-	-	-	-	-	10-15 Aar.	
6	1 271	3 437	212	573	2.70	484—700	2.15—3.64	15-20	-
5	1 263	3 593	253	719	2.84	563—796	2.46—3.00	20-25	-
11	2 128	7 616	193	692	3.58	573—973	3.23—4.68	25-30	-
9	1 683	6 657	187	740	3.96	573—968	2.96—5.29	30-35	-
8	1 874	7 359	234	920	3.93	582—1 229	3.23—5.07	35-40	-
3	543	2 219	181	740	4.09	582—821	3.23—4.53	40-45	-
5	1 104	3 956	221	791	3.58	355—1 031	3.11—5.07	45-50	-
12	2 604	10 201	217	850	3.92	613—1 222	2.97—5.07	50-60	-
4	848	2 659	212	665	3.14	557—962	2.13—4.18	Over 60	-
2. Tomtearbejdere.									
3	592	674	197	225	1.14	174—250	0.90—1.25	10-15 Aar.	
8	1 589	4 157	199	520	2.62	210—694	1.30—3.69	15-20	-
7	1 380	4 461	197	637	3.23	519—798	2.16—4.34	20-25	-
7	1 647	5 631	235	804	3.42	447—1 034	2.48—3.73	25-30	-
6	1 621	5 306	270	884	3.27	596—1 040	2.64—3.59	30-35	-
7	1 932	6 488	276	927	3.36	692—1 057	2.31—4.20	35-40	-
1	290	1 030	290	1 030	3.55	1 030	3.55	40-45	-
3	680	2 339	227	780	3.44	711—854	2.85—4.74	45-50	-
9	1 966	5 648	218	628	2.87	302—805	1.51—4.43	50-60	-
16	3 762	9 410	235	588	2.50	279—913	1.45—3.15	Over 60	-
B. Høvleriarbejdere									
1. Egentl. Høvleriarbejdere.									
-	-	-	-	-	-	-	-	10-15 Aar.	
-	-	-	-	-	-	-	-	15-20	-
-	-	-	-	-	-	-	-	20-25	-
-	-	-	-	-	-	-	-	25-30	-
-	-	-	-	-	-	-	-	30-35	-
-	-	-	-	-	-	-	-	35-40	-
-	-	-	-	-	-	-	-	40-45	-
-	-	-	-	-	-	-	-	45-50	-
-	-	-	-	-	-	-	-	50-60	-
-	-	-	-	-	-	-	-	Over 60	-

(regning). ²⁾ Usikker Beregning, idet Dagantallet kun er skjønmæssig ansat. ³⁾ 10-15 a: til og med 15 Aar, o. s. v.

Tabel 4 (Forts.). Opgaver over Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste
særskilt for de for-

Arbejdsstilling. Alder.	1892.							
	1 Antal Per- soner.	2 Samlet Antal Arbejds- dage.	3 Samlet kontant Arbejds- fortjeneste i Aaret.	4 Gjennemsnitlig pr. Mand.			7 Mindste og høieste Fortjeneste	
				5 Antal Arbejds- dage i Aaret.	6 Arbejds- fortjeneste i Aaret. pr Dag.		i Aaret.	8 pr. Dag.
2. Tomtearbejdere.			Kr.		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
10—15 Aar.....	21	5 355	7 573	255	361	1.41	319— 385	1.20—1.54
15—20 -	18	4 654	6 390	259	¹⁾ 355	1.37	¹⁾ 290— 660	¹⁾ 1.12—2.40
20—25 -	2	580	1 335	290	668	2.30	550— 785	2.00—2.57
25—30 -	13	3 575	11 120	275	855	3.11	500—1 087	2.00—3.95
30—35 -	19	5 136	17 084	270	899	3.33	725—1 087	2.79—3.95
35—40 -	21	5 754	18 875	274	899	3.28	550—1 000	2.00—3.77
40—45 -	14	3 825	12 250	273	875	3.20	600—1 000	2.40—3.77
45—50 -	11	2 979	9 969	271	906	3.35	550—1 100	2.00—4.51
50—60 -	15	4 170	12 964	278	864	3.11	500—1 064	1.67—3.77
Over 60 -	25	6 815	13 581	273	543	1.99	400—1 041	1.67—3.41
C. Formænd m. v., Maskinfoik, Haand- værkere.								
1. Formænd, Filere og Maskinister.								
20—30 Aar.....	2	420	2 150	210	1 075	5.12	950—1 200	4.32—6.00
30—40 -	15	4 158	16 234	277	1 082	3.90	600—1 752	2.67—5.84
40—50 -	14	3 272	13 451	234	961	4.11	474—1 414	2.50—5.66
50—60 -	13	3 189	13 759	245	1 058	4.31	727—1 800	2.61—6.00
Over 60 -	12	2 704	11 911	225	993	4.40	520—1 800	2.08—6.91
2. Fyrbødere og Flise- trillere.								
15—20 Aar.....	6	1 132	2 242	189	374	1.98	300— 690	1.67—3.14
20—30 -	8	1 933	5 791	242	724	3.00	392— 972	2.33—3.58
30—40 -	6	1 664	4 125	277	688	2.48	500— 819	2.00—3.14
40—50 -	7	1 880	5 229	269	747	2.78	550— 830	2.20—3.50
50—60 -	6	1 448	3 624	241	604	2.50	486— 690	2.08—3.14
Over 60 -	2	468	1 086	234	543	2.32	486— 600	2.23—2.40
3. Haandværkere.								
15—20 Aar.....	2	638	1 450	²⁾ 319	725	2.27	450—1 000	1.50—2.96
20—30 -	3	977	2 110	²⁾ 326	703	2.16	600— 900	2.00—2.42
30—40 -	4	1 317	3 406	²⁾ 329	852	2.59	630—1 000	1.80—3.33
40—50 -	17	4 980	12 657	293	745	2.54	520— 936	2.00—3.12
50—60 -	8	2 427	6 779	303	847	2.79	725—1 230	2.50—3.65
Over 60 -	9	2 710	6 557	303	729	2.42	600— 832	2.00—2.73

¹⁾ Aldersopgaven for 6 Gutter (16—18 Aar) med 290 Kr.s Aarsfortjeneste og Kr. 1.12 pr. Dag maaske tvilsom

for endel Arbeidere og Formænd ved norske Sagbrug og Høvlerier,
skjellige Aldersgrupper.

9	10	11	12	13	14	15	16	Arbejdsstilling.	
1900.								Alder.	
Antal Per- soner.	Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- fortjeneste i Aaret.	Gjennemsnitlig pr. Mand.			Mindste og høieste Fortjeneste			
			Antal Arbejds- dage i Aaret.	Arbejds- fortjeneste		i Aaret.	pr. Dag.		
		Kr.		Kr.	Kr.			Kr.	Kr.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2. Tomtearbeidere.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	10—15 Aar.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	15—20 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	20—25 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	25—30 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	30—35 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	35—40 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	40—45 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	45—50 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	50—60 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Over 60 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	C. Formænd m. v., Maskinfolk, Haand- værkere.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	1. Formænd, Filere og Maskinister.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	20—30 Aar.
1	220	1 165	220	1 165	5.30	1 165	5.30	-	30—40 -
1	300	1 000	300	1 000	3.33	1 000	3.33	-	40—50 -
3	728	3 023	243	1 008	4.15	802—1 204	3.13—6.58	-	50—60 -
2	508	1 905	254	953	3.75	905—1 000	3.14—4.55	-	Over 60 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	2. Fyrbødere og Flise- trillere.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	15—20 Aar.
1	250	999	250	999	4.00	999	4.00	-	20—30 -
1	180	582	180	582	3.23	582	3.23	-	30—40 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	40—50 -
2	363	1 448	182	724	3.99	632—816	3.45—4.53	-	50—60 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	Over 60 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	3. Haandværkere.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	15—20 Aar.
-	-	-	-	-	-	-	-	-	20—30 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	30—40 -
-	-	-	-	-	-	-	-	-	40—50 -
1	298	775	298	775	2.60	775	2.60	-	50—60 -
2	548	1 397	274	699	2.55	621—776	2.13—3.02	-	Over 60 -

²⁾ Iberegnet Overarbejde (10 Timer regnet = 1 Dag).

Tabel 5. Opgaver over Aldersforhold i de forskjellige Arbeids-

(Personer med under 100 Arbeidsdage —

Nr.	Arbeidsstilling og Arbeidssted. (Br. Nr. 1—7 i Smaalenene, — 8—13 i Drammen og Omegn, — 15 i Akershus Amt.)		Gjennemsnitlig pr. Mand. (Jfr. Tab. 1, Rubr. 8—10.)															
			Arbeids- fortjeneste		10 til 15		15 til 20		20 til 25		25 til 30		30 til 35		35 til 40		40 til 45	
			Arbeids- dage.	i denne pr. Dag, Tid.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.
I. Voksne, direkte lønede.																		
A. Sagbrugsarbeidere.																		
<i>Egentlige Sagarbeidere:</i>																		
1. Sagmestere, Første- og Andenmænd.																		
1	1892	Sagmestere, { Br. Nr. 1—4, 6, 7 — 5	187	833	4.44	-	-	-	7	6	8	12						
2			Førstemænd, — 8—13	191	703	3.68	-	-	-	-	-	-	3					
3			Andenmænd, — do.	195	659	3.38	-	-	-	-	1	3	3					
4	1900	Sagmestere, Br. Nr. 5 Førstemænd, — 8—11, 13 Andenmænd, — do.	254	969	3.81	-	-	-	-	-	4	-						
5			202	870	4.30	-	-	-	-	-	-	1						
6			199	798	4.02	-	-	-	1	1	-	1						
7																		
2. Saggutter og Trediemænd.																		
8	1892	Væsentl. voksne Br. Nr. 1—4, 6, 7 Saggutter — 5 Trediemænd — 8—13	184	453	2.47	-	6	7	7	5	5	1						
9			122	322	2.63	-	1	-	1	-	-	-	-					
10			178	501	2.82	-	1	5	2	-	-	-	-					
11	1900	Saggutter, Br. Nr. 5 Trediemænd, — 8—11, 13	246	771	3.14	-	-	3	2	1	-	-						
12			199	678	3.42	-	1	-	2	-	1	-	-					
3. Lændsearbeidere og Kjerratmænd m. v.																		
13	1892	Lændsearb. og Br. Nr. 1—4, 6, 7 Kjerratm. m. v. — 5 — 8—13 Kollere, — 8—11, 13	202	739	3.66	-	-	3	3	3	9	8						
14			159	380	2.39	-	-	-	1	-	-	-	1					
15			174	542	3.11	-	-	1	1	-	2	1	-					
16	1900	Lændsearb. og Br. Nr. 5 Kjerratmænd, — 8—11, 13 Kollere, — do.	261	961	3.68	-	-	-	1	-	1	-						
17			206	761	3.69	-	-	-	-	-	1	-	-					
18			199	635	3.19	-	-	-	-	-	-	1	-	-				
19																		
4. Kappere m. v.																		
20	1892	Væsentl. ældre Br. Nr. 2, 3, 6, Akkordarbeidere, — 5 — 8—13	193	567	2.94	-	-	-	-	-	2	1						
21			164	335	2.04	-	-	-	-	-	-	-	-					
22			179	464	2.60	-	1	1	1	-	2	-	-					
23	1900	do. { Br. Nr. 5 — 8, 10, 11, 13	224	610	2.73	-	2	1	1	1	-	-						
24			189	600	3.17	-	-	-	1	3	-	-	-					

1) Jfr. S. 65, Note 3.

Tabel 5 (Forts.). Opgaver over Aldersforhold i de forskellige Arbeids-

Nr.	Arbejdsstilling og Arbejdssted.	Gjennemsnitlig pr. Mand.			Antal Per-									
		Antal Ar- bejds- dage.	Arbejds- fortjeneste		10 til	15 til	20 til	25 til	30 til	35 til	40 til	45 til		
			i denne Tid.	pr. Dag.	15 Aar.	20 Aar.	25 Aar.	30 Aar.	35 Aar.	40 Aar.	45 Aar.			
5-6. Stav- og Lægteskjærere.														
25	1892 {	Br. Nr. 1-4, 6, 7	203	607	2.99	-	5	8	1	5	4	8		
26		→ - 8-13	182	589	3.23	-	-	2	4	1	3	1		
27		1900	Br. Nr. 8-11, 13	197	789	4.01	-	1	-	-	2	-	-	
<i>Tomtearbejdere :</i>														
7-8. Planke-, Flise- og Baghon- kjørere.														
28	1892	Br. Nr. 1, 2, 4, 7	209	625	2.99	-	-	-	-	-	1	1		
29	1900	Br. Nr. 5	267	714	2.67	-	-	-	-	-	-	-		
10. Vælttere.														
30	1892	Br. Nr. 8, 9, 11, 13	187	640	3.42	-	-	2	-	2	3	2		
31	1900	Br. Nr. 8, 10, 11, 13	186	699	3.76	-	-	-	1	-	1	-		
11. Bordkastere.														
32	1892	Br. Nr. 6	179	400	2.24	-	-	2	-	1	-	1		
12. Rendemænd, Lossere og Vippere.														
33	1892 {	Br. Nr. 5	185	370	2.00	-	-	-	-	-	-	1		
34		→ - 6	296	680	2.10	-	-	-	1	-	-	-		
35	1900	Br. Nr. 5	234	634	2.70	-	2	-	-	1	-	-		
13. Planke- og Bordstablere m. v.														
36	1892 {	Br. Nr. 1-4, 6, 7	255	811	3.19	-	-	-	5	6	7	9		
37		→ - 5	208	578	2.78	-	2	1	6	4	2	-		
38		→ - 9, 11-13	235	780	3.32	-	-	-	1	-	1	-		
39	1900	Br. Nr. 5	270	933	3.46	-	-	1	1	1	5	1		
14. Skibere og Sorterere.														
40	1892 {	Br. Nr. 1-4, 6, 7	275	888	3.23	-	-	2	2	1	2	4		
41		→ - 5	227	590	2.60	-	1	2	-	1	-	1		
42	1900	Br. Nr. 5	275	825	3.00	-	-	-	1	1	-	-		

stillinger ved endel norske Sagbrug og Høvlørler i Aarene 1892 og 1900.

11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
Alderer i Alderen:								Desuden, med ube- stemt Aldersangi- velse, men hoved- sagelig mellem:			Sammendrag:				Uop- given Alder.	Til- sammen.	Nr.
5 til 50 Aar.	50 til 55 Aar.	55 til 60 Aar.	60 til 65 Aar.	65 til 70 Aar.	70 til 75 Aar.	75 til 80 Aar.	80 til 85 Aar.	20 og 30 Aar.	30 og 50 Aar.	50 og 60 Aar.	10 til 20 Aar.	20 til 30 Aar.	30 til 50 Aar.	50 til 85 Aar.			
2	1	2	1	-	1	-	-	c. 3	c. 2	-	5	12	21	5	29	72	25
2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	7	-	9	22	26
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	1	3	7	27
-	-	-	-	-	-	-	-	c. 3	c. 13	c. 2	-	3	15	2	23	43	28
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	29
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	7	-	1	10	30
1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2	2	6	31
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	1	2	8	32
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	3	3	33
-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	12	15	34
-	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-	2	-	1	4	-	7	35
7	2	1	-	-	-	-	-	c. 3	c. 5	-	-	8	34	3	106	151	36
3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	7	9	-	4	22	37
1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	2	20	25	38
1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	8	1	1	12	39
2	2	-	-	-	-	-	-	c. 3	c. 5	c. 1	-	7	14	3	54	78	40
1	3	2	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2	3	6	-	12	41
1	-	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	1	2	5	-	8	42

1892—1900.

Tabel 5 (Forts.). Opgaver over Aldersforhold i de forskellige Arbeids

Nr.	Arbejdsstilling og Arbejdssted.	Gennemsnitlig pr. Mand.			Antal Per									
		Antal Ar- bejds- dage.	Arbejds- fortjeneste		10 til	15 til	20 til	25 til	30 til	35 til	40 til	45		
			i denne Tid.	pr. Dag.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.	Aar.		
15. Kappere (Tomtearbejdere).														
43	1892 { Br. Nr. 2, 6.....	297	676	2.28	-	-	-	-	-	-	-	-		
44		233	549	2.36	-	-	-	-	1	-	2			
45		1900 Br. Nr. 5.....	230	468	2.03	-	-	-	-	-	-	-		
16. Arbejdere ved Transport m. v. af Stav, Ved etc.														
46	1892 { Br. Nr. 1—3, 7.....	219	602	2.75	-	-	2	2	1	1	1			
47		152	334	2.21	-	-	-	-	-	-	1			
48		171	416	2.43	-	-	-	-	1	1	1			
49	1900 { Br. Nr. 5.....	251	876	3.49	-	-	1	2	2	-	-			
50		189	535	2.83	-	-	1	-	-	-	-			
17. Dagarbejdere, Tomtearbejdere m. v.														
51	1892 { Br. Nr. 1—4, 6, 7.....	241	469	1.95	-	4	4	3	-	1	-			
52		202	313	1.55	-	-	-	-	-	-	-			
53		252	561	2.23	-	1	-	-	-	1	-			
54	1900 { Br. Nr. 5.....	212	600	2.83	-	4	2	1	1	1	-			
55		229	628	2.74	-	1	2	1	-	-	-			
18. Vagtmænd m. v.														
56	1892 Br. Nr. 1—6, 12.....	346	556	1.61	-	-	-	-	1	-	1			
57	1900 Br. Nr. 5, 10, 13.....	221	498	2.25	-	-	-	-	-	-	-			
B. Høvleriarbejdere.														
(Kun 1892.)														
<i>Egentlige Høvleriarbejdere:</i>														
58	1. 2. 4. Høvlere, Slibere, Klyvere (Br. Nr. 1—4, 6, 7, 9, 12, 15).....	254	945	3.72	-	-	1	1	11	16	5			
59	3. Kappere (Br. Nr. 2—4, 6, 7, 9, 12, 15)	254	810	3.19	-	-	1	2	4	5	1			
60	5. Pudsere (Br. Nr. 1—4, 6, 9, 12, 15...)	252	740	2.94	-	1	-	5	4	1	1			
61	6—8. Kapper-, Klyver- og Høvlgutter (voksne) (se Gruppe 1. 2. 4).....	251	632	2.52	-	4	5	12	7	3	-			

1) Af disse 25 var 2 ca. 30—40 Aar og 23 ca. 30—60 Aar.

2) Af disse 6 var 2 „ældre“, 3 „gamle“ og

stillinger ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i Aarene 1892 og 1900.

Personer i Alderen:								Desuden, med ubestemt Aldersangivelse, men hovedsagelig mellem:			Sammendrag:				Uopgiven Alder.	Til-sammen.	Nr.	
15 til 50 Aar.	50 til 55 Aar.	55 til 60 Aar.	60 til 65 Aar.	65 til 70 Aar.	70 til 75 Aar.	75 til 80 Aar.	80 til 85 Aar.	20 og 30 Aar.	30 og 50 Aar.	50 og 60 Aar.	10 til 20 Aar.	20 til 30 Aar.	30 til 50 Aar.	50 til 85 Aar.				
1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	32	34	43	
-	2	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	5	-	8	44	
-	1	-	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	4	45	
4	3	7	-	2	-	-	-	-	2	-	-	4	9	12	10	35	46	
1	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	9	14	47	
-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	7	12	48	
-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2	2	-	7	49	
-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	2	5	50	
1	1	-	2	4	2	-	-	-	¹ c. 15	¹ c. 10	4	7	? c. 17	? c. 19	38	85	51	
-	2	-	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7	6	13	52	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	2	5	53	
-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	4	3	2	1	10	20	54	
-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	3	-	1	21	26	55	
-	-	-	-	-	-	-	-	-	² c. 3	² c. 3	-	-	-	c. 5	c. 3	6	14	56
-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	c. 2	1	3	57	
9	5	3	1	-	-	-	-	-	17	-	-	2	58	9	87	156	58	
4	3	2	-	-	-	-	-	-	c. 6	c. 2	-	3	20	7	23	53	59	
3	1	-	-	-	-	-	-	c. 3	c. 13	-	1	8	22	1	22	54	60	
-	-	-	-	-	-	-	-	c. 18	c. 17	-	4	35	27	-	48	114	61	

1: 30—60 Aar.

Tabel 5 (Forts.). Opgaver over Aldersforhold I de forskellige Arbeids-

Nr.	Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
		Gennemsnitlig pr. Mand.			Antal Per							
		Antal Ar- bejds- dage.	Arbejds- fortjeneste		10 til	15 til	20 til	25 til	30 til	35 til	40 til	45 til
i	pr. Dag.		15	20	25	30	35	40	45	Aar.	Aar.	
62	11. 13. 15. 16. Stavskjærere m. m. (voksne) (Br. Nr. 1—4, 9, 15)	261	858	3.29	-	-	-	2	1	1	4	
<i>Tomtearbejdere:</i>												
63	10. Indbringere (do.) (Br. Nr. 1—4, 6, 7, 9, 15)	266	969	3.64	-	-	-	4	6	7	2	
64	19—23. Sorterere, Stablere, Skibere m. m. (do.) (se Gruppe 1. 2. 4) . . .	278	880	3.17	-	-	1	6	13	11	10	
65	24—28. Vedstablere og Diverse (med Løn af mindst Kr. 2.00) (Br. Nr. 2, 3, 6, 12, 15)	273	607	2.22	-	-	1	2	-	3	1	
C. Formænd m. v., Maskinfolk og Haandværkere.												
1. Formænd m. v.												
66	{	Br. Nr. 1, 3, 4, 6, 15.	291	1 588	5.46	-	-	-	1	1	1	
67		1892	— 5	282	950	3.37	-	-	-	2	-	
68		— 8—13	264	1 183	4.49	-	-	1	-	-	4	
69		1900	Br. Nr. 1, 6, 15.	300	1 566	5.22	-	-	-	-	-	
70	— 8—11	256	1 315	5.13	-	-	-	-	1	-		
2. Filere.												
71	{	Br. Nr. 1—4, 6, 7, 15.	234	985	4.21	-	-	-	-	1	3	
72		1892	— 5	197	583	2.96	-	-	-	-	-	
73		— 13	160	700	4.38	-	-	-	-	-	-	
74	1900	Br. Nr. 5	278	908	3.27	-	-	-	-	-	-	
3. Maskinister.												
75	1892	Br. Nr. 1, 3, 4, 6, 7, 15.	275	811	2.95	-	-	-	-	2	1	
4. Fyrbødere.												
76	{	Br. Nr. 1—4, 6, 7, 15	278	672	2.42	-	1	1	-	1	2	
77		1892	— 8—10, 12, 13.	236	724	3.06	-	-	5	1	1	
78	1900	Br. Nr. 8—10, 13	224	874	3.90	-	-	-	1	1	-	

tillinger ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i Aarene 1892 og 1900.

1	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	
ner i Aideren :								Desuden, med ube- stemt Aldersangl- velse, men hoved- sagelig mellem :			Sammendrag :				Uop- given	Til- sammen.	Nr.
til 50 aar	50 til 55 Aar.	55 til 60 Aar.	60 til 65 Aar.	65 til 70 Aar.	70 til 75 Aar.	75 til 80 Aar.	80 til 85 Aar.	20 og 30 Aar.	30 og 50 Aar.	50 og 60 Aar.	10 til 20 Aar.	20 til 30 Aar.	30 til 50 Aar.	50 til 85 Aar.	Alder.		
1	-	-	-	-	-	-	-	-	c. 3	-	-	2	10	-	45	57	62
3	1	2	-	-	-	-	-	-	c.12	-	-	4	30	3	54	91	63
6	4	4	3	-	-	-	-	-	c.16	-	-	7	56	11	134	208	64
2	3	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	3	6	6	16	31	65
-	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	4	31	38	66
-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	-	4	67
4	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	9	4	8	22	68
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	18	69
1	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	9	13	70
3	5	1	2	2	2	1	-	-	5	-	-	-	12	13	6	31	71
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	3	72
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	73
-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	3	74
1	-	1	1	-	-	-	-	-	2	-	-	-	8	2	14	24	75
2	2	1	-	-	-	-	-	-	c. 1	c. 1	1	1	8	4	22	36	76
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	4	-	2	12	77
-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	2	4	8	78

1892—1900.

Tabel 5 (Forts.). Opgaver over Aldersforhold i de forskellige Arbejds-

Nr.	Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
		Gennemsnitlig pr. Mand.			Antal Per							
		Antal Ar- bejds- dage.	Arbejds- fortjeneste		10 til	15 til	20 til	25 til	30 til	35 til	40 til	40
i denne	pr. Dag		15	20	25	30	35	40	Aar.	Aar.	Aar.	
	5. Flisetrillere o. l.											
79	1892 { Br. Nr. 1, 2, 4, 6, 7, 15.....	250	503	2.00	-	-	-	c.1	c.4	-	-	
80		— 9, 12	226	545	2.41	-	-	-	1	-	-	
81	1900 Br. Nr. 9	267	874	3.28	-	-	-	-	-	-		
	6. Smede.											
82	1892 { Br. Nr. 1—4, 6, 7, 15	304	834	2.75	-	-	-	-	-	-		
83		— 5	290	651	2.25	-	-	-	-	-		
84	— 9, 12	300	768	2.56	-	-	-	-	-			
85	1900 { Br. Nr. 5	298	775	2.60	-	-	-	-	-			
86		— 9	300	1 000	3.33	-	-	-	-			
	8. 9. Tømmermænd og Snedkere.											
87	1892 { Br. Nr. 2—4, 7, 15	298	760	2.55	-	-	-	-	1	-		
88		— 9	275	740	2.69	-	-	-	-	-		
	10. Mek. Værkstedsarbejdere.											
89	1892 Br. Nr. 1, 2, 4, 6, 15.....	304	682	2.24	-	2	-	1	-	2		
90	1900 — 5	274	699	2.55	-	-	-	-	-	-		
	11. Smørerere etc.											
91	1892 Br. Nr. 1—3, 6, 12.....	299	689	2.30	-	1	-	-	1	-		

Tillinger ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i Aarene 1892 og 1900.

1	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	Nr.
ner i Alderen :								Desuden, med ubestemt Aldersangivelse, men hovedsagelig mellem:			Sammendrag :				Uopgiven Alder.	Til-sammen.	
til 50 Aar.	50 til 55 Aar.	55 til 60 Aar.	60 til 65 Aar.	65 til 70 Aar.	70 til 75 Aar.	75 til 80 Aar.	80 til 85 Aar.	20 og 30 Aar.	30 og 50 Aar.	50 og 60 Aar.	10 til 20 Aar.	20 til 30 Aar.	30 til 50 Aar.	50 til 85 Aar.			
-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	c. 1	c. 4	1	33	39	79
-	1	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	4	1	6	80
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	81
3	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5	4	2	11	82
1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	1	83
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	2	84
-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	85
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	86
1	1	5	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-	3	11	3	17	87
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	88
4	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	2	1	7	3	9	22	89
-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	90
-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2	2	7	12	91

Tabel 5 (Forts.). Opgaver over Aldersforhold i de forskjellige Arbeids-

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
	Gjennemsnitlig pr. Mand.			Antal Personer i Alderen:					Uop- given Alder.	Til- sammen		
	Antal Ar- bejds- dage.	Arbejds- fortjeneste		10 til	15 til	20 til	30 til	50 til				
i denne Tid.		pr. Dag.	15 Aar.	20 Aar.	30 Aar.	50 Aar.	85 Aar.					
II. Gutter og Leiefolk m. v.												
A. Sagbrugsarbejdere.												
<i>Egentlige Sagbrugsarbejdere:</i>												
Saggutter (Smaagutter under Gr. 2).												
1892	{	Br. Nr. 3, 6.....	179	220	1.23	12	2	-	-	-	-	14
		— 5.....	126	184	1.46	1	1	-	-	-	-	2
Leiefolk hos Lændsarbejdere m. v. (under Gruppe 3).												
1892		Br. Nr. 1, 2, 4, 6, 7, 11, 13....	176	377	2.14	-	6	4	-	-	10	20
Hongutter, Kapgutter m. v. (4 b).												
1892	{	Br. Nr. 2, 4.....	182	259	1.42	1	6	2	-	-	2	11
		— 5.....	120	239	2.00	-	-	-	-	-	2	2
		— 8—13.....	173	345	2.00	-	8	4	-	-	20	32
1900	{	Br. Nr. 5.....	180	459	2.56	-	-	1	1	-	-	2
		— 8—11, 13.....	193	536	2.77	-	2	3	2	-	8	15
Leiefolk m. v. ved Stav- og Lægteskjæring (under Gr. 5 og 6).												
1892	{	Br. Nr. 1, 3, 4, 7.....	226	353	1.56	6	9	11	-	-	6	32
		— 8, 11, 12.....	177	246	1.39	2	2	-	-	-	3	7
1900		Br. Nr. 11, 13.....	203	357	1.75	-	-	-	-	-	3	3
<i>Tomtearbejdere:</i>												
Hjælpearbejdere hos Planke- og Flisekjørere (9).												
1892		Br. Nr. 1, 4.....	198	349	1.77	1	3	-	-	-	4	8
Rendemænd (under Gr. 12).												
1900		Br. Nr. 5.....	162	210	1.30	-	1	-	-	-	-	1
Leiefolk hos Stablere og Skibere samt lavere lønnede Bærere med Akkord (13 b og 14 b).												
1892		Br. Nr. 1, 4, 6, 9, 11.....	231	515	2.22	-	-	-	1	-	164	165
1900		Br. Nr. 13.....	200	600	3.00	-	-	-	-	-	c. 5	c. 5
Flisstablere, Baghonrettere m. v. (16 b).												
1892	{	Br. Nr. 3, 4, 6.....	187	189	1.01	27	4	-	-	-	-	31
		— 5.....	111	144	1.30	-	1)c. 2	-	-	-	-	2
		— 11.....	(?)200	(?)230	1.15	-	-	-	-	2) 1	-	1
1900		Br. Nr. 8, 11.....	200	251	1.25	3	-	-	-	3) 1	4) 1	5

1) „Konfirmerede Gutter“.

2) „Gammel“.

3) 81 Aar.

4) Kvinder

stillinger ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i Aarene 1892 og 1900.

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Gjennemsnitlig pr. Mand.			Antal Personer i Alderen:					Uop- given Alder.	Til- sammen
	Antal Ar- bejds- dage.	Arbejds- fortjeneste i denne Tid.	pr. Dag.	10 til 15 Aar.	15 til 20 Aar.	20 til 30 Aar.	30 til 50 Aar.	50 til 85 Aar.		
Dagarbejdere (17 b).										
1892 { Br. Nr. 3, 6	207	321	1.55	-	2	-	-	-	¹⁾ 5	7
{ — 5	123	128	1.04	-	-	-	-	²⁾ 1	³⁾ 2	3
B. Høvleriarbejdere. (Kun 1892.)										
<i>Egentlige Høvleriarbejdere:</i>										
Kapper-, Klyver- og Høvlgutter (6—9 b)										
Br. Nr. 1, 3, 4, 6, 9, 12, 15.	252	368	1.46	[c. 27]	[c. 40]	-	-	-	21	88
Kant- og Dealsagskjærergutter (12 og 14)										
Br. Nr. 2—4, 15.	257	478	1.86	1	c. 4	1	-	-	12	18
Stavskjærergutter (15 b) Br. Nr. 15 ..	c. 240	(?) 300	(?) 1.25	c. 9	-	-	-	-	-	c. 9
Hjælpearb. ved Listehøvling (16 b)										
Br. Nr. 1, 4, 9	281	469	1.67	-	4	1	-	-	1	6
<i>Tomtearbejdere:</i>										
Leiefolk hos Indbringerne (10 b)										
Br. Nr. 1, 9	238	558	2.34	-	-	1	-	-	11	12
Paalæssere (18) Br. Nr. 1, 3, 4, 6, 15 ..	251	392	1.56	c. 17	c. 15	-	-	⁴⁾ 14	-	46
Leiefolk m. v. hos Sorterere etc. (19 b)										
Br. Nr. 1, 3, 4, 9, 15	221	474	2.14	-	⁵⁾ c. 5	-	1	-	31	37
Vedstablere m. v. med Løn under Kr. 2.00 (24—28 b) Br. Nr. 1, 3. .	256	412	1.61	4	-	-	-	⁶⁾ 6	-	10
C. Fyrbødere, Flisetrillere. Smedgutter.										
Unge Fyrbødere (4 b).										
1892 Br. Nr. 11, 12	186	326	1.75	-	c. 4	-	-	-	-	4
1900 Br. Nr. 11	180	300	1.67	-	-	-	-	-	2	2
Unge Flisetrillere (under Gr. 5).										
1892 Br. Nr. 3	180	300	1.67	-	2	-	-	-	-	2
Smedgutter (7).										
1892 Br. Nr. 1—7, 9, 15	291	525	1.80	-	1	2	3	1	4	11
1900 Br. Nr. 5	175	313	1.79	-	-	-	-	-	1	1

¹⁾ Kvinder. ²⁾ 76 Aar. ³⁾ „Unge“. ⁴⁾ ca. 70 Aar. ⁵⁾ Deraf 2: „Gutter“. ⁶⁾ 1: 56—60, 1: 61—65, 3: 71—75, 1: 83 Aar.

Tabel 6 A. Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste

Arbejdsstilling og Arbejdssted. ²⁾	1		2		3		4		5		6		7		8		9	
	Br. Nr.	Antal Per- soner.	Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- for- tjeneste	Mindste og høieste Fortjeneste ³⁾										
				i Aaret.	pr. Dag			i Aaret.	pr. Dag.									
1. Sagmestre, Første- og Andenmænd.				Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.								
Sagmestre.	1	17	204	1 026	5.03	3 468	17 442	1 026	5.03									
	2	12	216	1 123	5.20	2 592	13 476	1 123	5.20									
	3	4	226	1 148	5.09	902	4 593	1 148	5.09									
			10	1 078	4.78	2 225	10 776	1 078	4.78									
	16	6	245	1 058	4.32	1 470	6 348	1 058	4.32									
	17	4	158	624	3.95	632	2 496	624	3.95									
10			158	654	4.14	1 580	6 540	654	4.14									
	63	204	979	4.79	12 869	61 671	624—1 148	3.95—5.20										
Førstemænd ³⁾	8	1	195	841	4.31	195	841	841	4.31									
	9	4	210	943	4.49	840	3 772	943	4.49									
	11	2	200	871	4.36	400	1 742	871	4.36									
		7	205	908	4.43	1 435	6 355	841—943	4.31—4.49									
Andenmænd.	8	1	195	768	3.94	295	768	768	3.94									
	9	4	210	869	4.14	840	3 477	869	4.14									
	11	2	200	871	4.36	400	1 742	871	4.36									
		7	205	855	4.17	1 435	5 987	768—871	3.94—4.36									
Gr. 1. Hovedsum		77	204	961	4.70	15 739	74 013	624—1 148	3.94—5.20									
2. a. Saggutter og Trediemænd.																		
Saggutter.	1	16	204	661	3.24	3 264	10 576	661	3.24									
	2	12	216	819	3.79	2 592	9 828	819	3.79									
	3	4	226	816	3.62	902	3 263	816	3.62									
			10	226	786	3.48	2 225	7 857	786	3.48								
	16	6	245	820	3.35	1 470	4 920	820	3.35									
	17	4	158	523	3.31	632	2 092	523	3.31									
10			158	470	2.98	1 580	4 700	470	2.98									
	62	204	697	3.42	12 665	43 236	470—820	2.98—3.79										
Trediemænd.	8	1	195	666	3.42	195	666	666	3.42									
	9	4	210	756	3.60	840	3 022	756	3.60									
	11	2	200	701	3.51	400	1 402	701	3.51									
		7	205	727	3.55	1 435	5 090	666—756	3.42—3.60									
Gr. 2. a. Hovedsum		69	204	700	3.43	14 100	48 326	470—820	2.98—3.79									
2. b. Udstikkere.⁵⁾																		
	1	4	204	326	1.60	816	1 304	326	1.60									
	3	4	226	453	2.01	902	1 813	453	2.01									
	17	4	158	439	2.78	632	1 756	439	2.78									
	12	196	406	2.07	2 350	4 873	326—453	1.60—2.78										

¹⁾ Br. 8, 9, 11: 1906, de øvrige: 1905 (Nr. 1: ¹⁾/₁₀ 04—²⁾/₁₀ 05).
de øvrige i Smaalene.
³⁾ Kantskjærere.
⁴⁾ Kantsaggutter.
(ialf. v. Br. 1). Som Regel ganske unge.

²⁾ Br. 8, 9, 11 i Drammen eller Omegn.
⁵⁾ „Frømgutter“ ved Kantskjæring

ved endel norske Sagbrug i Aaret 1905 eller 1906. 1)

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4 5		6	7	8 9	
	Br. Nr.	Antal Per- soner.	Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- for- tjeneste.	Mindste og høieste Fortjeneste	
				i Aaret.	pr. Dag.			i Aaret.	pr. Dag.
3. Lændsarbejdere og Kjerratmænd m. v.				Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	Kr.
a) Voksne, direkte lønede.									
Lændsarbejdere.	1	5	204	983	4.82	1 020	4 915	983	4.82
Kjerratkjørere.	»	4	204	813	3.99	816	3 252	813	3.99
Lændsarbejdere.	2	8	216	841	3.89	1 728	6 728	841	3.89
Kjerratkjørere.	»	2	216	1 068	4.94	432	2 136	1 068	4.94
Do.	3	8	226	836	3.71	1 804	6 687	823—874	3.65—3.87
Tømmerdelere.	16	5	216	1 011	4.68	1 080	5 055	1 011	4.68
Arbejdere i Piren.	»	2	c. 240	882	3.68	480	1 764	882	3.68
Tømmerdelere.	17	5	189	726	3.84	945	3 630	726	3.84
		39	213	876	4.11	8 305	34 167	726—1 068	3.65—4.94
Kjerratkjørere.	8	1	195	696	3.57	195	696	696	3.57
	9	2	210	831	3.96	420	1 662	831	3.96
	11	2	200	701	3.51	400	1 402	701	3.51
Kollere.	8	1	195	652	3.34	195	652	652	3.34
	9	2	210	755	3.60	420	1 510	755	3.60
	11	2	200	644	3.22	400	1 288	644	3.22
		10	203	721	3.55	2 030	7 210	644—831	3.22—3.96
Gr. 3. a. Hovedsum		49	211	844	4.00	10 335	41 377	644—1 068	3.22—4.94
b) Leiefolk og Gutter.									
Leiegutter, voksne.	1	2	204	510	2.50	408	1 020	510	2.50
Do. 15—16 Aar.	»	2	204	238	1.17	408	476	238	1.17
Gutter, 18—20 —	2	2	217	390	1.80	434	780	390	1.80
		6	208	379	1.82	1 250	2 276	238—510	1.17—2.50
4. a. Forskjellige Slags Kappere m. v.									
Baghonkappere.	1	8	204	620	3.04	1 632	4 960	620	3.04
Honbærere og Kappere.	2	4	216	819	3.79	864	3 276	819	3.79
Honkappere.	3	2	226	816	3.62	451	1 632	816	3.62
Fliskappere.	»	4	226	801	3.55	902	3 203	786—816	3.48—3.62
Vedkappere.	»	2	226	755	3.35	451	1 509	755	3.35
Honkappere.	16	2	245	677	2.76	490	1 354	677	2.76
Fliskappere.	»	4	245	761	3.11	980	3 044	761	3.11
Do.	17	4	158	481	3.05	632	1 924	481	3.05
		30	213	697	3.26	6 402	20 902	481—819	2.76—3.79
Honkappere.	8	1	195	645	3.31	195	645	645	3.31
»	11	4	200	701	3.51	800	2 804	701	3.51
Gr. 4. a. Hovedsum		35	211	696	3.29	7 397	24 351	481—819	2.76—3.79

Tabel 6 A (Forts.). Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1		2		3		4		5		6		7		8		9	
	Br. Nr.	Antal Per- soner.	Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- for- tjeneste.	Mindste og høieste Fortjeneste										
				i Aaret.	pr. Dag.			i Aaret.	pr. Dag.									
<i>4. b. Hongutter, Kap- gutter m. v.</i>				Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	Kr.			Kr.	Kr.					
	1	¹⁾ 4	204	509	2.50	816	2 036	509	2.50			509	2.50					
	3	¹⁾ 2	227	228	1.00	454	456	228	1.00			228	1.00					
	8	²⁾ 2	195	441	2.26	390	882	441	2.26			441	2.26					
	9	¹⁾ 4	210	605	2.88	840	2 420	605	2.88			605	2.88					
	11	¹⁾ 2	198	429	2.17	396	858	429	2.17			429	2.17					
Gr. 4. b. Hovedsum		14	207	475	2.30	2 896	6 652	228—605	1.00—2.88									
<i>5. Arbejdere ved Stav- skjæring.</i>																		
a) Akkordarbejdere.																		
	1	14	(?) 240	993	4.14	3 360	13 902	788—1 191	3.28—4.96?			788—1 191	3.28—4.96?					
	2	2	216	1 020	4.72	432	2 040	1 020	4.72			1 020	4.72					
	3	7	230	906	3.94	1 613	6 340	877—978	3.81—4.24			877—978	3.81—4.24					
	16	2	245	1 138	4.65	490	2 276	1 138	4.65			1 138	4.65					
	17	5	145	529	3.65	725	2 647	495—552	3.41—3.81			495—552	3.41—3.81					
		30	221	907	4.11	6 620	27 205	495—1 191	3.28—4.96									
	8	1	c. 200	e1 000	e5.00	200	1 000	1 000	5.00			1 000	5.00					
	9	4	210	1 198	5.71	840	4 793	1 198	5.71			1 198	5.71					
Gr. 5. a. Hovedsum		35	219	943	4.31	7 660	32 998	495—1 198	3.28—5.71									
b) Gutter.																		
Kantere.	1	³⁾ 4	273	604	2.21	1 092	2 416	528—660	2.20—2.25			528—660	2.20—2.25					
Kappere.	»	³⁾ 3	274	462	1.69	822	1 386	384—522	1.60—1.85			384—522	1.60—1.85					
Oplæggere.	»	³⁾ 5	266	372	1.39	1 332	1 858	336—400	1.20—1.60			336—400	1.20—1.60					
	2	3	236	496	2.11	(707)	1 489	413—567	1.80—2.25			413—567	1.80—2.25					
		15	264	477	1.81	3 953	7 149	336—660	1.20—2.25									
	8	1	c. 200	700	3.50	200	700	700	3.50			700	3.50					
Gr. 5. b. Hovedsum		16	260	491	1.89	4 153	7 849	336—700	1.20—3.50									
<i>6. a. Lægteskjærere.</i>																		
	1	2	250	687	2.75	500	1 374	687	2.75			687	2.75					
	3	2	227	999	4.41	453	1 997	999	4.41			999	4.41					
		4	238	843	3.54	953	3 371	687—999	2.75—4.41									
<i>6. b. Lægteskjæregutter.</i>	3	8	227	713	3.15	1 812	5 702	599—751	2.64—3.31									

¹⁾ Baghondragere eller Hongutter. ²⁾ 1 Hongut og 1 Kapgut. ³⁾ Antagelig omtrent det dobbelte Antal, men Fordelingen usikker. Her er taget 1 af hver anført Lønningsgrad (i Regelen en ved hver Stavmaskine).

ved endel norske Sagbrug i Aaret 1905 eller 1906.

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4		5	6	7	8		9
	Br. Nr.	Antal Per- soner	Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		pr. Dag	Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- for- tjeneste.	Mindste og høieste Fortjeneste		
				i Aaret.	Kr.				i Aaret.	pr. Dag.	
				Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	Kr.		
<i>7--8. Planke- og Flise- kjørere etc.</i>											
Fliskjørere.	1	6	204	633	3.10		1 224	3 798	633		3.10
Plankekjørere.	«	13	204	763	3.74		2 652	9 919	763		3.74
Planke- og Fliskjørere.	2	10	216	819	3.79		2 160	8 119	819		3.79
Vedkjørere. ¹⁾	3	10	226	771	3.42		2 255	7 705	771		3.42
Plankekjørere.	17	8	158	588	3.72		1 264	4 704	588		3.72
		47	203	729	3.58		9 555	34 245	588—819		3.10—3.79
<i>10. Vælttere.</i>											
„Flaadere.“	8	1	195	746	3.83		195	746	746		3.83
	9	5	210	976	4.65		1 050	4 878	976		4.65
	11	2	200	c. 800	4.00		400	1 600	800		4.00
		8	206	903	4.39		1 645	7 224	746—976		3.83—4.65
<i>13. Planke- og Bord- stablere m. v.</i>											
a) Akkordarbejdere.											
Plankestablere.	1	(²⁾ 15	c. 204 (?)	892	4.37		3 060	13 380	892		4.37
		(²⁾ 7	(c. 230 ?)	1 001	4.35		1 610	7 007	1 001		4.35
Bordstablere.	»	(²⁾ 3	(c. 250 ?)	1 105	4.42		750	3 315	1 105		4.42
Stablere og Skibere.	»	(²⁾ 12		270	4.69		3 240	15 180	1 265		4.69
Dragere.	2	10	288	1 330	4.62		2 880	13 300	1 330		4.62
Do.	3	19	230	1 119	4.87		4 370	21 264	1 119		4.87
Tækkere.	»	4	280	1 361	4.86		1 120	5 442	1 361		4.86
Dragere.	16	7	271	1 190	4.39		1 897	8 330	1 190		4.39
Do.	17	12	177	886	5.00		2 124	10 632	886		5.00
		89	237	1 099	4.65		21 051	97 850	886—1 361		4.35—5.00
	8	3	270	1 125	4.17		810	3 375	1 125		4.17
Gr. 13. a. Hovedsum		92	238	1 100	4.63		21 861	101 225	886—1 361		4.17—5.00
b) Leiefolk og Daglønnerere.											
Hos Stablere & Skibere.	1	(²⁾ 6	270	840	3.11		1 620	5 040	840		3.11
	2	1	288	999	3.47		288	999	999		3.47
		7	273	863	3.17		1 908	6 039	840—999		3.11—3.47

¹⁾ i Tabel I A er „Vedkjørere“ henført til Gruppe 16.²⁾ Antal i 1906.

Tabel 6 A (Forts.). Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4		5	6	7	8		9
	Br. Nr.	Antal Per- soner.	Antal Arbejds- dage for hver	Arbejds- fortjeneste for hver		pr. Dag.	Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- fortjeneste	Mindste og høieste Fortjeneste		
				i Aaret.	pr. Dag.				i Aaret.	pr. Dag.	
<i>14. Skibere og Sortere af Skurlast.</i>				Kr.	Kr.			Kr.	Kr.		
a) Akkordarbejdere.											
Skibere.	1	8	c. 250	1 173	4.69		2 000	9 384	1 173		4.69
Sorterere.	2	8	288	1 193	4.14		2 304	9 544	1 193		4.14
Skibere.	»	15	288	1 357	4.71		4 320	20 355	1 357		4.71
Sorterere.	3	4	296	1 182	3.99		1 184	4 726	1 182		3.99
Skibere.	»	4	296	1 161	3.92		1 184	4 642	1 161		3.92
Skibere.	16	9	285	1 169	4.10		2 565	10 521	1 169		4.10
Landsættere og Skibere.	17	8	283	1 113	3.93		2 264	8 904	1 113		3.93
		56	283	1 216	4.30		15 821	68 076	1 113—1 357		3.92—4.71
b) Leiefolk eller Daglønnerere											
	1	1) 8	c. 250	766	3.06		2 000	6 128	766		3.06
	2	17	288	785	2.73		4 896	13 345	749—800		2.60—2.78
		25	276	779	2.82		6 896	19 473	749—800		2.60—3.06
<i>15. Kappere (paa Tomterne)</i>											
a) Akkordarbejdere.											
(Ant. paa Tomt.)	2	4	288	1 230	4.27		1 152	4 920	1 230		4.27
	3	2	227	1 113	4.91		453	2 226	1 113		4.91
		6	268	1 191	4.45		1 605	7 146	1 113—1 230		4.27—4.91
b) Daglønnerere.	2	2	288	897	3.11		576	1 794	897		3.11
<i>16. Arbejdere ved Trans- port, Stabling etc. af Stav, Ved, Baghon etc.</i>											
a) Antagelig voksne.											
Lægtebundtere.	1	1	250	757	3.03		250	757	757		3.03
Vedroere.	»	2	? 250	824	3.30		500	1 648	824		3.30
Stavopsættere.	»	5	240	905	3.77		1 200	4 525	836—974		3.48—4.06
Affaldslæsser.	2	1	216	801	3.71		216	801	801		3.71
Vedlæssere.	»	4	207	518	2.50		828	2 072	518		2.50
Stavtrillere.	»	2	216	800	3.70		432	1 600	800		3.70
Sagfliskjærere.	»	4	211	580	2.75		844	2 320	580		2.75
Stavstablere.	3	2	231	825	3.58		461	1 650	825		3.58
Stavsorere.	»	2	231	590	2.56		461	1 179	590		2.56
Lægtebundtere.	»	2	250	1 198	4.80		499	2 395	1 198		4.80
Knotrillere.	»	1	226	771	3.41		226	771	771		3.41
Stavstablere.	16	2	252	931	3.70		504	1 862	931		3.70
Vedopsætter.	»	1	304	1 087	3.57		304	1 087	1 087		3.57
Stavstablere.	17	2	160	537	3.35		320	1 074	537		3.35
		31	227	766	3.37		7 045	23 741	518—1 198		2.50—4.80

1) Antal i 1906.

ved endel norske Sagbrug i Aaret 1905 eller 1906.

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4		5	6	7	8		9
	Br. Nr.	Antal Per- soner.	Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		pr. Dag.	Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- for- tjeneste	Mindste og høieste Fortjeneste		
				i Aaret.	pr. Dag.				i Aaret.	pr. Dag.	
Vedopsætter. Do. (trillere.)	8	1	195	c. 975	c5.00		195	975	975	5.00	
	9	2	210	905	4.31		420	1 810	905	4.31	
		3	205	928	4.53		615	2 785	905—975	4.31—5.00	
b) Antagelig Gutter.											
Vedpaaløggere.	1	8	? 250	410	1.64		2 000	3 280	410	1.64	
Stavtilbringere.	3	2	231	330	1.43		461	660	330	1.43	
Bortbringere af Stavaffald.	»	2	227	453	2.00		454	906	453	2.00	
Lægtebundtergutter.	»	2	261	465	1.79		521	930	465	1.79	
		14	245	413	1.68		3 436	5 776	330—465	1.43—2.00	
17. Dagarbejdere og Diverse.											
(Tomtearb., ialf. de fleste.)											
a) Antagelig voksne.	1	c. 30	c. 250	c. 550	c2.20		7 500	16 500	c. 500—700?	1.80—2.30	
b) Gutter (16—18 Aar).	2	5 gj.	273 ?	478	c1.75		1 365	2 390	354—649	1.50—2.25?	
18. Vagtmænd.											
(Nat.) Klokkevagt.	1	5	300	600	2.00		1 500	3 000	600	2.00	
(Tomt.) Vagtmænd.	2	1	c. 300	832	2.77		300	832	832	2.77	
Pramvagter.	»	1	c. 300	1 067	3.56		300	1 067	1 067	3.56	
	3	2	1) 387	894	2.31		773	1 788	894	2.31	
	17	2	356	1 159	3.26		712	2 318	1 159	3.26	
		11	326	819	2.51		3 585	9 005	600—1 159	2.00—3.56	

1) Antagelig: Antal Vagter.

Tabel 6 B. Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste

Arbejdsstilling og Arbejdssted. ²⁾	1		2		3		4		5		6		7		8		9	
	Br. Nr.	Antal Per- soner.	Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Samlet Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- for- tjeneste.	Mindste og høieste Fortjeneste										
				i Aaret.	pr. Dag.			i Aaret.	pr. Dag.									
				Kr.	Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.		Kr.	
1. Høvløere. (Høvelmestere.) (Inkl. Slibere.) (Inkl. Slibere.) „Kuttere“ (rough Høvling).	1	15	290	1 210	4.17	4 350	18 153	1 161—1 243	4.00—4.29									
	2	7	288	1 383	4.80	2 016	9 681	1 383	4.80									
	»	2	288	1 156	4.01	576	2 312	1 156	4.01									
	3	12	290	1 218	4.21	3 477	14 621	1 180—1 250	4.00—4.33									
	16	4	300	1 218	4.06	1 200	4 872	1 218	4.06									
	»	2	300	1 061	3.54	600	2 122	1 061	3.54									
	17	6	248	1 077	4.34	1 488	6 462	1 077	4.34									
		48	286	1 213	4.25	13 707	58 223	1 061—1 383	3.54—4.80									
(Inkl. Slibere.)	9	4	276	1 173	4.25	1 104	4 692	1 173	4.25									
Gr. 1. Hovedsum		52	285	1 210	4.25	14 811	62 915	1 061—1 383	3.54—4.80									
2. Slibere.																		
	3	6	290	1 309	4.52	1 738	7 856	1 196—1 358	4.12—4.83									
	16	2	300	1 152	3.84	600	2 304	1 152	3.84									
	17	2	248	1 042	4.20	496	2 084	1 042	4.20									
		10	283	1 224	4.32	2 834	12 244	1 042—1 358	3.84—4.83									
3. Kappere. (Br. 1 : se S. 88, Noten.) (Plankekappere.)	2	³⁾ 7	288	1 498	5.20	2 016	10 486	1 498	5.20									
	»	4	288	1 102	3.83	1 152	4 408	1 102	3.83									
	3	19	290	1 094	3.77	5 514	20 782	941—1 205	3.19—4.08									
	16	5	297	1 135	3.83	1 485	5 675	1 135	3.83									
	17	2	248	1 070	4.31	496	2 140	1 070	4.31									
		37	288	1 175	4.08	10 663	43 491	941—1 498	3.19—5.20									
	9	2	276	1 161	4.21	552	2 322	1 161	4.21									
Gr. 3. Hovedsum		39	288	1 175	4.08	11 215	45 813	941—1 498	3.19—5.20									
4. Klyvere																		
	1	10	290	1 220	4.21	2 900	12 204	1 170—1 254	4.03—4.32									
	2	10	288	1 291	4.48	2 880	12 906	1 283—1 302	4.45—4.52									
	3	12	290	1 146	3.96	3 477	13 755	1 107—1 176	3.75—4.09									
	16	4	300	1 230	4.10	1 200	4 920	1 230	4.10									
	17	4	248	1 125	4.53	992	4 500	1 125	4.53									
		40	286	1 207	4.22	11 449	48 285	1 107—1 302	3.75—4.53									
	9	2	276	1 296	4.70	552	2 592	1 296	4.70									
Gr. 4. Hovedsum		42	286	1 211	4.24	12 001	50 877	1 107—1 302	3.75—4.70									

¹⁾ Br. 9 : 1906, de øvrige : 1905 (Nr. 1 : $\frac{1}{10}$ 04— $\frac{80}{9}$ 05).

²⁾ Nr. 9 : ved Drammen, de øvrige : i Smaalene

³⁾ Kappere af Bord til Kassebord.

ved endel norske Høvlerier i Aaret 1905 eller 1906. 1)

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4 5		6	7	8 9	
	Br. Nr.	Antal Per- soner.	Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- for- tjeneste.	Mindste og høieste Fortjeneste	
				i Aaret.	pr. Dag			i Aaret.	pr. Dag.
<i>5. Pudser.</i>				Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	Kr.
	1	10	290	926	3.19	2 900	9 262	910—937	3.14—3.23
	2	5	288	973	3.38	1 440	4 865	973	3.38
	3	12	290	1 074	3.71	3 477	12 886	1 033—1 103	3.50—3.84
	16	4	300	946	3.15	1 200	3 784	946	3.15
	17	2	300	631	2.10	600	1 262	631	2.10
	17	6	248	843	3.40	1 488	5 058	843	3.40
		39	285	952	3.34	11 105	37 117	631—1 103	2.10—3.84
	9	2	276	956	3.46	552	1 912	956	3.46
Gr. 5. Hovedsum		41	284	952	3.35	11 657	39 029	631—1 103	2.10—3.84
<i>6. I læggere i Høvel- maskiner.</i>									
	1	10	290	508	1.75	2 900	5 075	508	1.75
	2	5	288	546	1.90	1 440	2 730	546	1.90
	3	2	288	(?) 480	1.67	576	960	480	1.67
	3	12	290	571	1.97	3 478	6 855	553—588	1.87—2.04
	16	4	297	609	2.05	1 188	2 436	609	2.05
	17	6	248	558	2.25	1 488	3 348	558	2.25
		39	284	549	1.93	11 070	21 404	480—609	1.67—2.25
	9	2	276	782	2.83	552	1 564	782	2.83
Gr. 6. Hovedsum		41	283	560	1.98	11 622	22 968	480—782	1.67—2.83
<i>7. Kappergutter.</i>									
	2	8	250	625	2.50	2 000	5 000	625	2.50
	16	26	? 288	604	(2.10)	7 488	15 704	(c. 604)	(c. 2.10)
	16	4	297	665	2.24	1 188	2 660	665	2.24
		38	281	615	2.19	10 676	23 364	c. 604—665	c. 2.10—2.50
	9	2	276	1 044	3.78	552	2 088	1 044	3.78
Gr. 7. Hovedsum		40	281	636	2.27	11 228	25 452	c. 604—1 044	c. 2.10—3.78
<i>8. Klyvsaggutter.</i>									
a) Antagelig voksne.									
	1	20	290	876	3.02	5 800	17 528	852—913	2.94—3.15
	2	20	288	973	3.38	5 760	19 452	947—1 011	3.29—3.51
	3	20	289	816	2.83	5 776	16 329	749—909	2.58—3.08

Tabel 6 B (Forts.). Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1		2		3		4		5		6		7		8		9	
	Br. Nr.	Antal Per- soner.	Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- for- tjeneste.	Mindste og højeste Fortjeneste										
				i Aaret.	pr. Dag.			i Aaret.	pr. Dag.									
				Kr.	Kr.		Kr.	Kr.				Kr.	Kr.					
	16	8	300	1 049	3.50	2 400	8 392	1 049	3.50									
	17	8	248	920	3.71	1 984	7 360	920	3.71									
		76	286	909	3.18	21 720	69 061	749—1 049	2.58—3.71									
1ste Klyvsaggutter. 2den —	9	2	276	1 161	4.21	552	2 322	1 161	4.21									
	»	2	276	1 044	3.78	552	2 088	1 044	3.78									
Gr. 8. a. Hovedsum		80	285	918	3.22	22 824	73 471	749—1 161	2.58—4.21									
b) Antagelig Gutter	3	4	294	439	1.50	1 174	1 757	439	1.50									
10. Indbringere																		
(af skaaren Last til Høvling.)																		
a) Akkordarb. (ialf. væs.).																		
	1)	19	290	1 158	3.99	5 510	22 000	1 110—1 201	3.83—4.14									
	2	10	288	1 454	5.05	2 880	14 540	1 454	5.05									
	3	21	296	1 178	3.98	6 210	24 744	1 178	3.98									
	16	7	298	1 306	4.38	2 086	9 142	1 306	4.38									
	17	8	279	1 095	3.93	2 232	8 760	1 095	3.93									
		65	291	1 218	4.19	18 918	79 186	1 095—1 454	3.83—5.05									
	9	2	276	1 345	4.87	552	2 690	1 345	4.87									
Gr. 10. a. Hovedsum		67	291	1 222	4.21	19 470	81 876	1 095—1 454	3.83—5.05									
b) Leiefolk.	1	4	290	870	3.00	1 160	3 480	870	3.00									
	9	2	276	960	3.48	552	1 920	960	3.48									
		6	285	900	3.15	1 712	5 400	870—960	3.00—3.48									
11. Kantskjærere.																		
(For Kassebordtilv.)																		
(For Høvling.)																		
	2	4	288	1 098	3.81	1 152	4 392	1 098	3.81									
	»	1	288	1 215	4.22	288	1 215	1 215	4.22									
	3	2	295	941	3.19	590	1 881	941	3.19									
	17	2	248	1 071	4.32	496	2 142	1 071	4.32									
		9	281	1 070	3.81	2 526	9 630	941—1 215	3.19—4.32									
	9	1	276	1 224	4.43	276	1 224	1 224	4.43									
Gr. 11. Hovedsum		10	280	1 085	3.87	2 802	10 854	941—1 224	3.19—4.43									
12. Kantskjærergutter.																		
(Vedk. Kassebord.)																		
(— Høvellast.)																		
	2	4	288	576	2.00	1 152	2 304	576	2.00									
	»	1	288	978	3.40	288	978	978	3.40									
	9	2	276	800	2.90	552	1 600	800	2.90									
		7	285	697	2.45	1 992	4 882	576—978	2.00—3.40									

1) Indbringerne ved dette Brug besørger ogsaa Kapningen, jfr. Gr. 3.

Tabel 6 B (Forts.). Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste ved endel norske Høvlerier i Aaret 1905 eller 1906.

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4 5		6	7	8 9											
	Br. Nr.	Antal Per- soner.	Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- for- tjeneste.	Mindste og høieste Fortjeneste											
				i Aaret.	pr. Dag.			i Aaret.	pr. Dag.										
				Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	Kr.										
20. Skibere (af høvlet Last m. v.).																			
Bærere ¹⁾	1	7	290	1 227	4.23	2 030	8 591	1 190—1 277	4.10—4.40										
(Sort. og Skib. af Kassebord).	2	7	288	1 191	4.14	2 016	8 337	1 191	4.14										
(Skibere, Kassebord.)	»	3	288	1 151	4.00	864	3 453	1 151	4.00										
(Sort. og Skib., Dagløn.)	»	11	288	800	2.78	3 168	8 800	800	2.78										
	3	16	289	1 050	3.63	4 624	16 792	1 050	3.63										
	17	3	292	1 352	4.63	876	4 056	1 352	4.63										
		47	289	1 064	3.68	13 578	50 028	800—1 352	2.78—4.63										
22. Kassebord-Bundtere.	2	7	288	1 226	4.26	2 016	8 582	1 226	4.26										
23. Bundtekjørere.	»	5	288	1 194	4.15	1 440	5 970	1 194	4.15										
25—28. Diverse:																			
a) {	2	2	288	1 218	4.23	576	2 436	1 218	4.23										
										Tøndebundskjørere.	»	1	262	654	2.50	262	654	654	2.50
											»	3	288	1 359	4.72	864	4 077	1 359	4.72
											Splitvedskj. og Kappere.	3	7	291	656	2.25	2 040	4 590	656
		13	288	904	3.14	3 742	11 757	654—1 359	2.25—4.72										
b) Gutter v. Tøndebundskj.	2	6	288	374	1.30	1 728	2 244	374	1.30										

¹⁾ I Tabel 1 B muligvis regnet til Gr. 19 d.

Tabel 6 C. Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste for Formænd, Maskinister, Fyrbødere, Haandværkere m. m. ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i Aaret 1905 eller 1906.

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4 5		6	7	8 9	
	Br. Nr.	Antal Per- soner.	Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- for- tjeneste.	Mindste og høieste Fortjeneste	
				i Aaret.	pr. Dag.			i Aaret.	pr. Dag.
<i>1. Formænd.</i>				Kr.	Kr.		Kr.	Kr.	Kr.
	1	8	300	1 806	6.02	2 400	14 450	800—2 600	2.67—8.67
	2	7	(300)	1 643	5.48	(2 100)	11 500	1 333—2 600	4.44—8.67
	17	3	300	1 467	4.89	900	4 400	1 400—1 600	4.67—5.33
		18	300	1 686	5.62	5 400	30 350	800—2 600	2.67—8.67
Sagmester.	8	1	(300)	1 680	5.60	300	1 680	1 680	5.60
Maskinist og Smed.	»	1	(300)	1 500	5.00	300	1 500	1 500	5.00
Formand (Høvleriet).	9	1	300	2 000	6.67	300	2 000	2 000	6.67
Maskinist (Do.).	»	1	300	1 700	5.67	300	1 700	1 700	5.67
Formand (Sagen).	»	1	300	1 400 ¹⁾	4.67	300	1 400	1 400	4.67
Cirkelmester (Do.).	»	1	300	1 400	4.67	300	1 400	1 400	4.67
Sagmestre.	»	2	210	1 290	6.14	420	2 580	1 290	6.14
Maskinister.	11	1	200	1 600	8.00	200	1 600	1 600	8.00
	»	2	200 ²⁾	1 200	6.00	400	2 400	1 200	6.00
		11	256	1 478	5.77	2 820	16 260	1 200—2 000	4.67—8.00
Gr. 1. Hovedsum		29	283	1 607	5.67	8 220	46 610	800—2 600	2.67—8.67
<i>2. Filere.³⁾</i>									
	1	4	252	1 166	4.63	1 008	4 664	1 166	4.63
(Ved Sagen.)	3	5	226	1 130	5.00	1 128	5 651	1 058—1 148	4.68—5.09
(Ved Høvleriet.)	»	2	288	1 235	4.29	576	2 469	1 218—1 251	4.24—4.33
	17	2	163	691	4.24	326	1 382	691	4.24
		13	234	1 090	4.66	3 038	14 166	691—1 251	4.24—5.09
<i>3. Maskinister.³⁾</i>									
	2	2	300	988	3.29	600	1 975	875—1 100	2.92—3.67
(Ved Sagen.)	3	2	226	786	3.48	451	1 571	786	3.48
(Ved Høvleriet.)	»	5	290	995	3.44	1 448	4 976	910—1 028	3.08—3.58
	16	6	312	934	2.99	1 872	5 604	920—941	2.95—3.02
		15	291	942	3.23	4 371	14 126	786—1 100	2.92—3.67
<i>4. Fyrbødere.</i>									
a) antagelig voksne.									
	1	14	300	774	2.58	4 200	10 836	774	2.58
	2	3	⁴⁾ 367	1 010	2.75	1 101	3 029	921—1 034	2.75
(Ved Sagen.)	3	2	226	741	3.28	451	1 481	741	3.28
(Ved Høvleriet.)	»	5	200	892	3.07	1 452	4 458	767—928	2.57—3.27
	17	4	309	1 110	3.59	1 236	4 440	1 110	3.59
		28	301	866	2.87	8 440	24 244	741—1 110	2.57—3.59

1) He til frit Hus.

2) Filing udføres ogsaa tildels af Formændene.

3) Jfr. ogsaa under Formænd.

4) Beregnet efter den opgivne Dagløn antagelig inkl. adskiltigt Overarbejde.

Tabel 6 C (Forts.). Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste for Formænd, Maskinister, Fyrbødere, Haandværkere m. m. ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i Aaret 1905 eller 1906.

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4	5	6	7	8		9
	Br. Nr.	Antal Per- soner.	Antal Arbejds- dage for hver.	Arbejds- fortjeneste for hver		Samlet Antal Arbejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- for- tjeneste.	Mindste og høieste Fortjeneste		pr. Dag.
				i Aaret.	pr. Dag.			i Aaret.	pr. Dag.	
				Kr.	Kr.		Kr.	Kr.		Kr.
	8	1	c. 200	747	3.74	200	747	747		3.74
	9	4	c. 275	1 126	4.09	1 100	4 504	1 126		4.09
		5	260	1 050	4.04	1 300	5 251	747—1 126		3.74—4.09
Gr. 4. a. Hovedsum		33	295	894	3.03	9 740	29 495	741—1 126		2.57—4.09
b) Gutter.	11	2	200	c. 386	1.94	400	772	386		1.94
5. Flisetrillere.										
	1	7	300	690	2.30	2 100	4 830	690		2.30
	16	2	312	792	2.54	624	1 584	792		2.54
		9	303	713	2.35	2 724	6 414	690—792		2.30—2.54
6. a. Haandværkere.										
Smede og Reparatører.	1	4	300	1 270	4.23	1 200	5 080	1 270		4.23
Tømmermænd og Snedkere.	»	4	300	875	2.92	1 200	3 500	875		2.92
Prantømmermænd.	3	4	296	1 065	3.60	1 184	4 261	1 065		3.60
• Smed.	17	1	308	1 155	3.75	308	1 155	1 155		3.75
Tømmermænd.	»	2	315	946	3.00	630	1 892	946		3.00
		15	301	1 059	3.51	4 522	15 888	875—1 270		2.92—4.23
6. b. Haandværkeres Medhjælpere.										
Smedgutter.	1	2	300	750	2.50	600	1 500	750		2.50
	17	1	284	711	2.50	284	711	711		2.50

Tabel 7. Sammendrag af Opgaver over Arbejdsdage og Arbejdsfortjeneste ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i Aaret 1905 eller 1906.

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	1	2	3	4	5		6	7	8		9
	Aar.	Samlet Antal Per- soner.	Samlet Antal Ar- bejds- dage.	Samlet kontant Arbejds- for- tjeneste i Aaret.	Gjennemsnitlig pr. Mand.			Mindste og høieste Fortjeneste		i Aaret.	pr. Dag.
					Antal Ar- bejds- dage i Aaret	Arbejds- fortjeneste					
						i Aaret.	pr. Dag.				
A. Arbejdere ved Sagbrug:				Kr.		Kr.	Kr.		Kr.		Kr.
<i>I. Egentlige Sagarbejdere.</i>											
a) Voksne Akkordarb. m. v.	1905 1906	228 41	47 874 8 370	190 552 33 884	210 204	836 826	3.98 4.05	470—1 191 644—1 198	2.75—5.20 3.22—5.71		
b) Leiefolk, Gutter m. v.	1905 1906	47 9	10 635 1 826	22 492 4 860	226 203	478 540	2.11 2.66	228—751 429—700	1.00—3.31 2.17—3.50		
c) Til- sammen.	1905 1906	275 50	58 509 10 196	213 044 38 744	213 204	775 775	3.64 3.80	228—1 191 429—1 198	1.00—5.20 2.17—5.71		
<i>II. Tomtearbejdere m. v.</i>											
a) Voksne Akkordarb. m. v.	1905 1906	259 14	62 577 3 070	247 558 13 384	242 219	956 956	3.96 4.36	500—1 361 746—1 125	1.80—5.00 3.83—5.00		
b) Leiefolk, Gutter m. v.	1905	53	14 181	35 472	268	669	2.50	330—999	1.43—3.47		
c) Til- sammen.	1905 1906	312 14	76 758 3 070	283 030 13 384	246 219	907 956	3.69 4.36	330—1 361 746—1 125	1.43—5.00 3.83—5.00		
<i>III. Ialt.</i>											
a) Voksne Akkordarb. m. v.	1905 1906	487 55	110 451 11 440	438 110 47 268	227 208	900 859	3.97 4.13	470—1 361 644—1 198	1.80—5.20 3.22—5.71		
Tilsammen	1905(06)	542	121 891	485 378	225	896	3.98	470—1 361	1.80—5.71		
b) Leiefolk, Gutter m. v.	1905 1906	100 9	24 816 1 826	57 964 4 860	248 203	580 540	2.34 2.66	228—999 429—700	1.00—3.47 2.17—3.50		
Tilsammen	1905(06)	109	26 642	62 824	244	576	2.36	228—999	1.00—3.50		
c) Til- sammen.	1905 1906	587 64	135 267 13 266	496 074 52 128	230 207	845 815	3.67 3.93	228—1 361 429—1 198	1.00—5.20 2.17—5.71		
Tilsammen	1905(06)	651	148 533	548 202	228	842	3.69	228—1 361	1.00—5.71		

Tabel 7 (Forts.). Sammendrag af Opgaver over Arbejdsdage og Arbejds-

Arbejdsstilling og Arbejdssted.	Aar.	1	2	3	4	5		6	7	8		9
		Samlet Antal Per- soner.	Samlet Antal Ar- bejds- dage.	Samlet Arbejds- for- tjeneste i Aaret.	Gjennemsnitlig pr. Mand.	Arbejds- fortjeneste		Mindste og højeste Fortjeneste				
						Antal Ar- bejds- dage i Aaret.	i Aaret.	pr. Dag.	i Aaret.	pr. Dag.		
B. Arbejdere ved Høvlerier:												
<i>I. Egentlige Høvleri- arbejdere.</i>												
a) Voksne } Akkordarb. } m. v. 1)	1905 1906	268 19	76 580 5 244	289 523 20 909	286 276	1 080 1 100	3.78 3.99	631—1 498 599—1 296	2.10—5.20 2.17—4.70			
Smaalenene Drammen etc.												
b) Leiefolk, } Gutter m. v. } Smaalenene Drammen etc.	1905 1906	98 5	27 804 1 380	59 403 3 563	284 276	606 713	2.14 2.58	439—978 399—800	1.50—3.40 1.45—2.90			
Smaalenene Drammen etc.												
c) Til- } sammen. } Smaalenene Drammen etc.	1905 1906	366 24	104 384 6 624	348 926 24 472	285 276	953 1 020	3.34 3.69	439—1 498 399—1 296	1.50—5.20 1.45—4.70			
Smaalenene Drammen etc.												
<i>II. Tomtearbejdere m. v.</i>												
a) Voksne } Akkordarb. } m. v. 1)	1905 1906	235 2	67 655 552	264 021 2 690	288 276	1 123 1 345	3.90 4.87	654—1 454 1 345	2.25—5.05 4.87			
Smaalenene Drammen etc.												
b) Leiefolk, } Gutter m. v. } Smaalenene Drammen etc.	1905 1906	27 2	7 826 552	14 370 1 920	290 276	532 960	1.84 3.48	374—870 960	1.30—3.00 3.48			
Smaalenene Drammen etc.												
c) Til- } sammen. } Smaalenene Drammen etc.	1905 1906	262 4	75 481 1 104	278 391 4 610	288 276	1 063 1 153	3.69 4.18	374—1 454 960—1 345	1.30—5.05 3.48—4.87			
Smaalenene Drammen etc.												
<i>III. Ialt.</i>												
a) Voksne } Akkordarb. } m. v.)	1905 1906	503 21	144 235 5 796	553 544 23 599	287 276	1 100 1 124	3.84 4.07	631—1 498 599—1 345	2.10—5.20 2.17—4.87			
Smaalenene Drammen etc.												
Tilsammen	1905(06)	524	150 031	577 143	286	1 101	3.85	599—1 498	2.10—5.20			
b) Leiefolk, } Gutter m. v. } Smaalenene Drammen etc.	1905 1906	125 7	35 630 1 932	73 773 5 483	285 276	590 783	2.07 2.84	374—978 399—960	1.30—3.40 1.45—3.48			
Smaalenene Drammen etc.												
Tilsammen	1905(06)	132	37 562	79 256	285	600	2.11	374—978	1.30—3.48			
c) Til- } sammen. } Smaalenene Drammen etc.	1905 1906	628 28	179 865 7 728	627 317 29 082	286 276	999 1 039	3.49 3.76	374—1 498 399—1 345	1.30—5.20 1.45—4.87			
Smaalenene Drammen etc.												
Tilsammen	1905(06)	656	187 593	656 399	286	1 001	3.50	374—1 498	1.30—5.20			

1) Omfatter endel „Gutter“ og Daglønnerere, jfr. Indledningen.

fortjeneste ved endel norske Sagbrug og Høvlerier i Aaret 1905 eller 1906.

Arbeidsstilling og Arbeidssted.	1	2	3	4	5 6 7			8 9	
	Aar.	Samlet Antal Per- soner.	Samlet Antal Ar- beids- dage.	Samlet kontant Arbeids- for- tjeneste i Aaret.	Gjennemsnitlig pr. Mand.			Mindste og høieste Fortjeneste	
					Antal Ar- beids- dage i Aaret.	Arbeids- fortjeneste		i Aaret.	pr. Dag.
				i		pr.			
				Kr.		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
C. Formænd, Maskinister, Fyrbødere, Haandværkere m. m. ved Sagbrug og Høvlerier:									
<i>I. Formænd, Filere, Maskinister.</i>									
Smaalenene	1905	46	12 809	58 642	278	1 275	4.58	691—2 600	2.67—8.67
Drammen etc.	1906	11	2 820	16 260	256	1 478	5.77	1 200—2 000	4.67—8.00
<i>II. Fyrbødere, Flisetrillere.</i>									
a) Voksne { Smaalenene	1905	37	11 164	30 658	302	829	2.75	690—1 110	2.30—3.59
Drammen etc.	1906	5	1 300	5 251	260	1 050	4.04	747—1 126	3.74—4.09
b) Gutter Drammen	1906	2	400	772	200	c.386	1.94	386	1.94
<i>III. Haandværkere.</i> (Smaalenene.)									
a) Smede, Tømmermænd, Snedkere	1905	15	4 522	15 888	301	1 059	3.51	875—1 270	2.92—4.23
b) Smedgutter	1905	3	884	2 211	295	737	2.50	711—750	2.50
D. Hovedsummer for Sagbrug og Høvlerier:									
1. Formænd, Filere, Maskinister	1905(06)	57	15 629	74 902	274	1 314	4.79	691—2 600	2.67—8.67
2. Voksne Akkordarb. m. v.	1905(06)	1 123	288 908	1 114 318	257	992	3.86	470—1 498	1.80—5.71
3. Gutter, Leiefolk m. v.	1905(06)	246	65 488	145 063	266	590	2.22	228—999	1.00—3.50
Ialt	1905(06)	1 426	370 025	1 334 283	259	936	3.61	228—2 600	1.00—8.67

Tabel 8. Sammenligning mellem Arbejdsdagens Antal og Arbejdsfortjenestens Størrelse omkring 1892 og i 1905 eller 1906 for de vigtigere Arbejdsstillinger ved 5 Brug.

Arbejdssted. Arbejdsstilling.	Omr. 1892.				1905 (1906).					
	Antal Per- soner.	Gjennemsnitlig pr. Mand.			Antal Per- soner.	Gjennemsnitlig pr. Mand.				
		Antal Ar- bejds- dage.	Arbejds- fortjeneste			Antal Ar- bejds- dage.	Arbejds- fortjeneste			
	i denne Tid.		pr. Dag		i denne Tid.		pr. Dag.			
			Kr.	Kr.			Kr.	Kr.		
A. Fuldvoksne Akkordarb. m. v.										
<i>Smaalenene:</i>										
Egentlige Sag- arbejdere.	{	Sagmestre	36	191	904	4.74	43	214	1 076	5.02
		Saggutter	35	191	568	2.98	42	215	751	3.50
		Lændsarbejdere m. v.	22	192	780	4.07	27	215	878	4.09
		Kappere, Stavskjærere etc....	55	209	637	3.05	47	227	856	3.77
Tomtearb. m. v.	{	Stablere, Skibere	83	251	977	3.61	109	257	1 170	4.55
		Forskjellige	119	241	560	2.33	110	236	724	3.06
		Tilsammen Sagarbejdere	350	225	704	3.13	378	235	923	3.93
Egentlige Høvleri- arbejdere.	{	Høvlere, Slibere, Klyvere ...	71	255	1 010	3.95	74	289	1 236	4.27
		Kappere, Pudserere	51	257	817	3.18	57	289	1 100	3.80
		Klyvsaggutter	58	254	662	2.61	60	289	888	3.07
Tomtearb.	{	Indbringere	46	268	990	3.70	50	292	1 226	4.20
		Sorterere, Skibere m. v.	94	266	855	3.21	102	289	1 189	4.11
		Tilsammen Høvleriarbejdere	320	260	868	3.33	343	290	1 137	3.93
Formænd, Filere, Maskinister			38	264	1 204	4.56	35	277	1 350	4.87
Fyrbødere, Flisetillere			33	240	546	2.27	31	294	795	2.71
Smede, Tømmermænd m. v.			25	300	816	2.73	12	299	1 070	3.58
<i>Drammen og Omegn:</i>										
Første- og Andenmænd			14	179	646	3.60	14	205	882	4.30
Trediemænd			7	179	496	2.77	7	205	727	3.55
Lændsarbejdere, Kappere, Stavskjærere ..			22	182	560	3.08	20	203	823	4.05
Tomtearbejdere ved Sagbrug			24	209	658	3.14	14	219	956	4.36
Høvlere, Slibere, Klyvere			6	210	842	4.01	6	276	1 214	4.40
Kappere, Pudserere, Klyvergutter m. v.			10	210	680	3.24	10	276	1 073	3.89
Formænd			12	243	1 153	4.74	11	256	1 478	5.77
B. Gutter, Leiefolk m. v.										
Smaalenske Sagbrug.	{	Egentlige Sagarbejdere	33	225	408	1.82	37	236	493	2.09
		Stablere og Skibere	57	219	546	2.49	32	275	797	2.90
Smaalenske Høvlerier.	{	Ilæggere, (Høvlgutter)	22	261	417	1.60	29	289	539	1.86
		Paalæssere	22	257	352	1.37	10	290	450	1.55
		Stablere og Skibere	10	250	525	2.10	1) 19	288	797	2.77
Drammenske Sagbrug: Hongutter m. v.			8	185	327	1.77	8	203	520	2.56
C. Sammendrag:										
A. Voksne Akkordarbejdere m. v.			861	240	784	3.27	881	260	1 028	3.95
B. Gutter, Leiefolk m. v.			152	232	456	1.97	135	266	616	2.31

1) Daglønnerere. I Tabel 7 henførte til „Voksne Akkordarb. m. v.“

Forts. (Suite.)

- Nr. 36. Veterinærvesenet og kjødkontrollen 1905. (*Service vétérinaire et inspection de la viande.*)
- 37. Socialstatistik. V. Om Børn, fødte udenfor Ægteskab. (*Statistique sociale. V. Enfants illégitimes.*)
- 38. Rekrutering 1906. (*Recrutement.*)
- 39. Socialstatistik. VI. Arbejdsledigheds-Tællinger i 1905 og 1906. (*Statistique sociale. VI. Dénombrements du chômage en 1905 ou 1906.*)
- 40. Norges kommunale Finanser 1904. (*Finances des communes.*)
- 41. Kriminalstatistik 1903 og 1904. (*Justice criminelle.*)
- 42. Socialstatistik. VII. Arbejds- og Lønningsforhold ved Sagbrug og Høvlerier. (*Statistique sociale. VII. Scieries et établissements de rabotage: Organisation et procédés du travail. Salaires.*)

Det statistiske Centralbureau har derhos bl. a. udgivet følgende Værker:

Statistique internationale: Navigation maritime. I, II, III, IV. Christiania 1876, 1881, 1887, 1892.

International Skibsfartsstatistik: Tabeller vedkommende Handelsflaaderne i Aarene 1850—1886. Kristiania 1887.

Tabeller vedkommende Skibsfartsbevægelsen 1872—1894 og Handelsflaaderne 1886—1896. Kristiania 1897.

Statistisk Aarvog for Kongeriget Norge. Senest udkommet: Seksogtyvende Aargang, 1906. Kristiania 1906. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)

Meddelelser fra Det statistiske Centralbureau. Senest udkommet: Fircogtyvende Bind, 1906. Kristiania 1907. (*Journal du Bureau Central de Statistique.*)

Oversigt over Kongeriget Norges civile, geistlige og judicielle Inddeling. Afsluttet 16 Juni 1902. Kristiania 1902. Med 4 Tillæg.

Fortegnelse over Norges officielle Statistik m. v. 1828—30 Juni 1889. Kristiania 1889. Med 6 Tillæg, omfattende Tiden fra 1 Juli 1889 til 31 December 1905.

Katalog over Det statistiske Centralbureaus Bibliothek. I. 1 Juli 1890. Kristiania 1906.

Samtlige Værker er at erholde tilkjøbs hos H. Aschehoug & Co., Kristiania.

13 September 1907.